A Kalandor világa

SZÉLESI SÁNDOR

A LELKEK BIRODALMA

Legendák Földje

Szélesi Sándor

Legendák földje 3.

A lelkek birodalma

Szerző: Szélesi Sándor

Kiadja a Kalandor Könyvkiadó
1203 Budapest, Mária u. 3.

Felelős kiadó: Földi Tamás cégvezető
Lektorálta: Németh Attila, tipográfia: Nagy László

A sorozatterv és a borító: Temesi Péter
Belső illusztrációk: Ábrai Barnabás és Temesi Péter

ISBN 963 86271 2 x
ISSN 1588-5968

Nyomta és kötötte az Alföldi Nyomda Rt., Debrecen
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

I.

Két gyermek

Első rovás

Születés

1.

– Szül a tündér! Útban a gyerek! – Szájról szájra ugrott a hír a jurták között az Ágosbéliek falvában. Rohanvást terjedt, mint mennydörgés a sziklák között, s egyre táguló körben vont be férfiakat s nőket, aprókat és öregeket: középütt, a nemzetség vezetőjének, Vajknak fapalotájában szülni kész a tündér.

– Félig ember, félig tündér – rázta a fejét Halcsik, Ágos fiának, Rapsának felesége a jurta tűzhelye mellett, de csak addig, míg Rapsa be nem ígért neki egy jókora nyaklevest, ha abba nem hagyja a fejrázogatást és a beszédet.

– Ila erős gyereket fog a világra hozni – állította sziklaszilárd hittel Rapsa. – Erőset, mint az apja, vagy mint a nagyapja volt, és szépet, mint az anyja. – Aztán már ki is lépett a jurtából, hogy menjen öccséhez, aki nemzetségfői tartás ide vagy oda, csak kezét tördelve állt a fapalota egy zárt termében Selyemaranyhajú Tündér Ila mellett.

– Szülhettél volna a Tündérkertben – mondta szorongva Ágosbéli Vajk Ilának.

– Jó ez a hely.

– Ej, de bolond voltam, hogy marasztaltalak!

Ila megragadta férje kezét.

– Itt szülöm meg azt, aki a nemzetségedet majd utánad igazgatja. Igazad volt Vajk, itt kell megszülnöm. – Jöttek a fájások, és a tündér gyönyörű arca ráncoktól szabdalttá vált, szája késpengényire szorult össze. Vajk bátorítóan fogta kezét, de aggodalom ült tekintetében. – Tündérgyerek nem kapálózna ennyire – nyögte Ila

a fájdalmak múltával. – Látszik, hogy a te fiad! Jönni akar nagyon, de oly igyekezettel, hogy csak a saját dolgát nehezíti meg.

Vajk felpattant.

– Mikor jönnek már tündéreid? – kérdezte. Az ajtóhoz rohant, elhúzta a bőrt. – Megjöttek már a tündérek? – kiáltotta ki a folyosóra.

– Hírük-hamvuk sincs – érdekezett a válasz távolról. A híradó az udvaron állt és az eget fürkészte.

– Mi van? – kérdezte Rapsa, aki épp akkor érkezett. – Szül már asszonyod?

– Szóljatok, ha feltűnnek! – mondta Vajk, és máris sietett vissza az ágyhoz, s mellé térdelt.

– Megjönnek azok akkor, amikor kell. – Még Ilának kellett nyugtatnia a férfit. – Megtanulhattad volna, hogy bízz bennük.

– Bízom én, bízom! De úgy féltelek, mint semmi és senki mást e világon.

– Akkor mutass példát nyugalomból! – Ila csupasz hasára helyezte Vajk kezét. A tündért csupán egy könnyű lentakaró fedte, az is csak a combjára volt terítve. – Itt van a fiad, alant. Érzem gyorsuló szíve dobogását.

Megint csak eltorzult az arca, és keze is hirtelen görcsbe rándult. Úgy elmarkolta Vajk kezét, hogy annak az ujjaiba nem jutott el a vér, míg az asszony görcsei el nem múltak.

– Sűrűn jönnek, nagyon sűrűn – állt mögéjük egy öregasszony, ki a falubeli gyerekek nagy részét a világra segítette. Csak ő volt még a szobában, senki más.

– A kellő időben – válaszolta Ila kisimult arccal.

– Elkéne a segítség – mondta az öregasszony.

– Ha ideérkezik, valóban elkel majd.

Még a sámánt sem engedték be. Kijon kint maradt a többiekkel, és szelleműző gyakorlatait csak a palota folyosóján, más helységeiben, s körül gyakorolhatta.

Vajk mély levegőt vett.

– A hetedik gyermeknél már nem fogok izgulni, megígérem – bólintott. – Most még hadd tegyem meg!

– Szavadon foglak – nevetett fel Ila. – Ám nem úgy ismerlek, mint aki lehalkítja érzéseit… első gyerek vagy… hetedik.

– Mi értelme lenne a szívnek, ha folyton elcsendesítenénk? – kérdezte Vajk, és haloványan elmosolyodott. – Nem is akarom, de még eszembe se jut…

Selyemaranyhajú Ila tündér. Nem lesz baj. A tündérekkel nem lehet baj.

Az öregasszony úgy kiverte Karsát a jurtából, hogy a férfinak még jóval később is sajgott a háta, megérezte rajta a botütéseket. Ám Karsa nem haragudott, jóval nagyobb volt rajta a félelem, Csejkő első szülése nehéznek ígérkezett. Az öregasszonyok annyira komoly képpel sürögtek-forogtak, hogy a férfi mellkasának mélyén szíve ki-kihagyott egy dobbanásnyit, és nem mozdult volna felesége mellől, ha erővel nem kényszerítik. Az öregasszonyok viszont kitartóak voltak, ütötték, s ő hátrált, egészen addig, míg ki nem esett jurtája bejáratán.

Kiverték a saját otthonából!

A férfi ideges körökbe kezdett a jurta előtti füvön, s idegességét csak fokozta, hogy Kijon

sámán éneke egyre furcsább hangokon szólt.

A sámán a jurta körül táncolt, dobolt, csörgött és énekelt.

– Állj már le, vadász! – Gerde szólt oda oldalról. Idegesítette Karsa rohangálása és Kijon kántálása.

Karsa leállt.

Toporgott.

– Kumiszt? – kérdezte Gerde.

– Van annyi?

– Jut is, marad is.

Gerde belépett jurtájába, s nyomban kezébe akadt a tömlő. Felmarkolt hatalmas tenyerébe két kupát, és fordult is kifelé.

– Akkor ne sajnáld! – mondta töltéskor Karsa.

Gerde megpúpozta a kupát, a földre is löttyent.

– Áldozatul – morogta.

Karsa ivott, s amikor a jurtából sikoltás csapott fel, csak ivott még, nem szólt.

– Az első mindet megviseli – vigasztalta Gerde Karsát. – Még nem tudja, milyen. No, majd a második vagy a harmadik…

– Hallgass már!

Kijon tűnt fel a jurta mögül, és mintegy félálomban, dobolva közeledett. A sámán teljes díszében érkezett, tekintete fennakadt, s hangja magasba szárnyalt.

– El innen! – sikoltotta, s dala üvöltésbe csapott át. – El! El! El!

Még vadabbul ütötte a dob bőrét, s erre aztán mások is feltűntek Karsa jurtája körül. A szokatlanul erős hang és szapora dobszó idecsalta a nőket.

Csejkő megint csak felsikoltott. A jurta

füstnyílásából fehéres gomoly csapott fel, az öregasszonyok felélesztették a tüzet. Különös, csípős illat szállt a magasba, tisztító és szellemműző növények kevert illata.

Kijon elzuhant. A szeme fennakadt. A sámán a földön fetrengett. Ritmustalan püföléssé vált ritmusos dobolása. Fordult, rúgkapált, mintha csak valami a mellére akarna telepedni, s a sámán lerázni készülne azt.

Karsa eddig bírta. Elvesztette türelmét, és elhajította a poharat. Felpattant, hogy berohanjon a jurtába. Gerde kapta el.

– Be ne lépj oda tisztátalanul! – morogta az öles termetű vadász. – Megőrültél, Karsa?

– Rossz szellemek vannak itt – nyögte a másik, s szeme a vergődő sámánra röppent.

– Épp azért. Még bevinnél egyet hátadon.

Nőtt körülöttük a tömeg. Jöttek vadászok, akik látták, hogy Karsának nyugtatásra van szüksége, s épp ezért odaléptek hozzá, erővel lenyomták a tuskókra, melyek Gerde jurtája előtt álltak. Poharat tettek ismét a kezébe.

Zeke is előkerült, s megállt a vergődő Kijontól pár lépés távolságban.

– Bizakodj Lélekúr erősségében! – morogta Gerde Karsának. – Bizakodj!

A nők eltűntek, mentek csendre inteni gyermekeiket.

Még magukra vonnák a rossz szellemek figyelmét.

Kint hangzavar csapott fel. Vajk nem mozdult, csak felnézett az öregasszonyra.

– Megyek már! Megyek! – mondta a vénség, és

kidugta a fejét a folyosóra.

A tündérek jöttek meg.

Hat hattyú érkezett délnyugot felől, s tett három kört a jurtafalu felett, mielőtt leszállt volna a fapalota udvarára. Lent aztán megrázták magukat, és hattyúból tündérré lettek. Hat, aranyló hajzuhataggal takart, gyönyörű szép lány érkezett.

Elkerülték a sámánt, s a hitetlenkedők sorfala között siettek a szülőszobához. Tudták, hol van, anélkül, hogy bárki megmutatta volna nekik.

– Nohát – hörrent föl Vajk, amikor meglátta a belépőket. – Már majdnem elővett a kétkedés…

– Erős úr az, hogy megmozgasson egy ekkora férfit – biccentett az egyik tündér. – Leginkább odafelé – a bejárat irányába mutatott –, ki a folyosóra.

– Nem megyek én innen egy tapodtat sem, Firtos – morogta Vajk. – És két vállra fektetek mindenkit, aki megpróbálna kihúzni innen.

– Könnyű ám a tündérlányokkal erővel elbánni – feleselt Firtos. – Hanem itt nincs helye sem férfinak, sem embernek. S ha valaki egyszerre mindkettő, úgy duplán nem kívánatos jelenléte.

– Szeretném, ha maradna – mondta Selyemaranyhajú Ila csendesen. – Ő a gyermek apja, ha itt akar lenni, mikor fia a világra jön, senki nem tagadhatja meg tőle. Legkevésbé én.

Ismételten jöttek a fájások.

Firtos tekintete még egy hosszú pillanatig összeakaszkodott Vajkéval.

– Ez tündérnél nincs szokásban.

– Embernél se.

– Hát, itt a tündérbűbáj sem segít – mosolyodott

el aztán a fiatal tündérlány. – De akkor maradj, Vajk, oldalt, ne akadályozz minket!

– Fognám a kezét.

– Azt már nem, elég lesz neki kapaszkodnia.

– Kapaszkodnia?

– Csak nem fekve fog szülni!

– Guggolásban szokás – morogta a férfi. – Legalábbis a bábák azt mondották.

Vajk megdöbbenve látta, hogy felállítják a tündérei Ilát, s egy állványzat mellé viszik, amin fegyvereket illik tartani, nem pedig szülő nőket.

– No, ha fa jó kapaszkodni, akkor jó leszek én is – lépett oda engedetlenül Vajk. Ila megmarkolta a férje ura karját, amely volt most olyan feszes és kemény, mint egy jó gerenda. Az elgyötört tündér hálásan Vajkra mosolygott.

A sürgő-forgó tündérlányok már korábban kitessékelték az öregasszonyt, de kértek tőle vizet, s ruhát számtalant. Gyógynövényeket vettek elő öltözékükből, és a megérkező felmelegített vízbe dobták azokat. Megmosakodtak, helyet készítettek a gyermeknek, törölgették Ila homlokát, feltűzték aranycsattal összefogott hosszú haját feje tetejére. Kis, virágillatú mécseseket gyújtottak. Tették a dolgukat, gyorsan és pontosan. Vajk szívében csillapodott az aggódás tüze, érezte, hogy jó kezekben van asszonya.

Az egyik tündér megvizsgálta Ilát, akinek combja közül nehéz vércseppek hulltak a padlóra.

– Útban van – mondta a Selyemaranyhajúnak. – Akkora, mint egy medvebocs. Jó nagy gyermek lesz!

– Nyugodj meg, Aranyka! – mosolyodott el Ila. –

Rosszul hiszed. Úgy tartod, hogy nem lesz jó tündérnek, mert félig ember, s embernek se lesz jó, mert félig tündér. Nem így van. Mindkettőből a legnemesebb jut neki, s több lesz, mint tündér, s több lesz, mint ember.

A tündér elszégyellte magát.

– Ne neheztelj rám, Napbaöltözött lánya!

– Nem neheztelek cseppet sem! Látom, milyen megilletődötten álltok itt az emberek között, s előttem… Énekeljetek nekem!

Amint felcsendült az énekszó, s dallamával a Napbaöltözött Nagyasszonyt szólította, Vajkból még az a kis féltés-lángocska is eltűnt. Maradt az öröm, hogy útban a fia, s a várakozás izgalma, hogy hamarosan kezében tarthatja azt a kincset, mi a szerelmük fényéből fogant.

Csejkő sosem érzett még ilyen erős fájdalmat, és sosem élte át a szenvedésnek ezt a fokát. Akárhova nézett, vért látott. Izzadságtól és könnytől fátyolos szemmel is látta azt a rengeteg mennyiségű vért, ami a jurtában szétfolyt. Azt hitte, nem bírja ki, azt hitte, menten belehal… most rögtön, ott a tűz mellett guggolva.

Az öregasszonyok olybá tűntek, mint megannyi árnyék. Sürögtek, szoknyájuk surrant, hangjuk nem hallott. A könnyek ködén át homályos, libbenő foltok voltak csupán a jurta közepén lobogó nagy tűz lángjánál.

Erős, szikár kezek fogták Csejkőt, ez jelentette az egyetlen biztonságot. Kezek, amelyek tartották felkarját, de amelyekbe bele is kapaszkodhatott.

Ismét belenyilallt méhébe a fájdalom, a gyerek mozdult: rúgott vagy forgott.

Újabb adag vér folyt le Csejkő combjának belső felén.

– Segítsetek rajtam! – nyöszörgött a fiatal lány, s egy pillanatnyi józanságában százszor megfogadta, hogy nem szül többé.

Valamit a háta mögé toltak, s nekidöntötték. Félig ült, félig feküdt.

A hasát tapogatta az egyik vénség, és hümmögött. Csejkő szeretett volna vonásaiban eligazodni, de ezernyi ráncának felszínét világította csak meg a tűz, s ettől pókhálósnak tűnt az arca, vagy olyannak, mint a durva faragás. Érzelmet nem lehetett róla leolvasni.

– Ej, ej… – csak ennyi hallatszott.

– Nem lesz baja? – kérdezte Csejkő, és elájult.

Arcát mosdatták, erre eszmélt fel.

– Térj észhez, Karsa asszonya! – mondták neki. – Nem ájulhatsz el!

Egy kéz combjai között matatott, s benyúlt szeméremnyílásába. Vér és egyéb testfolyadék is előtört onnan: Csejkő nem volt ura hólyagjának.

Jött a fájdalom.

– Ne nyomd még, asszony! – morogta valaki.

Csejkő sikoltott.

A jurta elől dulakodás hangjai szűrődtek be. Csendes verekedés, lihegés, nyüszítő akarat hangjai.

– Ne nyomj!

– Nem bíííroooooooom! – sikította és sírta a fiatal lány. Verejtékével keveredett könnye.

A bába, aki a méhszájnál matatott, most visszahúzta kezét.

– Talppal jön – morogta. – Rosszul fordult a gyermek.

Egy másik Lélekúr aprócska szobrára nézett, amely Karsa fekhelye felett állt a polcon, Ékes mellett.

– Csontját törni kell?

– Töröm, ha muszáj.

Nehéz szülés lesz.

– Az anyja maradjon meg inkább! Majd szül másik gyermeket, ha ez elhal.

Ila énekelt, és mintha a fájdalmak enyhültek volna, arca alig rándult, s hangja is csak alig csuklott meg. A tündérek is énekeltek, míg Ila nyomott, s megjelent a gyermek feje. Énekszó fogadta a gyermeket, s lágy tündérkezek nyúltak alá, amikor kicsusszant. Lila volt, de gyönyörű. És fiú. Felemelték, megpaskolták, s a gyerek sírni kezdett, vékony hangja betöltötte a szobát, túlhallatszott az éneken is.

A tündérek egy különös ívű aranykést adtak Vajk kezébe, hogy elvághassa a köldökzsinórt, s közben a meggyújtott lángokba szórtak illatos füveikből. Vajk remegő kezekkel vágta el a gyermeket az anyjával összekötő vezetéket, de máris elragadták tőlük a csecsemőt, még megnézni sem tudta. Több minden történt ekkor: már mosdatták ketten a babát, s dörzsölték testét, egyvalaki fogta az Ilából előcsusszanó méhlepényt, más a kést tette el, s más varázslataival figyelt a szoba szellemi tisztaságára, s vont a baba fölé védelmet. Vajk bámészkodás helyett azonban a fekhelyhez támogatta asszonyát, s óvatosan rádöntötte a bőrökre. Ila intett, hogy bontsa ki a haját, s a férfi ügyetlen, remegő kézzel teljesítette a kérést.

– Ugye milyen gyönyörű? – kérdezte Ila feszülten. Talán attól félt, Vajk a maga férfiszemével nem annak látja.

Ha félt, fölöslegesen tette.

– Nincs nála szebb a világon – mondta a férfi. – Talán csak te.

Csókot nyomott kedvese szájára, s mire felemelkedett, már hármasban voltak: ott volt a gyermek is. Ila a mellére fektette, vigyázva, nehogy lába a bejárat felé forduljon, mert az szerencsétlenséget hozna. A baba csupasz bőre anyjáéhoz tapadt, a kicsi nem bírta tartani a fejét, s a mellek közé helyezte. Meg is nyugodott rögtön.

A tündérek megmosakodtak, s hálaimát mondtak a Napbaöltözött Bauhoz, míg a szülők egymásban és a gyermekben gyönyörködtek.

– Mi legyen a neve? – kérdezte Ila.

– Fiúnév – töprengett el Vajk, mintha nem tették volna ezt már ezerszer az elmúlt hónapokban –, amely mindörökre megtartja fölötte Égiúr kezét.

– Magyar. Mit szólsz a Magyarhoz?

Vajk bólintott, s kinyújtotta kezét. Finoman megérintette a csecsemő kezét, mire amaz aprót összerándult.

– Magyar.

– Nekem gyönyörűen hangzik. Suhan, mint az egeknek ura.

Hamarosan minden Ágosbéli megtudta Vajk és Tündér Ila gyermekének nevét.

Magyar.

Vajk és Ila érkezett Karsa jurtájához, sebesen.

Vajk, hogy a férjet nyugtassa, Ila, hogy segítsen a szülésnél. Ila azonmód belépett a jurtába, és Csejkő mellé lebbent. Letérdelt a véres földre, elhessintette az öregasszonyokat, akik ugyan tudták a dolgukat, de engedelmeskedtek a tündér határozott intésének.

– Talppal jön – mondta az egyik bábaasszony.

Ila benyúlt a gyerekért. A méhszáj nyitva állt, a kicsi mégsem csusszant bele. Ő is érezte. Rosszul fordult a baba.

Többet is tudott azonban tündér mivoltánál fogva: a köldökzsinór az állandó forgolódás miatt már a gyermek nyakát szorította.

Megcsípte a jobb lábat, majd fürge ujjakkal a balt, s összefogta őket.

Behúzta a lábakat a szülőcsatornába.

– Most tolj, Csejkő! – mondta parancsoló hangon.

A lány nyakán megfeszültek az izmok. Arcát vörös pír öntötte el az erőlködéstől. Nyögés hagyta el torkát, amely egyszerre zihálásba ugrott.

– Még! – kiáltotta Ila.

Csejkő tolta a gyermeket, s érezte, hogy jön, a tündér pedig húzta, erősen, s nyúlt följebb és följebb.

Ahogy húzta, érezte.

Különös kis kinövés volt, ha hozzáért, bizsergette ujját. Nem törődött vele, de nem tudta nem tudomásul venni.

Hat lábujj.

Feljebb fogott, s az ágyékot is a szülőcsatornába vonta.

Még.

Kint volt a két láb.

Fogta Ila baljával, s még húzta, miközben mélyen bent jobbjával már a vállakat igyekezett a méhszájon úgy áthúzni, hogy ne okozzon nagy bajt.

Csejkő zihált és nyögött, és tolt.

Roppant a gyermek válla csontja, eltörött.

Ila ujjai feljebb táncoltak, túl a köldökzsinóros nyakon, a fej körül, az állnál.

Most jön a neheze. Itt ne legyen baj!

Ila dúdolt, Boldogasszonyhoz fohászkodott. Ég szülte Földet…

Csejkő nyomott, nyöszörgött, lihegett, sikoltott, a kínok kínját élte át.

Föld szülte Fát…

A bronzkést, amely majd elvágja a gyermeket egyszer s mindörökre anyja testétől, a tűz lángja fölé tartották. Nem bele a tűzbe, csak a tisztító füstbe. Kint Kijon sámán hangosabban énekelt, vajon honnan tudta, hogy most még inkább szükség van hangjának riasztó élére?

Fa szülte ágát…

Ott volt az áll, és aztán az arc is a szülőcsatornában, törés és baj nélkül.

Ága szülte bimbaját…

Ila húzta a lábat tovább. Az egyik fölé hajló öregasszony megpillantotta a lábujjakat, s felmérte őket.

Hátralépett.

– Sámánjelek – suttogta.

Bimbaja szülte virágját…

Kint Kijon szinte visított.

Ila kiemelte másik kezét, amivel a gyermek fejét tartotta.

Sötétlila volt a gyermek, élettelennek látszott, karja-lába erőtlenül lógott. Átnyúlt a tündér keze felett a bronzkést tartó öregasszony, és gyorsan elmetszette a köldökzsinórt.

Egy másik a gyermek torkáról tekerte le.

– Jaj, meghalt! – sírta Csejkő, aki az ernyedt kis testet látta csak.

Virágja szülte asszonyát…

A tündér megfordította a gyermeket, fejjel lefelé, s miközben a baba feje alkarján pihent, puhán szétnyitotta a csecsemő száját, és a torkára nyúlt. A gyermek nyákot öklendezett ki, hangja felharsant, ahogy tüdejébe levegő fért, úgy ordított. Kint is meghallotta mindenki.

– Jön a másik – sikoltotta egyszerre Csejkő, és a bábák léptek is közelebb, hogy aztán egyikük maradjon csak ott, és vonja ki teljesen a méhlepényt.

– Nem gyerek ez – morogta a vénség. – Gyerek csak egy van.

Ila a magasba emelte.

– Íme a fiad! – mutatta Csejkőnek. – Él, és bár csontja törött, ezen túl semmi baja.

A fiatal lány elsírta magát, és köszönetet rebegett. A tündér ezek után átadta a fiút az öregasszonyoknak, akik azt is a tűz illatos füstje fölé tartották egy pillanatra, majd gyorsan lecsutakolták. Ila félreállt, Csejkő hadd lássa gyermekét.

Sötét volt bőre, s hosszú fekete haj vonta be fejét. Egészen reásimult, s fehér lepedék vonta be, akárcsak a testet. Lába és keze ujja fölázott. Köldökzsinórját éppen elkötötték.

– Be szép! – suttogta a lány, bár alig látott

valamit a babából. De akkor is: az ő gyermeke.

– Adj neki nevet!

– Karsa… Kérdezzétek… őt!

A tündér elsimította a meggyötört arc elől a csatakos hajtincseket. Érintése, mint hűvös kendő nyugtatta Csejkő forró bőrét.

– Az anyja adott neki életet, az anyja adjon neki nevet – mondta csendesen.

Csejkő hosszan pihegett.

– Megálmodtam – lehelte aztán. – Álmodtam, és álmomban szólt hozzám a fiam… Karsa nem hiszi, nem akarja…

– Gyakran álmodunk különös dolgokat – hajolt közelebb Ila. – Három évvel ezelőtt, amikor Magyar még méhemben pihent, de a kilencedik holdváltozás múltával már igyekezett volna kifelé, én is álmodtam vele. Azt álmodtam, hogy összeilleszti egy dió széthullt két felét, s a dió ismét eggyé lesz. Én hiszek az álmoknak. Higgy nekik te is, Csejkő! Lélekúr néha álomlelkünket éri el, hogy tudósítson bennünket égi dolgokról. Légy büszke rá, hogy megtörténhetett veled! S mondd, mit akart fiad?

– Kinyújtotta kezét… Régi nevét kérte…

– Régi nevét?

– Azt. Úgy mondta: Bara.

Bara.

– Hajdanán Barának hívták.

Selyemaranyhajú Tündér Ila felemelkedett.

– Legyen hát a fiad neve Bara! Apja és nemzetsége gyönyörűségére.

2.

Csejkő óvatosan vitte a babát, finoman, mintha csak lebegve járna. Járásával ellentétes volt tekintete: gyilkos pillantásokat vetett azokra a férfiakra, akik mellette elhaladva hangosabbak voltak a kelleténél.

Tündér Ila hívta magához, mint anya az anyát.

Csejkő izgult, alig váltott még szót a tündérrel, nem is sokat találkoztak. Ila idejének egy részét a tündérek között töltötte, a másik részében pedig, amikor az Ágosbéliek között volt, elfoglalta magát kicsiny gyermekével vagy talált munkát a természetben. Ritkán beszélt a falubéliekkel, s nem azért mert különbnek tartotta magát náluk, hanem mert éppen azok tekintettek rá úgy, mintha különb lenne náluk. Így nehéz volt közös szót találni.

A lány elérkezett a fapalota ajtajához, s belépett, nem állták útját. Az udvaron már megpillanthatta Ilát, ott ült a napon két sornyi virág között, arcát Szemes sugaraiba fordítva.

Az aranyhajú tündér megérezte Csejkő közeledését, s kinyitotta szemét. Felállt, két kezét nyújtva előre fogadta a lányt úgy, hogy annak két karját fogta meg finoman.

– Üdvöz légy Karsa asszonya, Csejkő – mondta selymes hangon. – Gyere, ülj le mellém a padra!

Akkor látta csak meg Csejkő, hogy a kis Magyar, Vajk és Ila hároméves gyermeke a fal tövében egy faragott lovacskán ücsörög, és bizony keményen dolgozza oldalát kis lábaival.

Csejkő leült.

– Miért hívattál, asszonyom? – kérdezte.

– Beszélni szerettem volna veled – mondta a tündér. – Gondoltam, sok-sok kérdésed volna a

gyermeknevelésről, s adhatnék néked tanácsot, mivelhogy én már túl vagyok Magyarral ezen a koron, de nem oly nagyon, hogy ne élne élénken emlékezetemben annak minden gondja és öröme. No meg váltanék veled szót gyermeked különlegességéről is.

Csejkő hallgatott, s feltekinteni sem nagyon mert, inkább Bara arcocskáját szemlélte.

– Még nem volt alkalmam megköszönni segítséged… – válaszolta aztán.

– Láttam a hálát akkor és ott a tekintetedben, s ez mindennél ékesebben beszélt.

– …így hoztam valamit. – Csejkő ruhája vágásába nyúlt, és pár virághagymát emelt ki onnan. – Szereted a virágot, Tündér Ila, és az én Karsám hozott az erdőből pár hagymát kérésemre. Messzire ment érte, egészen nyugotnak, s hasonlóképp örült, hogy megörvendeztethet vele, mint én. Ilyen még nincs a kertedben, bíborszínű kosbor, nem abból a fajtából, mi az erdőszéleinken itt látható.

Ila felismerte a hagymákat, s mosolygott. Tündérkertből hozhatott volna, mert itt, Ágos falvában valóban nem virít kosbor a kertjében, de most nem ez volt fontos, hanem a szívből jövő ajándék maga. Átvette őket, s hasonlóképp mellébe rejtette, mint Csejkő, majd kérte, hadd vegye kezébe a gyermeket.

– A gyermekneveléssel nincs sok gondom – mondta Csejkő, miközben óvatosan átadta a tündérnek Barát. – Másodiknak születtem, volt hat fiatalabb testvérem, s anyám mellett megtanultam, mi az, őket kicsiként kordában tartani. De Barával amúgy sincs gond, csak alszik

és eszik, s eszik meg alszik.

– Jól eszik?

– Úgy szopja, mintha egészben le akarna nyelni.

Ila nézte a gyermeket, s lelkében megremegett.

Bara ekkor rányitotta tisztakék tekintetét.

A tündér lélegzete elakadt.

– Hangja sincs, akkor sírt először s utoljára, amikor a világra jött. – Csejkő mit sem vett észre a tündér meghökkenéséből. Csak a babát bámulta, és beszélt folyamatosan. – Az apja már aggódik is, hogy halk szavú lesz, s rikkantásával nem tudja majd az állatokat megfelelő irányba terelni. Azt mondja, ha nem ordít, nem fejlődik majd tüdeje. De szerintem nem így van ez. Majd ha fut, szalad, birkózik a többiekkel, megerősödik tüdeje is.

– Sokan fognak figyelni szavára – mondta ekkor Ila. Nem tudott elszakadni a gyermek tekintetétől.

Látta a lelket benne… nem egy újszülött tiszta, romlatlan lelkét, hanem egy öreg emberét, aki pontosan tudja, hol van, s mit akar.

Tudom, ki vagy – mondta a gyermek szeme. – A fiad miatt jöttem.

Neeem!…

Ila némán sikoltott.

Magyar kell nekem.

A tündér elgyengült, alig tudta tartani a csecsemőt. Karja remegett, s mintha csak szél bújt volna be öltözéke alá, gerince mentén fagyos fuvallatot érzett.

– …nem attól féltem én, hogy Karsa mellett nem lesz belőle jó vadász. Más miatt aggódom. Ott vannak azok a… azok a…

Érte jöttem…

– Mesélj nekem, Selyemaranyhajú Ila, a sámánjelekről! – kérte Csejkő a tündért. – Karsa sem tudja, s én sem, mit jelent, ha ilyen a gyermekünk.

Ila felrezzent, nem is hallotta, mit beszélt a lány az utolsó időben.

– Csak a sámánjelek miatt szorongok – ismerte el a Csejkő.

A tündér úgy tett, mintha töprengene, hogyan kezdjen bele. Valójában időre volt szüksége, időre, hogy erőt gyűjtsön a szavakhoz, hogy ne érezzék hangjának remegése.

– Nem jelentenek semmi különöset most még – nyugtatta meg aztán a lányt. Nem mondhatta meg az igazat. – Ha ilyeneket is visel, nem biztos, hogy sámán válik belőle. Tudd, Csejkő, hogy az én férjem, Vajk is sámánjelekkel született. Nem mindennapi emberek ők, de élhetnek mindennapi életet is.

– Te sem vagy mindennapi asszony, mégis közöttünk élsz, ezért aztán nem kételkedhetek szavadban – felelte Csejkő –, de nem csak bátorításul mondod?

Tündér Ila a lovagló Magyarra mutatott.

– Róla megmondanád, hogy ereiben egy tündér vére folyik? Ugye, hogy nem. Három múlt, de éppen olyan, mint a többi, korabeli gyermek. Éppúgy vágja földhöz magát, ha valamit nem kap meg, mint más fia vagy lánya, s éppen úgy a „nem” az a szó, amit legtöbbet használ.

– Megnyugtattál, asszonyom, de észrevettem, hogy a körülöttünk élők különös pillantást vetnek ránk.

– Én megszoktam a különös pillantásokat, van belőlük részem elég. Még most is, pedig régóta veletek vagyok.

Csejkő szégyellősen elmosolyodott.

– Nehéz ám egy tündérre úgy tekinteni.

– Hogyan úgy?

– Hát olyan… mindennaposan.

– Nem felróttam én ezt, Csejkő, csak megemlítettem. – A tündér a lány karjára tette kezét. – Az emberek félnek az ismeretlentől, és a sámánok kiismerhetetlenek. Ha meghalnak szeretteink, többé nem találkozunk velük… kivéve őket, akik képesek az árnylelkeket maguk elé idézni. A vadászember íjjal és késsel él, s mindent, ami körülveszi, meg tud ragadni, ha rá támad, meg tudja fegyvereivel védeni magát. Az árnylelkek nem megfoghatók, tehát félelmesek, s félelmesek azok is, akik beszélhetnek velük. De hidd el, ebben sincs semmi különös. Az aranykorban a szellemek mindennaposak voltak az emberek életében. Visszatértek Lélekúr mellől segíteni, óvni, figyelmeztetni a veszélyre.

– Így van ez az Arany birodalomban is?

– Ha így lenne, nem menekültünk volna el onnan. Megváltozott a világ, itt a földön.

– S nem lesz baja a gyermekemnek, ha sámán lesz? A szellemek között is egyre több a gonosz, aki az emberek pusztulását akarja. Ti sem tudtátok teljesen elűzni őket a falvainkból. Nem akarom, hogy ha Bara felnő, elővegye ez a feladat!

Tündér Ila sóhajtott.

– Való igaz. Meghaladja a mi erőnket is. Ha Bara sámánná válik, fenyegethetik őt is gonosz

szellemek, de ha vadász lesz, nem leshetnek rá farkasok az erdőben? Nem zavarhat-e meg gyilkos medvét, nem sebez heti-e meg felbőszült vadkan? Ugye, hogy igen. Bármi legyen is a gyermek, ha felnő, veszély les rá, amitől nem tudja megvédeni az anyai szív.

Amikor az utolsó két szót kimondta, Tündér Ila megszédült.

Anyai szív…

Ismét érezte a hideg érintést a gerincénél, de az most felnyúlt egészen a torkáig, és ha sikítani akart volna, sem tud, mert megfagyasztotta tüdejét. Anyai szív…

Fájdalmas anyai szív…

Ó, Csejkő, mi vár még rád!…

Rád és rám!

Jéggömböt nyelt vissza a tündér a torkából, és fagyott könnycseppeket törölt el szemhéjának lehunyásával.

Ki vagy te, gyermek?

Csejkő előrehajolt, és megsimogatta fiának arcát.

– Féltem én, hogyne félteném – mondta kedvesen. – Hiszen ő a mindenem.

– Óvd hát, ameddig tudod! – suttogta Ila, és megemelte a csecsemőt.

Nyújtotta vissza Csejkőnek.

– Hiszen te vagy az anyja. Ki óvja, ha nem te?

– Karsa is odavan érte – mosolygott Csejkő. Tudta, hogy jó kezekben van a tündérnél a gyermek, mégis megkönnyebbült, hogy magához szoríthatja.

Vajk lépett ki az udvarra, pontosan abban a pillanatban, hogy Ila visszaadta a gyermeket

Csejkőnek. A férfi megérezte a különös hangulatot: mintha csak eloltott tábortűz felett állna, csípte szemét a feszültség.

Csejkőhöz sétált, s lenézett a gyermekre. Nézte egy ideig: szép fiúcska volt, hasonlóan szép, mint Magyar. Kicsi, de kerek, s mosolygós, mint akinek még nincs gondja tejen és alváson kívül.

Vagy mint aki már sokat tud életről és halálról.

Vajk megdöbbent saját, gyorsan támadt gondolatától.

– Szép gyermek – mondta száraz torokkal.

– Nehezen jött a világra – válaszolta Csejkő. – De mosolygósan néz rá azóta is.

– Hogy nevezted el?

– Barának hívom.

Vajk keze megállt félúton.

– Nem csal a fülem? Bara?

– Szép név – mondta Csejkő dacosan.

– Nem is azért… – szabadkozott vontatottan Vajk. – Nem is azért. Ismertem valakit ezen a néven.

Azzal megfordult, és távozott az udvarról a faépület homályába anélkül, hogy több szót ejtett volna erről.

– Menj! – intett Ila Csejkőnek, s mosolyogva követte tekintetével a kapuig. Ám amikor a lány kilépett a fapalotából, a tündér sírva fakadt.

Oly szörnyű volt, mit a jövőből érzett.

– Lesz vele gondod elég – mondta Badag Karsának a falu szélén állva. A ménest nézték, s várták, hogy Zeke és Bars kihozzák onnan a lovat, mit a fiatal férfinak kiválasztottak. Egy-egy kötelet tartottak a kezükben, amire majd a

heréléskor szükségük lesz.

Csendes késő nyári reggel volt, még alig volt ereje Szemes sugarának. A hajnali harmat sem illant el a fűről.

– Lovaglásra és nyilazásra nevelem, nem ütközik majd ki belőle semmiféle sámánvér – morogta Karsa. – Az én fiam vadász lesz.

– És ha Kijon érte jön?

– A fejére lépek, mint az állatnak, miről nevét kapta.

– Nem teheted!

– Az sem érdekel, ha elűznek is érte.

– És Kijon érte jöhet, ha te nem leszel mellettük. Nem jó ez így, Karsa.

– Akinek én a fejére lépek, annak a fejére van lépve, és úgy is marad. Akkor már nem ugrál és nem fenekedik más gyermekére. Nem lesz sámán a fiamból. Megérdemli a férfiember életét.

Hozták a lovat, Bars vezette egy nyakába dobott kötéllel, Zeke pedig mellette ballagott.

– Jobb is, hogy így gondolod – vetette oda Badag Karsának –, mert sokak ódzkodnak egy sámánjeleket mutató gyermektől.

Karsa első dühében nem tudott mit válaszolni, aztán már ott voltak Zekéék, és tenniük kellett a dolgukat. A ló, mintha csak megérezte volna sorsát, idegessé vált, s a fejét rázta, majd hátrált.

Badag béklyót vetett a ló első lábára. Szakszerű kézzel és gyorsan csomózta össze a két mellsőt. Bars és Karsa külön-külön hurkolták meg a hátsókat, majd fordultak: Badag a ló mögé ment, Bars és Karsa pedig eléje került. Zeke szakszerűen kötötte körbe a ló fejét, egyetlen fölösleges mozdulat nélkül, s az állat mit sem

tudott tenni.

Karsa közben lecsillapodott valamelyest, de Badag utolsó szavait nem tudta kiverni a fejéből. A keze tette a dolgát, de gondolatai a gyermekétől tartók körül forogtak.

Majd ő megmutatja nekik!

Kétszeresen is. Elébb azzal, hogy a legjobb vadászt neveli belőle, aztán pedig, ha valaki húzódozik, annak a nyakára lép.

Badag meghúzta hátul a kötelet, s ezzel térdre kényszerítette a lovat. A hasa alá húzta lábait. Zeke hátrált, dagadó izmokkal, erősen tartotta a fejét. Bars és Karsa pedig a hátsó lábakat húzták előre, így döntötték meg az állatot.

– Hol vagy már, Bezeréd? – kérdezte Zeke.

Bezeréd érkezett is. Ő volt a herélő, kezében ott fogta a kést. Letérdelt a ló mögé, és markába vette a heréket. Szemvillanás alatt vágta fel a zacskót, s fordította ki a tartalmát. A herék még a kezében voltak, amikor közel hajolt, és fogával kettéharapta az ondóvezetéket. Egy szövetdarabra ejtette a heréket, vékony kötelet vett elő, körbetekerte a zacskó tövénél.

A ló megpróbált felállni, de nem sikerült neki. Rúgni sem tudott, de mozdulni is alig, erős férfiak fogságában volt.

– Kész! – állt fel Bezeréd, és feltartotta két kezét.

Lekerültek az állatról a kötelek.

Az azonban már nem akart mozdulni sem.

Bezeréd Bars kezébe ejtette a szövetbe csomagolt két herét, amaz pedig biccentéssel köszönte meg a herélő munkáját.

Van immáron egy lova a vadászatokhoz, a

másik helyett, amelyik a lábát törte két nappal korábban. Aztán a férfi lehajolt az állat nyakához, és simogatni kezdte, bátorító szavakat mormolt fülébe.

Karsa elkapta Badagot.

Az éles szemű Zeke tekintetét nem kerülte el a heves mozdulat, de egyelőre nem ment közelebb.

– Árulj el egy kicsinykét még erről az ódzkodásról! – morrant fel Karsa.

– Tudod, milyen különösek a sámánok – próbálkozott Badag szépíteni elszólását.

– Nem tudom. Ha Barára gondolsz, semmiben nem különbözik más kisdedektől, éppoly mohón szopja az anyja mellét, mint te vagy én. Ha Kijonra, akkor sem tudom, mire célzol, mert eleddig csupán kétszer volt sámánnal dolgom: apám temetésén és a fiam születésekor. Tette a dolgát, mint az sámánnak rendeltetett. Ahogy te is – bökte meg Badag vállát – tetted az elébb.

– Akkor felejtsd el, mit szóltam! – felhősödött el Badag tekintete. Nem szerette, ha számon kérnek rajta hóbortból baráti szavakat.

– Nehéz azt elfelejteni, amikor a fiamra teszel megjegyzést. – Karsa előrelépett, és ismét megbökte Badag vállát.

– Mondd ki, mit akarsz, de ne böködj, mert helytelent cselekszem!

– Azt akarom, hogy fogd be a szád, és ne terjessz a fiamról semmit!

– Nem terjesztek én! – Badag elkapta Karsa kezét. Álltak egymással szemben, egyik ökölbe szorított kézzel, másik csukló alatt fogva azt, és kidagadtak erőfeszítéstől nyakukon és felkarjukon az erek. Mintha bronzból öntött

emberek lettek volna, ott álltak napbarnított bőrükben moccanatlan. Mindketten húzták a kezüket vissza, de egyik sem bírt a másikkal.

Zeke közelebb sétált. Hátratett kézzel, mintha csak dolga nélkül téblábolna.

Bars is felnézett lova mellől, felkeltette figyelmét a csendes erőlködés.

– Miért e huzavona? – kérdezte tettetett könnyedséggel Zeke.

Egyik sem válaszolt.

– Gondoltam én – biccentett a vadászok vezetője. – S meg lehet-e oldani ennyivel?

Karsa szólalt meg, de száján kívül egyetlen tagja sem mozdult.

– Nem.

– Megadhatod-e neki, mit kért? – fordult Zeke Badaghoz.

– Igaztalanul vádolt.

– Értem. S mi lesz most?

– Ha kiszabadul, elégtételt vehet.

– Ha nem bírod már, elégtételt veszek.

Zeke megfordult.

– Bezeréd! – kiáltott a herélő után. – Gyere, dolga van itt még a késednek!

Karsa és Badag szempillája megrezzent.

– Mi kellene? – kérdezte Bezeréd.

– Van itt két mén férfi, akikre éppúgy ráférne a herélés, mint Bars új lovára. Ha egy ló kezelhető herék nélkül, szerintem a vadászok is azzá válnak.

Bezeréd csippentett a szemével, ismerte Zeke fanyar humorát és szikár tréfáit. Nem is szólva a vadászok lecsillapítására alkalmazott különleges ötleteiről.

– Most? – kérdezte.

– Mikor máskor? Béklyó se kell, úgy állnak. Láss munkához!

Bezeréd letérdelt a földre, majd befordult a két férfi közé.

– Na, vadásznak heréje sem volt még a kezeim között, de csak nem különbözhet oly sokban a lóherétől!

Kivonta kését, és egy-egy hirtelen nyisszantással jobbra is, balra is felhasította a feszülő bőrnadrágokat a herék mellett.

A bronzkés hűvös érintését, de legalábbis a reccsenést a két vadász is megérezte, s megremegtek a megfeszített kezek.

– Nem gondolod komolyan, Zeke! – szűrte a fogai között a szót Badag.

– De bizony! – biccentett komolyan Zeke.

– Nem vagyunk mi lovak! – így Karsa.

– Annál jobb. Nem rúgtok akkorát.

Bezeréd alul letette a kést, s úgy vigyorgott, mint aki becsókolt már egy tömlőnyi kumiszt. Összedörzsölte tenyerét. Sejtette, hogy nem kell ide a kés, elég egy érintés is.

– Nem lesz gond – szólt fel. – Nem akkora, mint a lovaké, de nem lesz gond.

Felnyúlt mindkét kezével, s egyszerre nyúlt alá a két kakaskodó heréjének.

Úgy ugrottak szét a vadászok, mint akiket nyakon öntöttek.

Káromkodott Badag veszettül, Karsa pedig Bezeréd felé csapott, s csak azért nem találta el, mert a herélő akkor már nyüszögve röhögött a földön.

Zeke megeresztett egy röpke mosolyt, majd

ment a dolgára.

Ám fejébe vette, hogy megtudja, mi Karsa problémája.

Ismerte a vadászokat, s tudta, ezzel csak elodázta a bajt. A gondokat máshogy kell megoldani.

S Zeke felelősnek érezte magát az Ágosbéli vadászokért.

3.

Kijon már rég nem az a tejfölösszájú sámántanonc volt, aki tíz tavasszal korábban, amikor a szörnyűségek a tűzlidérc megjelenésével elkezdődtek a mén emberek lakta mezőkön és erdőségekben. Akkor még csak óhajtotta, hogy első tanítója, Surja mellett ellesse, hogyan idézheti meg a szellemeket vagy a mélyen tisztelt nemtőket, azóta viszont számtalan találkozáson átesett, s nemegyszer veszélybe is került az égi pusztákon szabadlelke. Pontosan megtudta, mit jelent sámánnak lenni és sámánként élni, varázsolt és gyógyított, s nem volt mellette senki, mint a vadászok, favágók vagy ácsok, ötvösök, más mesteremberek esetében: őt sosem fogja asszony vagy gyermek kísérni.

Kijon bizony nagyot változott tíz tavasz alatt, ám amikor Csókával és Mervvel összeült a Réce-patak melletti vízfolyásban, csak úgy érezte magát, mint tíz évvel ezelőtt: fiúnak, aki csak kacérkodik az égi hatalmakkal.

– Valami szörnyű készül – morogta a vénségesen vén Csóka. Földet gyúrt ujjai között: vizes, fekete erdei földet. A talaj itt olyannyira

összeállt, hogy alig akart darabjaira hullani, csak formálódott és formálódott. – Lentről… mélyről. Mintha Lélekúr nem ügyelne többé minden ember lelkére… Mit is mondtál, milyen nevet adtak annak a gyermeknek?

– Bara.

Csóka hümmögött.

– Úgy! Bara tehát vágyott már az övéi után!

Szavai inkább növelték a homályt, mintsem oszlatták volna.

– No, gyújtsunk csak világot! – javallotta Merv komoran. Övtáskájából kis, fedeles bronztálat vett elő. Tűzszerszámok kerültek elő belőle, s Merv intésére Kijon gyorsan megtörte a környező bokrok leszáradt gallyszéleit, s válogatott a tavalyi, ágon maradt levelek között.

Ők ketten följebb vonultak, és tűzgyújtással foglalatoskodtak, miközben Csóka a patak futását nézte. Az öregnek sok átgondolnivalója volt, sok-sok évet kellett sorba vennie visszafelé fiatalkoráig, hogy ráakadjon Bara arcvonásaira és lelkének lenyomatára.

Amikor már égett a tűz, forralókövet tettek bele, s Kijon előkészítette a kis bronzüstöt és a húsport.

– Gyere, öreg! – hívta Merv Csókát. – Hamarost meglesz a leves, s itt melegebb is van, mint azon a vizenyős parton.

Csóka öregesen felállt, s feljebb vánszorgott. Nem csupán azért esett a nehezére a járás, mert vén volt már, mint a fák körülötte, hanem mert a lába bele-beleragadt a vízbe. Nem volt ez egészséges hely embernek, s hogy mégis itt találkoztak, annak volt egy oka: titokzatos, isteni

erő lengte be ezt a vízmosta horhost. A nevét is innen kapta: Árnyékerdő.

Midőn a kő felizzott, a vízbe került, s felmelegítette azt. Majd elkeverték a húsport. Egy tálból, közösen falatoztak, s közben haladt mellettük a fák árnyéka: délutánba fordult.

– Kijon elmondott mindent – mondta Merv sámán az étel elfogytakor. – Most te jössz, Csóka!

Csóka nyammogott még egy keveset fogatlan szájával az utolsó falaton. Nehezére esett felidézni a régmúltat.

– Sámánjelekkel született, de nem sámán volt – mondta aztán. – Még az Aranybirodalomban éltünk. De nem is pap volt, Szemes, Fénylőhold vagy Hajnal szolgálója. Nem. Más. Sámán inkább, de más. A szellemek sem úgy jöttek hozzá, mint egy sámánhoz.

– Lehetséges, hogy oka van újjászületésének? – kérdezte Kijon, miután Csóka szótlanságba merült.

– Nem térnek vissza a holtak ilyen gyorsan az életbe. Sokan száz és száz esztendőt várnak Lélekúr jobbján. Bara csak nemrég hagyta maga mögött életét. Árnylelke talán három vagy négy tavasszal ezelőtt szállt vissza az egekbe. Igen. Ha visszatért, oka van.

– Van már egy különleges gyermek az Ágosbéliek falvában – jegyezte meg Merv.

– Magyar. Hogyne. A tündér-gyermek. Igen. Lehet, hogy hozzá jött Bara. Lehet, mert Bara sosem hordta amulettjét, s ha jól tudom, az anyja nem engedi a tündérgyermeknek sem, hogy nyakában legyen. Akárcsak Vajknak. Küldöttei ők valamilyen hatalomnak… De ne kérdezzétek,

kinek.

Merv hátradőlt, egy kőnek támaszkodott. Kijon a tüzet nézte. Az ő felelőssége volt a gyermekeknek amulettet adni. Neki kellett az égiektől tanácsot kérni, mi legyen, ami a kis aranylapocskába kalapálva felerősíti szívük szavát. S való igaz: az Ágosbéliek közül Vajk, Tündér Ila, Magyar nem hordta szíve jelét. Ám hogy Bara felveszi-e, az még kérdéses volt, kicsi volt még hozzá, hogy amulettet kapjon.

– Nem jó kézben van az Ágosbéliek sorsa – mondta Merv. – Az öreg Ágos, mielőtt meghalt volna, sok hibát vétett.

– Nem mindig segít a kor – nyögte Csóka, és kinyújtotta a lábát. – De ne hagyd, hogy elűzetésed haragja miatt hirtelen cselekedj! Mert a jövő tavaszt már nem érem meg, Merv. S ha én nem érem meg, te leszel az, kinek az ereje a leghatalmasabb lesz. Még akkor is, ha a mén emberek kivetettek magukból, a sámánok tudják ezt, s hallgatnak rád.

– Eltemettem már haragom. Ágos halott, a fiával pedig semmi dolgom nem volt még.

– De lesz.

– Ezt azonban ő még nem is sejti, így lépéseim irányát én fogom megválasztani.

– Milyen jó, ha a vadat fogatlannak látják! – nevetett fel Csóka. – Azt hiszik, már nem tud ölni, és nem gondolnak karmára. Merv, kitaszítottságod előnyödre válik.

Merv agyába ekkor furcsa gondolat fészkelt. Kiűzetését emlegetve, felidéződött annak legfőbb oka: az öreg Ágos hetedik gyermeke. Erdőjáró, kinek nyomába több vadászt is küldött, hogy

megöljék. Erdőjáróról különös víziót látott. Sámán vonásokkal ruházta fel testlelkét Lélekúr, de Erdőjáró a vízióban más volt, mint egy sámán.

Bara.

– Olyasfajta lehet a gyermek Bara, mint Erdőjáró tíz tavasszal ezelőtt – fordult Merv Kijon felé. – Erdőjáró is más volt, mint egy sámán.

– Vadásznak mutatkozott – morogta Kijon. Akkortájt ő még csak leskelődő fiú volt, s nem jó érzés tudni, más is válhatott volna sámánná Ágosék falvában. Akkor kiválasztottnak érezte magát, az egyetlennek. Nem volt tehát egyedül?

– Vadásznak nevelték, de ott szunnyadt benne az erő. Akkor láttam ezt, amikor Surja sámán temetése volt. S ha Bara olyan, a halálát kell akarnunk, mert más választásunk nincs. Letéríteni útjáról lehetetlen. – Lássuk, miért is vagyunk itt! – hörrent fel Csóka. – Keressük meg annak a csecsemőnek a szíve jelét! Sok minden kiderül akkor.

Előkerültek a sámándobok, és előkerült a gomba is.

– Ketten megyünk – mondta Csóka Kijonnak, s magára és Mervre mutatott. – Te vigyázol ránk. Varázslatos hely ez, s veszélyes, ezt nem szabad elfelednünk. Hiába vannak itt a tündérek, a rossz szellemek vissza-visszajárnak még prédáért.

– Csak dobolok – bólintott Kijon.

– Úgy is ott leszel mögöttünk – mondta Merv. – Látni fogod egy részét annak, amit mi. Ne ijedj meg! Ha nem rágsz gombát, erősebben tudod tartani szabadlelked, s könnyebben visszatérsz.

– Értem én.

– Még sosem voltál itt. – Merv merőn nézett.

Most ő biccentett, hogy jól van. Nem csak azért hívta ide Kijont, mert ő a legtájékozottabb az Ágosbéliek ügyeiben, hanem mert ismerte. Surja halála után néhány hónapra átvette tanítványnak. Tudta, hogy engedelmes. Fiatal még, és feszíti a tudásvágy, de engedelmes a legvégsőkig.

Csóka már rágta is a gombát. Merv is bekapott egy felet, és a dobja után nyúlt.

Három sámándob szólalt meg szinte egyszerre.

Különösmód nem a sámánok szabadlelke kelt útra kiszakadva testükből, hanem az erdő mozdult meg. Maguk a fák és bokrok, s a víz meg a tűz kelt életre.

Különös hely volt ez a horhos, mintha csak a föld mélye nyílt volna itt meg láthatatlanul. A közepén ott kanyargott a patak, s ázott avar borította a földet. Nem egészséges hely, bárki, aki itt aluszik, poklosan ébred reggel, fáj csontja, mellkasa, feje. Belébúvik a rossz lehelet, s benne marad, míg a napfény ki nem űzi.

Nem való ez a hely épeszű embernek, de sámánnak sem. Nekik aztán kiváltképp nem, mert mióta elszaporodtak az erdőkben az állatok testét bitorló rossz szellemek, több sámáni szabadlelket is megtámadtak nagy merészségükben. A tündérek ugyan visszaszorították őket ilyen helyekre, de bizony itt akadhatott belőlük nem is egy.

Ezért jöttek ide a sámánok.

Ellenség volt mindahány rossz szellem, de a gyermekeken – Vajk fián Magyaron és Karsa fián Barán – a tündérek védő keze nyugodott, s a nemtők nem válaszoltak a kérdésekre, amiket a

sámánok a két fiúval kapcsolatosan tettek fel. Nem volt más választás: a másik oldalt kellett kérdezni.

Az első árnyak azonban, amelyek életre keltek, nem a mén embereket folyvást zaklatók közül valók voltak, hanem csupán olyanok árnylelkei, akik nem találták meg nyugalmukat Lélekúr jobbján, s e világban bolyongtak egy idő óta. Legalább annyira óvatosak voltak a sámánokkal, mint azok ővelük, így megmaradt köztük a távolság – egy kis időre.

Kijon figyelte a doboló Mervet és a vén Csókát, akiknek felsőteste finoman hajladozott. A fiatal sámánt elbűvölte ez a lágy mozgás, a testek fölött lebegő két fényes szabadlélek és az árnyékok tánca. Kijon úgy érezte, mintha két alakban létezne, egyrészt testlelkében, másrészt a testének felületén szétoszlott szabadlelkében. Mindkét lelke várt moccanatlan.

A hangok, amiket hall, vajon az erdő sóhajai vagy a halotti lelkek suttogása?

Kijon hallani vélte Csóka kérdését. Az öreg a csodás gyermekekről érdeklődött.

Ssss… sssokat akarsz tudni… öreg…

Lengtek a fák, zizegtek a levelek.

Szzzörnyűséget hozzzol… ránk…

Hullámzott a vizes talaj, mintha csak egy rosszul ácsolt fekete tutaj lenne egy folyó sodrában.

Csobbant és cuppogott a sár, mintha egy vadkankondát rejtene.

Fekete árnylelkek emelkedtek fel, és süllyedtek alá.

Kijon közelébe merészkedtek.

Tekintetébe bámultak.

Ismeretlen alakok voltak.

Akkor aztán Kijon szabadlelke felröppent a magasba. A fiatal sámán érezte, hogy húzzák-vonják kifelé testéből a lelket. Nem fogta senki, nem kapaszkodott bele senki, hanem szívta, szívta, szívta…

Kijon nem vette észre, mikor cserélt helyet föld és ég. Csak azt látta hirtelen, hogy a feje tetején áll minden, s az ő felfelé szárnyalása bukás a mélybe, fejjel előre.

De mégsem…

Kifordult a föld előle, s maradt a tisztáson, a tisztáson egy gödörben, melynek sáros oldala fák gyökerétől volt púpos. Előtte Merv és Csóka… Csóka keze közt egy árnylélekkel. Az öreg sámán védő jelekkel vette magát körül.

Kijon nézte őket a gödör fala felett, s szólni sem tudott. Azután megérezte, hogy éppúgy, amint ő figyeli a két sámánt, figyeli őt is valaki.

Két sötétszürke, vizes szemet látott. Hatalmasakat, mint egy ló feje.

Nem volt orra s nem volt szája. Fejformája sem.

A gyökerek alól szemlélte.

Békák potyogtak elő, mintha csak méregzöld békakönnyeket ejtene az a két szem. Kígyók csúsztak ki a földből, mintha csak haját hullatná titokzatos vizslatója.

Pára csapott ki a lába alatti ragadós avarból, poklokat okozó nyirkos pára, mintha csak lehelet lenne.

– JÁRATLAN ÚTON TÉVELYEGSZ, VARÁZSTUDÓ – suttogta az ismeretlen hatalom. – TUDATLANSÁGBÓL TALÁN?…

Kígyók, békák, köd ült meg a gödör alján. Halak tátogtak.

Halak.

Kijon sámán is csak tátogott.

– LELKEKET FOGSZ… LELKEKET, AMELYEK NEKEM SZOLGÁLNAK…

Lélekúr!

A tekintet kitágult.

– GONDOLNI SE MERJ RÁ!… AKI IDE JUT, NEM KERÜL AZ EGEKBE TÖBBET.

Kijön szabadlelkét úgy hatotta át a ködgomoly, mint a lázas hő a beteg testet. A sámán nem rejthette el gondolatait. Nem tudott szólni, némasága azonban árulkodott akaratáról.

– BELŐLEM ÉLTEK MINDEN NAP. GYÜMÖLCSEIMET ÉLITEK FEL, S RAJTAM TAPODTOK – válaszolta meg a sámán kérdését Földanya. – KICSIKARJÁTOK BELŐLEM, AMI KELL, FÉLTEK TŐLEM… S EGYRE KEVÉSBÉ SZOLGÁLTOK.

TESTETEK AZ ENYÉM. MINDEN TEST AZ ENYÉM, MERT ÉNBELŐLEM VAN MINDENNEK A TESTE…

KÉLT GYERMEKEKRŐL AKARSZ TUDNI…

NE A SZELLEMEKET KÉRDEZZÉTEK!…

NE IS A NEMTŐKET!… HALLGATÁSUKNAK JÓ OKA VAN.

HÁROM GYERMEK VAN, S NÉGY MEGTERMETT FÉRFI… NEM CSUPÁN KETTŐ, DE MÉG ABBÓL A KETTŐBŐL IS CSAK AZ EGYIK OLYAN, KI AZ ISTENEK VILÁGÁBA BE AKAR AVATKOZNI. HETÜK TUDÁSA NAGY, NAGYOBB, MINT A TIÉTEK, NAGYOBB, MINT MINDANNYIÓTOKÉ EGYÜTTVÉVE. HETEN KÉPESEK ARRA, HOGY ÚJ RENDET HOZZANAK ÉGBEN ÉS FÖLDÖN.

NE MERJ KÉTELKEDNI IGAZSZÓLÁSOMBAN, MERT ÉLVE ÖLELEM TESTED MAGAMHOZ!

AZ A HÉT ELSÖPRI A SÁMÁNOK HATALMÁT. NEM LESZTEK SOHA TÖBBÉ HATALMOTOK TELJÉBEN. SZOLGÁKKÁ VÁLTOK, AZ Ő SZOLGÁIKKÁ, ÉS LESZÁRMAZOTTAIK SZOLGÁIVÁ.

MENJ, KIJON SÁMÁN, TEDD A DOLGOD! MENJ!

És Kijon menekült. Ahogy lelke megszabadult a sáros béklyóktól, felröppent, s ahogy fordult maga körül, lett a hely ismét a tisztás, tűntek el az árnyak, s maradt két himbálózó és doboló test.

S az alkonyat csöndje a fák lombja közt.

– Nem ölhetünk meg csecsemőt! – mondta ijedten Kijon. – Ugyanaz lenne a sorsom, mint neked, Merv.

Merv tekintete megvillant. A sámán elkapta Kijon karját, és maga felé rántotta a nála huszonöt tavasszal fiatalabb férfit. Elszánt volt, mint a farkas, amikor éhségében medvére ugrik.

– Eljön az alkalom, amikor majd meg lehet ölni. Lehet, hogy baba lesz még, lehet, hogy gyermek, de lehet, hogy sarjadzó állú kamasz. Nem számít. Csak tudd, Kijon, hogy akkor meg kell tenned, akármi is vár rád! Én vállaltam a száműzetést. Ha te megtalálod az alkalmat, amikor úgy megölheted, hogy ezt büntetlenül tedd, ne gondolkodj! Cselekedj! Ez a lényeg!

– Nem tétovázom – hebegte Kijon.

– És ugyanez áll Vajk fiára is.

– Lehetetlen!

– Lesd az alkalmat, Kijon, lesd, s el ne szalaszd, mert ha elszalasztod, a rossz szellemek seregét hívom ki rád, és árnylelked száz meg száz napfordulóig sem fog tudni megmenekedni tőlük.

Csóka kacagott fel.

– Jó kezekben lesz ez a nép, sámán! Látom én, hogy tudod, mi az a küzdelem.

– Vállalod-é? – erősködött Merv Kijonra tekintve.

– Vállalom.

– Nem hallom tisztán – morrant a sámán. – Elnyomja a levelek zúgása…

– Vállalom.

– Hangosabban! – dörrent fel Merv. – Túlharsogja a vízcsobogás!

– Vállalom – kiabálta Kijon. Forrt a vére a haragtól, s a szégyentől, amit előbbi félelme miatt érzett. Merv látta rajta, Csóka is látta. – Megteszem, ami rendeltetik, s nem habozok megtenni egy pillanatig sem.

– Most már tisztán hallottam…

Kijon dühödten lihegett.

– Azt mondjátok még meg, ki az a másik gyermek… A háromból.

– Egyről tudok – biccentett komoran Merv. – De a háromban csupán Bara van benn, Magyar nem. Magyar nem varázstudó lesz, az ő útjai másfelé vezetnek, ám a tündérgyermek így is veszélyes ránk nézve.

– Ki az az egy?

– A réges-rég eltűnt Kondor gyermeke. A Belénybéli Zele. Az ő sorsát majd Ráth sámánra bízzuk. Figyeli már egy ideje őt a jó Ráth… Zele sem hordja szíve jelét, érezni lelkének lenyomatán. Ráth majd megteszi azt vele, amit te Barával. Hitem rajta.

– S te tudsz-e a harmadikról? – fordult Kijon a vén Csóka felé.

– Ez nem az én gondom lesz – intett nemet az

öreg. – Már nem.

Merv dobott a tűzre.

– Ne aggódj, Kijon! Előbb-utóbb felderítjük, hol él a harmadik.

4.

– Ki az a Bara? – kiabálta Ila. Vajk még sosem látta ilyen feldúltnak asszonyát. Arca haragos oldalát Ila még sosem mutatta neki. – Áruld el, nem tarthatod meg magadnak!

Vajk elárulta volna szívesen, egészen eddig. Most azonban – nem tudta maga sem, miért – ódzkodni kezdett a múlt feltárásától.

Nem sejtette, a tündér mitől lett ilyenné.

Megpróbálta átölelni.

Ila eltaszította.

– Nem az érintésed kell, hanem a tudásod – kiabálta. – Miért hallgatsz, Vajk? Tudni akarom, ki az a Bara, akit ismertél!

– Meghalt már… – felelte szárazon Vajk.

– De ki volt életében?

Vajk intett Ilának, hogy üljön le.

– Akkor ülök le, ha kedvem tartja – toppantott a tündér. – Ne integess nekem itt, Vajk, amikor kérdezlek, ahelyett, hogy válaszolnál!

– Nem értem kiabálásod okát – tárta szét a kezét Vajk. – És értetlen állok haragod előtt is.

– Mert egy egyszerű kérdésemre sem bírsz válaszolni! Tudakolózom Bara után, akiről azt állítottad, hogy ismerted, és te magadba fojtod a választ! Nem osztod meg velem a tudásod!

– Miért fontos ez? Meghalt. A gyermeket véletlen épp úgy hívják, mint azt, akit ismertem.

Ezért kiabálsz? Ezért löksz el magadtól?

– Semmi sem véletlen, Vajk! Egy egész nemzetséget vezetsz, és még azt sem tudod, hogy semmi sem lehet véletlen!

A fapalota falai elnyelték a tündér kiabálását, a férfi mégis kinézett a folyosóra, nem csődültek-e össze a nembéliek a szokatlan hangra.

Senki nem állt sem a folyosón, sem az udvaron, az emberek eltűntek, mintha csak az őszi szellő fújta volna el őket.

Úgy vélték, szerencsésebb nem szem előtt lenni, ha egy tündér haragszik.

Ki tudja, mit tesz olyankor.

– Menekülnél? – kérdezte vészterhesen Ila. Félreértette Vajk mozdulatát.

– Eszem ágában sincs – lépett vissza a férfi. – Csak nem szeretném megosztani mindenkivel a tudásom, s gondoltam kedves szavaid olyanok, mint méheknek a méz, és összegyűltek rá odakint, le ne maradjanak semmiről.

– Gúnyolódsz?

– Nyugodj meg, Ila! Se nem menekülök, se nem gúnyolódom. Beszélnék, ha hagynád!

Tündér Ila keresztbe fonta karját.

– Hallgatlak. De az igazat mondd ám, úgyis tudom, mikor füllentesz…

– A hallgatás azt jelenti, hogy hallgatsz is. – Vajk az időt húzta.

Ila mutatta, hogy zárva van az ajka.

– Barával még az Aranybirodalomban találkoztam – kezdte a vadász. – Öreg volt már akkor, nagyon öreg, szavaiból úgy vettem ki, hogy száz tavaszon is túl járt. Édes ajánlotta, hogy keressem meg.

Ila mégiscsak leült. Az öreg Édes nevének említése fájdalmait idézte fel, azokat a fájdalmakat, amiket Szemes főpapja, Ugria okozott neki. Fogságát, Réka halálát, s a sereget, mely miatt önnön kezükkel kellett elpusztítaniuk otthonukat.

Vajk is szünetet tartott beszédében, s e röpke csendben Édesre emlékezett.

– Megfogadtam a szavát – folytatta aztán. – És elmentem, megkerestem Barát. A segítségét kértem. Ez akkor volt, amikor fogságban sínylődtél Ugria ketrecében, embereimet pedig fogolyként hurcolta magával Kemen. Elmentem tehát Barához, és egy sűrű erdőségben akadtam rá. Ígéretet tett arra, hogy eljuttat a tündérek közé.

– Ő volt az, ki téged?…

– Ő – bólintott Vajk. – Nem más. Nagy varázserő tulajdonosa kellett, hogy legyen, nagyobbá, mint amit sámánjaink birtokolnak. De azután Bara meghalt. Meghalt, s neve itt, a falumban különös érzetet keltett bennem.

– A fiú sámánok jelével született – mondta Ila.

– Hogyan?

– Mindkét lábán hat ujja van. Már akkor éreztem ezt, amikor az anyaméhből húztam kifelé. A sámánok jele van rajta.

Most Vajknak kellett leülnie. Lezökkent Ila mellé a padra, és a tündér arcát nézve hosszan hallgatott.

– Miért nem ejtettél erről szót nekem? – kérdezte aztán.

– És te miért nem meséltél Baráról? – dobta vissza a szót Ila, akár egy labdát.

– Ne kezdd már megint!

– Nem te róttad fel nekem, hogy miért nem szóltam a jelekről?

– Kedvesem…

– Ez most kevés, Vajk!

Ila felállt, és biztos távolba húzódott. Azzal büntette Vajkot, hogy nem hagyta, hogy a férfi hozzáérjen.

Vajk feladta.

– Bocsáss meg! Nem tudtam, hogy fontos lenne Baráról beszélnem.

– Az volt.

– Ila! Járatlan vagyok az ég ügyeiben. Megülöm a lovat, felállok a hátán, sőt, átugrom egy másikra, szíven lövöm a szökellő szarvast, megnyúzok bármely elejtett állatot, s háromszor egymás után a kijelölt helyre vágom a kést tíz lépésről, de járatlan vagyok a szellemek és a lelkek dolgában. Mondd meg nekem, ha a gyermeket Barának hívják és a sámánok jelét hordja, az mit jelent? Ilyen gyorsan visszatért volna Bara a földre? Lehetséges, hogy egy halotti lélek, amely még meg sem pihent Lélekúr jobbján, ilyen gyorsan visszakerüljön az élet körforgásába, s megszületendő lélekként szinte azonnal új utat keressen a földre?

– Ha csakugyan olyan hatalmas erővel bírt Bara, akkor lehetséges – bólintott Ila. – Csejkő, miután világra hozta gyermekét, elmondott nékem valamit ott, rögtön. Megjelent álmában egy férfi, és arra kérte őt, hogy a gyermeknek hajdani nevét adja.

– Bara?

– Ezt a nevet kérte.

Vajk tenyerébe fogta állát, és hallgatott.

– Ha ezt tudom, beszélek – mondta. – Ám ezt meg te hallgattad el előttem.

Ila arcán látszott, hogy a tündér megint felfújta magát.

– Hallgatta el előled a nagyanyád! – válaszolta. – Olyan a modorod, Vajk, mint a csizmád talpa!

– A falumban csodás álom történik, s én nem tudok róla? Csejkő csaknem fél holdfordulóval ezelőtt szült, így azt kell mondjam, te ezt tizennégy éjen és napon át magadban tartottad. Én Baráról csak egy napja tudok! Tedd egymás mellé a két időt!

– Számolgasd a hátasod fogait, Ágos fia Vajk! Ne merészelj szemrehányást tenni nekem azért, mert elsiklott a figyelmed valami fölött!

– Kitől várjam el, hogy a különös dolgokról szóljon? – vágott vissza a férfi. – Netán a kutyámtól? Meg kellene tanítanom beszélni?

– Talán keresd fel a sámánodat! Beszélgess a vadászaiddal! Vagy kérdezd meg Zekét, annak mindenre kiterjed figyelme!

– Ehhez végképp semmi közöd, Ila, mit és hogyan teszek vadászaimmal!

– Akkor vedd el őket feleségül, és szüljenek ők neked gyermeket! – Ila megpördült, és kiviharzott a teremből. Ott maradt Vajk egyedül, egyre vöröslő arccal.

Majd a férfi fölpattant ültéből, és más irányba vette útját, mint asszonya. Kifelé igyekezett.

Kivágtatott a fapalota udvarára.

– Kijön sámán! – üvöltötte Vajk. – Merre van a sámán? Szólítsátok elém!

Körbefordult, de most is csak az üres udvar

képe fogadta. Még a fal tetejéről is eltűntek emberei, vagy ha ott is voltak, láthatatlanná váltak valamilyen praktika folytán.

Vajk teleszívta tüdejét.

– Szedje a lábát, aki hallja!

Kijon ezalatt a jurtájában ült, és óvatosan törölgette szíve jelét. Mert penészes, nyirkos mocsok ült rajta.

Vastagon.

Második rovás

Élet

5.

Vajk felültette Magyart a lóra, s közben azt mondta: – Figyelj, fiam! Ez nem csikó. Ez vadászok alatt edződött igazi kanca. Mivel a barátod, hagyja, hogy megüld, s te cserébe gondoskodj róla lelked szerint! Ez a tied.

– Az én lovam? – csillant fel a gyermek szeme.

– A tied. Szégyen lenne, ha születésed hatodik évfordulóján pont neked ne volna lovad! Na, járasd meg, mert elalszik!

Magyar megbökte sarkával a lovat, s az elindult. Ágosfia Vajk büszkén nézett utánuk. Hat tavaszt ért meg, de már úgy üli a lovat, akár egy férfi. Remek fiú!

Fordult a lovával a gyermek.

– Apám! Kimehetek a falu szélére?

Vajk bólintott.

– Csak óvatosan! Menj, de le ne gázolj senkit!

Magyar elvigyorodott, és lépésben kisétált a fapalota kapuján a jurták közé.

– Most ült rá először? – szólalt meg Ila rosszallón Vajk mögött. – S máris kiengeded?

– Ha nem érzi, hogy bízom benne, nem fog bízni magában sem.

– S ha baja lesz?

– Óvatos gyermek, észben tartja a határokat, amiket korlátként elé állítottam. – Vajk visszafordult, s átölelte Ila vállát. Elmosolyodott. – A fiút én nevelem, a kislányt te. Mindenki, akihez ért.

Ila a karján egyéves kislányukat tartotta.

– Azért szeretném, ha te legalább óvatosabb lennél.

– Ne féltsd! A vadászaim rajt tartják szemüket. Szerintem máris többen vigyázzák a jurták között lépteit, mint azt csak gondolni mernéd.

Lovas léptetett be a kapun, s mögötte három másik, jól megrakott ló. Gannak érkezett.

A vándorkereskedő Vajk előtt leugrott hátasáról, s vigyorogva mutatott maga mögé.

– Falvadban meglesz most a lányok öröme, Vajk. Annyi szépséget hoztam, hogy mindenkinek jut, még a vén banyáknak is.

– Hát hasznosságot hoztál-e? – kérdezte mosolyogva Vajk. – Én nem tudok mit kezdeni a hajcsatokkal és gyűrűkkel.

– Nem is hozzád jöttem, hanem a tündéredhez – vigyorgott tovább Gannak.

Vajk félreállt, itt valóban nem sok dolga lehetett, s keresztbe tett karral nézte, ahogy Gannak lepakolja az első hátasról a portéka legértékesebbikét, és kiteríti a kendőn egy faasztalra az udvar közepén.

Ila élvezettel válogatott az ékszerek között. Karperecek, függők, csatok feküdtek előtte. A vándorkereskedő csak aranyakat rakott ki, tudta, a tündért más nem is érdekli.

– Hát aztán magadnak találtál-e lányt, Gannak? – érdeklődött Vajk.

– Ráakadtam százra is, amely mind csodaszép. Ismétlem csak magam, amikor azt mondom, a ti lányaitok a legszebbek a világon, de bizony kit verjek meg azzal a sorssal, ami nekem osztályrészül jut? Az év háromszáz napján úton vagyok, s ha lenne asszonyom, annak ideje csak várakozással telne.

– Ha asszonyt veszel a házhoz, jurtád mellé

állatokat is adunk, s a hozományból is tellene – veregette meg Vajk Gannak vállát.

– Tellene, de nem vadász vagyok én, s előbb legázolna a ménes hajtás közben, mintsem pillantanátok egyet. Jó nekem így.

– Talán azért nem akarsz megtelepedni, mert minden faluban vár egy lány.

– Talán…

Gannak cinkosan kacsintott.

Ila fordult meg, egy függőt tartott füléhez. Finom kis karikalánc végén három vöröses féldrágakő ült piciny foglalatban.

– Milyen?

– Akár a hajad színe. Gyönyörű.

– Szememhez hogyan áll a piros? Nem jobb-e a kék?

– Piciny az a kő ahhoz, hogy elnyomja szemed csillogását. – Vajk közelebb hajolt. – De kereshetsz egy kéket is…

– Legyen a piros!

– Mit kérsz érte, Gannak?

– A többivel együtt most már kitesz két kisbárányt, nemde?

– Annyit kitesz.

– Megszámoljuk annyiban, s én majd elintézem a többit.

Ila vitte a függőt ruhához próbálni, így Vajk egyedül maradt Gannakkal. Míg a vándorkereskedő csomagolt, az Ágosbéliek feje a szomszédos nemzetségekről faggatta.

– Mindenütt béke és nyugalom honol – mesélte Gannak. – Áldják még most is a tündéreket, hogy elűzték a rossz szellemeket a jurtafalvakból. A Kerecsenek és a Tubák még mindig fújnak

egymásra, mint az üzekedő bikák, a Besebéliek pedig a Törsökkel akaszkodtak össze egy lyány miatt, pontosabban két lyány miatt, akiket tavaszünnepkor ragadtak ki a faluból.

– Nem született megegyezés az örömszülők és a legény között?

– A második lyányról azt mondja az apja, hogy erőszak történt, s nem fizetne eleget érte a férj.

– És te voltál ott?

– Hát, ha erőszak történt, akkor az a lyány szereti az erőszakot. Ám a fizetség dolgába nem láttam bele.

– Mondd tovább!

– Apróbb viszályok nehezítik az Ordasbéliek napjait. Elkeveredett a nyájból pár tucat birka, s bizton nem farkas volt a tettes. Majd megegyeznek a veszteség elosztásának mértékében! Hanem a Belénybélieknél nagyobb a gond. Berzét sokan nem szívlelhetik a nemzetség élén, s nagyon rátarti a fia is, Ezag. Ennyi év elteltével is Kondort emlegetik, ami viszont éppen nem tetszik Berzének, magam nem tudhatom miért, mert ilyen mélyen nem látok bele a viszályba…

– Hadd el! – intett Vajk. – Tudom én. Régi történet.

– Egyéb nincs. Kisebb csetepaték, összeöklelések. Mindennapos virtuskodás, amit kigyógyíthat egypár jó szó vagy koccintás.

– Minden ellentét a kezdet kezdetén lecsitítható lenne egy jó szóval – sóhajtotta Vajk. – Ez a mi nemzetségeinknek a legnagyobb hibája. Csak nem jön ki a szájukon az a jó szó, aztán betörik a koponyájuk.

Gannak biztatóan megütötte Vajk vállát.

– Szeretek köztetek élni. Nem is tudod, mennyivel nyugodtabb, mint amott, Gíim, Sakkul és Zobor feszítésében. Jut eszembe valami, Vajk. A Kocsárdbéliek termését fura kór tizedelte meg tavaly, és a kikelt magok száma nagyon alacsony. Segítségre lesz szükségük… Magokra, hogy a második vetés erős legyen, és télen ne üsse fel fejét köztük az éhezés.

– Ennyire veszélyes a helyzet? Miért nem fordultak hozzánk?

– Nem az, mert kihúznák állataikon a következő telet, csak akkor meg állatállományuk csappanna meg. És tudod, hogy van ez. Nem kérnek segítséget, ha nem nagyon fenyegető a vész. És nem nagyon az, csak kicsit, de azon is lehet segíteni.

– Pótolhatatlan vagy, Gannak.

– Magam sem tudom, hogy voltatok meg eddig nélkülem.

– Tudod, kik mondták el a híreket más nemzetségekről?

– Kik?

– A lányok, akiket elragadtak heves vérű ifjaink.

Vajk felnevetett, és átkarolta Gannak vállát.

– Betérsz-e ebédre hozzánk?

– Hát, ha asszonyod nem olyan furcsa zöldséges tündér-eledelt készít…

– Lesz hús is, ami férfiembernek való.

– …akkor elfogadom hívásod.

– S beszélsz majd részletesebben a többi nemzetségről.

– Te pedig a tiedről. Soká voltam távol.

– Békesség van nálunk, semmi különös –

fordította Vajk a bejárat felé Gannakot. – Gyarapodunk, állatban, s gyermekben is. Ügyesedünk állathajtásban és vadfogásban. És jajgatunk reggelenként, ha előtte való este sok áldomást ittunk egymásra, asszonyainkra, gyermekeinkre vagy fogásunkra egy-egy mulatságon. Semmi különös nincs felénk manapság. Semmi.

A két férfit elnyelte a fapalota.

Délidőre járt.

Gannak délután – miután kicsapta a lovait legelni, s berakodott üres jurtájába – körbejárta a falut. Jó kereskedő módjára beköszönt mindenhová, s tudatta, hogy itt van, pár napot otthonában fog tölteni.

Ivott a férfiakkal, akik ugyanúgy a szomszédos nemzetségek ügyeit tudakolták tőle, ahogy Vajk, leállt mutogatni portékáját az asszonyoknak, és váltott szót azon pelyhedző állú sihederekkel is, akik szép lányokról faggatták: látott-e ilyen meg ilyen lányt valahol, s tudja-e a nevét, de ha nem, vajon tudja, hol szoktak a nembéli lányok fürdeni, mely patak mely részén. Gannak minden kérdésre válaszolt, és élvezte önnön fontosságát.

Valóban szerette ezeket az embereket. Hét éve élt közöttük, s habár nehéz volt megszokni jellemük némely furcsaságát, rendelkeztek egy jó tulajdonsággal: szívesen adtak. De nem is ezért maradt közöttük, hanem közvetlenségükért, barátságukért.

Béke volt e földön, s mivel a mén nemzetségek csak esetenként cserélgettek ezt-azt egymás között, Gannak Aranybirodalomból hozott üzlete

virágzott. A kereskedő azonban rájött, hogy már rég nem azért járja a vidéket, hogy gazdagodjék, mert gyermek és család nélkül a tulajdon itt mit se számított, hanem azért, mert élvezi a kitüntető figyelmet, amit kap. Amit kivétel nélkül mindenütt megkap.

– Meghoztam az oroszlános perecet – mondta Lontának a nap vége felé, túl már számtalan cserén, beszéden és italon. Előhúzott leapadt átalvetőjéből egy arany karperecet.

Ilán, Lonta férje mogorva tekintettel méregette.

– A mi ötvösünk talán nem elég jó? Asszony, minek hozatsz távoli vidékről ilyeneket, amikor Csobód is megcsinálja nekünk?

– Jó az, jó – mondta Lonta. – De olyan oroszlánt, mint amit a Tubabéliek ötvöse készít, olyat én még nem láttam sehol. Nézd csak meg, Ilán! Ez az oroszlán szerelmes oroszlán. És ott ül a tekintetében a szerelem.

Ilán átvette a karperecet, és a szeméhez emelte.

Közel.

Még közelebb.

Egészen közel.

– Hát, ha szekercével vágják le a fejem, akkor sem látok szerelmet a tekintetében – tört ki belőle.

– Olyan fafejű vagy, mint a jurtáid tartóoszlopai! – kapta ki a férje kezéből a karperecet Lonta, és azon lendülettel fel is kötötte csuklójára. – Lepjél meg vele!

– Már hogy lepnélek meg vele, amikor régen tudtad, hogy ezt fogod kapni, én meg csak most hallottam róla?

– Adj valamit cserébe ennek a jóembernek!
– Ennek-e? – mutatott Ilán Gannakra.
– Ki másnak? – pörölt az asszony. – Tán Teleg komádnak akarnál fizetni a sok tréfáért, amit tőle kapsz?
– Megteszem én neki is. De mit adjak most, ilyen gyorsan ennek a kereskedőnek?
– Találd ki, te vagy a mesterember!
– Nem megy az olyan gyorsan! – vakarta meg a fejét Ilán. Gannakhoz fordult. – Te mit szeretnél?
Gannak felnevetett.
– Ha készítesz egy ládát, az éppen elég – mondta Ilánnak.
– No, tudd meg, van egy fölösleges ládám. Azt neked adom. Te meg, asszony, maradj itt, és most szavad ne halljam őszig! – Ilán kivezette Gannakot a szomszédos jurtába, ahol rossz időben a faragást végezte, s ahol tárgyait tartotta. Egy gyönyörű szép láda állt a sarokban. Frissen illatozott, s tetejét virágok díszítették.
– Ez igen! – bólintott elismerően Gannak. – Nem akármilyen kezed van neked, Ilán!
– Erre iszunk! – Ilán elővett egy kancsónyi kumiszt.
Ittak is.
– Hanem miért ölsz bele ennyi időt egy ládába, amit aztán itt tartasz? – kérdezte Gannak. Megszédült egy pillanatra ettől a kortynyi kumisztól. – Hiszen van munkád elég!
– Neked készítettem.
– Nekem? Miért?
– Tudtam, hogy ezt fogod kérni a karperecért cserébe.
Gannak most nézett igazán nagyot.

– Két dolgot magyarázz meg, ácsok gyöngye, Ilán! Először is, honnan tudtad, hogy ezt fogom kérni?

– Mi másra lehet szüksége egy kereskedőnek?

– Rendben, ezt a választ elfogadom. Akkor pedig honnan vetted, hogy karpereccel térek vissza?

– Tán csak nem hiszed, hogy ennyi együtt töltött év és gyermek után nem ismerem az asszonyomat? És a családját? Főképp a húgait?

– Nem értem – vallotta be a kereskedő. Érezte, hogy a fejébe szállt a sok ital, ezt már a beszélgetés elején is érezte.

– Hát tud egy asszony is titkot tartani, s nem dicsekedni testvérei előtt? Még akkor is, ha ilyen vén asszonyka, mint az enyém! Igyunk még! – javallotta Ilán.

– Azt már nem – intett Gannak. – Ha még egyet iszom, sose érek haza ezzel a ládával.

Felemelte két oldalánál fogva.

– Köszönöm neked, Ilán mester.

– Hagyd el! Én köszönöm neked, mert most csend lesz otthon.

Lépett ki Gannak a jurtából, s majdnem hasra esett. Egy kis emberke keveredett elé, s nem látta a tehertől.

A férfi elvesztette az egyensúlyát, és tett néhány botladozó lépést előre. Meg sem fordult, amikor egy kéz csattant hátán, s haragos asszonyi hang csendült fel.

– Van két szeme, és mégsem használja! Gyere, kicsinyem!

Gannak megfordult, és Csejkőt látta, amint egy hároméves-forma gyermeket a karjára vesz.

– Bocsáss meg… – nyögte a férfi.

Csejkő a gyermek fejét fogta, mintha bizony a fiú beütötte volna azt. Fogta, de úgy, hogy takarta vele az arcot.

– Összezúzod, úgy jössz elő a jurtából – morogta az asszony.

Megjelent Ilán is. Gannak különös fényt látott tekintetében, amikor felismerte a nőt.

– Még szerencse, hogy semmi baja – mondta Csejkő gyorsan, és indult volna el, de Gannak eléje toppant.

– Kiengesztelhetlek valamivel? – kérdezte.

– Nem kell nekem semmi.

– Igazad volt, ügyetlenségemben nagy ijedelmet hoztam rátok. Szeretném, ha nem gondolnál keserű szívvel rám. Fogadj el tőlem valamit!

– Nincs szükségem semmire, ami a tied! – Csejkő kikerülte, s gyors léptekkel elment, ment a jurtájuk felé.

– Hagyd! – intett Ilán. – Furcsa asszony, furcsa gyermek.

– Nohát! Mi történt, míg távol voltam?

– Beszél a fiú, s úgy mesélik, különöseket mond.

– Sutyorogták ezt eddig is.

– De most már mesélik is.

– Értem én – biccentett Gannak. – Még egyszer köszönöm a ládát, Ilán mester! Hálás vagyok érte.

– Ugyan, hagyd el!…

Gannak Csejkő után ment.

Kint letette a ládát, majd betoppant a jurtába. Csejkő rémülten kapta fel fejét.

– Mit akarsz itt? – kérdezte ellenséges hangon az asszony.

– Boldogságot és békességet a jurta lakóinak!

– Mondtam már, nem kell engesztelésed. Nem haragszom. – Ám nem úgy nézett ki.

– Egy kis tüzet szeretnék kérni, hiszen az enyém kialudt pár holdfordulóval ezelőtt – mondta Gannak.

– Miért pont tőlem?

– Tán gond adnod? – Gannak a tűz felé intett. – Nem juthat nekem a zsarátnokból, hogy felszítsam a sajátomat?

Csejkő nem válaszolt, úgy döntött, hamarabb távozik a kereskedő, ha megkapja, amit kér. Egy tűzre való fával kikotort egy hatalmas zsarátnokot a tűzhely szélére, és egy kéregdarabra gurította.

– Most aztán siess, Gannak, mert tüzet fog a kezedben, ha nem érsz időben haza! – nyomta a kereskedő kezébe a kérget parazsastul.

Gannak kis meghajlással köszönte meg, aztán már ment is.

Ám mielőtt kilépett volna a jurtából, egy pillantást még vetett a gyermekre.

Jéghideg, vizslató tekintet meredt vissza rá. Gannak megborzongott…

…és menekült.

6.

A gyermek a jövő záloga. Boldogulása jó fényt vet apjára, családjára, nemzetségére, s az egész népére is. Ha jól kezeli az íjat, amikor felnő, nem éheznek asszonya, gyermekei. Ha érti az állatok nyelvét, felnőve figyelmes gazda válik belőle. Így gyarapodik a család, s mindenki, aki körülötte él: gazdag hozománnyal adhatja lányát, és jólétben szállhat sírba, ha a gyermekeit ő is megfelelően

nevelte fel.

Mén ember lóra termett, ez a második, mit észben tart minden férfi. Még járni sem tud, de apja ölében már megismerkedik a lovaglással, s gyakorolja azt előbb falovon, aztán csikón, s gyermek még, amikor először felülhet egy heréltre, legyen az jó pajtása, legjobb barátja. Nem lehet elég korán kezdeni.

Fiúgyermek az erdőn-mezőn, a lány anyja szoknyája mellett van jó helyen, ez volt a harmadik vélekedés. A lányra vigyázni kell, óvni, védeni, a fiút viszont vadítani, éljen együtt a füvekkel, fákkal s az éggel. Övé a nagyvilág, Szemes sugara barnítja bőrét, a lányé a jurta s annak otthont adó tüze, kezüket pedig a munka edzi. Persze a lányt sem szabad visszafogni, néhanap hadd vaduljon, s bizony, a fiúnak is kell ismernie apróbb ügyességeket, de a fiúgyermek az más… az mindig más lesz, ha óvják, csak elrontják.

Ezen a reggelen tucatjával mentek ki a fiúk játszani a Görnyésre. Kelevézzel, ostorral, pányvával, fűzfanyilakkal, szőrlabdákkal. Tág mező volt ez ahhoz, hogy elkerüljék a másik ügyetlen hajításait, s puha a földje ahhoz, hogy lebirkózzák egymást komolyabb sérülések nélkül.

A Görnyés mindig is jó játszóhely volt, csak néha legeltek errefelé a marhák, s a birkák egyáltalán nem. Ebben az évben nem vetették be, mert nem volt szükség rá, az Ágos jurtafalvától délre eső földeket vették tavasszal művelés alá.

Úgy szállt itt a gyermek, mint a madár, s néha az anyai szó nem is volt elég a beparancsoláshoz, hanem inkább kemény atyai vagy testvéri szigor

kellett hozzá.

A hajítófával játszók ügyesebbjei a mező szélén, ott, ahol a kicsit mocsaras Uron-lápa található, madarakra dobáltak, akik pedig még náluk is ügyesebbnek képzelték magukat, ürgékre futottak. A kicsik csak egymással szórakoztak, s csontokat gyűjtöttek minden egyes találatkor.

A csontokat szolgálatra lehetett váltani.

Magyar szeme olyan volt, mint a sasé, keze pedig, mint a kígyó villant meg. Hatévesen úgy kezelte a kereszt alakú hajítófát, ahogy a tízévesek. Vert is mindenkit, ha beállt a korabéliek közé a maga faragta eszközzel, ezért aztán nem egyszer a megmérettetés után erővel kellett bizonyítania, hogy jogosan nyert.

– Ide gyere, Magyar! – intette egy tízéves fiú magához Ágos fiát. – Ürgére megyünk, jössz-e velünk?

– Mi a tét?

Regőly elvigyorodott.

– Hallom, van már lovad.

– No és?

– Felteszed-e nyerésre a győztesnek?

– Apám megöl.

– Nohát, nem bízol benne, hogy győzöl? – húzta a fiút Regőly.

– Én hat tavaszt láttam, ti tízet-tízet – számolgatott Magyar. – Ez így nem igazságos.

– Előnyt akarsz? Nem hiszem, hogy adhatunk. Nem szoktunk előnyben játszani, tudod, aki nem lehet társ a versenyben, az inkább ne is szálljon be.

– Nem kell az előny. Én felteszem a lovamat, ha ti feltesztek kettőt-kettőt.

Regőly arcáról leolvadt a mosoly.
– Nincs két lovunk, tudod jól!
– Akkor keressünk más tétet!
Regőly megcsapta kicsit Magyar fejét, amolyan barátságosan.
– Jól számolsz, Magyar. A fene a formád! – És már megint vigyorgott. – Gyere, kitaláljuk közösen, mi legyen a győztes jussa!

Csejkő a bőrtömlőket verte, hogy meggyorsítsa a kumisz erjedését. A bot, amit a kezében tartott, négy éve szolgálta ezt a célt, és a használattól egész simává kopott a fogórész. Csejkő keményen odacsapott a tömlőnek, amely tompa döngő hangot adott, majd újra és újra, s ha eggyel végzett, ment tovább.
– Úgy veri, anyám, mintha haragudna rájuk – jegyezte meg a három éves Bara.
Csejkő összerezzent. Mindig megijesztette egy röpke pillanatig, amikor a fiú úgy beszélt, mint egy felnőtt. Nem a fiútól félt, nem, azt imádta, szerette, csodálta, hanem attól, hogy egyszer baj lesz belőle. Állandóan sulykolta belé, hogy ha mások is vannak a közelben, inkább ne beszéljen. Most nem voltak, senki… mégis összerezzent, s körülnézett a jurtában.
– Magunk vagyunk – mondta félelmetes nyugalommal a gyermek. Apja fekhelyén ült, lábával a láda oldalát döngette.
– Nem azért…
– Apám miatt üti oly erővel a tömlőt?
Csejkő letette a botot a földre, és szembefordult a gyermekkel. Két kezét szoknyájába törölte, pedig nem volt koszos, csak zsibbadt a tenyere az

ütések erejétől.

– Nem szeretem, amikor ilyeneket kérdezel, Bara!

– Nincsen apámmal semmi gond – folytatta a gyermek. – Csak néha elővеszi ugyanaz a rémület, ami anyámat.

– És nem szeretem, amikor így beszélsz.

– Nem tudok máshogy.

Csejkő letérdelt a gyermek elé. Megfogta kezét, és a kis combocskákra fektette.

– Nem tudom, kinek a lelke lakozik benned, de a legkülönlegesebb vagy minden fiúgyermek között. És különbözöl is tőlük, s ezért féltelek. Hogyne féltenélek? Titokzatos fátyol mögött rejtőzik a jövő, és rád ismeretlen sors vár. Születésedkor tudtam ezt, s azóta minden pillanattal egyre jobban belém ég. Hogyne rémüldöznék? És rémüldözik Karsa is, csakhogy ő férfiember, s nem mutatja ezt ki. Ezért aztán iszik és verekszik… Ennek sem lesz jó vége…

Csejkő magába roskadt. Bara kiszabadította kezét, s megsimogatta anyjának haját.

– Kiszolgáltatott lény az ember, hogy olyan soká gyermek – mondta a fiúcska. – Ott vannak a csikók, akik második évükben már mindenre képesek. Én pedig hasra esem, ha gyorsan szaladok, aztán már három is elmúltam, és nem tudok merni a kondérból, melyben az ebéd fő, mert nem érem fel a kanalat. Pedig az ételt is meg tudnám főzni, ha kellene, mert emlékszem rá, hogyan kell csinálni.

Az asszony felnézett.

– Mire emlékszel még? Hogyhogy nekem soha nem mondod el?

– Mert alig-alig jönnek előző életem emlékei. Beszélni tudok, főzni tudok, s egy sereg apróságot, melynek hasznát aligha veszem ekkora méretben. De a múltam alig rémlik. Idő kell még, anyám, idő kell.

– Jól van, Bara! Akárki is voltál vagy leszel, én kivárom veled.

– Ölelj meg, mama!

Csejkő magához szorította a fiút.

– És most emelj fel! – rendelkezett a gyermek azon a hangon, mint annak előtte.

Az asszony remegve állt fel.

– Vigyél ki a Hétfehér-dombra!

– Miért?

– Nem tudom. – Bara belekapaszkodott anyja nyakába. – Nem tudom, de úgy érzem, feladatom van ott. Ma valami megváltozik.

Magyar két ürgét dobott ki a hajítófával, s fél szemmel a nagyfiúk zsákmányát vizslatta. Hármójuknak egy-egy ürge fityegett az övén, kettőnek azonban megvolt a kettője. Még nem dőlt el semmi. Még nyerhet, de veszthet is.

Az győz, aki előbb kidobja a hármat.

Nem csak a dobáson, de a szerencsén és a járáson is sok múlt. Gyors állat az ürge, jól hall, és villámgyorsan eliszkol, ha valaki nagyobb zajt csap a kelleténél. A Görnyésen nem is tudtak volna vadászni a többi gyermek ricsajától, ezért vonultak át a Hétfehérre.

No, ott aztán voltak ürgék számolatlan. A Görnyésről is oda menekültek el. Nem bírták a gyermekzsivajt.

Magyar lábujjhegyen járt, s fürgén tekintgetett

körbe. Mozgást keresett a fűben.

Lépett, s figyelt, majd újra lépett. Hallgatta a száraz fű zizegését, a recés élű gyom karistolását. Hallott méhzümmögést is, és madárdalt távolról. Ideszűrődtek a kicsik ujjongásai és rikoltásai, de csak halkan, mintha egy másik világban zajlana a gyermekek vetélkedése.

Egyre melegebb lett, de szellő, ha suhant, oldotta Napatya hőjét.

Magyar látta szeme sarkából, hogy egy fiú moccan, s elhajítja a keresztfát. Szaladt is aztán, s fogta az ürgét, amit nagy ügyesen eltalált. Övére tűzte.

Már négyen voltak versenyben a győzelemért.

Úgy lépkedtek, mint gólyák békára lesve. Láb föl, áll a levegőben, majd zaj nélkül, óvatosan le. Ránehezedve aztán emelhető a másik láb, hasonló mód lassan, óvatosan.

Miközben kezük, benne a hajítófával, magasan a levegőben.

Nehéz súly ám az a fa, ha hosszan tartja az ember!

Hamar lyukat kell találni.

A lyuk közelében lesz ürge is, csak ki kell várni.

Valamelyik tízéves dühödt kiáltást eresztett meg. Elvétette a célt.

Magyar nem nézett fel. Fontosabb volt számára a préda.

Zizzent valami előtte. Túl nagy, hogy bogár legyen. Magyar megmerevedett, s tekintetét a hang irányába vitte. Meresztette szemét, de csak a fű lágy hullámát látta, sárga virágokat, s pár lepkét, amint meg-megakadó táncukkal a mező fölött libbentek.

Megint megzizzent, s most már látta is.
Egy barna folt. Mintha…
A karja azonban fáradt. Kisebb volt a hajítófája, mint a többieknek, de nem annyival, amennyivel gyengébb volt náluk. Most azonban nem ereszthette le a kezét.
Már nem.
Nem szabad mozdulnia.
Fuvallat simogatta arcát. A távoli ricsaj még messzebb tolódott, s a hangok és fény a barna folt kivételével kivesztek elméjéből. Csak annak a kis területnek a mozgását látta. Szürkészöld fűcsomó, felmagozott gaz, kutyatej… és ott az ürge. Mozdul.
Magyar lépett, s keze lendült.
Az ürge megugrott.
A fiú elhajította a fát, amely forgott a levegőben, pörgött, s egyenesen oda csapódott, hova az ürge pattant.
Magyar azonban már nem látott semmit, mert egyik pillanatról a másikra elnyelte a föld.

Regőly felnézett a kiáltásra, mert olyan más volt. Nem az öröm, de nem is a bosszankodás hangja.
A hang magasságából tudta, csakis Magyar kiálthatott, és tudta, hogy vészt kiáltott.
Idejében nézett föl, még látta a fiút eltűnni.
Eltűnni a föld alatt.
Regőly hagyta az ürgéjét, amely ott váratott magára pár lépésnyire, és megiramodott a fiú felé. Akármi is esett, baj történt, s ilyenkor nem számít semmi más, csak a segítség. A többiek is megiramodtak Magyar felé, ki rögtön, ki némi

tétovázás után.

Látták a fiút kalimpálni, aztán már azt se.

Rohantak, ahogy erejükből telt.

Egy rettenetesen mély gödör tátongott Magyar helyén. Annyira mély, hogy nem látták az alját, s nem látták a fiút sem. Kicsi volt szája, de kiöblösödött alul. Nem víznyelő volt, s nem is barlang. Hideg szállt fel a mélyéről, és békák vartyogása hallatszott.

S egy vékony gyermekhang.

– Segítség!

– Tarts ki, Magyar! – kiáltotta le Regőly. – Milyen mélyen vagy?

– Egy gyökérbe kapaszkodom – kiáltotta vissza a fiú. – Húzzatok ki!

– Kötél kell – mondta fent Regőly. – Nyikos, szedd a lábad, hozz a faluból kötelet és segítséget! – Aztán lekiáltott. – Bírod még tartani magad, Magyar?

– Síkos a gyökér…

– Milyen mély a lyuk?

– Nem látom, sötét van!

– Tarts ki!

– Kígyók is vannak, hallom sziszegésüket!

– Látsz minket?

– Nem…

Regőly körbepillantott.

– Nincs valahol egy faág a közelben? – kérdezte fennhangon.

– Ezért véresre vernek minket apáink – mondta egy fiú.

– Hallgass! Keress egy hosszú ágat, lehet, hogy azzal elérjük.

– Nem hallottad, hogy nem is lát minket?

– Igaza van. – Deme, egy kis, mokány gyerek térdelt le Regőllyel szemben a túloldalon. – És bot sincs a környéken. Miért is lenne?

Magyar kiáltása hallatszott a mélyből.

– Vízcsobogást is hallok. Hideg van.

– Már jön a segítség – kiáltotta Regőly. – Tarts ki!

– Csúszom!... – A fiú kiáltása sikoltásba fúlt.

Regőly megrettent.

– Magyar! Magyar, szólj már! Hallasz? Magyar! – szólongatta Vajk fiát. – Mi történt? Magyar?

Tompa csattanás hallatszott, s még egy, rövidebb kiáltás.

Nyögés.

– Magyar?!

– Elkaptam egy másik gyökeret. De lejjebb vagyok – kiáltotta a fiú lentről. – Gyengébbnek, távolabbinak tűnt a hangja. – Kulcsolom a lábammal is.

– Ügyes vagy! Ügyes vagy – Regőly nem bírt mást mondani. – Kiveszünk onnan, meglásd, kiveszünk onnan!

– Nincs is itt fa – morogta Deme, és összevont tekintettel a mezőt fürkészte. A távolban, messze, túl messze, az erdő vonalát.

– Fogd erősen, Magyar, fogd erősen!

Nyikos a faluba rohanvást összetalálkozott Csejkővel és Barával.

– Mi történt, Nyikos? – kiáltotta Csejkő. Látta a fiú arcán az igyekezetet.

Nyikos nem állt meg, úgy dobta vissza a szót.

– Magyart elnyelte a föld. Megyek kötélért.

– Igyekezz, anyám! – suttogta Bara. – Nem sok

időnk van.

– Fázom! – kiáltotta föl Magyar kis idő múlva. – Az ujjaimat alig érzem…

Felerősödött a békák brekegése.

– Valami van itt lent – kiáltotta föl a fiú.

– Micsoda? – kérdezte Regőly rosszat sejtve. Ha a lyukba nézett, futkározott a hátán a hideg.

– Nem tudom, de mozog. Mintha egy hatalmas kígyó lenne. Nagyon nagy, de nem sziszeg, csak tekeredik… Nagyon mély ez a lyuk.

– Dobj le egy követ! – nyújtott át egy ökölnyi kődarabot Regőlynek egy fiú. – Hallgassuk meg, hol az alja!

– És ha eltalálom Magyart? – intett Regőly. – Nem. Valaki nézze, jön-e már a segítség!

– Félúton járhat csak Nyikos a falu felé.

– Ha lovakkal jönnek, visszafelé gyorsabb lesz az út.

– Leengedlek – mondta Deme, és Regőlyre nézett. – Megfogjuk a bokád, s te lenyúlhatsz érte.

– Miért nem te nyúlsz te le, ha már kitaláltad? – kérdezte mögüle valaki.

– Mert én vagyok a legmagasabb közületek – adta meg a választ Regőly. – Rendben, Deme, én benne vagyok!

Regőly lehasalt a földre, kezét és fejét a lyukba dugta. Semmit nem látott, orrát viszont vizes, rothadt szag csapta meg.

Deme és még egy fiú a bokájához kerültek, s erősen megragadták azt. Engedték, hogy Regőly előrekússzon, és válla, majd mellkasa és dereka is a lyukban legyen. Ezzel majdnem eltakarta a rés

száját.

– Magyar! – kiáltotta Regőly. Az ő hangja is tompának hallatszott már. – Beszélj! Mondj valamit! Akármit, csak ne hallgass!

– Mire készülsz, Regőly?

– Megpróbálok lenyúlni érted!

– Mélyen vagyok nagyon.

– Nem számít, be ne álljon a szád!

– Jól van. Semmit nem látok, csak gyökereket érzek… – Magyar beszélt. – Amibe kapaszkodom, olyan vastag, mint egy vadász felkarja, de van itt még több is, ha a lábammal oldalra nyúlok, érzem őket mindkét oldalról. Földesek, de úgy inganak, mintha a levegőben lógnának…

Regőly közben még beljebb csusszant a lyukba.

Deme odaszólt a többieknek is, hogy segítsenek, így még ketten fogták Regőly bokáját. Megemelték, majd nyögve beleeresztették a résbe. Regőly most úgy lógott, fejjel lefelé.

Szemét meresztette, de semmit nem látott, karját nyújtotta, de semmibe nem ütközött bele.

– Feljebb mászni nem tudsz a gyökereken? – kiáltotta.

– Nem. Visszacsúszok. Az előbb egy másiknak ütköztem a fejemmel.

Túl messziről jött a hang. Regőly tudta, hogy nem érheti el.

Furcsa, nyomasztó érzés volt ebben a résben lenni. Nem csupán a szagok miatt, hanem a visszhangzó brekegés és csobogás miatt, amit már ő is jól hallott. A fiú mellkasára mintha kő telepedett volna, agya eltompult, akárcsak a hangok.

Akkor ezt annak tudta be, hogy fejjel lefelé lóg.

Elhagyta a remény, hogy kiemelheti innen Magyart.

Valami hozzáért a kezéhez.

Megnyalta.

Regőly összerándult, a lábát tartó fiúk előrebillentek.

– Húzzatok ki! – kiáltotta Regőly, s rögtön emelték is, mintha csak készültek volna erre a kiáltásra.

Amikor a felszínre húzták, hátrahőköltek.

Zöldes színben játszott Regőly hajának vége, mintha csak moszat rakódott volna le rá.

– Ez nem egyszerű lyuk – mondta halálra váltan az egyik fiú, és hátrálni kezdett. – Tűnjünk el innen, mert elnyel minket is!

Magyar sikoltása hallatszott lentről, s ez hátborzongatóbb volt mindennél, amit a fiúk eddigi életükben hallottak vagy tapasztaltak.

Deme és Regőly ocsúdtak fel elsőként, és ugrottak vissza a lyukhoz.

– Magyar!

A sikoltás elhalt, s nyomában néma csend következett.

– Magyar! – üvöltötte le a mélybe Regőly. – Szólj már! Magyar!

Szél suhogott, távolban tücsök ciripelt békésen.

– Magyar! Hallod-é?

Egyikük amulettjéhez akart nyúlni, hogy szíve jelét faggassa ki, él-e még a fiú ott lent a mélyben, de Deme lefogta a kezét.

– Villám csapott az agyadba? – sziszegte. – És ha a haláltusájába látsz bele?

– Magyar!

Regőly kétségbeesetten nézett föl, s hasonló,

ideges arcok tekintettek vissza rá. A fiúk nem tudtak, mit tenni, csak toporogtak a rés szélén.

Nap sütötte tarkójukat.

Méh zümmögött.

– Valaki jön! – rebbent meg egyikük. – Csejkő az.

– Csejkő? Mit keres itt?

– Barával sétál.

Akkor már az asszony is látta a fiúkat, és lassított volna, de Bara megszorította karját, így késztette gyorsabb lépésekre.

– Mi történt? – kérdezte, amikor hangtávolságba jutott, s már nem kellett kiabálnia.

– Vajk fia alatt megnyílt a föld, és elnyelte – mondta Regőly.

– Nem akármilyen rés ez – tette hozzá Deme.

– Tegyél le! – ficánkolt a gyermek anyja karjában.

Csejkő vonakodva bár, de letette. Fogta kezét, amit Bara elengedett, de akkor meg megragadta a fiú ruhájának a szélét.

Mégis csak hároméves!

A fiúk is megütközve néztek, nem tudták, mit csinál Csejkő. Látták szemében a tanácstalanságot, s hogy engedelmeskedik fiának. Mert amit Bara mondott, az nem kérés volt, hanem parancs.

Előrelépett a gyermek, s az anyja el nem engedte volna, ment utána. Regőly félrehúzódott.

Bara ránézett a fiúra, és tekintetének mélyéről félelmetes tudás visszfénye csillogott. Megbámulta Regőly hajának színét. Még előrébb

ment, Csejkőt már a sírás kerülgette, annyira félelmetesen közel járt a lyuk széléhez.

A hároméves gyermek kinyújtotta kezét, mintha csak körbe akarná tapogatni a lyukat.

– Ez nem barlang – mondta mély hangon.

A halálra vált fiúk egyikének ez éppen elegendő volt ahhoz, hogy végképp elhagyja lelkiereje, és futásnak eredjen. Kiabálva rohant vissza a faluba, nem érdekelte már senki és semmi.

– Égiúr segíts! – nyöszörögte Csejkő, és megjelentek első könnyei. – Nem akarom, hogy ez megtörténjen!

Bara nem is figyelt rá. Behunyta szemét, csak a kezeire és lelkének erejére bízta magát. Érezte a mélyben vonagló hűvös és rideg erőket. A hatalmasságot, amely mindenkinél erősebb, aki e tájékon él vagy megfordult. Az istenekéhez mérhető csupán ez az erő.

A fiú csak hároméves volt, hiányos emlékezettel, kevés erőnek birtokában. Minden, amit előző életében átélt, ott szunnyadt benne. Minden, ami hatalma volt, lelkének mélyén várta az ébresztést.

Ami itt volt e tájon és ebben az időben, az néha egy hároméves kisfiú volt, néha egy öreg, elhagyott emlékű ember.

Most azonban éledezett a múlt.

Szabadlelke az előző élet emlékeit árnyékokként őrizte. Ezek az árnyékok most, a mezőn megnyilvánuló hatalmasság hatására kiteljesedtek, s alakot öltöttek. Az emlékek, amiket a mindennapos ember halála után ott hagy Lélekúr jobbján, visszatértek. Bara halála más halál volt, mint a mindennapos embereké,

megszületendő lelke megőrizte emlékeit, amelyek Csejkő méhében ugyan eltompultak, s amíg a gyermek teste és szíve ki nem fejlődött, tompán is maradtak. De most számolatlan jöttek elő a régmúlt napok, hónapok, évek. Évek az Aranybirodalomban…

– Szólítalak Földanya! – mondta Bara.

Férfihangon.

Csejkő sikoltott, és elájult. Regőly hátrébb kotort, Deme megmerevedett, mint egy megrémített gyík.

Bara immáron nem csak tudott dolgokat, hanem érzett is. Érezte ott lent Magyart, akinek szeme-szája vízzel volt tele. Érezte a csúszómászókat, békákat, halakat, angolnákat, és a… és azt a nagy kígyót is. Azt a hatalmas nagy kígyót is…

– Égiúr erejével és dicsőségére… – mondta a fiú kinyújtott kézzel.

De nem a szavai, hanem lelkének ereje szólította az Öregistent, s keltette életre Ékest, aki láthatatlanul Bara segítségére sietett.

A fiúk csak annyit láttak, hogy egy hároméves fiú áll a feneketlen mélység szélén, csukott szemmel, előrenyújtott karral, s akkor megrendül a föld, megrázkódik a domb. Egy pillanatra minden hang elhalt a mezőn, a tücskök cirpelése megszakadt, a rágcsálások, motoszkálások zöreje megszűnt. A madárcsivitelést elvágták, s hirtelen a meleg is mintha csökkent volna.

Aztán felharsant a madarak rikoltása, állatok hangja a távolból, az erdő mélyéről, a föld pedig csak tovább rázkódott, morgott, dörmögött, mintha haragudna Földanya, vagy mintha

támadnák.

Az égen megjelent egy óriási fény-madár, szinte lyukat égetett a kék vászonba alakjával, annyira vakított. Szélsebesen közeledett, ahogy a víz zuhan alá a sziklákról, majd egyetlen elmosódó fénycsíkká változott, és belesuhant a föld résébe. Hátravetette Barát, a fiúkat – Deme a fején bucskázott visszafelé –, s az eszmélő Csejkőt is.

A föld dübörgése elállt.

Lassan elhalt az állatok rémült rikoltozása. Melegebb lett.

A résből szürke fény szállt fel, akárha egyenes szálú füst lenne.

Lent csapkodott valami.

Valami hatalmas test…

Tücsök és bogár még mindig nem szólalt meg. Megint csak csönd volt.

Csejkő feltápászkodott, és magához ragadta Barát. Megszorította, de a fiú kibontakozott öleléséből. Ahogy visszabicegett a rés felé, értetlen és félelemmel megtelt tekintetek kísérték.

Megállt a szüremlő, fehér fényben, árnyéka hosszúra nyúlt…

…s csupán árnyékának a feje eshetett anyja ölébe.

Állt ott mereven, míg a fény lent vibrálni, villogni kezdett, mintha emberek vagy lelkek táncolnának benne. Aztán szemközt a föld megbomlott, s aláhullt egy óriási darab. A rés tágult.

Megbomlott máshol is.

Bara lába előtt.

Mintha ő mit sem tudott volna veszélyről.

Csejkő sikoltotta fia nevét, és ugrott.

Szétmállott a talaj Bara lába alatt, s megbillent a fiú. Tehetetlenül, mint egy aprócska bábu. Törékeny testével a résbe fordult.

Csejkő az utolsó pillanatban kapta el, a karjánál ragadta meg, s úgy fogta, mint ragadozó a zsákmányt. A fiú függött a mélység felett, s akkor Csejkő lenézett…

Gigászi kígyó forgott lent, pikkelyek súrlódtak, s körülötte forrt a víz a halfarkak csapásától, siklók, angolnák, kígyók émelyítően gyors forgásától. Középen egy fényalak állt, kezében sötét folt…

Talán egy gyermek?

…de Csejkő nem láthatott többet, mert a szeme fájni kezdett, égni a fénytől, mintha csak Szemes arcára nézett volna délidőben, így hát másik kezével is megragadta fiát, és csukott szemmel araszolt volna hátra…

…ha teste alatt ugyanúgy bomlani nem kezd a föld, ahogy Bara alatt az elébb.

Érezte, hogy nemsokára nem lesz, mi megtartsa, bizonytalanná vált a föld, mintha csak frissen vágott birkaszőrön heverne, majd érezte azt is, hogy a bokájánál fogva húzzák hátra, és ő húzza Barát, immáron biztos, füves talajon hosszan-hosszan. El a réstől.

Akkor megjelent a fényes alak, s karjában Magyart tartotta.

Senki nem tudott ránézni, s így azt sem láthatták, hogy az eszméletlen fiút a földre fekteti, óvatosan, mint egy törékeny kismadarat.

Azután a fényalak felszívódott a nyári délelőttben, mintha csak egyenesen a Napatya

arcába olvadt volna bele.

Lódobogás hallott. Megjött a faluból a segítség.

Az élen Vajk vágtatott. Úgy ugrott le a lóról, hogy már a földet érés pillanatában megragadta a fiát. Felkapta, arcát simogatta, s nevén szólította.

A lovasok megdöbbenése akkor volt a legnagyobb, amikor belenéztek a gödörbe. Egy hatéves gyereknek is csak a derekáig ért volna.

Nem erről beszélt Nyikos.

7.

Hat tündér érkezett vissza Tündérkertből Ilával. Vajk már várta őket, kényelmes helyet készíttetett nekik az udvaron, ételt-italt hozatott, s mindenkit kizavart a fapalotából. A tündérek leszálltak, levetették hattyúruhájukat, amelyben mindig is érkeztek, s egyenként arccsókkal üdvözölték Vajkot.

A férfinak már egyáltalán nem volt kényelmetlen ez az üdvözlési forma. Nehezen szokott hozzá, de az évek során elfogadta a közvetlenségnek ezt a formáját, sőt, megtiszteltetésnek vette, jelnek, hogy a tündérek maguk közül valónak tartják őt.

S így is volt.

– Hallottunk újsütetű gondodról, Vajk – kezdte Firtos.

– Kettő is van.

– Mindkettőről beszámolt Ila.

– Akkor segítsetek!

– Nehezebb ez, mint rossz szellemekkel viaskodni – mondta Firtos, és Selyemaranyhajú Ila is bólintott mellette. – A szellemek csupán

eltévelyedett árnylelkek, akiket valamilyen métely emésztett, s egyszerű varázserővel elriaszthatók voltak. De mit lehet tenni az ellen, aki lábunkat tartja, s akitől évente kétszer aratást kaptok, mi pedig bővizű folyókat. Mit tehetnénk mi Földanya ellen?

– Tudjátok okát, miért fenekedik fiamra?

Firtos Ilára pillantott.

– Körüljártuk mi már ezt az esetet, jó uram. S be kell vallanunk, nem tudjuk, miért akarta elnyelni Földanya Magyart. Utánajártunk Boldogasszony úrnőnél. Kértük őt, mesélje el nekünk okát. Nem tudta megmondani. Kértük Lélekurat és Ékest, ők nem is válaszoltak.

– Talán ha sámánjainkkal próbálkoznátok…

– Ha mi kevesek vagyunk ehhez, ők még ennyit sem érnek el.

– De faggathatják nemtőinket.

– Értsd meg, Vajk, hogy ehhez kevés az ember. Az ellentét az istenek között húzódik.

– Akkor miért egy gyermeken próbálgatják erejüket?

Ila férje mellé ült, s megfogta kezét.

– Van egy fiunk – mondta. – Az ég hallgat, a föld haragos.

Vajk felugrott.

– Hát megrengetek én eget is, földet is, de a fiamat nem hagyom – kiáltotta. – Tisztelem Égiurat, Lélekurat, Ékest, mióta az eszemet tudom, és Szemes haragját sem temettem el szívem mélyére, bármit is tett főpapja ellenem. De ha a fiamnak baja esik, nincs helyük többé sem jurtámban, sem nemzetségemben.

– Az emberi élet ingatag – suttogta Firtos.

– Ingatag, úgy van! Ingatag, mert elsodorhat az áradat, ha zajlik tavasszal a folyó, vagy ha rosszul találsz el egy medvét, és az neked esik, és szétmarcangol. Ingatag, mert abból teremtettünk, amiből, és elöregszik testünk. De nem úgy ingatag, hogy elnyeli Földanya az embert! Nem úgy ingatag, hogy rossz szellem költözik egy pumába, és az életedre tör! Miért tizedelnek bennünket égi hatalmak? Ott van nekik az egész mennyboltozat, miért nem hagynak minket élni, és ahogy a sors rendeli, meghalni?

– Ha az istenek visszavonulnának az egekbe, mi sem lennénk itt – mondta Ila. – Nem lehetnék veled, s nem lenne két csodálatos gyermeked sem.

– Szemes szolgálója volt az a fénylő alak, ki megmentette? – kérdezte Firtos Vajkot. – Mintha Ila azt említette volna, találkoztál már vele egyszer, Vajk.

– Régen volt, mielőtt segítségért mentem volna az Aranybirodalomba – emlékezett vissza az Ágosbéliek feje. – Hét esztendővel ezelőtt. Egyszer jött, akkor viszont éjszaka, Holdanya uralma alatt. Nem lehet a Napatya szolgálója semmiképp.

– Mit tett akkor? Veszélyben voltál?

– Nem kellett engem védeni a veszélytől. – Vajk türelmetlenebb volt most, mint a mindennapokon szokott lenni. Türelmetlen a buta kérdésekkel szemben is. – Tanácsokkal szolgált, s nem átallt hazudni nekem, hogy megnyugtasson. Azt hazudta, apám megvár itthon, s lám, Ágos meghalt, mire hazatértem.

A tündérek hallgattak.

– Nem hiszem, hogy az lenne a tiszte, hogy vigyázzon rám vagy fiamra – folytatta Vajk. – Megjelent, mert Bara szólította. Ennyi. Ő nem nyújthat mindig védelmet fiamnak, ha erre gondoltál volna kérdésed feltevésekor, Firtos.

– Vigyük el Magyart Tündérkertbe! – ajánlotta egy tündér.

– És oda bezárva élje le életét? – kérdezte Vajk. – Lányom ott boldog lehet, s boldog vagyok, amikor anyja hozzátok viszi, mert tudom, hogy szépséget és jóságot lát, s azt tanul. De a fiam hogy edződjék virágok és csilingelő bokrok között? Hogyan tanulja meg az állatterelés fortélyait, s hogy miképp kell megvédenie magát, ha a vadkan reátámad? Nem, Magyarnak semmi keresnivalója a Tündérkertben. Azontúl pediglen abban sem lehettek bizonyosak, hogy ti nem vonjátok-e fejetekre Földanya haragját, ha magatokhoz veszitek.

– A Napbaöltözött Bau óvja kertünket, jobban, mint e falut bármely égi hatalom.

– Hát óvja tündérének fiát itt! – morrant fel Vajk. – Vagy tán szemellenzőt visel, és nem mer túlpillantani kertetek határán? Védem én Magyart, s védi az anyja. Ha segít Boldogasszonyunk, akkor nem eshet a gyermeknek baja.

– Nézzétek el neki! – mondta Ila a tündéreknek halkan. – Csak a fiát félti. És én is. Én is féltem, és félem a jövőt.

Firtos felállt. Mozdulataiból csak úgy sütött a határozottság.

– Megkérdezzük ismét Baut! Kérdezzük és kérdezzük az isteneket folyvást, és addig tesszük

ezt, míg meg nem unják, s választ nem adnak!

A többiek is helyeseltek. Ott ült mindenikük szívében a segíteni akarás.

Ila átölelte a Firtost, majd mindegyiket, sorban egymás után. Soha nem volt még ennyire hálás nekik.

– Szeretlek benneteket, tündéreim!

– Csak el ne fáradjatok a kérdezősködésben – morogta Vajk.

Firtos furcsán nézett rá. Vajk biccentett.

– Bízom bennetek.

Halcsik érkezett a kapu felől, mellette Bolda botladozott, Vajk és Ila kétéves kislánya.

– Az anyját szerette volna látni – mentegetőzött Halcsik. – És bizony ezt elég hangosan adta tudtunkra.

Tündér Ila felkapta az aranyhajú kislányt.

– Olyan a hangja, mint egy kis denevérnek, zeng tőle a jurta, és megfájdul mindenki feje, ha hallja. Tudja ezt ő nagyon, és így aztán kiharcolja, amit akar, csupán a hangjával. – Megköszönte Halcsiknak, hogy eddig is vigyázott a lánykára. – Ellesz már az ölemben, Halcsik, hálás vagyok segítségedért.

– Szívesen vállalom egy lányom és három öccse mellé – mosolyodott el az asszony. – Felfrissülés nekem ez a legcsöppebb kislány. – Körberebbent tekintete a tündéreken, akik mind őt nézték. – Most már mennem kell, mert ha nem lesz ebéd, hát Rapsa engem fal fel, amint hazaesik…

Elsietett.

Tündér Ila eligazgatta a kislányt ölében, s a fejét simogatta.

– Beszélni kell a másik gondról is – mondta aztán.

Vajk visszaült a tündérek közé.

– Terjed a híre, mit tett Bara. Lassan, mert tiltással tettem béklyót az ott lévők szájára, de megakadályozni nem lehet egy-egy elsuttogott szót vagy tekintetet. És bár a fiúktól némaságot követeltem, apjuktól-anyjuktól nem tilthatom el a kérdezősködést, faggatást. Két akarat feszül itt ellent, s az apák előbb-utóbb felkeresnek engem is… Nem tart örökké ez a hallgatás, tudom.

– Bara mit mondott?

– Most már valóban bizonyosak lehetünk benne, hogy nagy lélek lakik benne, akiről azonban ő maga sem tud sokat. Csejkő pedig azóta is sír és zokog, egyetlen ép gondolatot nem tudtam kiszedni belőle.

– Megijedt…

– No, az hangját is szegte teljesen. De csak neki, a fiúknak bizonyosan nem, és még csak nem is sejtem, hogyan fognak viselkedni vadászaim és az asszonyaik, ha megtudják, mit tett Bara. Egy hároméves gyermek. De nem is ettől tartok igazán… Hanem a sámánoktól.

– Kijon téged szolgál, és nemzetségedet – jegyezte meg Firtos. A kis tündér jól ismerte Vajk nemzetségének tagjait, számtalanszor sétált közöttük. Ha itt volt, és ha tehette, mindig a jurták között bóklászott.

– Való igaz, ám saját gondolatai szerint. Néha eltér véleményünk abban, mi a jó és mit kell tenni. Nem akarnak ők rosszat, csak rossz utat választanak, s ők sem tévedhetetlenek. Volt már családomban valaki, aki különlegessége miatt egy

sámán kezétől kellett meghaljon, habár… habár a fénylő alak hét évvel ezelőtt állította, hogy bátyám még él, és az egekből figyel minket.

– Nem lehet, hogy a fénylő alak a bátyád? – kérdezte Aranyka.

– Nem lehet – intett szomorúan Vajk. – Erdőjárót megismerném szaváról, vagy ha azt megmásítja, a lelkéről, ami a szavak mögött rejtőzik, még akkor is, ha sötétben vagy tűzben találkoznék vele. És ő sosem hazudna apánkról… Viszont a másik gond, amit Ila fölvetett az elébb, azt kellene megoldanunk. Mert ha a történetnek híre megy, Csejkő és Karsa meg nem állhat a többiek előtt. A vadászok ódzkodni fognak Karsától, az asszonyok Csejkőtől, s a gyermekek Barától. Szomorú sors jut nekik.

– Szomorú sors, valóban, de mit tehetnénk mi?

– Meg akarlak kérni benneteket, vigyázzatok a gyermekre. Belőle sosem lesz vadász. Ő varázstudó, s úgy is kell felnőnie.

A tündérek egymásra pillantottak, s mozdulatukban elutasítás volt. Még nem tettek semmit, csak összenéztek, egyre gondolnak-e, de döntésük már ebben a fejfordításban benne volt.

Nem.

– Magyart elvittétek volna, őt pediglen nem? – kérdezte kissé haragosan Vajk. Türtőztette magát, de nem tudta leplezni felindultságát.

– Nem valók közénk – mondta határozottan Firtos. – A te fiad Ila fia is, de embert nem engedünk be Tündérkertünkbe. Csejkőnek és Karsának akkor is maradnia kellene, ha Barát elvinnénk, de a fiút sem vihetjük. Meg kell tanulniuk együtt élni ezzel. Nekik is és

nemzetséged többi tagjának is.

– Igen, Ila is ezt mondta nekem, mikor e lehetőséget felvetettem – mondta Vajk. – Akkor jó, ezzel megbirkózunk magunk. – Helyesbített. – Mindennel megbirkózunk magunk. Ti csak tudjátok meg a miértet! Miért haragos Földanya a gyermekemre?

A vak Teleg fent ült a fal tetején, amikor a tündérek megjöttek, és beszélgettek. Hallgatta a tündérszót, és volt köztük egy, amibe beleszerelmesedett. Csak ritkán szólt, de szavaival a vak vadász szívét minden egyes alkalommal megremegtette.

Teleg hallgatta a tündérbeszédet, de nem az értelmére figyelt, ha nem hogy mikor csendül fel ismét az a hang… Hét év után most értette meg, miként lehet első pillanatban beleszerelmesedni egy tündérbe, most értette meg Vajkot, s hogy őrültségekre is képes volt Iláért…

8.

Karsa részegen tért haza. Részegen és dühösen.

Amikor belépett a jurtába, Csejkőt megütötte a szag: a test kipárolgásai és a kumisz savanykás illata. Ezt a láthatatlan falat tolta maga előtt a férfi.

Az asszony úgy tett, mintha mit sem venne észre. Kavarta a vacsorát a tűz fölött, s azt mondta:

– Ülj le, Karsa, mindjárt kész a hús!

Karsa egy szót sem szólt, csak lezökkent

családfői helyére.

Bara jobb oldalt, a helyén feküdt, nyakig betakarva. Szeme csukva.

A férfi bámult, s közben Csejkő kimerte az ételt. Először a férjének, majd miután a kezébe adta, csak akkor magának – így követelte az illem és a szokás.

Még félig se merte a tányérját, amikor Karsa odacsapta a magáét.

– Nincs ennek semmi íze! – Elheveredett fekhelyén ruhástól, csizmástól.

– Biztos kevés ízt tettem bele – mondta Csejkő. Letette tányérját, és megkezdte feltakarítani a kiöntött ételt. Dobott egy kicsit a jurta közepén lobogó tűzbe, áldozatul.

– Túl meleg van, elég a parázs – mondta elégedetlenül Karsa, miközben a mennyezetet fürkészte. – Lehet, hogy ma kint alszom.

De nem mozdult.

– Ahogy akarod, jó uram.

Kis csend.

– Elaludt már?

– Úgy hiszem.

– Hiszed?

– Hangja sincs alkonyat óta.

– Úgy a jó. Akkor még azt is hihetem, hogy hozzám hasonló gyermek az enyém. – Fent függött a mondat a levegőben, érezni lehetett, hogy van még, mi kikívánkozik a férfiból. – Miért nem jó az én magom? Egy gyermekem van, az is más. Már legalább még egynek útban kellene lennie, hogy abban bízhassak, azt szerethessem. Lehetne akár lány is, nekem már mindegy.

Csejkő nem mert szólani egy szót se, tudta,

hogy Karsa amúgy sem azt mondja, amit érez, hanem amit a keserűség mondat vele. Ismerte ő a férfit jól, s nem azért szeretett bele, mert ilyen volt.

Ki tudja, mit vetettek a szemére délután. Ha az ember iszik, akkor meg úgyis más, mint józanon.

– Újra kellene kezdeni – szólalt meg hirtelen Karsa. – Az egészet. Kitenni ezt a fiút, és azt mondani, nincs gyermekünk. Elfeledni, és szeretkezni, és te szülnél egyet. Az elsőt.

– Ilyet azért már ne mondj! – bukott ki Csejkőből. Az asszony épp feltápászkodott, és gyorsabban eljárt a szája, mintsem szerette volna.

Jobb is lett volna, ha magában tartja!

Karsa ledobta a lábát a földre, és felült.

– Már miért ne? Úgy hordozom egy hároméves fiúgyermek nevét, mintha ótvaros kelés lenne. Amerre nézek, mindenütt csak hátakat látok. Ha jönnek, azt mondják, jól kifogtad, Karsa. Fekete vér folyik a fiad ereiben. De lehet, hogy nem is a te fiad!

– Te vagy az apja, Karsa. – Csejkőnél kis híja volt, hogy megint el nem sírta magát.

– Még rosszabb! Mondd meg, mi a baj velem? Mi volt a baj szeretkezésünknél? Rosszul álltak a csillagok, vagy talán Lélekúr azt mondta magának, nézzétek, itt van az a szerencsétlen vadász az Ágosbéliek között, most megtréfálom. Adok neki egy olyan gyermeket, akivel nem tud mit kezdeni.

– Nem… miattad…

Csejkő alig tudott beszélni. Karsa észre sem vette. Egyre inkább belelovalta magát a keserűségbe.

– Nem is sámánt adok neki, mondta Lélekúr, valami mást, amit még isten csodája sem látott. Megremegteti a földet, és lehoz fénylő madarakat az egekből.

– Vajk… hálája…

– Vajk hálájával mit sem érek, ha senki nem vadászik velem, és senki nem koccint. Egyedül ihattam, mint a rühös róka, mindenki elkerült. Karsával már inni sem jó, Karsával nem hajtok állatot, mert bármi megeshet. Nem természetes, ha az embernek olyan gyermeke van, aki hatalmával eget és földet is megmozdíthat. Régen talán kellemes volt, és mindenki éltette az ilyen gyermeket és a családját, de ma már csak félnek tőle. Igen, félnek tőle, mint a rossz szellemektől. Mert ki tudja, mi van benne!

Csejkő elsírta magát, és lehanyatlott az ágyra.

Karsa egy pillanatig bután bámult, aztán tehetetlensége haragban tört ki.

– Mit bőgsz? Te szülted! Csinálj is vele valamit!

Csejkő csukló zokogása volt a válasz. Karsa felpattant, és felragadta az asszonyt.

– Csinálj vele valamit, hallod? A tested nevelte, onnét jött elő, élve. Minden, amit tesz, ugyanúgy a te bűnöd is! Milyen test az ilyen? Fertőzött gyermeket szül!

– Nem…

Karsa ekkor megütötte az asszonyt. Csejkő a földre zuhant, és összekuporodott.

– Ne ellenkezz! – üvöltötte. – Itt van, nem? Vészt hoz a fejemre. Kié lenne a felelősség, ha nem a tied? Takarítsd el innen, ne is lássam! Nem akarom látni.

Elindult a kijárat felé, de még visszaordított.

– Átkot hordoz, tüntesd el a jurtámból, vagy te is mehetsz! Azt se bánom, ha együtt mentek!

Részegen kibukott az ajtón a szabadba, Csejkő pedig ott maradt a földön fekve, megállíthatatlan zokogásban. Csak sírt és sírt, és folyton az járt ajkán, hogy „a te fiad is, Karsa”, de nem tudta kimondani.

Bara pedig fekhelyén, a lószőr alatt kuporgott, behúzódva a legtávolabbi, legsötétebb sarokba, s onnan nézett kifelé a takaró egy résén át, nézte anyjának sovány alakját.

Nem szólt.

Bagolyhuhogás ébresztette fel Kijont álmából.

A sámán amúgy sem aludt túl mélyen, s nem is szokott hosszan aludni, feleannyi pihenés elég volt neki, mint másnak.

Hallgatózott, s újból meghallotta a bagolyhuhogást.

Semmivel nem volt ez különb a baglyok hangjánál, csak egyben: ismerős küldte a légbe. Merv. Merv sámán.

Kijon összeszedelőzködött. Dél óta várt valamilyen jelet, s most végre megjött. Most érhetett Merv a falu közelébe.

Kijon kióvakodott a jurtájából. Körbenézett, de lélek sem mozdult semerre. Aludt az egész falu. Fent csillagok sziporkáztak, a Holdanya fogyó alakja félúton volt az ég teteje s a láthatár között. Annyira világította meg csak a tájat, hogy a jurták halmai fekete foltoknak tűnjenek, s szürkének köztük az út, s hogy a halandó ne menjen neki egy felállított oszlopnak sem.

Egyetlen vadász sem figyelt fel a

bagolyhuhogásra. Érzékeny fülük nem fedezte fel a különbséget, s nem csoda, a huhogás mintha igazi lett volna. A lélek volt más mögötte, s annak felismerése Kijonnak nem okozott nehézséget.

Ő ment, s nem Merv jött, mert Merv be nem tehette a lábát egyetlen faluba sem. Ide pedig kiváltképp nem volt célszerű besettenkednie, ha felfedezik, jól ellátják a baját. S ha használja erejét, akkor tán még meg is ölik dühükben. Ha nem használja, megnyomoríthatják ütlegeikkel.

Kemény ám a vadászok ökle-marka!

Kijont a Zalka felé vezették ösztönei, s egyre erősödtek benne Merv érzései, amelyeket a mind közelebb kerülő nagy sámán keltett benne. Mert Merv volt kitaszítottságában is a legnagyobb. Évek múltak, új sámánok jöttek, s néha hatalmas tudással vértezte fel őket az ég, de sosem érhették utol Merv erejét.

Már hallatszott a Zalka csobogása.

– Erre, Kijon!

Merv a part egy magasabb pontján, egy bokor árnyékában ücsörgött, térdét melle elé húzva.

Kijon illőn köszöntötte, s helyet foglalt mellette. Az árnyékban.

– Hívásodra jöttem.

– Tudod, miért vagyok itt – morogta Merv.

– Eljött a mi időnk.

– Biztos akartam lenni benne, hogy te is érzed. – Merv elmosolyodott. – Hát persze, hogy érzed. A mai nap után sok minden megváltozik. Légy résen, én is a közelben maradok. Hívhatsz, ha kellek.

– Használjam szívem jelét is?

– Olyan messzire nem megyek. Itt leszek a

közvetlen közeletekben. Elég, ha csak lelkedben óhajtod jelenlétem…

Kijon véletlenül kibökte:

– Vigyázz, bajod ne essék!

Merv sámán felnevetett.

– Most nem én leszek az, akinek félnie kell. Figyelj, Kijon! Mindenre figyelj, s úgy csapj le az első alkalomra, ahogy az ölyv a nyúlra! Légy gyors és kegyetlen! Azzal az élettel, amit elveszel, ezer másikat mentesz meg.

És Kijon megismételte három évvel korábban tett ígéretét.

– Nem fogok habozni, sámán. Nem fogok habozni.

Harmadik rovás

Szerelem és halál

9.

Nem távolodtak el a tündérek oly messzire Ágos falvától, hogy ne lássák azt, de épp eléggé messze mentek, hogy senki ne zavarhassa őket.

Hajnal érkeztével indultak el, s túl a Zalkán, az Őrző tetején találták meg helyüket, egy hatalmas, ősöreg tölgy tövében, amely úgy állt őrt a vidék felett, ahogy a nemtők vigyáznak leszármazottaikra az egekben. A domb is erről a fáról kapta nevét az Ágosbéliek megtelepedésekor elsőként. Messzire látott, aki felkapaszkodott rá, s messziről látszott, útmutatója volt lovasoknak és vándoroknak egyaránt.

Ide jött a hét tündér énekelni és szólítani Boldogasszonyt.

Teleg egy fiúval kísértette magát utánuk. Ha a tündérek nem szaporázzák, ment volna egyedül is, mert ismerte az erdőt, az erdő fáit, s hétéves vaksága alatt hallás után megtanult járni a fák között is, minden zörrenés, levélsusogás hírt adott arról, merre ne forduljon, hova ne lépjen.

Hallása nem lett jobb, de megtanult hallani.

Amikor már közel jártak, hazaküldte a fiút a faluba. Az szabadkozott egy keveset, de nem mert nemet mondani, s Teleg meg csak nógatta, hogy menjen, nem lesz semmi vész. Ott volt a vadász övén tegeze, kezében íja, megvédi majd magát, ha szükséges…

A fiú távozott, Teleg pedig még közelebb osont a tündérekhez, egészen a fát körítő tisztás határáig, s ott elbújt egy gödörben. Hallgatta a tündérek énekét egész álló nap.

Nem érzett sem éhséget, sem szomjúságot. Varázslatos kellett legyen maga az ének, mert Teleg ráadásul nem hogy szükséget nem érzett semmi eledel iránt, de fáradt sem volt, vagy éppen zsibbatag. Kifejezetten boldognak érezte magát, és hogy nem lát, az sem zavarta.

Azt megszokta már rég.

Alkonyatkor, amikor vöröses csíkokkal szabdalttá vált a Puszta felett az ég, és Holdanya előre küldte a szellők szárnyán a sötétség leplét, a tündérek befejezték az éneklést. Jutottak-e valamire vagy sem, azt Teleg nem tudhatta, de hangjuk elhalkult, s énekük nem csendült fel többé.

Teleg lélegzetét visszafojtva hallgatózott. Megérezte, hogy alkonyodik, hűs szellő érkezett éjszakról. Hallott pár tündérszót, azután teljes lett a csend. Mégis tudta, hogy itt vannak még, nem mentek el, mert érezte illatukat és jelenlétüket.

– Tetszett a dal, Teleg? – szólalt meg egyszer csak egy hang a vak vadász füle mellett.

Teleg kicsinykét megugrott, ám rögtön visszanyerte önuralmát. Nem hallotta, hogy a tündér melléje sétált.

– Soha szebbet nem hallottam, Ila – mondta.

– És most, hogy vége, hazajössz-e velünk?

– Hát ha mentek és nem szálltok, akkor szívesen.

Ila nem segített Telegnek felállni, a vadász vak volt, nem béna. Ilyen esetekben többen megtették, s akkor Teleg haragjával találkoztak. A vadász feltápászkodott, leporolgatta magát, kinyújtóztatta elgémberedett tagjait, s aztán oda

fordította fejét, ahol Ilát tudta, nézett a nagy sötétségbe, és azt kérdezte:

– Egyedül maradtál-e vissza értem?

– Hát nem hallod hét tündér léptét? – kérdezte egy másik tündérhang, és Teleg szíve akkorát dobbant, hogy majdnem kiugrott mellkasából. – Azt mondják, a világtalanok a pihe lehullását is meghallják.

– Én aztán nem – mondta Teleg, és remélte, nem túl hangos szíve kalapálása. – Viszont ha lehullik egy nagyobb toll, s azt meghallom, már köréje tudom építeni a mesét.

– Állj közénk! Megfogod-e kezem, vagy csöndesen követsz minket?

Teleg elmosolyodott.

– Megfogom kezed, s el se eresztem. Ha pedig beszélsz hozzám, csöndesen követnélek még a világ végére is.

– Nem megyünk olyan messze.

– Nem mindannyiótokra gondoltam, csak rád.

A tündér meghökkent, majd gyöngyöző kacajjal nyomta el pillanatnyi zavarát. Megragadta Teleg kezét.

– Gyere, vadász, én leszek akkor, aki melléd szegődik.

Finom, meleg keze volt, kellemes érintésű.

– Kérni szerettem volna – felelte Teleg –, hogy az a gyöngyhangú tündér legyen, aki, bocsáss meg Ila, mindenkinél szebben énekel.

– Daloljak neked visszaúton?

– Ha van kedved. De néha megszakítom éneked kérdéseimmel, mert azokból van számtalan.

A tündér megint felnevetett. Elindultak, s Teleg választottja énekelni kezdett.

Énekelt, majd Teleg kérdezett, s ha a tündér zavarában nem tudott válaszolni, hát mindig újra kezdte az éneklést.

Így jutottak haza.

Míg Teleg távol a falutól egy bokor alatt hallgatózott, lószőrlabdával kidobózott pár fiúgyermek délután a Görnyésen. Kevesen voltak, az anyák most visszafogták fiaikat, otthon tartották erre a napra, de még párra ez után is bizonyosan. Ahol megnyílik a föld, s héthatárig megremeg, ott jobb nem kiengedni a porontyokat a falu biztonságot adó területéről.

A vadászok is többet voltak talpon: az állatállományra kétszer annyian felügyeltek, és sokkal alaposabban figyelték rándulásukat, megugrásukat. Jeleket kerestek, jeleket, amelyek baljós események előjelei lehetnek.

Az a pár gyermek azonban nem félénkebb családból származott, vagy az apa dörrent rá az asszonynépre, hogy ne bolondozzanak már, nagyobbak a fiaik annál, hogy anyai tekintet vigyázza lépteiket. Játszottak a fiúk, szaladtak keresztbe, fordultak, keringtek, s megpróbálták megérinteni a kidobót, anélkül hogy az eltalálja őket egy jól irányzott dobással.

– Eltalállak! – ígérte meg egy elálló fülű fiú a másiknak, amikor az túl közel merészkedett. Dobta volna a labdát, aztán visszafogta, csak ijesztett. A másik azonban oldalra ugrott, s amikor földet ért, akkor érte a dobás, ha akarja, se tudta volna kikerülni.

Kiült oldalra a többi kiesett játékos közé.

A labdát felszedte más, és folytatódott a játék.

Az oldalt ülők ilyenkor hangosan kiabálva biztatták a belsőket, vagy beszélgettek. Most a beszéden volt a sor.

– Te, Somos! – bökte oldalba a kiesettet egy fiú. – Nem mondott semmit a bátyád, miért volt az a nagy felhajtás tegnapelőtt a Hétfehéren?

– Hagyjál!

– Tudsz valamit? Nem játék ez így, hogy ilyen kevesen vagyunk!

– Mondtam, hogy hagyj! – Somos elhúzódott.

A másik, Cipri, azonban nem hagyta ennyiben.

– Azt regélik, a bátyádék álmodták az egészet.

– Persze, aludtak egyet a réten – morogta Somos. – Miből gondolod, hogy tudok valamit?

– Hát a bátyád, Deme ott volt.

– Deme hallgat, mint a hal. Anyánk egész este faggatta, de csak azt hajtogatta, hogy Vajk parancsára semmit nem mondhat.

– És?

– Apánk tegnap elment Vajkhoz.

– És?

– És ha nem hagysz békén, akkor orrba váglak!

Új játék kezdődött, az előzőnek meglett a győztese.

Cipri lerázhatatlanul ráragadt Somosra, ott ugrált mellette, s alkalmanként a dobó játékos felé taszította.

Somos tűrte egy ideig, de aztán lökdösődés lett a dologból, és a két fiú össze is kapott.

– Ha még egyszer meglöksz, gyomorba váglak – fenyegette meg Somos Ciprit, s ugyanebben a pillanatban el is találták a labdával, mivel megállt és könnyű célpontot nyújtott.

– Ülj le oldalra! – vigyorgott Cipri, s hozzátette:

– Nagyokos.

Somos megtaszította, de akkor már többen is rákiáltottak, hogy menjen ki.

– Nem ért a dobás, mert nem figyeltem – kiabálta dühösen a fiú. – Cipri idegesített. Egész végig lökdösött.

– Az a te bajod – vont vállat a dobó fiú. – Miért álltál le vele?

– Akkor sem ért.

– Ülj le! Ki lettél dobva.

– Fogd meg a labdát, és dobj újra!

– Menj ki a játéktérről!

Somos dühöngve vonult ki, de nemsokára Ciprit is kidobták. Levonulásakor sötét tekintettel méregette Somos. Cipri ennek ellenére csak melléje ült le. Melléje és kissé mögéje.

– Na, meséld el, mit látott Deme, ha nem csak álmodták az egészet! – lökte meg lábfejével Somost, aki hátranyúlt, s elkapta a másik fiú bokáját. Pillanatok alatt rajta termett, és megkezdődött a verekedés. Forogtak a fűben, szorították egymást. A kidobósdi véget ért, sokkal izgalmasabb móka volt egy verekedés.

Körbevették a két fiút, és hol egyiket, hol másikat biztatták. Az elején Somos tűnt erősebbnek, lendülete azonban alábbhagyott, s nem sokkal később Cipri már a mellén ült.

– Ha két vállra fektetlek – lihegte Cipri –, elmondod, amit tudsz?

– Nem tudok semmit.

– Hazudsz!

Somos ledobta magáról, de Cipri fürgén a nyakába mászott ismét. A földön hemperegtek, gurultak, s közönségük követte őket.

Cipri könyökhajlatába fogta Somos fejét. Ő térdelt, Somos félig feküdt.

– Így sem mesélsz semmit?

– Deme megtiltotta.

– Mégiscsak tudod, mi volt ott a mezőn!

Somos feje egyre csak vörösödött.

– Elengedlek, ha megígéred.

– So… ha…

Somos meglódult, és mindketten előrebuktak. Cipri azonban gyorsabb volt, s fürgébb is, és hamarosan ismét rajt ült Somoson, csakhogy immáron a fiú hátán. Megragadta Somos haját, és megemelte, miközben másik kezével földet markolt fel, és ellenfelének szájába próbálta gyömöszölni. Somos forgatta a fejét és köpködött, de a szája telement földdel és porral, érezte nyelvén egy kis bogár kaparászását is.

– Elég… – nyöszörögte.

Cipri közelebb hajolt.

– Befejezzem?

– Igen.

– Elmondod, amit tudsz?

– Igen.

A verekedés szabályai szerint ilyenkor már nem illik a másikat bántani, s Cipri rögtön le is szállt Somos hátáról.

A vert fiú fölült, és a nyelvéről söpörgette a földet, meg a szeméből ki a port.

Pillanatokon belül ő került a középpontba, a többiek körülvették.

– Miről van szó?

– Somos elregéli, mit beszélt Deme a két nappal ezelőtti rengésről. Somos hiába húzta az időt, mesélnie kellett.

– Még azelőtt mesélte el nekem, hogy Vajk megtiltotta volna, hogy beszéljen – mondta nyomorultul a fiú. – Senkinek nem szabad elmondani…

És elkezdte.

10.

Még alkonyat előtt elterjedt a hír a vadászok között: Bara keltette a földrengést két nappal előtte.

Voltak, akik kétkedve fogadták, voltak, akik rögtön hitelt adtak a szóbeszédnek. Legelébb azoknak sikerült elfogadniuk, akik jobban ismerték Karsa és Csejkő házasságát, s gyermeküket. Azoknak, akik gyakran bejártak a jurtájukba, s megfordultak ott vendégként.

Miután elterjedt a hír, a fiúk is beszélni kezdtek, s megerősítették azt. Úgy érezték, ha már mindenki tudja, nincs, mi bekösse szájukat.

Karsa éppen kint volt nyúlvadászaton, engesztelésül ment ki, Csejkőnek szánta, mert tudta, hogy asszonya szereti a nyúlhúst. Mire azonban hazatért, már kivetetté vált.

Mindenütt félelmet keltett Bara cselekedete.

A mén emberek az elmúlt években – miután már azt hitték, megtalálták azt a helyet a világon, ahol békében élhetnek – sok rossz dolgot szenvedtek meg. Rossz szellemek támadásait, a föld meghasadását jurtafalujuk közepén, szerencsétlen termést, különös jeleket az állatokon, így aztán óvatosak voltak. Tartottak attól, mi hatalmasabbnak s erősebbnek bizonyul az embernél, kiváltképp, ha az egy hároméves

fiúcskához kötődik.

Mert ki az, ki be tudná bizonyítani, hogy a fiú testében nem rossz szellem vert-e tanyát?

Csupán a féltés mondatta az Ágosbéli Kocsárddal, aki a ménest járta épp körül, és a faluba visszaérkező Karsa mellett lovagolt el:

– Mielébb költözz el a jurtám mellől, Karsa, feleségestül-gyermekestül!

– Aztán miért? – kérdezte Karsa, akit hirtelen ért a szó. Belovagol a faluba, szíve-feje könnyed, kiszellőzött az erdőben, vágta közben. Előtte a ló hátán egy pár nyúl lóg jobbra-balra, és a feje fölött barátságosan süt Szemes. Minden rendben van, a világ helyére zökkenni látszik.

Csupán látszik.

– Mert nem akarom fiad családom közelében látni.

Karsa visszafogta lovát, tekintetében a harag tüze lobbant.

– Vájasd ki a szemed, Kocsárd, hasonlóképp Teleghez és Orcihoz, mert bizony én nem fogok elköltözni onnan! Nincs az én fiamnak semmi baja, és a tiednek sem, hacsak nem hasonlít apjára.

– Én a helyedben elköltöznék. – Kocsárd nem vette fel a sértést. – Nem csak én fogom kérni, hanem mások is. És a helyedben nem egyszerűen a falu szélére költöznék, hanem egy kissé távolabb. S nem az állatok felé.

Kocsárd tovább lovagolt, nem akart összeakaszkodni az elsötétülő ábrázatú Karsával. Ő csak megmondta neki, mit szeretne látni, vagy inkább kit nem szeretne látni. Ennyi, nem több.

Karsa nem ment Kocsárd után. Felrémlett

benne, hogy Csejkőnek és Barának valami baja esett, valami biztosan történt, és máris vágtatott be a jurták közé.

Bent sötétben ült Csejkő, gyermekével az ölében. A tűzhelyen középen alig izzott a parázs. Úgy ülte meg a csend a jurta belsejét, ahogy a sötétség: nehézkesen reátelepedett a tárgyakra s az emberekre.

– Nem esett bajotok? – kérdezte Karsa betoppanva. Alig látott, hogy a sziporkázó napfényről belépett a félhomályba. Nem látta asszonya arcát, sem a fiút, de ahogy ott ültek, az nem sok jót ígért.

– Nem nyúltak hozzánk, ha erre gondolsz, Karsa – válaszolta halkan a nő. – Nem nyúltak hozzánk.

A férfi megkerülte a tűzhelyt, és letérdelt Csejkő elé. Szeme szokta már a sötétséget.

– Szavaikkal bántottak?

– Ha a szó éle sebezne, már holtak lennénk mindketten.

Ökölbe szorult a férfi keze.

– Ki volt az?

– Nem tudod leverni az egész falut. Mondj le róla, Karsa! Csak még nehezebb lenne mindegyikünknek.

– Meg kell mutatnom, hogy nem szidalmazhatják büntetlenül a családom!

– Aztán miért? Magadért vagy értünk?

– Mert sosem fejezik be. A gonosz szavak forrása soha nem apad el, csak ha rágörgetünk egy követ.

Csejkő sóhajtott. A szíve benne volt ebben a remegő sóhajban.

– Száz forrás van, ezer s kétezer. Ezzel együtt kell élnünk, Karsa.

A férfi felállt, s idegesen tett pár lépést jobbra, aztán balra, mint a verembe hullott farkas.

– Én nem élhetek együtt vele. Te asszonyként lehet, hogy belenyugszol, de én nem fogok! Mindenkit, aki csak tekintetével megbánt,

megleckéztetek! Mindenki tudni fogja, hogy Karsa családja érinthetetlen nyelvük számára!

Csejkő erre már nem szólt. Tudta, felesleges.

Karsa pedig kiment a nyulakért azzal a szent elhatározással, ha csak egy rossz tekintetet megpillant, elégtételt vesz rajta azonnal.

Nem ártott volna, ha Csejkő ez egyszer útját állja.

Nem esett volna emberhalál Ágos falvában.

Badag volt, ki az első rossz szót szólta, s akin Karsa elégtételt vett elsőként. Ez a verekedés azonban nem évelődés volt, mit a férfiak jókedvükben erejük fitogtatására naponta kirobbantanak, és nem is eszement duhajkodás, ami mulatságokkor nem egyszer összecsapásba torkoll, de akkor már mindenki olyan részeg, hogy többet és nagyobbakat kapnak a földtől, mint egymástól.

Ez a verekedés véresen komolyként indult, s úgy is fejeződött be.

Badag hasonló kéréssel fordult Karsához, mint Kocsárd, s ez még jobban felbosszantotta az előbbit, aki úgy érezte, a nembélijei összefogtak ellene.

– Ez az én falum is, és az én nemzetségem is – üvöltötte Badagnak. – Itt áll a jurtám, s innen csak akkor kerül arrébb, ha én meghalok. Mert amíg élek, azt nem engedem. És aki ezt nem hiszi el, annak a fejébe verem.

Badag nem ütött. Embert nem látott még ilyennek, mint Karsát, és fogalma sem volt róla, mit tegyen. Kicsit meg is rémült, Karsa szeme vérben forgott, nyakán kidagadtak az erek. Ahogy

megállt, a bikákat is megszégyenítő elszántságot tükröztek mozdulatai.

Az ölés határán egyensúlyozott.

Badagnak hallgatása is elég volt, mint zsír a tűzre.

– Halljam azt, hogy megértetted! – üvöltötte Karsa. – Halljam, mert különben kitépem a szíved, s azzal együtt tüdőd és májad is.

– Megértettem – mondta halkan Badag.

– Ehhez tartsd magad mindenkor! – üvöltötte Karsa. Valaki megfogta a vállát, hogy megnyugtassa, s ez lett az összecsapás kiváltó oka. Karsa lerázta a kezet magáról, és Badag közeledő lépését ellenséges szándéknak véve, megütötte a férfit. Amaz elzuhant, de Karsa már fordult, s kereste, ki az, aki megérintette az előbb. Palló volt az, akit kemény izmai ellenére Karsa úgy küldött a földre, mintha csak pihebajuszú suhanc lenne.

S ekkor már nem lehetett megállítani.

Hazaértek a tündérek s Teleg, de akkor már javában állt a mulatság Ágos falvában. Tucatnyian próbálták meg lefogni Karsát, de nem sikerült. Tombolt, mintha vad vihar lenne nyugotról, hajigálta az embereket, neki a jurtáknak. Gerendák, merevítők törtek, csontok reccsentek.

Egyszerre értek a küzdőkhöz Teleg, a tündérek és Zeke.

Zeke hátrább parancsolta a tülekedő vadászokat, s így nagy kör nyílt Karsa körül. Húzták el előle az embereket, s amaz ment utánuk, ütötte őket, de így is csakhamar egyedül kellett álljon a jurták közén.

– Visszább felesleges erőddel, Karsa! – mondta Zeke azon a hangján, ami minden vadászra hatott.

Ha azoknak megvolt a magukhoz való józan eszük.

Karsa azonban már régen maga mögött hagyta azt.

– Te is, Zeke? – kérdezte keserűen. – Te is a gyávák és a rettegők oldalára állsz?

– Nem állok én sehova, csak azt látom, hogy te ütöd a többieket.

– Szükségük is van a védelmedre! – fröcsögte Karsa. – Bújjanak csak mögéd, te pedig éld le az életed ezekkel a szavaiddal! Költözzünk el, ezt akarjátok? Nyulak vagytok, nem is, rühes rókák… szellemeteket és testeteket is rüh rágja.

– Feleslegesek ezek a szavak!

– Igen? Féltek egy gyermektől, megtagadjátok a véreteket…

Elhallgatott, csak lihegett. Senki nem válaszolt neki.

Teleg szólalt meg.

– Tényleg féltek az ifjú Barától? – A többiekhez szólt, nem Karsához. – Igazat beszél, Karsa? Vak vagyok, nem látom arcotokat, mondjátok!

Előreverekedte magát az első sor elé. Ott állt Karsa mellett.

– Földindulást okozott – kiáltotta egy asszony.

– Földindulást? – nevetett fel Teleg, mit sem tudva a napközben elharapózott pletykáról.

– Úgy van. A fiúk, kik ott voltak, elmondták. Bara varázstudó és vészt hoz ránk!

Teleg elkomorodott.

– Egyszer megismertem egy Bara nevezetű

sámánt. Még hét évvel előtte az Aranybirodalomban. Nagy varázsereje volt, s jó szíve. Ha ez a Bara az a Bara, nem fog kárt okozni bennetek.

– Az én fiam jó sámán – kapott a szón Karsa, és rögtön körbeüvöltötte a falut. – Jó sámán! Halljátok? Segíteni fog rajtatok, nem bántani titeket.

– Semmiképpen sem jó, hogy háromévesen erősebb, mint egy öreg sámán – jelentette ki egy férfihang hátulról.

Karsa bedühödött, és megindult arrafelé.

– Állj ki elém, ha férfi vagy!

Kocsárd lépett előre.

– Tartom véleményemet! Ha jó volt, ha rossz, ilyen fiatalon csak veszélyt jelenthet. Mert honnét tudja egy hároméves, hogy mi a jó és mi a rossz?

Karsa nem vesztegette a szót, egyből nekirontott. Kocsárd védekezett.

Ellökte Karsát, aki elvesztette egyensúlyát, és hanyatt dőlt. Bele egy törött gerendába.

A hátán ment be a fa, s a mellkasán jött ki. Tolt csontot s vért. A verekedésre előreugrók megtorpantak, asszonyok sikoltottak.

Karsa utolsó pillantásával az égre nézett. A tiszta égre.

– Jó… sá… – nem tudta befejezni.

Meghalt.

– Én tettem – morogta Teleg.

– Dehogy – válaszolta a tündér.

– Ha nem állok ki, egyszerűen lecsillapodik, s nem így alakul a sorsa.

– Ha nem állsz ki, akkor is újra kezdi a

verekedést.

– De nem végzi a karón. – A vadász tenyerébe fektette fejét. – Istenem, és még csak meg sem tudom siratni.

– Sírnál? – kérdezte Aranyka megdöbbenve. – Te sírnál, vadász?

Besötétedett, s a falu szélén ültek. Teleg ki akart botorkálni a tömegből, de ezt csak a tündér segítségével tudta megtenni, Karsa halála után senki nem figyelt a vakra. Csejkő sikoltozott, a vadászok szégyenteljesen szétmentek, aztán összegyűltek, s már mind segíteni akart, de mégsem vitte rá őket a lélek.

Teleg toporgott, forgott, s látszott rajta a kínzó önvád. Aranyka megfogta a könyökét, s megkérdezte, hova menne.

– A Zalka partjára – válaszolta Teleg, s most ott ültek a folyónál.

Lábuk előtt fecsegett a víz.

– Nem szégyen az mifelénk – mondta Teleg. – Néha úgy megtelik keserűséggel a lélek csupra, hogy kicsordulnak a könnyek. Nem szégyen az. Most jólesne, de nem tudok. A legszebb napja volt ez életemnek, mikor indult, s a legszörnyűbbek egyikévé vált.

– Mit siratnál? Önmagad?

– Magamon nincs mit siratnom. Egy hiányom van, hogy nem tudom követni tekintetemmel nyilam útját. De ezt is megszoktam már, túl vagyok régen az önsajnálaton. A szerencsétlen halált siratnám, amit nem érdemel meg egyetlen ember sem a földön. S nem érdemli meg egyetlen gyermek sem, hogy elveszítse apját, sem asszony, hogy elveszítse férjét. Néha kikelet ez a világ,

néha fázós, borús alkony. Hát ez az alkony bánt, s hogy részese voltam az eljövetelének.

Aranyka megfogta a vadász kezét.

– Nekünk is megvolt a magunk alkonya – mondta. – De idővel minden jóra fordul.

– Én ezt most nem látom. Hallottam beszélgetéseket idejövet, szavakat, mondatokat. És nem hiszem el, hogy ez itt történik. Azért, mert nem látok, már el is feledtem, milyenek a nembélijeim? Őrzök egy képet, ami megcsal?

Aranyka nem akart újabb buta okossággal szolgálni. Hallgatásáért Teleg megszorította kicsit a kezét, aztán másik tenyerét is reáhelyezte.

– Bolond embernek tarthatsz, tündér.

– Csak olyannak, akinek van szíve. Te ott voltál Vajkkal az Aranybirodalomban, ugye, vadász? Ott veszítetted el szemed világát.

– Úgy van.

– Láttál-e előtte tündért?

– Nem, soha.

A tündér akkor elengedte Teleg kezét, és két oldalról a vadász homlokához nyúlt. Lehunyta szemét, és önnön képére gondolt, amit az aranytükrökben látott a Tündérpalotában. Teleg lüktető homlokára hűsítőleg hatott az ujjak érintése, s lelkére még hűsítőbben az, hogy ezt a tündér megtette. Azután egyszerre szeme elé beúszott egy kép, mintha éberen álmodna, de még annál is jobban, mint amikor látóként álmodott.

Egy tündért látott aranyos ragyogásban. Egy hosszú hajú, gyönyörű tündért, aki mosolyog.

A kép elenyészett, de ott maradt Teleg

szívében.
A tündér ölébe ejtette kezét.
Csendben ültek a Zalka mentén, majd a vadász óvatosan felnyúlt a tündér arcához, s megérintette azt.
– Téged láttalak?
– Igen.
– Nem csupán a hangod, de arcod is a legszebb egész e földön…
A szerelem minden körülmény között képes szárba szökkenni.

– Űzesd ki őket! – suttogta Merv rekedtes hangon Kijonnak. – Az erdő aztán majd elintézi a nőt is, és a gyermeket is. Hiába van a fiúnak különös ereje, teste még gyenge. S nézd az anyját: összetört teljesen. Csupán ki kell űzetned őket, és végük.
– Úgy lesz – bólintott Kijon.
Senki nem hallotta őket, Holdanya arcát fellegek borították.
Sötét és csillagtalan volt a menny az Ágosbéliek feje felett.

11.

Kijon felkészült. Sosem érezte magát még ennyire fontos helyzetben, sosem érezte még, hogy ennyire fontos az egeknek az ő tennivalója. Felöltötte díszes sámánöltözékét, melyen hímzett szarvas volt látható, s melynek ujja ugyanakkor madárszárnyakként lebegett, fogta botját s dobját, és kiment Karsa és Csejkő jurtája mellé.
Jól kiválasztotta az időpontot, Vajk nem volt a

faluban. Kilovagolt testvéreivel a szomszédos nemzetségek egyikéhez, hogy Kocsárdot ott elhelyezze, amíg a faluban nem rendeződik a zűrzavar.

Gyilok volt vagy baleset, ki ezt mondta, ki azt állította. Ki hol állt éppen, mit látott vagy mit vélt látni. Feléledt az emberekben a szégyen is, most, hogy meghalt Karsa, és szégyenük fölött érzett haragjukat áttestálták Kocsárdra.

Könnyebb másokra megdühödni, mint önmagunkra. Könnyebb másokat kérdőre vonni, mint önmagunkat.

Ezért menekítette el Vajk a férfit egy időre.

Kijon vonulását az első lépéstől kezdve szemmel kísérték. Útján csatlakoztak hozzá nem is kevesen, nem tudták, mire készül a sámán, de ha azt így teszi, az mindenkire tartozik.

Karsa és Csejkő jurtája néma volt, a bejáratát leeresztett bőr fedte, füst nem szállt fel belőle. Pedig ott voltak bent, mind a hárman. A halott Karsa, néma asszonya és a hároméves gyermek.

Csejkő az elmúlt időben megtisztogatta Karsa testét, s mivel nem segített neki senki, egyedül befoltozta a végzetes sebet, és fel is öltöztette a halottat legdíszesebb ruhájába. Ott virrasztott mellette, és Barát ölelte.

– Légy erős, anyám! – mondta a gyermek. Fejét anyja vállgödrében nyugtatta. – A megpróbáltatások csak most kezdődnek.

Sámándobszó csapott fel kint, pergett, mintha csak víz zuhogna, s dörrent, mintha csak mennydörgés elegyedne a zivatar csattogásába.

– Ez hívó dobszó – jegyezte meg Bara. – Nem idéző.

Kijon csak ütötte a dobot, csak ütötte. Nem énekelt mellé.

Egyre sürgetőbben szólt a marhabőr.

– Menjünk! – mondta Bara.

– Nem hagyhatom itt – felelte szürkén Csejkő.

– Nem is – mondta a gyermek. – Ő hagyta itt anyámat. A sámán hív, s hívni fog, ameddig ki nem megyünk, vagy amíg szavára ki nem rángatnak minket.

Az asszony felállt. Mintha csak álomban cselekedne, mozdulatai lassúak voltak és szögletesek.

Kisétált gyermekével a jurta elé.

Akkor Kijon sámán felmagasodott, a dobot a földön hagyta, viszont kezében ott volt botja, mi addig térdén keresztben nyugodott. A bottal rámutatott Csejkőre.

– Őseink akaratát tolmácsolom, amikor felszólítalak, Csejkő, távozz a faluból fiaddal. Vészt hozol ránk, és megbontod a vér egységét, mi összetartja ezt a nemzetséget. Vedd gyermeked, s mi kezedben és válladon elfér egy úton, és indulj!

Csejkő csak bámult, üres tekintetében nem villant fel megértés fénye.

Bara megrángatta anyja öltözékét.

– Anyám!

Hangjára hátrahőköltek a közelebb merészkedők. Nem gyerekhang volt az, csak a csengése volt gyermeké.

– Az árnylelkek Lélekúr jobbján nem csupán életük emlékeit veszítik el, de meg is tisztulnak ott – szónokolta Kijon. – Elveszítik emlékeiket, de ezzel együtt előző életük terheit is. Aki nem

veszíti el emlékeit, az megőrzi a keserűséget is, s nem tiszta már az a megszületendő lélek, aki új anyjának méhébe beköltözik. Bara nem tiszta, Bara lelke nem járta be a kiszabott utat, nem pihent el Lélekúr mellett. Bara árnylelke kelt életre, a halotti lélek tért vissza egy gyermek testében!

Zeke jelent meg. A vadászok vezére éppen késői ebédjét fogyasztotta, s a bivalyhús mellől ugrasztotta fel Kijon dobolása. Zekének már tele volt a csizmája ezekkel a gyors iramodásokkal, hol egy verekedés, hol a sámánok praktikája miatt kellett szaladnia. S most aztán ment, mert tudta, hogy az övé minden felelősség: nincs itt Vajk.

Zekét talán éppen ezért elhagyta most szokásos türelme, és kicsit ingerültebben szólt oda a sámánnak.

– Kijon sámán!

– Ne zavarj! – rikkantotta vissza Kijon. Kinyújtotta kezét Zeke felé, s úgy állt ott átszellemült arccal, ugrásra készen. – Miért gondolod, te egyszerű vadász, hogy beleszólhatsz az égiek ügyeinek folyásába? Mit akarsz, megvédeni a falut, vagy elpusztítani azt? Ne válaszolj! Gondold meg csak a választ, és tartsd magadban!

Zeke életében először úgy meghökkent, hogy tényleg nem válaszolt. De Kijön annyira elszántnak tűnt, és annyira olybá nézett ki, mintha többet tudna, mint más, hogy Zekét visszafogta a beavatottságnak ez a látszata.

A vadász nem torpant volna meg egy bikával szemben, de az égiekkel játszadozni más.

És Kijon tudta, mit csinál.

Akarta csinálni, amit csinált, s behódoltatni akaratának mindenkit, aki szembeszáll.

Ugyanakkor Zeke azt sem tudta még, mi zajlik itt.

Kijon tekintetében furcsa tűz égett, mintha már józanon elszállt volna elméje. A sámán visszafordult az asszonyhoz és gyermekéhez.

– Mondd, Csejkő, te mit látsz? Nem félsz-e ugyanúgy, ahogy nemzetséged tagjai?

Csejkő hallgatott.

– Félsz, csupán az anyai szeretet elveszi hangodat! – folytatta Kijon valamiféle perverz hangsúllyal, amit a szörnyű igazság kiejtése jelentett számára. – Félsz, de nem dobhatod el, mert vér a véredből, test a testedből. De kérdem én, Csejkő, kié a lélek, mely a gyermekben lakozik? Tiszta-e az a lélek, amely a gyermekben lakozik? Mondom: nem az, s ha nem hagyod el gyermeked, közösen kell mennetek.

Bara is hallgatott.

Kijon a fiú tekintetébe nézett, s látta, hogy a gyermeknek lenne mondanivalója. Ó, hogyne mondaná, s csak azért nem szólal meg, mert azzal még rosszabb helyzetbe hozná az anyját s önmagát.

A sámán vonásain mosoly játszott.

Győzött.

Könnyű győzelem volt, bizonyítandó, hogy az igazság mellettük áll.

– Nem űzheted el, ehhez neked sincs jogod! – mondta Zeke.

Felmordultak néhányan. A vadászok most nem értettek egyet vezetőjükkel. Helytelenítették

kiállását.

Zekét azonban ez sosem riasztotta.

Kijon feléje fordította botját.

– Állj ott meg, ahol vagy! – suttogta a sámán. – Nézd meg vadászaid arcát! Ők értik, mi folyik itt. Te miért nem?

A férfi állta a sámán lángoló tekintetét. Emlékezett azonban még a suhancra, aki Surja s Merv nyomában járva tanulta ki az égiek világának titkait, s nem rémítette el a tekintet. Ám ez a Kijon már a beavatott Kijon volt. Nem nyúlhatott hozzá.

Nem alkalmazhat erőszakot egy sámánon!

Zeke tudta, hogy cselekednie kellene. De mindenki ellenére tegye azt, amit szíve diktál? S Kijon érinthetetlen.

– Nem űzöm el az asszonyt – mondta Kijon magabiztosan. – Menni fognak ők maguktól is…

Tett pár lépést előre, majd odahajolt Csejkő arcához.

– Menjetek! – sziszegte. – Ha azt akarod, hogy férjed árnylelke megtalálja helyét fent az egekben Lélekúr jobbján, akkor mész. Mert sámán nincs, ki elvégzi a szertartást, míg itt vagy, és férjed testetlen bolyonghat az idők végezetéig, sosem talál megnyugvást. Ezt akarod?

Csejkő a saját zokogásán át is értette a szavakat.

– Nem ezt a… hakarom… – sírta.

– Ha azt akarod, hogy égjen a láng hét napig sírján, és hogy útnak igazítsam fényénél, akkor elmész innen. Elmész innen?

– Igen… – lehelte akaratlanul Csejkő.

– Menj! Menj! – sziszegte Kijon, majd hátrébb

lépett, és immáron egyre hangosabban kántálta. – Menj! Menj! Menj!

Csejkő magához szorította Barát, és bizonytalan léptekkel megindult kifelé a faluból.

Zeke még akkor is meredten állt, s bámult utánuk, amikor a tömeg már szétoszlott körülötte.

Vajk úgy érkezett meg Rapsával és Vathával hármasban, hogy a jurták között vágtájukkal majd mindent felborítottak, tuskókat, üstöket, száradó bőröket, állványokat, melyeken fegyverek pihentek vagy ruhák száradtak.

Vajk berontott Kijon jurtájába, s tüze mellől úgy ragadta fel a meglepett sámánt, mintha az csak szalmával kitömött bábu lenne.

– Mit tettél?! – üvöltötte Vajk. – Mit tettél a hátam mögött, Kijon sámán?! Hogy űzhetsz ki egy asszonyt és egy gyermeket a falumból?! Hogy merészelsz ilyet tenni a hátam mögött?!

Kilódította a sámánt a jurta elé a fűre.

Kijon elzuhant, még bucskázott is egyet a fején át. Vajk tisztességesen elhajította.

Sámánt így még nem aláztak meg, de Vajk nem volt ura haragjának. Nem olyan volt, mint apja, aki hallgatott ugyan szívére, de esze mindenkor fölébe kerekedett. Vajk mélyen érzett, s heves volt szeretete és haragja egyaránt.

– Milyen sámánok jutnak nékünk! – kiabált Vajk. – Meglátszik, hogy Merv volt mestered, alattomos vagy, mint ő! Kivárod, míg kilovagolok, és akkor cselekszel!

Megjött Kijon hangja is.

– Embereid kérdezd! Ők akarták ezt, s én is akartam! Veszélyt hoz ránk az a gyermek!

Vajk úgy lépett közel, hogy menten halálra tapossa a sámánt, de azután megtorpant.

– Az én vadászaim nem félnek gyermekektől. – Vajk körbefordult. Akkor már jócskán voltak körülötte. – Vagy tán igen? Milyen emberek élnek ebben a faluban? Szégyellem apám nevét, s hogy nyomán ilyen vadászok jutottak nekem. Vagy tán asszonyaik félelme fertőzte meg őket? Akárcsak évekkel korábban, Erdőjáró esetében? Hát nem tanulunk hibáinkból? Nem lépjük át árnyékunkat?

Zeke jelent meg.

– És te, Zeke, hol voltál, amikor erőt kellett volna önteni egy megözvegyült asszonytól és háromesztendős gyermekétől maguk alá csinált vadászaim szívébe? Te hogyan engedhetted?

– Csejkő és Bara magától ment – mondta halkan Zeke.

– És nem tartottad vissza őket? Miért nem kötözted le őket, Zeke? Miért nem tömted be a száját ennek a sámánnak?

– Te is tudod, hogy nem tehetem, Vajk. Ahol nem látok utakat, ott elindulni sem tudok, míg nincs vezérlő csillag, mely mutatja az irányt.

Vajk dühödten nézett.

– Éppúgy nincs jogom erővel visszatartani azt, ki menni akar, mint elvenni más értékeit – folytatta Zeke. – Az akarata a legfontosabb kincse az embernek, és én nem tehetem meg, hogy megfosztom tőle, amikor sokkal kisebb értékeket is bűn elvenni erővel. Lehet, hogy tévedtem, lehet, hogy nem, amikor nem mozdultam. A vadászaid pedig tényleg megijedtek. Nem lehet jobb belátásra téríteni őket. Ám csupán szeretteiket féltik, s ez nem bűn.

– Bara nem veszélyes és nem hoz bajt senkire. Egy kisgyerek, akiben egy halott barát lelke lakozik. – Vajk már halkabban beszélt. – Csak egy szerencsétlen, elesett nő és egy kisgyerek! Milyen nemzetségfő lennék, ha hagynám veszni őket embereim vaksága miatt?

– A vakok melletted állnak – szólt halkan egy hang a közelükből. Teleg közelebb botorkált. – Mi tudjuk, ki volt Bara.

– A szív vakságára gondoltam, Teleg – sóhajtotta Vajk.

– Add ki a parancsot, hogy keressük meg őket! – tanácsolta Zeke. – Tedd meg, magam sem kívánok mást.

Vajk Zeke tekintetébe meredt, majd a vadászok vezetőjének vállára tette kezét.

– Elnézést kérek hangomért, Zeke. Tudom, hogy te mindent meg tettél. – Lendült, és felpattant lova hátára. Kitáncolt Rapsa és Vatha mellől. Messzebbre látott, látta, hogy emberei itt vannak már. – És most elindultok. Elindultok, és visszahozzátok az anyát a gyermekével együtt. Itt fognak élni veletek, mellettetek! Szégyent hoztatok magatokra, rám, őseitekre, és apám nevére is. Tegyétek jóvá! S ha még egyszer valaki a jurta melegében uszít benneteket egy hároméves gyermek ellen, hát a feladatotok helyére tenni a dolgokat! – Vajk utoljára Telegre mutatott. – Nézzétek meg ezt az embert, aki elveszítette a szeme világát! Messzebbre lát, mint ti!

A keresők három napig kutattak Csejkő és Bara után.

Nem találták őket sehol.

II.

A kiátkozottak

Negyedik rovás

Zele

1.

Egészséges, fehér tél állt a Pusztára költöző mén nemzetségek mögött: két holdfordulón át vastag hótakaró fedte a földeket, és nem volt farkasordítóan nagy hideg. Ám ha lett volna, sem okozott volna gondot, ez a vidék bővelkedett prémes állatokban, s minden nemzetség, minden család felöltözött a télre. Gazdag termést sikerült betakarítani, mielőtt sárgára színeződtek volna a falevelek. Semmi gond nem volt, egyetlen nemzetség sem szorult segítségre, a családok nem éheztek, és békesség uralkodott mindenütt.

Mintha a rossz szellemek is visszább húzódtak volna, mintha csak az egekben valaki gátat szabott volna nekik. A tündéreknek is kevesebb dolguk volt, kevesebb betegség, pokol ütötte fel fejét. Sőt, mi több, az erdei állatok is nyugodtabbak lettek, a megszállt vadak száma alig ütötte meg a tucatot.

Épp hogy kidugta fejét az erdő tavalyi avarszőnyege alól a hóvirág, az első aprócska, fehér csoda, amely a tavasz érkeztét jelzi, magányos lovas kocogott be Ágos jurtafalvába. Nem volt igazi vadász, hiszen kora éppen csak megközelítette a tizennégy esztendőt, mégis sokan várták. Legfőképpen Vajk és testvérei.

Átlovagolt a jurták között a fapalotáig, majd be annak kapuján. Akkor már a fal tetején álldogáló őrök egyike befutott Vajkhoz, hogy kiszólítsa a vendég elé.

A Belénybéli Zele érkezett meg, a Belények közé tartozó Kondor és az Ágos véréből származó Gimely elárvult gyermeke.

Zele magas, nyurga legény volt. Egyenes derékkal ült a lován, büszkén, tudván, hogy tekintetek tucatja követi egyszerre, s tudván azt is, hogy bizony sokat számít az első pillantás, az első pillanat egy ember megítélésében. Sosem járt még az Ágosbéliek között, habár anyjának nagy volt a rokonsága, s párszor találkozott is velük. Legutóbb egy ilyen találkozásnál, amikor Vajk a Belénybéli Berzénél tette tiszteletét, kapta a meghívást ide.

Ez még múlt őszön volt.

Rögtön el is fogadta.

Vajk tárt karokkal érkezett, némiképp hiányos öltözékben, nadrágban, csizmában és vékony ingben. Kint hideg volt, meglátszott a lehelet a levegőben, ám az öltözék mutatta azt is, hogy Vajkot öröme fűtötte, s ruházatának összeállításánál nagyobb volt a sietség gondja, mint a díszességé. Zelének ez tetszett: a Belények vezetője, Berze mindig túlöltözött, s otthon a fiú bizony megtanulta, hogy nem a ruha számít, ami kívül van, hanem amit a mellkasának gödrében hordoz az ember.

Tetszett neki Vajk, ám mégse ujjongott, az fiúkhoz való, hanem csak leugrott lováról, és udvarias arccal megölelte anyjának öccsét.

Vajk látta a fiú tisztelettudó ábrázata mögött az örömöt, árulkodott a tekintet csillogása. Ezért aztán jól meglapogatta Zele vállát, és egyből irányozta is be a fapalota meleg folyosójára.

– A lovam… – mondta a fiú.

– Majd elhelyezik, s gondoskodnak felőle – vonta Vajk maga után Zelét. – Különösképp vigyáznak rá, ne végy most gondot magadra

miatta! Bemutatlak asszonyomnak, aki már régóta várja, hogy megismerhessen. Tündér ő, de ne rettenj meg!

– Hallottam – mondta a fiú, s átvillant agyán a gondolat, ugyan miért is kellene megijednie egy tündértől.

– De nem csupán ő vár nagy kíváncsisággal, hanem édesanyád valamennyi testvére – mosolygott Vajk. – Bátyok és öccsök, nővérek és húgok. Készülj fel rá, hogy anyád vonásait fogják kutatni arcodon, és sok botor dolgot mondanak, miben hasonlítasz reá vagy éppen nagyapádra! Egy percre se veszítsd el türelmedet a sok zaklatástól, minden szavukat és tettüket a boldogság vezeti, hogy végre láthatnak.

– Nem szoktam elveszíteni türelmemet.

– Az jó. Én néha igen. – Vajk mosolya még szélesebb lett. – Vagyunk tizenketten, s hosszú ideig fog tartani, míg mindenki kibeszéli magát. Ha pedig nem tudod elsőre megjegyezni a neveket, bátran fordulj hozzám vagy Ilához, segítünk. Kínosabb, ha nem tudsz megszólítani valakit, mintha megérdeklődöd még egyszer a nevét.

Zele most kezdett zavarba jönni. Eddig azt hitte, egyszerű lesz. Belovagol ide, páran reávetik tekintetüket, s aztán majd lassan beilleszkedik közéjük.

Vajk beszéde alapján úgy tűnt, az első nap minden a nyakába szakad.

– Mennyi időre készültél? – kérdezte Vajk. Közeledtek egy nagy ajtóhoz.

– Egy-két hétre.

– Remek – bólintott Vajk. Megálltak az ajtó

előtt, s a férfi rátette tenyerét. Nem lökte még meg, előbb Zelére pislantott. – Meghánytuk-vetettük Ilával a dolgot még ősszel, közvetlen, miután hívtalak. Ila azt mondta, kérdezzem meg, volna-e kedved itt maradni egy nyáron át. Nem kell válaszolnod, előbb nézd meg, mifélék véreid!

Belökte az ajtót.

Tízen állhattak bent, sebtiben összerántott Ágos-fiúk és -lányok. Elől Vatha, a legöregebb, és Rapsa, a leghangosabb. Mögöttük asszonyaik s a többiek.

Zele, ha akart volna, sem tudott volna megfordulni, mert egyrészt Vajk finoman tolta előre, másrészt a folyosóról, mögülük is felharsant egy-két örömkiáltás: jöttek azok is, akiket kint ért a fiú érkeztének híre.

Zele, mint egy álomban, előrelépett.

Vatha ragadta meg a karját, s rázta, miközben boldogan mondott valamit. Zele hallotta is, meg nem is, mert mások is beszéltek, s ő oldalra pillantott, majd a háta mögé.

Erős kezek veregették a fiú hátát, aki a harmadik elhadart név után feladta a küzdelmet megjegyzésükért.

Asszonyok mosolyogtak hátul, s rázták a fejüket, micsoda szép szál legénnyé cseperedett Kisgimely fia.

A férfiak erre rátettek: nem legény már, hanem férfi.

Zele lassan tért magához, s mikor már igényelték szavát, köszöntötte rokonságát. Mint egy külön nemzetség, annyian voltak. A végén már legalább három tucat ember vette körül.

– A mindenit, a szemed a húgomé – mondta

Vatha századszorra. – Tisztára Kisgimely, ha nézel!
– De az orra is! – rakta hozzá a maga meglátását Rapsa.
– Talán elég lett volna, ha az orrom meg a szemem jön – mondta Zele.
Ezen aztán az Ágosbéliek nevettek, és ismét elhalmozták dicséretekkel termetét, vállát, arcának vonásait.
A fiú az első pillanattól fogva jobban érezte magát itt, mint a Belények között, leszámítva persze nevelőszüleinek jurtáját, s az ottani családi otthon melegét. Döntött: marad.
Vajkra pillantott, s bólintott kicsinykét.
Vajk értett belőle, s mosolygott rendületlen. Csak egy aprót lépett hátrébb, hogy a maga oldaláról is utat engedjen a többieknek.
A fiú marad…
Az Ágosbéliek feje nem csodálkozott.
Miután végére értek az üdvözlésnek, az ujjongásnak, a délebédnek, és megmutatták Zelének, hol lesz szállása az elkövetkező időkben, valahogy úgy esett, hogy Selyamaranyhajú Tündér Ila egyedül maradt a fiúval.
Kettesben annak szobájában.
Ila nézte a tizennégy esztendős Zelét, és nem szólt egy szót sem. Zele egy faládán ücsörgött, s már kezdte magát kényelmetlenül érezni. Eszébe ötlött, hogy Vajk azt mondta: „ne rettenj meg”.
De miért mondta ezt?
– Örülök, hogy eltaláltál hozzánk – kezdte Ila.
– Most már sajnálom, hogy nem történt meg elébb – válaszolta udvariasan a fiú.
Ila ismét csak csendesen figyelt egy darabig.

– Az élet itt sem mindig ünnep.
– Készültem rá, hogy dolgozzak, akárcsak otthon.
– S tanulnod is lehet…
– Kérnélek is benneteket, hogy tanítsatok, ha nem tennétek.
Zele visszafogottnak, érettnek s felelősségteljesnek tűnt. Ila mindezt látta a fiún, ezekben a pillanatokban azonban érezte lelkének remegését is: Zele várta, mi fog történni. A tündér megnyugtathatta volna, de nem tette, s hogy nem tette, arra jó oka volt: titkot akart hallani.
– Lehet, hogy korainak tűnik még a faggatózás – szólalt meg enyhe szemöldökráncolással –, hiszen még meg sem melegedtél nálunk, mégis tudnom kell valamit, Zele, mielőtt gyermekeim közelébe engedlek.
– Legjobb tudásom szerint és szívemből válaszolok, ha kérdésed van – mondta Zele.
Ila közelebb jött.
Lassan… egészen közel.
Kinyújtotta kezét a fiú nyaka felé, és belenyúlt ingének kivágásába. Zele meg se mozdult. Csak Ila arcát, tekintetét fürkészte.
Nem volt Ila mozdulatában semmi kihívás. Nem próbatétel volt vagy a tündér szeszélye… ez jól látszott. Eltökéltség ült azokon a gyönyörű vonásokon. Valódi asszonyi-anyai eltökéltség.
A tündér előhúzta az ingből Zele amulettjét. Nem érintette, ahogy nem is illő más amulettjét senkinek megérintenie. A bőrszalagnál fogva tartotta, s jól megnézte magának.
Az amuletten egy sólyom volt látható.

A szeme igazolta azt, amit szívével érzett.
– Mesélj róla!
– Ráth sámán adta nekem.
– Az igazat akarom hallani – figyelmeztette a tündér.
– Azt mondom – villant föl a dac Zele tekintetének mélyén. – Csak az igazat.
– Azt a részét, amelyet még senkinek sem mondtál el! Mióta függ ez a nyakadban?
Zele kivette Ila kezéből az amulettet, és visszacsúsztatta inge alá.
– Nevelőapám cserélte ki Ráth sámán ajándékát erre, közvetlen azután, hogy a sámán a nyakamba akasztotta azt – válaszolta halkan. – Kisgyermekként én sem tudtam róla, hogy nem ez az igazi… csak akkor árulta el Harta, amikor a hetedik esztendőmbe léptem.
– Miért cserélte fel az aranyat erre?
– Azt mesélte, hogy apám kérte meg rá.
– Apád?
– Kondor.
– Tudom, ki az apád. – Tündér Ila szemöldökráncolása még szembetűnőbb lett. – Láttad őt valaha?
– Nem. Soha. Öt hónapos se voltam, amikor eltűnt. Senki nem látta azóta, csupán Harta és Dal. – A fiú felnézett. – Ők a nevelőszüleim. Hiszek nekik.
– Tudom, hiszen hordod hamis amulettedet. – Ila leült a fiú baljára. – Ha nem hinnél nekik, nem vállalnád ezt a kockázatot. Mesélj, mit mondtak még? Miért kérte őket a hagyományok legfontosabbikának megtagadására apád?
– Apám nagy vadász volt. – Zele egyszerre

kisfiúvá változott. Azzá a kisfiúvá, aki számtalanszor elképzelte gyermekkorában, hogy az apja egy napon visszatér, s magával viszi őt. Azzá a kisfiúvá, akinek képzeletében az apja az istenekkel egy sorba került, s valahol a csillagok között vert tanyát, ahonnan tiszta, nyári éjszakákon lenézhetett fiára, s minden bizonnyal büszke volt rá. – Lehetett volna a Belénybéliek vezetője, nemzetségfő. De nem lett azzá, mert anyám fontosabb volt neki, úgy szerette, ahogy egy férfi szerethet egy nőt. Amikor aztán anyám… születésembe belehalt… – Zele hangja elcsuklott –, akkor apám elindult megfizetni annak, aki erről tehetett. Harta azt mondta… az volt apám egyetlen hibája, hogy túlontúl szeretett egy asszonyt…

Ila magához vonta a fiút, és megsimogatta a fejét, akár egy anya.

– Az sosem baj… az mindig a végzet. Mindig a legjobb a szeretet, ami érheti az embert, bár néha fájdalommal végződik.

– Nem tudom, miért kérte meg őket – vallotta be a fiú. – Nem mondták, és úgy hiszem, ők sem tudják. De tisztelték apámat, és megtették.

Zele tekintete elfelhősödött. A fiú soha nem öntötte még ki a lelkét, s tessék, erre itt, ebben a jurtafaluban egy ismeretlen asszony előtt rögtön megteszi. Mégsem tudott, nem akart ellenállni a szavak özönének.

– Aztán apám visszatért – folytatta szaggatottan. – Talán már Lélekúr jobbjáról, hiszen véle volt anyám is. Anyám… aki meghalt a szülőágyon. – Zele felnézett, hisz-e neki Ila, és a tekintetben együttérzést látott, nem elutasítást.

Visszahajtotta fejét, mert ismét csak égni érezte szemét, s mintha belülről kifelé egy egész tó akart volna kipréselődni. – Felemeltek, ölbe vettek. Sem Dal, sem Harta nem látta anyámat, csak a hangját hallották…

Egy kis ideig elfojtódó hangjával küszködött, s hogy ne legyen feltűnő, Ila beszélt addig valamit az ősi szellemekről.

– …gyakorta visszatérnek, nem ritkaság ez. Megjelenésük régen mindig ünnepszámba ment, s nem csak a sámánok láthatták őket.

Zele megköszörülte torkát.

– Amikor megjelentek, apám kérte nevelőszüleimet, hogy hunyják le szemüket…

– Ma már nem az a világ járja, mint régen.

– Anyám csak engem látni jött, apám pedig rendelkezett rólam: a legvégén Harta lelkére kötötte, hogy vegye le nyakamból az amulettet, amit a sámán majd kijár a nemtőinknél, s helyettesítse be aranyozott fával. Nevelőapámnak ez nem tetszett, s az évek során sokszor kifejezte rosszallását, hiszen a mén emberek mindegyike viseli amulettjét… de nem akarta, hogy én is hordjam. Nem erősködött, nem kényszerített. Ám eltette, s máig őrzi. De nem veszem fel… Nem fogom felvenni.

Ila érezte átnedvesedni ingét, s csak szótlan simogatta a fiú fejét, akiből olyan mélyről szakadt fel a fájdalom, amilyen mélyre tizennégy év alatt el lehet temetni. Zele sírt, Ila hallgatott.

– Nem fogom felvenni – ismételte meg Zele makacsul. – Erről ismer majd rám apám, amikor visszatér. Én nem hordom az amulettem…

Olyan hit és bizalom csengett hangjában, hogy

ha Ila eddig nem hisz neki, most feltétlen hinnie kellett volna. Ila azonban kezdettől tudta, hogy Zele nem alakoskodott, nem hazudott.

– Csss!… – ölelte át a tündér a fiút, akinek hirtelen megeredt a könnye.

– Rám ismer… – bizakodott Zele.

Amikor kicsit csillapodott a fiú zokogása, Ila azt mondta:

– Nem vagy egyedül, Zele. Nem csupán te vetetted le szíved jelét.

A fiú a könnyeken túl lassan felfogta, mit mondott a tündér.

– Hogyan?

– Vajk sem hordja, se a fiunk, Magyar. Nékem sincs amulettem, s a lányunknak sincs. Nem vagy egyedül, Zele.

Zele visszahajtotta fejét Ila vállára, és a távolba meredt. A zavarodottságon és az értetlenségen túl furcsa kötődést érzett, s melegséget. Maga sem tudta, mi ez, de máris szorosan ide tartozott.

Délután Vajk kivezette anyja sírjához, amely mellett állva Zele rájött, hogy nem egyszerűen ide tartozik.

Rálelt a családjára.

2.

Jó idő volt, hétágra sütött a nap, ezért aztán Teleg kivonult a jurtája elé, hogy ott készítse el a vesszőket. Elege volt már a hidegből, s hiába volt még hűvös-deres az idő, Kikelet havának halovány napsütése feledtette a vak vadásszal a telet.

Nagy nap állt Teleg mögött, kétségtelenül

életének legfontosabb pillanatát élte át előző alkonyatkor, és sikeresen vette az akadályt. Teleg így hát lelkében békével rendezte el ülőhelyét a szabad égbolt alatt, parazsat tett maga mellé egy bronzüstbe, hogy legyen mi fölött melengetnie a kezét, s vidáman fogadta a mellette elhaladók köszöntését és jókívánságait.

Éber is arra járt, s amikor meghallotta, hogy Teleg ott tesz-vesz, leült melléje.

Különleges viszonyban volt a két vadász, s nem csak azért, mert mindketten elvesztették látásukat, s mindketten ugyanúgy veszítették el. Összekötötte őket a kaland, amit az Aranybirodalomban éltek meg, ott, hova a mén emberek közül csak öten juthattak el.

Dolgoztak és beszélgettek, s egy idő után Éber feltette a kérdést, ami legjobban furdalta az oldalát. Persze, hogy az előző estével kapcsolatosan.

– No, mondd már, mi van veled meg Aranykával?

– Mi lenne? – vont vállat Teleg, tudván, hogy ezt Éber nem láthatja. – Tavaszünnepkor megesküszünk.

Éber füttyentett.

– Te és egy tündér! Meg nem mondtam volna ezt három éve, de tíz évvel előtte sem.

– Nem tetted volna fel rá szemed világát? – tréfálkozott Teleg.

– Még most sem tenném fel.

Ezen nevettek.

Látásuk elvesztése történt olyan rég, hogy mulatni lehessen rajta; mármint nyomorúságukon.

Azért az élet még szép.

– Tíz éve! De régen is volt – komorodott el Teleg.

– Ne ezt idézzük fel, hanem a tündéres dolgot! Hogyan is esett ez az egész? Mesélj már, mert tegnap az ujjaimat lerágtam volna, ha nem ütnek rá állandóan a kezemre.

– Elé álltam, és megkértem a kezét.

Éber Teleg felé csapott egy vesszővel, és el is találta a másik vállát.

– Hé! Ezt miért kaptam?

– Mert felvágsz. Ennyire nem lehet egyszerű feleségül kérni egy tündért! Ha ennyire egyszerű lenne, én is nekiindulhatnék. Meg Gerde. Vagy Orci…

– Hát nem is. Majd megőrültem, míg a válaszra vártam. Még az arcát sem láthattam, hogyan is néz rám a kérdés után.

– De igent mondott.

– Mi mást tehetett volna? – vigyorodott el Teleg.

Erre kapott még egyet Ébertől.

Teleg nem mondott többet, hagyta barátját, hadd érlelje magában a gondolatot. Sebesen járt a keze: feltollazott egy vesszőt, kiegyensúlyozta ujja hegyén, megnézte tökéletes-e, nem fog-e kilövéskor elhúzni valamerre, majd kapta kézbe a másikat, és hasította fel.

– Te, Teleg… – kezdte Éber újra.

– Hm?

– Te, Teleg! Milyen szeretkezni egy tündérrel?

Teleg elgondolkodott. Még a nyíl készítésével is megpihent.

– Ha hallgatom az énekét, az olyan, mintha

nekem dalolna a Puszta összes madara – mondta érzelemmel telített hangon. – Ha megsimogat, úgy érzem, enyhet adó szellő érkezett otthonomba, ha megérzem testének illatát, mintha virágos mező felett lebegnék…

Elhallgatott.

– És?… – türelmetlenkedett Éber.

– És majd a nászágyon fogunk szeretkezni először, a fene a kíváncsi fajtádat, Éber!

Most Teleg öklözött bele finoman Éber vállába. Nem volt nehéz eltalálnia, mert Éber közelebb hajolt az előbb, Teleg minden egyes szavát közelről akarta elcsípni.

– Jó – felelte a vállát simogatva Éber. – Értem én, nem akarsz beszélni róla. De akkor legalább azt mondd meg, milyen csókot váltani vele?

– Fogj magadnak egy tündért, és próbáld ki! – ajánlotta nevetve a másik.

Éber morgott az orra alá valamit.

– Mit mondsz? – emelte a füléhez a kezét Teleg.

– Csupán csak annyit, hogy megváltoztál az elmúlt években.

– Óhatatlanul bekövetkezik ez, ha az ember jórészt magába van zárva – mondta Teleg. – S akkor is, ha tündérbe szerelmes. Nézd meg Vajkot! Illetve emlékezz rá! Emlékszel az első pillanatokra? Meg sem lehetett állítani, úgy ment Ila után. Tőlem akkor miért vársz mást? Csupán a szerelem engem lecsendesített. Lecsendesített, s gondolkodóvá tett. – Teleg közelebb hajolt Éberhez. – A kezem viszont ügyesebb, s ezt lehet, hogy a vakság teszi. Te Éber! Ezt szereti ám Aranyka!

Éber felnevetett, és egymáshoz dörzsölte lehűlt

kezét. Kikelet ide vagy oda, még erősen csípett a hajnali dér, és hűvös volt a délelőtt, ha szél érkezett a dombok közül.

– Dolgozz hát azzal a nyílvesszővel, Teleg – mondta –, s én majd segítek!

Míg a kezük járt, Éber sorra vette a dolgokat. A nagyszájú Teleg, aki lányokért verekedett, s aki annyit bírt inni, mint a legnagyobbak, Orci és Gerde, az elmúlt években sokkal csendesebb és józanabb lett. Nem kellett ehhez a tündér, elég volt a vakság. Teleg magába zárta vaksága fájdalmát és nem beszélt. Erővel kényszerítette magát, hogy ne igyon, nem úgy, mint az elején Orci, aki néha napokig részeg volt, s ha nem, akkor hát evett, és elhízott, mintha csak a jurtáját akarná kinőni.

És én? Én vajon milyen lettem? – tette fel a kérdést magának Éber.

A szeme világával a nevét is odadobhatta volna. Neki az elmúlt évek inkább fájdalomban, mintsem örömben teltek. Talán azért, mert amikor elvesztették látásukat, Éber sokkal inkább élt a világban és a világgal, mint Teleg. Többet látott belőle… Éber nem érezte úgy, hogy sokat változott volna az elmúlt tíz esztendő alatt, habár valahol lelke mélyén sejtette, hogy zárkózottabb lett, s így elméje is tompult.

Vajon hogy csinálta Teleg, hogy okosodott?

Éber megköszörülte a torkát.

– És… és hogyan tervezitek az életet?

– Ahogy férfi és nő – felelte Teleg komolyan. Kihallotta a hangsúlyból, hogy most komolyabb útra terelődik a szó.

– Már úgy értem, hol fogtok lakni? Itt, Ágos

falvában, vagy… vagy a Tündérkertben?

– Én nem mehetek oda be, ezért aztán Aranyka költözik ide.

– Bizonyosan jól meglesz köztünk a tündéred.

– Eleddig is sokat járt ide. Az utóbbi hónapokban közel annyit, mint Selyemaranyhajú Ila.

– Kedvel minket?

– Engem leginkább. – Teleg nem állhatta meg csipkelődés nélkül. – De az is lehet, hogy sok-sok gyermekünk lesz, és alapítok egy új nemzetséget a Tündérkert mellett, ahol a kis lurkók félig emberek és félig tündérek.

– Szólj, és én megyek!

– Te mondhatod nekik lefekvés előtt a mesét. De semmi ijesztőt! Nem szeretik ám az ijesztős meséket a tündérgyerekek, csak a szépeket.

– Megtanulok párat az öregektől. – Éber ettől a kis beszélgetéstől is sokkal könnyedebbnek érezte magát. – Madarak lesznek benn, meg pillangók és virágok. Megfelel ez így? Annyi ijesztés sem lesz benne, amennyibe egy lepkét elkapó rigó belefér.

– Annyi lehet – morogta Teleg. – Csak ne szenvedjen az a pillangó, és a kismadaraknak kelljen, hogy jóllakhassanak.

Éber meghökkent.

– Komolyan beszélsz?

– Dehogy, tréfálok! – Teleg felnevetett. – Nem aludtad ki magad! Mi történt az éjszaka?

– És mit kérsz nászajándékul?

Teleg hallgatott.

– No! – sürgette Éber.

– Nem nevetsz ki? – kérdezte a másik.

– Megesküszöm Ékesre, hogy nem.

– Csak neked mondom el, Éber – hajolt közelebb Teleg. Kérése kicsit furcsa volt egy vadásztól, ezért aztán valóban nem mondta még ki azt a vágyát, amit évek óta dédelgetett szívében. Ám most talán eljött az alkalom. – Egy csengettyűsort szeretnék, amit ha kiteszünk a szélbe, állandóan dalol. El tudod nekem készíteni? Szeretném örökkön hallani a szél dalolását.

– Elkészítem, barátom, elkészítem – mondta Éber. Mosolygott, habár ezt Teleg nem láthatta. De nem is a másik vadásznak szólt, hanem önmagának.

Tudta, mivel okozhat örömet valakinek, akit szeret.

Teleg a ruha susogásából tudta, ki ült le melléje. Dél felé járt akkor, s Éber rég eltávozott. Amint mondta, ment az öregekhez, őzfiakról történetet kérdezni.

– Minek köszönhetem a látogatásod, Ila? – kérdezte friss vendégétől Teleg.

– Önmagadnak, vadász.

– Hallottad a hírt?

Ila elmosolyodott. Teleg érezte ezt: mintha tavaszi meleget hozott volna a szellő a tündér irányából.

– Mindenki hallotta már, és szép lenne, ha éppen én maradtam volna ki belőle. S gondolod-e, kihez futott először Aranyka?

– Remélem, nem neheztelsz az ötletért. De ha neheztelnél is…

– Semmi gondom elhatározásotokkal – vágta

félbe Ila Teleg beszédét, mielőtt a másik körbejárja, hogy az ő akaratuk s az ő életük.

A vak vadász láthatóan megkönnyebbült. Eladdig csak forgatta a nyílvesszőt kezében, most aztán megállt a pálca forgása, elnyugodtak Teleg ujjai.

– Örülni jöttem hozzád, Teleg – mondta Ila –, s úgy gondoltam, te is szívesen örülnél társaságomban, hiszen lehet kérdésed a tündérekről számtalan. Bizonyosan faggattad Aranykát, de ismerem én a játékot, mindenről nem lehet kérdezni! Itt vagyok hát én, akinek lakat van a számon, ha azt mondod, ne beszéljek társalgásunkról, s én aztán mindent el tudok mesélni neked.

– Korai még…

– Hát nem volt korai megkérni Aranyka kezét, de tudni róla korai? Nem értem én ezt a gondolkodást!

Teleg végiggondolta.

– Igaz – vallotta be. – Csupán a félelem beszélt belőlem. De nem félek, nem ám! Tehát kérdezek.

– Hallgatlak!

– Tudod, Tündér Ila, mindig attól tartok, hogy a szeretet, mit egy ember adni képes egy tündérnek, nyomába sem érhet a tündér szeretetének. Attól tartok, hogy… hogy nem tudom úgy szeretni, ahogy arra szüksége van.

– Két dolgot kell észben tartanod, Teleg – mondta komolyan Ila. – Az egyik az, hogy szeretetben az ember felveszi a versenyt a tündérekkel. A tündér csak annyiban különbözik, hogy nem rejti el, amit érez, s őszintébb, amikor ki kell mutatnia lelkét. Az ember kicsit

megkeseredett, s őrzi fájdalmát és örömét még akkor is, ha volna valaki, akivel megoszthatná. Nem szabad ezt tennie, mert sosem éri el a boldogságot, ha falat húz érzései köré. S te, Teleg, nem teszed ezt. Érzi ezt mindenki, aki a közeledben él, ezért örülnek szerelmednek, s nem irigylik. Ezért kacagnak együtt veled, vagy éppen ülnek le melléd akkor is, ha fájdalmad van. Mert még a fájdalmadtól is többek lesznek.

– Ne mondd ezt, mert elpirulok, mint a szűz menyecske, amikor elsőként megpillantja a nászágyat!

– A másik, hogy Aranyka viszontszeret. Nem azért, mert a legjobb nyílvesszőket készíted, vagy mert erős a karod. Szeret, érted ezt, Teleg?

Teleg biccentett.

– Nem is akarok többet tudni.

– Dehogynem, bátran – biztatta Ila.

– Nem beszéli ezt meg férfiember nővel – szabódott Teleg.

– Mióta ilyen szemérmesek a férfiak? – kérdezte kedvesen Ila. – Mutatni egyszerűbb, valóban.

– Rendben, megbeszéli nővel, de nem mással.

– Ej, hol van az a szabadszájú férfi, akinek hírét költötték, amikor történeteket hallgattam ideérkezésemkor? – nevetett fel Ila. – Mesélték, hogy egyszerre tucatnyi lány vágyakozott utánad.

Teleg felemelte ujját.

– Tucatnyi csak ebből a nemzetségből. S nem számoltam hozzá a többit. De nekik mutattam, nem csupán beszéltem velük.

A férfi érezte, hogy lehet kicsivel oldottabb, mint egy egyszerű asszonnyal. Hiába Vajk felesége Ila, mégiscsak tündér!

Ila kacagott.
– Akkor most hová tűnt a bátorságod?
– Itt van a szívemben – vigyorgott Teleg.
– A vágyad pedig a nadrágodban! Kösd össze a kettőt, és kérdezd az egyikkel, hogy mit kezdhetsz a másikkal! Persze ha tündérekről van szó, mert emberlányokkal nincs gondod!
Megpuhította kissé Ila Teleget, de az mégsem bírta kinyögni a kérdést. Ila ismét felkacagott, és megválaszolta a ki nem mondott szavakat.
– Ugyanolyanok, Teleg. Ugyanolyanok. Ugyanaz kell nekik, ugyanazzal a kedvességgel és figyelemmel, mint az asszonyaitoknak. Nyilván rájöttél volna erre az első éjszakán. Egy tündér semmiben nem különbözik vágyaiban és elvárásaiban egy asszonytól. Mert minden asszony egyben tündér is, és minden tündérlányban ott lapul egy erőteljes asszony.
– Szép gondolat, ez járja felétek?
– A mi úrnőnk Bau, akit úgy neveznek: Boldogasszony. Miért hívnák a tündérek úrnőjét asszonynak, hacsak nem azért, mert a kettő egy és ugyanaz?
Teleg két kezébe fogta fejét. Rájött valamire.
– Úgy érzem, Ila, azért jöttél, hogy mondj valamit, s nem azért, hogy kérdéseimre válaszolj.
– Ez is igaz. – Ila nagyon, nagyon-nagyon kedves volt. – Komoly mondanivalóm is van, és nem csupán évelődni ültem le melléd, vagy éppen elmondani azt, amit te is tudsz, vagy meg fogsz tudni.
– Mi volna az a fontos dolog, amiért érdemes volt felkeresned?
– Nyíltan beszélek és egyenesen, mert tudom,

hogy megérted. Nem véletlen vagy te magad Aranyka választása. Nekünk, tündéreknek kell a szabadság, Teleg. Jobban, mint bárki másnak. Nem láthattál minket, de néha szárnyra kapunk, és messzire szállunk. Néha távol vagyunk attól, akit szeretünk, mert van egy hatalmas családunk Tündérkertben. Hallanunk kell dalolni a barackot, s csilingelni a virágokat. Ám ezt nem szabad félreértened. Nem azért megyünk el, mert elvágyódunk, hanem mert jó hallani a barackot és a virágokat, s remek szállni a szelek szárnyán. Érted ezt?

– Azt hiszem, értem. A férfiembernek is kell az erdő…

– Nem fog Aranyka másra pillantani, s nem akar menekülni sem. Csupán néha tündérként él, szabadon. Ilyenkor engedd el, és várd vissza! Ezt akartam neked elmondani. Mert akkor elégedetten fog visszatérni, s még boldogabb lesz melletted. És ezt akarod…

– Ezt… – Teleg eltöprengett a hallottakon. – Nem akarom én Aranykát ketrecbe zárni, s visszatartani attól, hogy úgy éljen, mint előtte. Boldoggá akarom tenni, csupán ezt akarom.

– Jó ember vagy, Teleg. Üdve nemzetségednek, s szerencse, hogy nem vagy egyedül. Ezért vagyunk, mi, tündérek mellettetek. Miattad is.

Ila megfogta Teleg kezét, és megcsókolta azt. A vadász összerezzent a mozdulattól, és majdnem elrántotta a karját.

– Hogyan tehetsz ilyet? – suttogta döbbenten.

– Csupán megköszöntem a menedéket és a jó szándéktokat – felelte halkan Ila. – És tudod… mondtam, mi tündérek könnyebben kimutatjuk

érzelmeink. S én azt éreztem, hogy ez jár neked, vadász.

Teleg elpirult, és szólni sem tudott egy ideig. Meghatódott, mintha csak bizony tizenéves lány lenne.

– Ila – szólalt meg aztán másra terelve a szót –, más tündérek hogyan vették hírét az eseménynek?

– Tündérkert felemásan fogadta esküvőtöket. Van, ki örül, s van, ki sopánkodik, de ez természetes, minthogy van virág, melynek ez a föld jó, s van, amelyiknek amaz. Én holnap elindulok, visszalovagolunk Aranykával, Boldával és Magyarral. Ne félj, jó kezekben esküvőtök ügye! Csak egy kérésem van.

– Mondd, tündér… – Teleg leplezni igyekezett izgatottságát, de nem nagyon sikerült.

Ila el is nevette magát.

– Hogy ott állhassak mögöttetek, s az első csókot, utánad, én adhassam Aranykának.

– Csak utánam – emelte fel ujját Teleg, mire Tündér Ila megölelte. – De, úgy vélem, nem mögöttünk fogsz állni, hanem előttünk, mivel te adsz össze minket.

– Aranyka kedvéért?

– Nem csupán azért. Kijon sámán nem örül e frigynek, de bánja a kánya, nekem pedig nem kell Kijon sámán!

– Olyan szép szertartás lesz, hogy még az unokáitok is megemlegetik – ígérte kacagva a tündér.

Valóban nagyon örült.

Ő tudta, milyen jó embert szeretni.

3.

Zele az első napokban felderítette az Ágosbéliek jurtafalvát, megismerkedett az itt élőkkel. Közvetlen és kedves volt a fiú, s mindenki megkedvelte, jó híre szájról szájra járt. Szívesen fogadták mindenütt, paroláztak vele, kérdezgették. A vadászok úgy kezelték, mint egy férfit, s ez tetszett Zelének.

Az első napok után Zeke felajánlotta neki, hogy kísérjen el egy kisebb csapatot egy vadászatra, s Zele dobogó szívvel fogadta el az ajánlatot. Felövezte magát, tegezét derekára kötötte, íját mellé tette, s ment kísérőül. Nyílvesszőt ugyan csak egyet lőtt ki, s azzal fajdot lőtt csupán, ám a vadászok mind megdicsérték jártasságát a lovaglásban, s azt az egyetlen lövést. Zeke csak mosolygott, s a fiú a vadászok vezérére tekintve érezte, hogy ez a mosoly bizony felér tizenkét dicsérettel.

Zele elhatározta, hogyha már itt tölti a tavaszt s a nyarat, akkor felderíti a falu környékét, ezért aztán az egyik hajnalon lovára kapva egyedül indult neki az erdőségnek. A távolban ködgomoly takarta a fák törzsét, mint valamiféle lenge gyapjúöltözék, s csak a koronák teteje emelkedett ki belőle. A ménesben az álmos lovak párát prüszköltek, s az őrök fázósan húzták össze magukon a köpenyt.

A fiú ellovagolt a Zalka mentén napnyugot felé egy keveset, majd éjszaknak fordult, s vissza kelet felé egy félkört tett meg az Ágosbéliek otthona körül. Kora délután, amikor már közel járt a faluhoz, az erdőszélen megpillantott egy

magányos jurtát.

Elég messze a falutól, hogy azt érezze a jurta láttán, akik ott laknak, nem akarnak az Ágosbéliekkel keveredni. Ámde elég közel, hogy tudni lehessen: oda tartoznak.

Zele érdeklődése felélednt. Arrafelé vette az irányt.

Leugrott a jurta előtt lováról, s kikötötte az oszlophoz az állatot. Éppen kopogni készült a bejárat gerendáján, amikor félrelibbent a bőrtakaró, és derékmagasságból egy hatéves fiúcska tekintett föl rá.

– Csak én vagyok itthon – közölte Zelével. – De gyere beljebb!

Zele belépett. Egy egyszerű, de tiszta otthonban találta magát.

– Apád, anyád hol van? – kérdezte.

– Anyám az erdőben nézi a csapdákat, apám halott – közölte a gyermek kegyetlen nyíltsággal. – Ülj le, ha akarsz, és beszélgessünk! Messziről jöhettél.

– Most csak innen, Vajk falvából, de különben a Belénybéliektől.

Zele leült, habár első pillanatban fogalma sem volt róla, mit kérdezhetne, vagy mondhatna a fiúnak. A kíváncsiság mégis itt marasztalta. Különös, hogy a falutól távol egy jurtában egyedül van egy ekkora gyermek. És sehol ló vagy állatok.

Hamarost a kérdések is megjöttek.

– Ágosbéliek vagytok?

– Volt, amikor annak tartottak minket. – A fiú felkapaszkodott a főhely ládájára. Nem ért le a lába. – Ma már nem nagyon tartanak számon minket az Ágosbéliek. Szeretnek elfeledkezni

rólunk.

– Ilyet tennének? – Zele alaposan szemrevételezte a fiút. Vékony volt, de egészségesnek tűnt. Kicsit fehér volt az arca, de ez lehetett a téltől, télen nem nagyon szerezhet színt magának senki. Keze-lába nem járt, mint a hatéves fiúcskáknak általában: szokatlanul nyugodtnak tűnt.

– Tesznek furcsa dolgokat az emberek – biccentett a fiú. – Emlékeznek a rosszra, s feledik a jót, holott mást várnánk tőlük.

– Kemény szavak! – Zele arra tudott gondolni, a fiúcska hallotta őket valahol. Talán az anyja ismételgeti őket keserűségében.

– Ó, a szavak!… – legyintett a különös vendéglátó.

Ezzel aztán elakadt a beszélgetés, mert nem lehetett mit mondani.

– Miért laktok itt? – érdeklődött Zele.

– Békés, nyugodt hely ez, közel van a tölcséres gomba helyéhez, s őzláb is akad gyakran. Arrafelé – nyugotnak mutatott – sok a nyúl. Arra pedig – most keletnek – van egy kis tó, ahol sok a hal. Jó hely ez.

Zele nézte a komoly gyermeket, és érezte annak keménységét, elhagyatottságát. Együttérzés éledt szívében.

Ő is egyedül nőtt fel, társaságban ugyan, de egyedül. Ott volt Harta és Dal, akik sajátjukként szerették és bántak vele, ám a többi gyermek valahogy mindig is máshogy tekintett Zelére, s Zele nem egyszer Harta elgondolkodó, bámész pillantását is magán érezte, s ettől kissé idegenül viselte magát mindig.

Aztán ott volt a Belénybeli Berze, aki a nemzetség ügyeit vitte. Ő és fiai semmibe vették Zelét, ami Berze esetében nem nagy szó, hiszen miért is törődjön egy nemzetségfő más gyermekével? Igen ám, de viselkedésük nem csupán a távolságtartásban, hanem kirekesztésben is megnyilvánult. Zele csak nem olyan rég, értelmének komolyodásakor fogta fel a szándékosságot, s nem sokkal később megtudta az okot is, amit Tündér Ilának napokkal korábban említett: majdnem apja lett a nemzetségfő. S ha Kondor vállalja a tisztséget, Berze most egy a vadászok közül, s nem is éppen a legjobb.

Ezt mindenki tudta a Belényéknél, s bár sokan igyekeztek elfelejteni, mások nem tehették azt. Berze nem örvendett köztiszteletnek: inkább dolgoztak neki, mint érte. Aki azonban neki dolgozott, az szerette a feledékeny fajtát játszani. Kondor árnyéka ennek ellenére ott volt Berze fölött, és Zele fölött is, s Berze ezt finom kirekesztéssel igyekezett száműzni fejéből és szívéből.

– Mikor halt meg apád? – kérdezte Zele a fiút.

– Három éve.

– És anyádon nem segít senki?

– Erős asszony az én anyám, nincs szüksége senki segítségére.

– Nem is szokta azt kérni az ember, általában jön magától – csúszott ki Zele száján.

Volt itt valami rettenetesen furcsa. Nem olyannak tűntek az Ágosbéliek, hogy magára hagyjanak egy asszonyt egy hatéves fiúcskával.

Talán az asszony akarta így… Zele nem tudott mást elképzelni.

De hát ez nem jó egy kisfiúnak!

– Vannak nyulak és halak – mondta elgondolkodva Zele. – Aztán barátod van-e?

– Nekem? – kérdezett vissza a fiú. – Nincs nekem arra szükségem.

– Barátokra mindenkinek szüksége van – mondta Zele.

– Gyermeknek látszom, de nem vagyok az – mondta a fiú.

– Hát persze – válaszolta mindentudóan Zele.

Meglepetésére a másik elmosolyodott.

– Tényleg.

Volt abban a tekintetben valami…

– Én nem vagyok idevalósi – vallotta be Zele. – Csupán pár napja érkeztem az Ágosbéliek közé Vajk hívására. De itt fogom tölteni a tavaszt és a nyarat. Nekem sincsenek itt barátaim, de nekem kellene egy.

– Azt akarod, hogy én legyek az?

– Csak ha neked is jó.

A fiú megvakarta a fejét.

– Nem biztos, hogy jó ötlet. Bajt hozhatunk rád.

– Nem hiszem – rázta meg a fejét Zele. – Eljönnék ide néhanap. Akarod?

– Ki vagy te?

– A Belénybéli Kondor fia. Zele a nevem.

A fiúcska erre leszállt a ládáról, és közelebb jött.

– A mindenit! Zele! – mondta, mintha már hallott volna a Belénybéliről. – Ha akarod, lehetünk barátok!

– Remek! Kezet rá! – Zele kinyújtotta tenyerét. Jobban érezte magát, hogy nem úgy távozik, ahogy jött. Szerzett egy barátot, akinek talán

nagyobb szüksége van valakire, mint neki.

A fiúcska belecsapott a tenyérbe.

– És neked mi a neved?

– Bara.

– Zele és Bara – bólintott Zele. – Jól hangzik, nem?

Zele nem tudta, mit vállalt fel.

A barátság megköttetett.

Zele nem találkozott Bara anyjával, előbb távozott, mintsem az asszony hazatért volna. Ám megígérte Barának, hogy másnap visszanéz. A fiúcska biccentett, majd még egy dologban szavát vette Zelének: azt kérte, senkinek se árulja el, hogy összefutottak, de azt se, hogy erre járt.

Senkinek.

Zele nem beszélt, ám ez azzal járt, hogy nem is kérdezhetett. Nem ült azonban fenekén, járta a falut, s elkapta a beszélgetések fonalát, remélte, előbb-utóbb hall majd valamit, ami arra a titokzatos asszonyra és gyermekére vonatkozik.

Semmit nem hallott.

Az est közeledtével arra gondolt, hogy megkérdezhetne néhány magakorabeli fiút, mit tudnak, s a lelkükre köthetné, hogy ne szóljanak senkinek. Hogy mégsem tette, az azért volt, mert nem ismert itt senkit, akitől kérdezhetett volna. A fiúk még nem fogadták be, csak méregették s kerülgették. Előbb-utóbb belekötnek, s majd bizonyítania kell, de addig nincs meg a bizalom.

Így járta ez a Belénybélieknél is, Zele ezt természetesnek vette.

Azért most egy kicsit zavarta, hogy nem kérdezhet.

Végül aztán Zele magára maradt titkával. Felment a nemzetségfői fapalota tetejére, onnan bámulta a csillagokat. Töprengett, mit tehetne, de mind csak oda jutott vissza, hogy Barát kell szóra bírnia, ha többet szeretne megtudni. De hát milyen dolog egy hat tavaszt megért fiút az okosabbjának faggatni?

– Egyedül érzed magad? – kérdezte egy hang a közelből.

Zele összerezzent.

– Nem, dehogy! – Fázósan összébb rántotta kabátját, mintha csak a hideg miatt rándult volna meg. – Töprengek.

– Mi okoz fejtörést? – Vajk közelebb jött.

– Anyámon gondolkodom. A Belénybélieknél nem sokat tudtak mondani róla, holott én mindent tudni akarnék.

Vajk is felnézett az egekre.

– Szép volt, szerető szívű és okos – válaszolta. – De mindezeket nyilván elmondták néked. Nekem a legkedvesebb nővérem volt. Törődött mindenkivel, ápolta azt, kit a pokol bántott. Sokat mosolygott, és hangosan nevetett…

– Mindez szép – mondta halkan Zele –, de nem visz közelebb anyámhoz.

– Mit akarsz hallani?

– Egy történetet róla.

Vajk elmerült a régi múltban. Felidézte Kisgimely alakját, s rá kellett jönnie, hogy hullanak ki elméjéből a történetek. Ettől kicsit megrémült, de – vagy talán éppen ezért – gyorsan előrángatott egyet az idő mélyéről.

– Tizenöt volt, amikor anyánk először kiengedte úgy a folyóra, hogy nem adott mellé kíséretet –

emlékezett vissza Vajk. – Kisgimely rettentő módon élvezte a futást a mezőn, s hogy nem kell senkinek a szavára, parancsára figyelnie. Én akkor még aprócska gyermek voltam, de Erdőjáró titokban kísérte Kisgimelyt, jobban szerette, mintsem magára hagyta volna, ám jól megbújt, nehogy bárki is felfedezze. Ő mesélte később ezt a történetet…

Zele Vajk arcát nézte. A Fénylőholdtól kölcsönzött ezüstös vonásokat, a távolba meredő tekintetet s a halovány mosolyt, mely a szeretetteljes emlékezet sajátja.

– Ti, fiúk, mehettek, ahova akartok egész gyermekkorotokban, de a lányoknak ez nem adatik meg, óvják őket még a széltől is. Ezért aztán amikor egy fiú kimegy a rétre, a szabadság nem szédíti meg úgy, mint a lányokat. Viszont ez ne tévesszen meg senkit. Hirtelen dolgokat csak a lányok és asszonyok tudnak kitalálni, legalábbis olyan hirtelen dolgokat, amelyiktől minden férfi a fára mászik idegességében, ám ha arra kerül a sor, a lányok rettentő mód meg tudnak ijedni, s józanságuk gyorsabban visszatér, mint a tekintet képes irányt váltani. Így volt ez Kisgimellyel is. Mert mit vett a fejébe az a szökellő lányka? Hogy ha már egyedül van, bizony leveti ruháit, bekeni testét sárral, és meglesi a csíkos vadmalacokat az erdő szélén vonuláskor.

– Botor dolog… – kottyantotta ki Zele, s leányos anyjára gondolt. Úgy képzelte el, mint holmi szertelen fruskát, s hogy képzeletében boldognak látta, boldog volt ő is.

– Meg is tette – mondta tovább a több mint másfél évtizedes történetet Vajk. – Ledobta

öltözékét, s belehentergőzött egy útszéli mélyedésben a sárba. Aztán beosont az erdőbe, oda, hol tudta, hogy jár a konda.

Persze sosem járt még konda közelében, s malacokat is csak egyesével látott, mikor egy-egy vadász beállított velük a jurtapalotába, éppen azért, hogy a gyermekek kedvére tegyen. Olyankor kergettük a malacokat és visongattunk… Egyszóval Kisgimely várt, várt és várt…

– Nem jöttek malacok?

– Jöttek azok, csak este. Elvonultak mellette, s Gimely csak pislogott a rászáradt sár alól. Mozdulni alig bírt már. Elvonultak, egy kivételével, amely valahogy felfedezte, hogy nem sárkupac fekszik ott, és elkezdte a lány csupasz fenekét böködni orrával. Böködte és böködte, s közben röffentgetett. Kisgimely előbb pisszegett, majd nyelvével csattogott, de egyre jobban csiklandozta a malac. Alig bírta visszatartani nevetését, akárcsak Erdőjáró a fán, ahonnan figyelte. Végül aztán meg kellett mozdulnia, mert a malac nagyon illetlen részen kezdte piszkálgatni. Lett ám erre nagy sivítás, és rögtön megfordult a koca, mint valami dühödt anya, hogy ki zaklatja malacát. Kisgimely megijedt, futott volna, de futni bizony nem tudott a kemény és vastag sártól, ami takarta. A koca még jobban nekidühödött, látván, hogy valami ismeretlen szörnyeteg fenyegeti a malacait, és megindult. Erdőjáró ekkor fogott bele Kisgimely megmentésébe.

– Ideje volt.

– Volt az övén egy kötél, amit madarak

fogásánál használt. Le is dobta a hurkot a földre, s amikor Kisgimely belelépett, meghúzta azt, elkapta, mint a madarat szokás. Vágtatott a koca, és Erdőjáró megrántotta kötelét, a lábánál fogva felhúzta a sikítozó Kisgimelyt a faágra. Úgy lógott egyik lábánál fogva anyád, csupa mezítelenül. Hamar abbahagyta azonban a sikoltozást, amikor rájött, hogy miért is fordult meg a világ fejjel lefelé, s hogy a koca mit sem tehet ellene. Már csak az alku volt hátra.

– Miféle alku? – kérdezte Zele.

Vajk hangosan felnevetett. Hangja messzire szállt a jurták fölött.

– Hát csak nem gondolod, fiam, hogy egy báty kimenti a nővérét a veszélyből csak úgy? Nem szólva arról, hogy a hallgatásnak is ára szokott lenni.

– Én sosem…

– Erdőjáró sem komolyan! De egy ilyen helyzetet nem lehet kihasználatlanul hagyni. Elment tehát a koca, Erdőjáró pedig leereszkedett a fáról. S addig nem is engedte le Kisgimelyt, míg meg nem ígért neki valamit ezért. S egy másvalamit a hallgatásáért.

– Mit?

– A leengedésért szolgálatot egy holdforduló idejéig. Tiszta csizmát s ruhát. Engedelmességet és folytonos felmagasztalást más testvéreik előtt. Nagy szó volt ez anyád szájából! De ki is játszotta ezt az ígéretét.

– Hogyan?

– Betartotta minden egyes alkalommal. Nagyon kedves hangon ajánlkozott szolgálatra, s mosolyogva magasztalt mindent. „Ne fésüljem

meg a hajad, Erdőjáró?” Vagy „Kiszedjem a füledből a sarat, Erdőjáró?”, vagy „Milyen hangosan hortyogsz éjszakánként, Erdőjáró, a leghangosabban mindannyiunk között!” „A te tested szaga érzik a legtávolabbról az Ágosbéliek közül.”… Erdőjáró pár nap után megkérte, hogy hallgasson.

Zele könnyel a szemében nevetett.

– És mi volt a másik ígérete?

– Azt nem játszotta ki, látod! Méltóképp kezelte azt, ami fontos. S Erdőjáró fontos volt számára. Azt ígérte neki, hogy csak ahhoz a fiúhoz megy feleségül, aki tetszik bátyjainak. És ez volt az apád, Kondor.

– Erdőjáró?…

– Mindannyian szerettük apádat, nagyon. – Vajk felsóhajtott. A mese komollyá vált, mint minden régi történet, ami olyasvalakit idéz vissza, aki már nincs a földön. Ezekben a pillanatokban van azonban szép és felemelő is, az ember bevallja azt, amit soha nem vallott be, míg a másik élt, s ez könnyebbséget jelent mindenki szívének. – Távol élt tőlünk, igaz, s férfiember csak veregeti a néki kedves ember hátát, ritkán csókolgatja, de mi, illetve idősebb testvéreim veregették apád hátát és vállát eleget.

Vajk rátette kezét Zele vállára, s ott tartotta pár pillanatig. Erőt adott a fiúnak, aki a történet végén igazán elárvultnak érezte már magát.

Aztán Vajk elment, Zele pedig maradt.

Később észrevett egy árnyat a jurták között, egy árnyat, amely csak állt, és mereven figyelte őt.

Alakra férfi volt.

Mintha sámánöltözék lett volna rajta.

De lehet, hogy csak egy bot volt, mire ruhát akasztottak, s az éj homálya, Holdanya félig árnyékos tekintete, s a libbenő szellő tett hiteles emberré egy szellőző kabátot.

Zele nem törődött vele.

4.

Zele másnap reggel korán lóra ült, és ismét kilovagolt a faluból. Most nyugotnak indult, s csak később kanyarodott vissza, nem akarta, hogy bárki is célirányosan ama jurta irányába lássa ellovagolni.

Délelőtt hirtelen melegedett, egyre jobban lehetett érezni a tavasz leheletét. Az éji hideg után gyorsan kiolvadt a föld, és még gyorsabban száradt, ahol Szemes sugara érte. Az erdő fái még csupaszon meredeztek, de a növekvő bimbók mind-mind arról árulkodtak, hogy nemsokára a sarjadó hajtások friss zöldje fogja betölteni az ágakat.

A magányos jurtából vékony füst szállt fel, jelezve, hogy már ott sem raknak nagy tüzet. Zele kikötötte lovát, majd kopogott a félfán, s meglepetésére ismét csak a fiúcska jelent meg.

– Gyere beljebb!

Az asszony nem volt otthon. Bara elértette Zele körbepislantását.

– Korán kiment anyám. Jó idő van, s ilyenkor nem szereti elvesztegetni a délelőttöt.

– Szorgalmas asszony.

– Az.

– Mi a neve?

– Csejkő. Nem szóltál senkinek?

– Hiszen megígértem.

– Most miért jöttél?

– Gondoltam, van kedved beszélgetni vagy játszani. – Zele elővette háta mögül a kezét. Kéttucatnyi faragott pálcikát tartott benne.

– Mi az?

– A nevelőapám szerint biztossá teszi a kezet, és élessé a tekintetet. Megtekerjük a pálcikákat, s azok egymásra hullanak, mi pedig megpróbáljuk úgy leszedni az egyiket a másikról, hogy egy se rezzenhet meg. Ha megrezzen, a másik próbálkozhat. Az győz, aki több pálcikát leszed.

– Ismerem – közölte Bara.

– Játszottál ilyet?

– Régen.

– Aha. Vannak pálcikáid?

– Nincsenek.

– Van kedved játszani?

Bara mérlegelte a dolgot.

– Van.

Zele letelepedett a tűzrakó hely közelébe, egyenesen a felső nyílás által vetett világos kör mellé. Két kézzel megfogta a pálcikákat, majd hagyta szétesni őket.

– Te kezdesz!

Bara elsőként összeszedte a többitől távol gurult pálcikákat, majd rettentő igyekezettel próbálkozott leszedni egy fölsőt. Ám megremegett aprócska keze, s ledőlt egy másik.

Most Zele jött, s pár pálcika után úgy gondolta, csalni fog Bara kedvéért, s hagyja a fiút győzni. Ügyesen vétett, nem volt feltűnő a szándékosság, Bara mégis rájött.

– Ha még egyszer ezt csinálod, semmit nem fogok játszani veled – közölte. – Nem győzni akarok, hanem ügyesedni.

– Mindenki szeret győzni – felelte bután Zele. Hirtelen nem jutott jobb az eszébe.

– Akkor miért csaltál a kedvemért?

– Nem teszem többet.

– Vigyázz, ha kimondasz valamit, mindig vedd komolyan!

– Bírom szavaimnak súlyát – bólintott Zele. Nahát, egy hatéves gyermek tanítja becsületre! Zavarát könnyebbség váltotta fel. Kedvére volt a fiúcska, tisztes ember módjára gondolkodott.

– Te következel még mindig! – figyelmeztette Bara.

Bara valóban nem bánta, ha veszített, s veszített sorra. Az első játékban csupán két pálcikát tudott leszedni, a másodikban ötöt, s aztán hatot. Mindemellett veszített és veszített. Mégsem bánkódott: annak örült, hogy többet szedett össze, mint előző alkalommal.

– Picik – mondta egyszer ujjait nézegetve.

– Milyenek legyenek? – kérdezte Zele. – Egyszer mindenkinek kicsik voltak.

– Egyszer! – elégedetlenkedett Bara, de nem mondott többet. – Tudom, hogy ki fogom nőni, de addig mit tegyek?

– Légy türelmes, és gyakorolj!

Zele összeszedte a pálcikákat, és ismét csak középre dobta őket.

– Tudod, milyen régi ez a játék? – kérdezte Bara, miután elhalt a pálcikák zörgése. – Az aranykorban is játszották már. Sok nemtőnk múlatta idejét ezzel. Sok férfi játszotta ezt a

játékot, és még tucatnyi másikat is. Volt idő rá akkortájt.

– Férfiakat sosem láttam ezekkel a pálcikákkal játszani – felelte Zele. – Nem hiszem, hogy túlontúl férfias játék volna.

– Pedig úgy volt. S lám, te is játszol velem, pedig közelebb állsz a nősüléshez, mint hozzám. Kezdjél!

– Most neked kell kezdened!

Bara elhúzta orrát, és megpróbált visszaemlékezni.

– Lehet – adta be végül a derekát. – Nem emlékszem.

Amint a pálcikák felé nyúlt, Zele megkérdezte:

– Anyád sok mesét mond neked? – S hogy ne hallatsszék bántónak, hozzátette: – Mert a nevelőanyám mindig mondott nekünk, gyermekeknek mesét esténként.

Bara keze megállt félúton.

– Mesét? – sóhajtott. – Jó az én anyám, de nekem nem kell mesét mondania. Elfelejtett már minden mesét…

A fájdalom akkora volt e pár szóban, hogy a nagyobbik fiú elátkozta magát buta kérdéséért.

Lehetne tapintatosabb is. Nyilván nem ér rá mesélni az, aki életének minden pillanatában azért dolgozik, hogy legyen meg a napi betevő, s hogy ne fagyjon meg ő és gyermeke a télen.

– Miféle meséket mondtak neked? – kérdezett vissza Bara.

– Vadászatok történetét.

– Régebbi meséket?

– Az aranykorból? – kérdezett vissza Zele. – Nem, nem. Főképp vadásztörténeteket.

Kora délután Zele gyomra már hangosan korgott. Bara akkor húspépet vett elő, s azzal kínálta, de az idősebb fiú nem akarta megenni a magányos család, egy asszony és egy gyermek elől az étküket. Inkább búcsúzásba fogott.

– Itt hagyom a pálcikákat – mondta. – Mással úgyse tudok játszani, Ágos falvában kiment a szokásból ez a játék, egy gyereknél sem láttam.

– Majd gyakorlok – mondta Bara. – S előbb-utóbb megverlek.

Kimentek a jurta elé.

Zele eloldozta a lovát, majd a hátára pattant. Lenézett a kisfiúra, aki ebből a magasságból még kisebbnek s törékenyebbnek hatott.

– Mit szólnál hozzá, ha holnapra hoznék valami vadat? Amit én ejtek el?

– Jó – bólintott Bara. – Te is áldozol az állat felett?

– Ha gondolod, áldozhatunk itt is.

– Jó. Hozz valamit!

– Ígérem.

Azzal Zele ellovagolt.

Bara hosszan nézett utána. Már csak egy kis pont volt a lovas alak az erdő szélén, amikor a fiúcska megjegyezte, csak úgy magának:

– Tudtam, hogy egyszer eljössz… Hát akkor kezdjük el, Zele!

Másnap fácánt ejtett, s azt vitte el a félreeső jurtához. Bara anyját megint nem találta otthon.

– Különös, hogy anyád ennyit egyedül mer hagyni – jegyezte meg a Belénybéli, miközben az állatot kibelezték.

– Miért? Mi bajom eshetne itt bent?

Bara óvatosan külön tálra tette a májat, a tüdőt és a szívet, a lélek lakhelyeit. Olyan körültekintéssel járt el, mint egy felnőtt. Igyekezete mosolyt csalt Zele arcára.

– Most te következel! – szólította fel Bara. Félrevonult, s elhelyezkedett a ládán, mintha csak énekeseket vagy játékosokat nézne.

Zele dobott pár gallyat a parázsra, de nem sokat. Óvatosságának nem az volt az oka, hogy nem akart nagy tüzet, hanem nem akarta elhasználni e kis család összegyűjtött tüzelőjét. Ismeretlenül is figyelt rá, Csejkőnek ne okozzon fölösleges gondokat. Aztán a máj, a tüdő és a szív fölött Lélekurat szólította, majd Ékest, emberek s állatok teremtőjét. Megköszönte az életet, a testet, mi Ékes kezétől formálódott hajdan ilyenre, s a lelket, mit Lélekúr a földre engedett.

Amikor befejezte, Bara feltett egy kérdést:

– Égiúrral mi lesz? Neki nem köszönsz?

– Nem szokás – felelte Zele.

– Nagy hiba. Nagy hiba, hogy pont annak nem köszönöd meg a vadat, aki a világot teremtette, benne őt és téged.

– Nem figyel ő ránk – mondta Zele.

– Ő mindenre figyel. De nem kell tennie semmit, mert a lelke átszövi az egész világot. Ezért is tud mindenre figyelni. Lát téged is, és nem azért köszönsz neki, szólítod meg, hogy felhívd magadra a figyelmet, hanem, hogy te emlékezz rá. Magadért kell emlékezned Égiúrra.

– Megköszönöm neki – egyezett bele Zele. Csavart gondolatot mondott Bara, de miért vitatkozzon vele? Nem teher köszönetet mondani még valakinek!

– Tedd! – bólintott Bara. – És sose hagyd ki többé! De ne az én kedvemért!

Zele megrezzent, és megköszönte Égiúrnak is a vadat s a világ teremtését.

– Ha nem lenne világ, a lábadat se tudnád megvetni nyíllövéskor – mondta utólag Bara.

Miután útnak indították az állat lelkét az egek felé, vizet forraltak, belemerítették, és megkezdték kopasztását.

– Ügyesen csinálod – dicsérte meg Zele a fiút.

– Van gyakorlatom – hangzott a válasz.

Ezen Zele megint csak mosolygott. Nem csupán a mondanivalón, hanem a hangsúlyon is.

– Meg is tudom főzni – nézett rá Bara.

– El is hiszem – válaszolta Zele.

Megfőzték a fácánt, és a fiú valóban csodálatos ügyességről tett tanúbizonyságot. Csakhogy Zelének ölbe kapva a kondér fölé kellett emelnie, mert amúgy nem érte volna el a bronzedény száját.

Megfőzték a fácánt, és ettek is belőle, de Bara anyja még mindig nem került elő.

– Merre jár édesanyád? – kérdezte Zele. – Hosszú idő ez a csapdák átnézéséhez.

– Most menned kell – mondta Bara.

– Miért?

– Szeretném, ha elmennél.

– Visszajöhetek? – kérdezte Zele.

– Gyere! – bólintott Bara. – De ne mindennap. Elég hetente egyszer-kétszer.

– Miért?

– Mert kell Ágos falvában is némi időt töltened – mondta a fiú. – Még megkérdezném, merre jársz mindennap, s nem venném a lelkemre, ha

hazudnál. Ne félj, egyszer anyámat is megismered!

Zele ekkor úgy érezte, ez a gyermek nem hatéves, de legalább hatvan. Kényelmetlen érzés volt, s gyorsan tovaűzte.

Elköszönt, és ment.

– Ne feledd Égiúr ügyét! – kiáltotta utána gyermekhangján Bara.

Zele visszaintett, hogy nem fogja.

Ám igazából akkor értette meg, miről beszélt Bara, amikor este, ládáján fekve felidézte szavait. Megtalálta bennük a vezérlő okosságot, s lelke mélyén felismerte a kisfiú igazságát. Olyan volt ez, mintha csak köd szállt volna fel egy régi meséről, amely Égiúrról és a világ teremtéséről szólt, s amelyet Zele legalább két tucatszor hallott Belénybéli mesemondóktól.

Okos dolgokat tanul az anyjától ez a fiú – szögezte le magában Zele. Okos dolgokat, de ha Csejkő ennyire okos, miért élnek külön? Kinek jó ez?

Akadt pár rejtély, amire ez az este sem nyújtott választ, és Zele álomba szenderült.

Égiúrról álmodott, és a világ teremtéséről.

Hamarosan visszatért a Tündérkertből Ágos falvába Selyemaranyhajú Tündér Ila és Magyar. Vajk ekkor elvezette Magyart Zele elé.

– Láttátok már egymást, de nem ismeritek – mondta. – Szeretném, Zele, ha öcsédként kezelnéd fiamat, mint ahogy én fiamként tekintek rád. S szeretném, Magyar, ha úgy hallgatnál Zelére, mint bátyádra.

A kilencesztendős Magyar bólintott, és

előrelépett. Megölelte egymást a két fiú, de volt némi tartózkodás a mozdulatban.

Vajk fia szőke volt, s nem túl magas, de vékony és mozgékony. Hamar kiderült, hogy ügyesen üli meg a lovat, könnyedén felpattan rá, a nyíllal és a kelevézzel majdnem mindig célba talál, s hogy éretten gondolkodik.

Ám körbelengte valami különös hangulat, amire Zele első pillanatban azt hitte, csupán származásának lenyomata lelkében. Hiszen joggal lehetett volna büszke rá, hogy neki nem ember, hanem tündér az anyja. De nem büszkeség volt, és nem is érettség.

Valami más, amit Zele nem bírt megfejteni.

Magyar egyik reggel hozzácsapódott a nyilazó Zeléhez. Egy ideig felváltva lőttek a céltáblára, s Zele csak kicsit bizonyult jobbnak, éppen csak annyira, mit egy kilenc és egy tizenöt éves gyermek izomereje hozzátesz az íj feszítéséhez.

– Remek íjász leszel – dicsérte meg Zele a kisebbik fiút.

Magyar a szeme sarkából vetett rá egy pillantást.

– Apám azt tanítja, a szívemmel lássak, ne a szememmel, s amikor lövök, akaratom vigye a vesszőt, ne az erőm. Szeretnék remek íjász lenni.

Zele megjegyezte a fiú szavait.

Magyar letette az íjat s a nyilat.

– Gyere velem!

Megkeresték lovaikat, s felültek rájuk. Kilovagoltak az erdőbe. Átgázoltak a Zalka egy sekély szakaszán, s csak mentek és mentek, előbb az Őrző felé, majd elkanyarodtak nyugotnak. Egy szűk völgyecskében olyan sűrű erdőbe értek,

hogy a fák között szinte éjszakai sötétség uralkodott.

Magyar biztosan vezette a vékony csapákon Zelét, habár lovaikkal éppen csak elfértek. A bokrok és fák ágai összezárultak mögöttük, s visszafelé ugyanúgy elrejtették az utat, mint előttük. Annyit kanyarogtak, hogy Zele, aki büszke volt arra, milyen jól tájékozódik az ismeretlen erdőkben is, már nem tudta volna megmondani, merre vezet vissza az út.

Magyar egyszerre megtorpant, s eltűnt elölről, lova hátáról.

– Magyar? – kérdezte Zele.

– Szállj le te is!

Zele egy bokor közepébe érkezett, és annak ágára kötötte ki lovát, majd ment arra, merre a gallyak zörögtek.

Remélte, hogy nem vaddisznóba botlik…

Megtalálta Magyart, aki az ösvényre állva vezette még pár lépést előre. Ott aztán a föld hirtelen a mélybe szaladt, Zele majdnem le is bucskázott a mélyedés oldalán, a másik fiú vállában kellett megkapaszkodnia.

Magyar bocsánatot kért, mert nem szólt időben.

Egy víznyelőbe ereszkedtek le. Mohás, csúszós kövek meredeztek elő a föld alól, és minél mélyebbre jutott a két fiú, annál inkább köves lett a talaj.

Nem voltak többé fák, csak bokrok, s azok is elsatnyultak egy belső körben, amelynek közepén…

Egy forrás buzogott.

Kövekkel kirakott kis medencében hét aprócska

kúpban tört fel a víz, s medencéjének oldalán, kelet felől rögtön el is tűnt a föld alatt.

Magyar leült melléje.

Zele szemben a fiúval. Nagyon máshol nem volt hely, talán még egyvalaki elfért volna, állva.

– Anyám egyszer azt mondta, a víz olyan, mint az élet – kezdte halkan Magyar. – Ízetlennek tűnik néha, de nincs is nála ízesebb semmi a kerek világon.

Zele a forrást szemlélte, nyúlt feléje, de aztán meggondolta magát, és visszahúzta ölébe kezét. Aztán elkapta Magyar egy aprócska, gunyoros pillantását.

– Hogyan találtál rá?

– Jöttem a szívem után.

– Egyedül?

– Egyedül.

A nagyobbik fiú nem mondta ki, hogy ilyen idősen ilyen messze nem szabadott volna egyedül elkalandoznia Magyarnak.

– Bizonyosan arra gondolsz, hogy veszélyes volt magányosan erre járnom – mondta Magyar. – Ismerem ezeket az erdőket.

– Csak kilenc tavasz van mögötted.

– Nem a kor teszi. Ahogy a nyilazást sem. Ha az tenné, akkor minden meglett férfi jobban nyilazna, mint a húszesztendősek. Vagy jobban lovagolna. – Magyar intett. – Igyál belőle! Kóstold meg!

Zele mégiscsak merített két markába a vízből, és megízlelte. Hűsítette ajkát és torkát, valóban finom volt. Tiszta, kristályos… szinte édes.

– A saját meséimben ez az élet vize – mondta Magyar. – Így tartom számon.

Zele megmosta arcát, és mosolygott.

– Az is lehet akár…

Magyar is ivott a forrásból, aztán csak ücsörögtek mellette.

– Miért mutattad ezt meg nekem? – kérdezte Zele később.

Magyar nem válaszolt, csak az erdőt fürkészte. Majd kinyúlt Zele szíve felé, és megbökte mellét. Utána magára mutatott, előhúzva nyakából egy fonott, de üres bőrszalagot.

– Neked sincs, s nekem sincs. Ez összeköt bennünket. Úgy érzem, olyan szorosan, mint maga vér.

Ritkábban ugyan, de azért ki-kijárt Zele ezek után is Barához. Eltelt három hét első találkozásuk óta, s még mindig nem látta Csejkőt. Ezt egyre kevésbé tudta mire vélni. Az asszonykéz nyomait azonban felfedezte a jurtában: ha rendetlenséget hagyott háta mögött, mert valamiféle vadat vitt, s a nyúzás és kopasztás után már nem maradt ideje vagy ereje teljesen kitakarítani, másnapra mindig tökéletes rend uralkodott.

De egy gyermek képtelen is lett volna egyedül megélni ezen a helyen.

Zele egyre inkább Bara idősebb testvérének érezte magát, s minden egyes alkalommal vitt élelmet a jurtába, ennek ellenére még semmit sem tudott meg arról, miért vannak ilyen távol Ágosék falvától. Ha kérdezett is százat, ezt az egyet nem kérdezte meg Barától.

A fiúcska különlegessége találkozásról találkozásra jobban és jobban kibontakozott. Nem

csak beszéde és cselekedetei voltak felnőttesek, de a gondolkodása is. Zele nemegyszer rá kellett döbbenjen, hogy Bara az ő fejével gondolkodik, pedig közel kilenc év volt közöttük! S néha úgy érezte, hogy a gyermek évtizedekkel öregebb nála.

Egy esetben, amikor a jurtához kívülről közeledett, mintha Bara szavát hallotta volna.

– Nem vak, csupán alszik. – Mintha ezt mondta volna a gyermek. – Most menjetek, s bízzátok rám!...

Zele kopogott, Bara kijött, és bevezette.

Senki nem volt bent.

A furcsaságok közepette Zele magát is egyre furcsábban érezte. Vadászat közben előfordult az, hogy előre megsejtette, merre fut majd a vad, vagy hogy honnan ugrik ki. Néha előbb látta azt, ami pár pillanattal később megtörtént.

Zele sosem hagyatkozott szívének jelére, mivel amulettje fából volt, nem aranyból. Sosem tehette meg azt, amit a korabeli fiúk a Belényeknél, nem ragadhatta meg az amulettet, s fürkészhette annak hatalmán át az állatok érzéseit. Nem tudta, milyen érzés ez, így amikor most a különös dolgok elkezdték kísérteni, azt hitte, ez valamennyire természetes.

Természetesnek hitte azt is, hogy suttogásokat hall ki a szellőből, s úgy vélte, ez azért történik, mert ő maga öregszik, felnőtté válik.

Vadászat után aztán komolyabban vette az áldozást, és az isteneknek való köszönetet is. Égiúr ott szerepelt az első helyen.

Ilyenkor Zelének Bara jutott az eszébe. Ha nem járt feléje jó ideig, a harmadik-negyedik napon

már nem volt olyan napszak, amikor ne akart volna a fiúhoz kimenni.

Hajtotta a felelősség és a barátság. De más is talán.

Zele gyakori erdőjárásai otthon is feltűntek.

– Vadászom, célba lövök, ismerkedem a dombokkal – mondta Vajknak, és nyomorultul érezte magát, hogy hazudik.

– Itt is van kit és mit megismerni – válaszolta Vajk.

– Meglesz az is – bólintott a fiú. – Csak addig nézem a vidéket, míg a lombos fák el nem takarják a szemem elől az erdőt.

Vajk felnevetett, s nem kérdezett többet.

Zele azért igyekezett megmutatni magát a faluban. Megjegyezte, ki kicsoda, mivel foglalkozik.

– Hallottam, hogy egy vadász elvesz egy tündért, és az a vadász…

– Vak? – kérdezett vissza a vak férfi nyílvesszővel a kezében.

– Igen.

– És mi a neve, emlékszel rá?

– Teleg.

– No, engemet Ébernek hívnak, s szeretnék egy tündért elvenni, de nekem nem sikerül belébotlanom egybe sem.

Zele beállt a ménest és a gulyát kihajtók közé is.

– Ügyesen ülöd meg a lovat – dicsérte meg Zeke.

– Köszönöm, uramatyám.

– Szólíts Zekének, nem én nemzettelek.

– Köszönöm, Zeke.

– Most pedig menj, ott balon segítségre van szükségük a lovasoknak!

Zele beilleszkedett a vadászok közé, utóbb már nem csak a maga vadjáért, hanem másokéért is mondhatta a köszönetet, illőn és szertartásosan. Égiúrnak mondott köszönetén errefelé nem ütközött meg senki. Ágos leszármazottainál, úgy tűnt, ez használatban volt.

Utóbb a fiúk is befogadták.

A próba, amit ki kellett állnia, a kitartás próbája volt. A fiúk, hatan, a legszélső jurták mellett botlottak bele Zelébe, a mező szélén. Oldalt közel ezer ló takarta el a távoli erdőt.

– Ha közénk akarsz tartozni – mondta Nyikos –, keménynek kell lenned. Az Ágosbéliek mind keményebbek a Belényeknél.

Elhallgatott, de ha tiltakozást várt, hát nem kapta meg.

– A próba parázstartás – jelentette be Nyikos.

Deme félrevonta.

– Mit akarsz felé bizonyítani, Nyikos? Te itthon vagy, légy vendéglátója, s tréfáljuk meg, de ne akarjuk megsebesíteni!

– Nagy dolog közénk tartozni. Ez egy Belény, megérdemli a nehéz próbát.

– Ez több mint egyszerű próba!

– Ne szólj bele, Deme! Ha nem akarod látni, menj el, de ne rontsd el más mulatságát!

– Mulatság!

Nyikos visszaállt Zele elé, csípőre tett kézzel, felszegett állal.

– Vállalod-e, Belénybéli?

Zele látta Deme tekintetét, s Demével ellentétben a többi fiúét. Tudta, hogy nagyon meg

fogja égetni magát, de végül a sebek begyógyulnak, őt pedig befogadják… S gyorsabban gyógyulnak a sebek, mint másképp bizonyíthasson. Ugyanakkor Zele nem félt a fájdalomtól. Erősnek érezte magát, s talán most először az életében meg akarta mutatni, mit ér egy Belény…

Nem, nem a Belény nevet akarta elfogadtatni, hanem jogát e közösséghez anyja nyomán.

– Adjátok! – nyújtotta előre kezét.

Még Nyikoson is látszott első pillanatban a döbbenet.

Nem volt nehéz parazsat szerezni, reggelente néha még mindig deresen ébredt Szemes érkeztére a világ, s a tűzhelyeken jófajta, tömött parazsak izzottak.

Hoztak is egyet, akkorát, amelyre Zele rázárni sem tudta tisztességesen tenyerét.

Nyikos jobb kezébe fogta a parazsas tálat, s baljával megragadta Zele kinyújtott kezét a csuklójánál.

– Ha bírod, míg háromig számolunk, köztünk a helyed.

Deme egy vödörnyi vízzel érkezett. Nyikos lesajnáló tekintetett vetett rá.

– Mire vársz? – kérdezte Zele. Felkészült, s túl akart esni rajta.

Nyikos beleborította Zele tenyerébe a parazsat.

Zele már azelőtt összeszorította ajkát, hogy az izzó fadarab a bőréhez ért volna, s elnézett a fiúk feje fölött a kéklő ég irányába. Nem akarta látni sem kezét, sem a kárörvendő arcokat. Látott egy madarat, s arra gondolt – egy villanás volt e gondolat, de annál szilárdabb –, hogy azt követi

majd tekintetével.

– Egy – mondta Nyikos, majd lassan: – Kettő…

Zele mégiscsak lepillantott, mert azt hitte, a fiúk szórakoznak vele, és nem parazsat, de egy hideg földgöröngyöt tettek bele tenyerébe. És megpillantotta a markában, pislákolón és izzón.

– Három – mondta Nyikos, de a hangjában már ott bujkált a hitetlenség.

Zele nézte a parazsat, majd a fiúk döbbent arcát. És egyszerre csak rászorította ujjait a parázsra, és elvigyorodott. Ahogy kiült azonban a mosoly az arcára, a parázs égetni kezdett. Zele tudta, hogy túl lenne már az ötön is, és rögtön eldobta.

Nyikos nem is törődött vele, hova hullik a parázs, ehelyett Zele tenyerébe bámult: szürke és fekete foltot hagyott ott az utolsó pillanatban az égés, de nem erőset és nem is feltűnőt.

– Közétek tartozom – mondta könnyedén Zele, mintha így kellett volna történnie.

Deme leöntötte a parazsat vízzel. Sisteregve aludt ki a kicsiny tűz. Aztán letette a vödröt.

– Úgy van – mondta, és megszorította Zele felkarját. Aztán Nyikosra pillantott. – Kiállta a próbát.

Nyikos megrántotta a vállát. Nyögni nem tudott, nem hogy szólni. A fiúk lassan szétoszlottak, hogy nem sokkal arrébb összegyűlve tárgyalják ki az eseményt. Más szemmel néztek eztán a Belénybélire. Magyar később odacsapódott Zele mellé.

– Hogyan csináltad? – kérdezte.

– Nem tudom – felelte Zele.

– Én tudom, mivel érném ezt el – mondta

Magyar. – Ha ez közös bennünk…

Nem fejezte be, csak nézett. Zele nem értett semmit.

– Az én anyám nem tündér.

– Nem azon múlik.

Magyar vállat vont, és elvonult.

Zele magára maradt. Ha valaki rákérdezett volna, most mi van, ő is csak vállat von. Bizonytalannak és butának érezte magát.

5.

Beköszöntött a Szelek hava. Furcsa időjárással, változó széllel, mint az nevéhez illik, s hol esővel, hol napsütéssel, akár napjában többször is váltakozva.

Kivirágzott erdő-mező, először a föld, azután a fák. Éreztette erejét Szemes. Végleg elvonult a tél.

Zele elé, miközben a jurták között bóklászott, egy tizenkét esztendős fiú toppant.

– Kijon sámán látni kíván téged.

– Ki vagy te?

– Könd. A sámán küldött, hogy hozzá vigyelek.

Zele követte Köndöt. Hiába volt itt már hosszú ideje, a sámánnal még nem váltott szót. Miért is váltott volna? Miért is figyelne fel a sámán egy gyermekre?

Kijon tiszteletet parancsolóan ült jurtájának hátsó részében. Haja a háta közepét verte, arca csupasz volt, kissé puffadt, de vonásaiban komor és kemény. Tekintetében pedig még inkább.

Magával szemben, a földre ültette le Zelét, s Köndöt egy intéssel parancsolta ki.

– Nem találkoztunk még, Kondor fia, de figyellek egy ideje – kezdte Kijon. – Kíváncsi voltam rád.

– Megtisztelsz. – Zele felvette legudvariasabb formáját, azt, amelyet ideérkezésekor mutatott: kicsit távolságtartó volt, és kicsit titokzatos. Nem szándékosan alakította ilyenre magát, egyszerűen magába zárkózott, amíg nem tudta, hogy a másik mit akar tőle.

– Apád szívében a sámánok feladatát követte – folytatta Kijon. Nem kertelt. – Kíváncsi vagyok, te kinek az útját követed. Apádét vagy valamely másik akaratot?

Zele értetlenül nézett a sámánra. Mi az, hogy apja a sámánok feladatát követte?

– Amikor apád végzetes útjára indult, cselekedetére a sámánoktól áldást kapott – magyarázta Kijon. – Hogy nem tért vissza, azt jelen tette, elbukott.

A fiú elsőként tiltakozni akart, hogy apja igenis visszatért, s nem bukhatott el feladatában! Az ő apja nem! Azután mégis csendben maradt. Ahogy meg akart nyílni pár hete Tündér Ila előtt, úgy most a hallgatást súgták neki ösztönei.

Kijon elhúzta kezét Zele homloka előtt.

– Idegen erőt érzek itt – mondta, majd kezével a fiú szíve felé nyúlt. – S különös hiányt itt. Ezért kérdezlek. Miért nem hordod szíved jelét, hanem csupán egy fadarabot, ami annak látszik?

– Elvesztettem gyermekkoromban, s megijedtem, hogy büntetést kapok érte.

– Hazudsz.

Kijon nyugodt hangon jelentette ezt ki, de élesen.

Zele összerezzent. Nem sokszor hazudott, s most sem érezte úgy, hogy hihetően teszi azt.

– Nevelőapám cserélte ki… – helyesbített alig hallhatóan.

– Miért?

– Nem tudhatom indokait…

– Ismét hazudsz.

– Valóban nem tudhatom…

– És makacssággal fejeled meg hazugságod.

Zele vett egy mély levegőt.

– Ne haragudj rám, sámán, de… de nem értem, miért kellene elmondanom neked… – Sosem mondott még ellent felnőttnek, hát még sámánnak! Nem tudta, mi következik: szellemek szállják-e meg eztán, vagy a sámán tüzet bocsát rá, hadd égjen.

Kijon azonban nem akart mágikus erejével előhozakodni.

– Valóban Kondor gyermeke vagy? – kérdezte ehelyett. – Valóban az az apád, akit hisznek? Természeted nem hasonlít rá.

– Kondor az apám! – állt ki származásáért Zele.

– Mondod ezt te. De szavaid másról tanúskodnak.

– Bárki megmondja ezt a Belényeknél!

– Nem úgy van az! – dörrent fel Kijon. – Lehet, hogy az apád, de vére nem csörgedezik benned! Úgy véled, a hazugságaid megnyernék apád tetszését? S büszke lenne rá, ha hallaná tiltakozásod?

Felállt, s úgy tornyosult kimeredt és dühös szemmel Zele fölé. A fiúnak kezére kellett támaszkodnia, hogy felnézhessen. Nem tudott mit válaszolni. Hirtelen változott meg a sámán, s

Zelét váratlanul érte ez a lerohanás.

Ha szándékos volt, akkor Kijon rettenetes mód ügyesen forgatja az embereket, mert kiszámíthatatlanságával kizökkenti őket felvett pózukból, s olyat is kimondat, amit azok elrejtenének.

– Minden mén embertől különbözöl, amikor leveszed szíved jelét! -folytatta dühödten a sámán. – Mi végre e nemzetségtagadó magatartásod, fiú? Nevelőapád hordja a magáét, te miért nem? Bizonyosan nem az ő parancsára! Vagy az ő vétke ez? Az ő lelkét terheli? Tőle fogja ezt számon kérni Lélekúr, ha ismét melléje kerül?

– Nem, nem! – Zele megvédte Hartát. Nevelőapja mindig jót akart. – Harta semmiben nem vétkes!

– Akkor miért? – üvöltötte Kijon. – Miért tagadsz meg mindenkit? Miért vonod ki magad abból a kapocsból, ami nemzetségedet s őseidet összetartotta? Miért? Miért?

– Apám… apám miatt – kiabálta vissza a fiú. Zele beleesett Kijon csapdájába.

– Apád halott!

– Nem, nem az! Visszajött hozzám, és ő kérte Hartát, hogy vegye le amulettemet!

Kijon erre nem válaszolt. Kis idő múltán, amely alatt csak Zele ziháló lélegzése hallatszott, a sámán visszahátrált ülőhelyéhez.

– Apád volt – mondta.

A fiú nyomorultul érezte magát.

– Miért?… – kérdezte. – Miért kell ez?

– Mert új kor közeleg. Hatalmasságok csapnak össze, mint a bikák, s bikákból lesznek hatalmasságok – morogta Kijon. Járt a sámán

agya, s éppen csak törődött a fiúval. – Sötét kor, amelyben csak az lesz védve, aki ide tartozik, aki hordja a közösség jelét. Te nem hordod…

– Nem kért volna ilyet apám, ha veszélybe sodor.

– Bizonyosan kérte ezt apád? – nézett rá a sámán. – Emlékezel rá?

Zele majdnem elsírta magát. Érzelmei hirtelen fölé kerekedtek. Kevésnek és becsapottnak érezte magát. Mit akar a sámán és miért zavarja össze?

Miért bizonytalanítja el?

Az apja… lehet, hogy az apja nem is tért vissza, ahogy Harta mondta?

– Emlékezel rá? – követelte Kijon a választ. – Légy őszinte… ne is velem, hanem magaddal! Mondd, hogy fel tudod idézni arcát és szavait! Nézz az arcomra! Mondd a szemembe!

– Nem… nem tudom.

– Nem tudod a szemembe mondani, vagy nem tudod, megtörtént-e valóban?

– Nem tudom, megtörtént-e…

– Ha úgy, akkor menj, és gondolkodj rajta! – intett Kijon. – Gondolkodj azon, hogy meg kéne keresned szíved jelét, és fel kellene öltened, ahogy minden tisztes mén embernek! Mi a fontos neked? Apád, a néped vagy… egy tévedés?

– Tévedés? – suttogta Zele.

– Ne is válaszolj! Nem akarom hallani. Magadnak suttogd el, ha mered! És most menj!

Zele kitántorgott a jurtából.

Eddig apjának a híre volt a legfontosabb életében. Olyan volt Kondor neve, mint láng az éjszakában, amelyhez mindenkor tarthatta magát. Ott őrizte, ahol csak egy dolgot őrizhet az ember:

szívének legközepében.
Mi változott?
Ki ez a Kijon?
És kié az igazság?

Zele zaklatott lélekkel kereste meg Barát. Tépte a szél haját s ruházatát, és mintha ezen a napon megbolondult volna az idő, a fiún végigvágott egy gyors zápor is. Ahogy Zele közeledett a magányos jurtához, mindegyre a sámán szavai forogtak fejében. Megszokott ütemben lovagolt, nem kellett figyelnie, ezért aztán csak nézett, nem látott. Már régen elhagyta az erdő vonalát, amikor úgy pillantott a jurtára, hogy látta is.
Egy alak lépett be éppen a bejáraton.
Zele meghökkent. Régóta járt ide, de embert még nem látott. Aki bement, az pedig nem egy nő könnyedségével járt.
Ló sehol, ez volt a második, mit Zele nyomban keresett.
A látogató gyalog érkezett.
Szemest felhő takarta el, és ismét csak bevágott a szél. Zele, aki az előbb már-már száraznak érezte magát, érezte az esőt hozó fuvallat nyirkosságát, és háta egyből hozzátapadt ingéhez. Tett lovával pár lépést előre, s egy esőroham csapott le rá, az egész pár szívdobbanásig tartott, majd jött a metsző szél.
A jurta bejáratát is meg-megemelte a szél.
Nem volt rögzítve.
Zele fogai összekoccantak, a fiú azonban nem törődött vele, le nem vette szemét a bejáratról, hátha megjelenik a keretében az a férfi.

Előbb ért ő oda a jurtához, mintsem bárki kilépjen onnan. Zele már-már szertartásosan kötötte ki a lovat, majd kopogott a fán.

Nem kapott választ.

Félrehajtotta a bőrt, és belépett.

Üres volt a jurta.

Nemhogy a férfi, de sem Bara, sem Csejkő – ezt már megszokta – nem voltak itthon. Zele körbejárta a tűzhelyet, s kezét végighúzta a két fekhelyen is, az anyáén és a fiúén, mintha csak láthatatlan alakokat igyekezne megtalálni.

Volt ott két láda… de Bara sosem bújt el.

– Bara! – szólalt meg Zele tétován. – Itt vagy? Szólj!

Nem vitte rá a lélek, hogy belelessen a ládákba. Ha ott bújt meg Bara, hát ott bújt meg, ő fel nem fogja nyitni azok tetejét!

De hol a férfi, aki ide belépett?

Zele megvizsgálta a bőröket, de senki nem bontotta meg a jurta falát. Akárki is jött be ide, itt kell lennie.

– Láttam bejönni – mondta hangosan Zele, habár maga sem tudta volna megmondani, miért beszél, kihez beszél. – A jurta bejáratán. Félrehajtotta a bőrt. Nem a szemem káprázott.

Csend.

– Ki se mehetett, mert végig szemmel tartottam a bejáratot. Zele körbefordult.

– Nem tudom, hol van, de itt van. Ha nem ment ki, itt van.

Valóban?

A fiú erre úgy megugrott, mint a fűből felriasztott nyúl. Körbefordult, de sehol nem látta a suttogó hang gazdáját.

– Nem hiszek láthatatlan emberekben – mondta Zele nagyot nyelve.

Valaki halkan göcögött.

Ho-ho-ho. Akkor miben hiszel?

– Szellem volnál? Jó vagy rossz szellem?

Ha rossz szellem volnék, már nem élnél…

– Hol van Bara?

Beszél.

– Kivel?

Másokkal…

– Miért?

Mert közel a próba ideje.

– Kinek a próbája?

A tied. Ha már hallasz, akkor nincs messze az idő…

Zele sejtette, hogy ezt a választ kapja. Mélyeket lélegzett, és megkapaszkodott egy gerendában, hogy érezze, valami köti ehhez a világhoz.

– Már voltam próbán.

Gyerekek… – suttogta a hang. – Álld ki a nemtőid próbáját! Más megmérettetés lesz az, meglátod!

– Nemtőim?… Hol vagy? Mutasd magad!

Hiszen látsz…

– Hogy látnálak?

Akarj látni!

Zele hunyorított, és úgy nézett körbe. Megint hallotta a göcögést, öreges nevetést. Rajta nevetett az idegen. Igyekezetén.

Baj lesz, ha nem tanulod meg Tavaszünnepig, mikor ember és tündér egybekel… – suttogta a másik, majd szélroham csapott Zele arcába. Megvillant a zsarátnok a tűzhelyen, mintha csak ráfújtak volna, és a füst megtekeredett a nyílás

felé igyekeztében.

Huss, ott valami távozott.

Zele lába elgyengült, a fiúnak le kellett ülnie.

Ücsörgött egy keveset, majd összeszedte magát. Kiment a jurta elé, betette a korábban ejtett nyulat a tűzhely mellé, s úgy döntött, távozik.

Elment, mielőtt bárki hazatért volna.

6.

– Mentek-é valamilyen vadra? – állította meg Vajk Zekét.

– Ma?

– Majd ha öregapa leszek – mondta Vajk fanyarul.

Zeke nem sértődött meg.

– Szarvasra akartunk kilovagolni kettenhárman.

– No, akkor arra kérlek, vigyétek magatokkal Zelét – mondta Vajk. – Ila arra kért, hogy szóljak valakinek, aki vadászni akar. Ma.

– Mi a gond?

– Nem tudom. Valami emészti a fiút, no nem komoly, de látszik ábrázatán, hogy sokat töpreng valamin. Mozognia kellene. Lovagolni. Elfoglalni magát.

– Jól kezeli az íjat, nem lesz gond vele – mondta Zeke. – Nem bánom, kivisszük.

– Köszönöm, Zeke.

Végül aztán öten indultak el, s az ötödik lett a fiú. A vadászok úgy üdvözölték maguk között, mint bármelyik másik társukat, s ez Zelét jó érzéssel töltötte el. Megint felötlött benne,

mennyire más itt, az Ágosbéliek között.

A kis csapat kiügetett az erdőbe. Zeke egy kis patakhoz vezette őket, amely mentén elindultak a víz folyásával szemben. Öreg róka volt mind a négy vadász, csak biztosra mentek. Kicsikét följebb, a vizes patakhordalékban megtalálták egy bika s néhány tehén nyomát.

Követték a nyomokat.

– Zekétől sokat tanulhatsz – kezdett halk beszélgetést Zelével egy Badag névre hallgató vadász. – Csak nézd, már az jó tapasztalat!

– Hiába nézem, nem tudom, mit miért csinál!

– Az ösztöneire hagyatkozik. Ha nem lát nyomot, nem érez szagot, vagy az erdő túl néma, akkor hagyja, hogy az ösztönei vezessék. Sosem jöttem még rá a titkára, pedig vadásztam már vele sokat, s bízvást mondhatom, én sem az utolsó vagyok.

Zele biccentett.

Előrébb lovagolt, hogy a tanácsnak megfelelően figyelje, mit tesz a vadászok vezetője. Érdeklődő tekintetére egy nyom fölött felfigyelt Zeke is.

– Hat tehén van – mondta –, s a nyomukban jár még egy bika. – Körbemutatott. – A lábnyomok olyanok, mint az ember nyomai. Apró különbségek, más méretek… És mindig egy hatalmas, amely a többi fölött van. Látod őket?

Zele akárhogy is meresztette a szemét, nem látta. Zeke megcsóválta a fejét, majd a saját homlokára mutatott.

– Fiú, te nem velük vagy, hanem önmagaddal. Ürítsd ki elmédet, mert ha magaddal hozod az erdőbe jurtád s házad dolgaid, gondjait, az olyan, mintha farkasszarral kennéd be a tested:

messziről bűzlesz. A jó vadász az erdőben csak az erdővel van.

Zele le akarta tagadni, de aztán nem tette. Tudta, hogy Zeke mindent lát.

– Figyelj, fiam! – mosolyodott el haloványan Zeke. – Itt semmi nem számít, csak te és az erdő. Ha vadászatra indulsz, akkor pedig csak te és a vad. A fegyvered sem számít. Semmi, jegyezd meg! Ez az érzések és akaratok harca. Figyeltelek, mikor megérkeztél. Van önuralom s akarat benned éppen elég. Végy most mély lélegzetet, és tanuld meg tovaűzni azt, mi ezen az erdőn túl van! – Zeke elhallgatott, s nézett. – Mondom! Végy mély lélegzetet!

Zele mélyet lélegzett.

– Még!

Még kettőt, s hármat.

– Érzed a fák illatát, a szél frissességét? Gondold, hogy lelkedig hatol! Nem kell ehhez amulett sem. Csináld!

Miközben Zele megpróbálta érezni az erdőt, Zeke lóra pattant.

– Arra! – mutatta az irányt.

Zeke nem egyszerűen a nyomokat követte, hanem arra is figyelt, hogy a szélirányt tekintve mindig a szarvasok hátában járjanak. Nem volt ez könnyű, hiszen a felcsupaszodott törzsű fák között gyakorta megfordult a szél iránya, és hol erről illant arrafelé, hol amonnan erre. Zele nagyon figyelt, és miközben haladtak előre, elméje kitisztult, vére lecsendesedett, elfeledte az előző napok összes keservét és ijedelmét: legfőképp Kijont és az ismeretlen hangot Baráék jurtájában. Így hat az erdő az emberre:

befogadja, megnyugtatja, s boldogsággal tölti el szívét.

*

Amikor felfedezték a csapatot, láthatták, hogy a törzsbikának hatalmas, gyönyörű agancsa van.

– Itt lesz valahol a vendégbika is – suttogta Zeke. – Nézzetek körül! Egyet lőjünk csak meg! Tegyétek úgy, nehogy riadozzon ez itt!

A vadászok leszálltak a lovakról, és szétszéledtek. Óvatosan jártak, s inkább távolodtak, mintsem közelítettek volna a csapathoz.

Amúgy is messze voltak még a nyíllövéshez.

Badag nemsokára felfedezte a vendégbikát, és integetéssel hívta fel magára a figyelmet. Az állatnak kisebb volt az agancsa, mint a csapatot kísérő hímszarvasnak, így az Ágosbéliek annak a kilövése mellett döntöttek.

Félköríven bekerítették a falkát. Lassan ment, óvatosan, nehogy valamelyik suta vagy éppen a bika szagukat vegye. A borjak játszottak: csipdesték a friss hajtásokat, ugráltak, és a tehenek is csatlakoztak a pajzánkodáshoz, túrták a földet, az egyik szétkapált egy hangyabolyt is. A bika leheveredett, de nem sokáig maradt így, felállt, és körbejárta a csapatot. Elvolt egyedül, nem érdekelték a suták.

A vadászok lassan nyíllövésnyi távolba értek. Aki megtehette, mert biztos volt a találat, s a jó találat, mert a bika úgy fordult, az lőhetett. A vadászok sietségének csak egy szabott határt: ha óvatlan valamelyikük, és megriasztja a hímet, a

többiek elverik a bűnösön a port.

Na nem komolyan, csak tréfából, de az is éppen elég.

Zeke és Zele együtt haladt. Zele magától csapódott a vadászok vezéréhez. Tanulni akart.

Nem is ők riasztották meg a falkát.

A bika vakkantott egyet, s megugrott, de akkor már a levegőben szállt az első nyílvessző. Badag indította útjára. Amikor becsapódott a hím oldalába, az kirúgott egyet hátra.

– Comblövés – morogta Zeke, miközben íját és nyilát készenlétben tartotta. A szarvas feléjük iramodott, nem vette észre őket. – Lőj, Zele!

Átengedte a vadat, lőtt már ő eleget.

Zele nem kérdezett, csak felajzotta fegyverét, és pengő hanggal elküldte a vesszőt. A bika futása megbicsaklott, az állat térdre zuhant. Ám volt ereje feltápászkodni, és elszaladt.

– Megyünk utána? – kérdezte Zele izgatottan.

– Tüdőt ért a lövésed, a lapocka mögött hatolt be valamivel, közel a szívhez – felelte Zeke. – Várjunk egy kicsit!

– Elszalad!

– Ez már nem. Most valahol egy sebágyban fekszik.

– Hagyjuk kivérezni?

– Te mondád! – Zeke biccentett. – Dicséretes agancsod lesz, fiú.

– Átengedted a lövést, nem csupán magamnak köszönhetem, hanem neked is.

– Ha elhozod belőle a legjobb falatot, leróttad a szívességem. – Zeke a fiú vállára csapott.

Csatlakoztak hozzájuk a többiek is. Együtt tárgyalták az agancs méreteit, s mindenki mást

állított. Fogadást kötöttek a következő agancs terhére.

Később megkeresték a kivérzett szarvast. Úgy döntöttek, mára elég is volt ennyi. A kutatás, a becserkészés és a várakozás a nap háromnegyedét elvitte, láthatatlanul, mint valami szellem.

A vadászok elvégezték a szertartást, megköszönték Égiúrnak a vad elejtését. A lélek útra bocsátását majd elvégzik otthon, amikor felbontják, és kizsigerelik az állatot. Másnap estére beígérték maguknak a szarvasvacsorát.

Zele rettentően boldog volt, s nem csupán azért, mert a dicséreteket learathatta, s ő került a középpontba, hanem mert bizonyíthatott anyja nemzetségének.

Élvezetes volt a nap, a vadászok elindultak hazafelé.

Nem sejtették, hogy ott sokkal nagyobb vad várja majd őket.

Nem messze a jurtafalutól Zeke felemelt kézzel megálljt parancsolt. Leszállt a lóról, és a föld vizsgálatába kezdett. Már az első pillanatban tudta, mit lát, ami után fürkészett, az az állat szándéka volt.

– Medvenyom ez – morogta Zeke.

Ettől izgalomba jöttek a vadászok. Két okuk is volt rá: egyrészt a medve túl közel járt a marhákhoz, arra készülhetett, hogy elragad egyet közülük, másrészt a tavaszi medvebunda a legjobb a bundák között. A medve dús, téli bundával tér meg aludni, s mikor álmának tavasz érkeztével vége szakad, kimegy a patakra

megfürödni. A téli alvás alatt még egy réteg szőr nő az őszi alá, amely finom és pelyhes. Ha ezt az állat kimossa a vízben, puha és tömött bundája lesz. Az ilyen medve zsákmánynak sem utolsó.

– Megfogjuk? – kérdezte Badag.

– Meg kell – dörmögte Zeke. – Ha mi nem, hát ő az egyik marhánkat! Arra tart a bestia! Erőt gyűjt a koslatáshoz.

Ki se mondta, éktelen bődülés hallatszott az erdőn kívülről, amerre az Ágos-falu feküdt.

– Már ott is van! – kapott lóra rögtön Zeke. A vadászok megindultak, mint a szél, és Zele beállt mögéjük a sorba. Sosem vadászott még medvére, s öröm töltötte el, hogy most részese lehet egy hajtásnak.

Hallott már medvevadász történeteket, s nem egyet olyantól, akinek hiányzott ez vagy az a testrésze, mert ott hagyta vadászat közben az állatnál.

A falu határában a földre dobták az elejtett szarvast, majd később foglalkoznak vele. A gulya felé fordultak, amelynek állatai egymást taposva forogtak, s bőgtek keservesen. Igencsak megzavarta őket a medve. Kerülték Zekéék a gulyát, de az hatalmas volt, vagy négyezer állatból állt, s időbe telt, mire megtalálták a gyilkosság helyét.

A nyomok tisztán kirajzolták a medve talpának lenyomatát, s az elfekvő marha körvonalait. A medve húzta a jószágot, egyenesen az erdő felé, és azzal szinte felszántotta a földet. Vonalat húzott magához.

A nyom pontosan mutatta, merre ment, de nem csak ez, hanem a marha fájdalmas üvöltése is

vezette a vadászokat.

A medve a marha nyakára csapott le, eltörte gerincét. A préda nem döglött még meg, csupán lebénult, és végigüvöltötte az erdőt.

– A lovak itt maradnak – rendelkezett Zeke. – Akartok-e kopjáért menni?

Jobb volt a kopja egy ekkora medve ellen, mint a nyilak. Ám senki nem akart időt veszíteni.

– A medve megvár a dög mellett – mondta Zeke, hátha jobb belátásra térítheti a vadászokat, ám azok már érezték a medvevadászat izgalmát, és egyiküknek sem akarózott visszaszaladni a jurtákhoz kopjáért. Mellesleg Zeke sem mozdult. – Rendben hát – mondta. Tekintete Zelére esett. – Ez egy vérmedve, fiam. Készülj fel a legrosszabbra, ha jönni akarsz!

– Készen állok – válaszolta szemrebbenés nélkül Zele.

Megindultak, hogy szembeszálljanak a medvével. Ha nem intézik el, vissza fog még térni párszor. Megtehették volna, hogy később felkutatják a tehéndögöt, és másnap lesben állnak medveölésre alkalmas fegyverekkel, de ehhez nem fűlött a foguk.

A medve a hátsó combnál tépte fel a marhát, s az még élt, amikor zsigereiből falatozni kezdett. Mozdulni azonban nem tudott, csak fájdalmasan bőgött.

Óriási volt, felállva másfélszer akkora, mint egy ember. Szőre fekete, fogai és karmai hatalmasak. Joggal érezhette magát az erdő urának.

Óvatosabban közelítettek most a vadászok, óvatosabban, mint a szarvasnál. Egy nyílvessző nem elég egy ekkora állatnak, de fél tucat is csak

lelassítja, nem öli meg. A vesszőkön túl pedig csak kés volt náluk, s ha már az ember döfésnyi közelségbe kerül egy sebesült dúmedvéhez, akkor nem sok minden köti az élethez.

Zeke nem akarta hátrébb parancsolni Zelét, nem akarta megbántani a fiút. Majd figyel rá.

A tehén bőgése elnyomta közeledésük hangját. A medve nem figyelt fel rájuk egészen addig, míg az első bronzhegy bele nem csapódott a testébe.

Zeke jelére lőttek a vadászok. Elébb a legszélső, a medve oldalába. Mélyen megült a bronz a húsban.

A medve felbődült, és oldalához kapott. A vadász felé fordult, s már suhant is a második, harmadik, negyedik nyílvessző. A puffanásokat is lehetett hallani, ahogy az élő húsba csapódtak.

Azonban ez csak felbőszítette, nem ölte meg a talpast. Felágaskodott, és az első vadász felé rohant, akit megpillantott. Zeke küldte útjára vesszejét, egyenesen a nyakba. A medve ekkor feléje fordult, és további bődülést hallatva indult meg. Úgy tűnt, megállíthatatlan.

Zeke felajzotta íját, és a szemébe küldött egy nyilat. Talált, s a medve négy lábra huppant, majd széméhez kapva eltörte a vesszőt. Most így rohamozott, s hiába kapott újabb nyilakat oldalába, nem állt meg.

El akarta kapni azt, aki félig megvakította.

A tehén bőgése tovább növelte a borzalmakat. A szerencsétlen préda kifordult belekkel feküdt, és kétségbeesetten üvöltött.

Futottak a vadászok Zeke és Zele felé, látták, hogy ott fog történni a baj. Futás közben mind céloztak, s lőttek. Egyik mellément, másikat a

medve hessegette el, mint valami szemtelen böglyöt. A harmadik éppen súrolta az állatot, és szőre alá csúszott be. Zeke a másik szem felé is lőtt, de az állat félrekapta a fejét, fülét szakította le csupán a vessző.

Üvöltés volt a válasz.

Zele is ajzotta íját, a medve csupán lépésnyire járt tőlük, aztán mégse lőtt, mintha csak ledermedt volna.

A vad felágaskodott, hogy halálos ölelésével megfojtsa az előtte állók egyikét.

Zele a kése után nyúlt, s kivonta azt.

A medve azonban nem támadott. Ahol a vesszők átütötték bőrét, vér mocskolta össze bundáját. Szemén keresztül is vér folyt elő. Ám lett volna még benne annyi erő, hogy rádőljön Zekére és közelharcra késztesse a vadászt.

Mégsem tette.

Zele a medvét bámulta, s az egyszerre feléje fordította a fejét. Ép szemében mintha kérdés ült volna: mit tegyek?

Három vesszőt kapott ekkor a nyakába. Zeke ugyanebben a pillanatban előre ugrott, és kését tövig belevágta az állat mellének közepébe. Amint hátralépett, Zele is eresztette a nyílvesszőt, hatalmas erővel, egyenesen a kés mellé.

A medve még akkor is őt bámulta, amikor négykézlábra dőlt ismét, s kis várakozás után összerogyott.

– Jól van, fiú – mondta Zeke. Nagyot sóhajtott, útjára engedte a feszültséget. – Ezt is megcsináltuk. Van már egy medvéd is.

Zeke szó nélkül fordult meg, és indult a faluba. Nem tudott örülni a medve megölésének.

Tudta, hogy ő parancsolt megálljt neki a végső pillanatban.

S bármennyire is hihetetlen, ez megkeserítette szájízét.

– Eltelt egy hónap, Fénylőhold arcot váltott fenn az égen, s még mindig nem találkoztam édesanyáddal – mondta Zele a jurta mélyén Barának pár nap múlva.

– Mit gondolsz, miért?

– Nem hiszem, hogy ez lenne az igazság, de mintha… mintha bujkálna előlem.

Bara eltöprengett.

– Ha megmondod, milyen az én anyám, találkozhatsz vele.

– Hogy mondjam meg, milyen?

– Gondolj rá, s mondd ki azt, mi először az eszedbe jut!

– Nem fog sikerülni.

– Dehogynem – biztatta Bara. – Miért ne sikerülne? Hagyd, hogy súgjon a szél!

Zele behunyta szemét, s rögtön eléje sodródott egy női arc.

– Fájdalmas szeme van édesanyádnak – mondta halkan Barának. – Nagy, fekete szeme, és nagyon fájdalmas. Szemöldöke íves, arca kerek, orrának vonala kedvessé teszi vonásait. Haja fekete, s válláig ér, tömör és erős, meg lehetne rajta csimpaszkodni. Ajka széles, foga fehér… de régen nem mosolygott már.

Bara nem szólt egy ideig.

– No, Zele. Ő az én anyám.

Zele kinyitotta szemét, s ott állt előtte Csejkő.

Szakasztott olyan volt, ahogy azt felidézte.

Csak a tekintete volt még fájdalmasabb.

– Tudod, mi teszi az érzőt cselekvővé? – kérdezte Bara suttogva.

– Mi? – Zele nem bírta elszakítani tekintetét Csejkőétől.

– A halál…

Ötödik rovás

Árnyak

7.

Merv a szikla szélén állt, magasra emelt karjában a botja. Háta mögött csapkodott köpenyének szára, rángatta a sámánt hátra, ahogy a vihar is tolta, taszította. A sámán tekintete a messzeségbe nézett, a száraz szél űzte, fenyegetőn gomolygó szürke és lila felhőkön túl, oda, hol a villámok születnek.

Az égiek villanásaival vetekedett azonban Merv tekintetének villanása is, és versenyt dörgött szava az éggel.

– Miért küldted e gyermekeket közénk, mondd! – mennydörögte számonkérését az ég felé a sámán. – Miért?

Télvíz óta hiába faggatta az egeket, s hiába merült el a szellemek világába, választ nem kapott kérdéseire. Merv úgy érezte, az istenek megtagadták sámánjaikat, s hagyják, hogy azok botladozzanak itt lent a földön, ahelyett, hogy utat mutatnának nekik.

– Mik ezek az árnyak, amik körbevesznek minket? – üvöltötte Merv.

Mennydörgött és villámlott, s a villámok nem csupán az eget hasították ketté, hanem a fákat is sorra lent a pusztán. Mennydörgött, majd megremegett ezzel együtt a föld is, és az ég folyamatos robaja, csapkodása közepette a sámán alakját szélörvény vette körbe.

– Szólítalak benneteket, hogy válaszoljatok! – követelte Merv. Teste megemelkedett az örvény közepén. Arca vörös volt, szeme véragas az erőlködéstől. Zihált és hörgött, ha éppen nem kiabált.

Akkor már dübörgött vég nélkül a világ, és lángolt alant a fél erdő.

– Próbatétel ez sámánjaidnak? – követelőzött Merv. Ereje fogytán volt, minden tagjában érezte a remegést, a fájdalmat, mintha menten ezer és ezer darabra szakadna. – Mi elrendezzük dolgaid!

Leomlott Merv lába alól a szikla, és tűz csapott fel alulról.

– Elrendezzük dolgaid!

Egyetlen vakító villanás szelte át az eget, s a föld meghasadt.

Merv elájult.

Vajk megriadva ébredt fel az éjszaka közepén.

Az első éber pillanatában azután rájött: meleg takaró alatt fekszik, s a test, ami hátához ér, az Tündér Ila teste. Ila is felébredt Vajk hirtelen megugrására, de nem szólt. Majd mondja a férje, ha akarja, vagy visszaalszik.

Vajk azonban nem akart visszaaludni.

Nem emlékezett álmára, csupán egy szeletére: a leomló sziklafalra, de ez elég nyomasztó volt ahhoz, hogy ismét álomra hajtsa fejét.

Felült az ágyon.

– Mi bánt? – kérdezte Ila halkan. – Valami rossz álom?

– Rossz és különös – temette két kezébe arcát Vajk. – Csakhogy nem emlékszem!

Ila közelebb hajolt, és végigsimított Vajk hátán. Nyugtató mozdulat volt.

– Akarsz emlékezni?

– Úgy vélem, nem lenne káromra.

– Akkor kapaszkodj bele egy szeletébe, idézd föl annak arculatát, s úgy próbálj meg visszatérni az

álom mezsgyéjére!

Vajk maga elé képzelte azt, mit álomlelke látott: a lángoló erdőt alant, s a lába alól porló sziklát. Ila mindeközben lassan simogatta hátát.

Behasított az ég sötétjébe egy villám…

Ez az, villámok!

…és a vadász szinte hallotta a mennydörgést.

Dübörgés volt az!

Dübörgés és villámlás. És elöl ott állt egy alak. Vajk álomlelke látta, amikor meghasadt az ég, ott állt a kékes-fehéres fényben. Felemelt kézzel…

…sámánbottal.

És akkor a vadász már emlékezett az egészre. A sámán.

Merv.

Merv sámán az egeket faggatta, miközben körülötte lángba borult és összeomlott minden.

Vajk ölébe ejtette kezét, és ültében kiegyenesedett.

– Megvan? – kérdezte Ila.

– Emlékszem… – Vajk elmesélte az álmát, majd megkérdezte: – Ez mit jelent? Te járatosabb vagy az érzések s az előrelátások terén. Mit jelent az álomlelkem látta dolog?

Most már Ila is fölült, s összekulcsolt lábbal férje mellé telepedett. Ott ültek a sötétben, érezték egymás közelségét, a bőr illatát, s körülölelte őket a fapalota tömör sötétsége.

– Nem tudom, Vajk. – A tündért is elővette a rossz sejtelem. Ismerte férjét, s tudta, több mint egy egyszerű ember. Néha lát. – Érzés vagy előrelátás… mindegy. Merv készül valamire.

– Hát sosem lesz nyugtunk? – kérdezte Vajk keserűen.

– Kivédjük, akármit is tervez. – Ila megfogta Vajk kezét.

– Meg kéne ölnöm…

– Ez az, amit nem tehetsz. Sámán akkor is érinthetetlen, ha száműzött.

– Tudom.

Vajk sóhajtott.

– Feküdjünk vissza! Legalább az éjszakánkat ne rontsa el!

Visszafeküdtek aludni. Egymás karjában sem ment könnyen a nyomasztó gonddal: mit hoz majd a jövő.

Merv szemhéja hirtelen pattant fel, ahogy a szöcske ugrik. Kijon, akinek arca túl közel volt Merv arcához, kicsit hátrahőkölt.

Merv teste merő víz volt, arca vörös, szeme dagadt. A sámán zihált.

– Jól vagy? – kérdezte Kijon. Gyors pillantást vetett a mellette ülő Ráthra, de a Belények sámánja ölbe tett kézzel ücsörgött tovább. – Már azt hittem, nem térsz vissza.

Merv sámánrepülése most veszélyesebb volt más alkalmaknál. Akkor szellemeket keresett meg, most az egeket ostromolta.

Sötét tekintettel nézett fel a sámán.

– Nem mutatnak utat… Adjál vizet!

Kijon mert a forrásból, és Merv kezébe adta a fatálat.

– Rakhatsz a tűzre is – morogta Merv.

Ivott. Míg kortyolt, érezte, hogy a víz jólesően hűsíti bensejét. Teste egészen felforrósodott, mintha csak csúnya pokol bántaná.

Ráth vállalta át a tűz felszítását, mellette

hevertek a gallyak, melyeket összeszedtek, mialatt Merv szabadlelke égi útját járta. Merv kívánsága volt, hogy távolodjanak el tőle, dobjaikat hagyják itt, s eszükbe se jusson utána jönni a szellemek világába. Ráth és Kijon, az idősebb sámán óhajának megfelelően eltávolodtak, s ha már eltávolodtak, hogy elüssék az időt, összeszedték a tűzre való rőzsét.

Aztán várakoztak, hogy Merv visszatérjen közéjük. S amikor az idős sámán hanyatt dőlt, és elkezdte dobálni testét, csak akkor jöttek vissza mellé, de akkor is csak azért, hogy lefogják, mielőtt kárt tesz magában.

Míg a földre szorították, érezték, hogy testének hője emelkedik. Arca kipirult, bőre alatt az izmok önálló életre kelve feszültek meg és engedtek ki. Ha volt pillanat is, míg a két várakozó sámán azt hitte, Merv nem tér vissza, nem mondták.

– Többet nem várunk az egekre, Kijon – mondta Merv, miután letette a kupát, és megtörölte száját. Egy kis vizet a homlokán is szétkent. – Évek óta próbálom kitalálni akaratukat, s hogy mi miért van. Előbb jöttek a rossz szellemek, tűzlidércek. Aztán a különleges gyerekek, akik sámánjellel születtek, de mégsem sámánnak valók voltak. S ezek a gyerekek levetették szívük jelét… Vajk elhozta a tündéreket, a tündérek keverednek az emberekkel, és gyermekeik sem hordják szívük jelét. S most ott tartunk, hogy őseink szellemei nem jelennek meg, de ha megjelennek, háborognak. Ott tartunk, hogy a lelkek nem járják be égi útjukat. Van, ki korábban eljön Lélekúr mellől, és van, aki el sem jut mellé… Évek óta nézem, mi történik, s igyekszem

kitalálni, miért. Igyekszem megfejteni, miért az évezredes rend változása. De többet nem várok. Nem én. Cselekedni fogunk.

Kijon visszaült a vastag bőrre. A felcsapó lángok Merv végsőkig elszánt arcát világították meg. Kijon szerette volna tudni, mi történt Merv szabadlelkével, de nem volt illő megkérdezni.

– Együtt vannak, öten… – folytatta Merv a hangos töprengést. – Ott van Vajk, aki szintén nem hordja amulettjét, s vele a tündér. És három gyermek. Magyar, Zele és Bara.

– Magyaron nem voltak sámánjelek…

– Tudom! – morrant fel Merv. Ráth megzavarta. – De ne feledd: az apján igen, az anyja pedig tündér. És tud az a gyermek olyat, amit egyszerű vadász nem! Zele és Bara viszont viseli a jeleket. Olyanok, mint Erdőjáró! Zelét nem bánthatjuk, évekkel ezelőtt kellett volna megölni… – Merv Ráthra pillantott. Ráth a Belényeknél talán megoldhatta volna esztendőkkel ezelőtt, hogy Zele ne érje meg az ifjúkort. De késő ezen töprengeni. – Ha nem várunk eddig, már nem okozna gondot nekünk. A leggyengébbnél kell kezdenünk. Baránál.

– Nem emésztette el őket az erdő – morogta Kijon. Ő megtett mindent. – Csejkő… Csejkő megváltozott, miután kiverték őket a faluból. Ki gondolta volna?

– Úgy van! Ezért aztán most nem hagyjuk az erdőre!

Kijon meghökkent.

– Mit akar jelenteni ez, Merv?

– Hogy embernek kell megtennie azt, amit az időjárás, az állatok s az éhezés nem tett meg.

– Bírják még Vajk támogatását!

– De csak annyira, hogy a falu közelében lakhatnak – emelte fel ujját Merv. – Mert Vajknak a nemzetségére is figyelnie kell. Védelmet nem adott melléjük. A te feladatod most, Kijon, hogy találj valakit, aki odamegy, és megöli a gyermeket az anyjával együtt. Csinálja úgy, mintha medve lett volna!…

– Nem bízom senkiben – mondta Kijon.

– Akkor tedd meg te magad!

A két sámán tekintete összekapcsolódott. Merv nem tréfált. Ölni akart, öletni. Izzott, égett, lángolt lelke. Tombolt, mint valami tűzvész, s visszfénye tekintetében játszott.

Egyszer s mindenkorra le akarta tudni Bara ügyét.

– Befejezzük…

8.

Következő alkalomkor már Csejkő főzte az ebédet, és Zele megállapíthatta, hogy Bara kitől tanulta meg ízletesen elkészíteni a húst.

Tévedett persze.

Bara anyja kemény asszony volt, s ha Zele nem is fogadta szívébe, mindenesetre csodálattal adózott neki. Álló nap dolgozott. Fát szedett, hordott, csapdákat helyezett ki, s begyűjtötte az elfogott állatokat. Megnyúzta őket, kikészítette. Maga csinálta a ruhákat, a lábbeliket, de még a sátrat is maga foltozta. Egy főzés alakalmával Zele belepillanthatott az egyik ládába: tele volt az erdő ajándékaival, szárított gombával, bogyókkal, gyökerekkel, morzsolt hajtásokkal. Csejkő egész

nyáron kellett dolgozzék, hogy mindezt eltegye.

Nem sokat pihent.

Hát ezért nem látta Zele az elmúlt időszakban.

Ezután sem sokszor látta, néha, amikor jött, vagy belebotlott, amikor már ment, s a lován ült. Csejkő nemigen beszélt, csak köszönt, és eltűnt ismét valamerre. Nem szokhatott hozzá a társasághoz.

Zárkózott volt, de ki ne lett volna az távol a falutól? Zele tőle sem kérdezte meg, miért itt élnek.

Nem tartotta sem helyénvalónak, sem illendőnek a tudakolózást.

– Nagyon nem értem, hogy láttam olyan pontosan édesanyád arcát magam előtt – mondta ki Zele pár nap múlva azt, ami a lelkét nyomta. Kettesben voltak ismét Barával, és nyulakat daraboltak. Ezeket nem Zele hozta, hanem a csapdákból kerültek elő.

– Oly nagyon vágytad már látni, hogy sikerült felidézned testlelkét magad elé.

– Lehet ezt? – csodálkozott Zele. Észre sem vette, hogy egy hatéves fiú oktatja.

– Egyebeket is – mondta Bara. – Annak, akin a sámánok jele látható volt születésekor.

Zele lehajtotta a fejét, amit akár beismerésnek is lehetett venni.

– Tudom – mondta Bara. Letette a kést, és félretolta a nyulat, mely előtte feküdt. Felállt, és valamit dobott a tűzre, de hogy mit, azt Zele nem láthatta.

Erdőillat töltötte be a jurta belsejét, s nem szürke, de fehér volt a füst, mi felszállt a tűzről.

– Honnan tudsz te ennyit hatévesen? – kérdezte

Zele. Kérdése válasz nélkül maradt. – Mit nem árultál el nekem, Bara?

Bara feléje fordult. Megint csak idősebbnek tűnt koránál, és habár Zele az elmúlt időkben hozzászokott, hogy koraérett a fiú, most mégis megdöbbentő volt mindent tudó ábrázata.

– Összefügg ez azzal, hogy itt vagytok, Ágos falvától távol? – követelőzött Zele.

– Sok minden összefügg. – Bara közelebb lépett. – Ha megidézhetnéd a holtakat, Zele, kit idéznél meg legelébb?

– Apámat. – Zele gondolkodás nélkül válaszolt.

– S ha őt nem lehetne, mert még nem halott?

– Nem halott?

– A kérdésre válaszolj!

– Anyámat. Az ő árnylelkét. Láttam a sírját, ne mondd, hogy nem halt meg!

– Anyádat… S gondolod, hogy ő látni szeretne téged?

Zele teljes hitével válaszolt.

– Igen.

– Akkor próbáld meg!

– Nem értem.

– Anyám testlelkét magad elé idézted, mert akartad látni… s ha akarnád látni a saját anyádat, ugyanazzal az akarattal az ő árnylelkét is meg tudod idézni? Anyádhoz erős kötelék fűz, erősebb mint a szeretet, próbálkozz!

– Nem vagyok sámán – tiltakozott Zele.

– De a jelükkel születtél.

– Nem akartam soha az lenni.

– Van, mi nem akarás kérdése, hanem megkapod.

– Nincs is amulettem.

– Hiszed vagy sem, pontosan az akadályozna meg abban, hogy az légy, ami. Az amulett nemzetségünk, s a mén nemzetségek minden tagjának megadja azt, hogy használják szívük szavát, de cserébe, cserébe fel kellett adniuk a látóknak a látást. Teneked nincs amuletted, láss hát! Vagy tán nem beszélnél anyáddal?

– De igen! – kiáltotta Zele. Izgatottság vett rajta erőt, a szíve erősen dobogott. Nem tudta, hogy ez a tűzre dobott poroktól van, vagy a közelebb jövő, s áhító tekintetű fiú teszi ezt. Nem érdekelte. Zele lelkében valami megindult. Valaki azt hiszi, hogy megidézheti anyját… még akkor is, ha ez a valaki egy hatéves fiú…

…még akkor is!

Láss hát!

Annyira akarta! Akarta, mintha csak víz alatt kapkodna levegőért, föld alatt fényért, levegőben kapaszkodó után.

Mint a részeg, ki ital után nyúl.

Zele lehunyta szemét.

Szédült.

– Anyám – suttogta –, anyám, gyere el!

Sosem látta az anyját, s a Belények között nem akadt senki, aki leírhatta volna. Kevésszer látták, esküvőjétől haláláig kevés idő telt el, s amikor Zele kérdezősködött felőle, vonásait már eltörölte az idő a Belény nembéliek emlékezetében.

– Anyám…

Annyira el akarta képzelni! Úgy, ahogy Ila néz ki. Aranyhajjal. Az anyja egy tündér volt, aranyhajjal, tündéri mosollyal, békés vonásokkal, mint Ila…

– Nem!… – suttogta a fülébe Bara. – Hagyd,

hogy az arc magától jöjjön! Anyád nem tündér volt, gondolj egy történetre, mit róla hallottál… anyád nem tündér volt.

Zele felidézte Vajk történetét, amit amaz a fapalota körüljáróján mesélt egy másfél holdfordulóval korábbi, csillagfényes éjszakán. S anyjának az emléke megtelt élettel… Kisgimely lett, Kisgimely, és nem Tündér Ila.

…nem tündér.

Hagyd, hogy az arc magától jöjjön!…

A szédülés megszűnt.

Lassan kibontakozott a feketeségből egy arc, fekete haj, nagy szemek, vékony áll. Ott volt az arcon Vajk s az Ágos nembéliek néhány szembetűnő vonása, de nem Ágos egyik fia vagy lánya jelent meg, akivel Zele a faluban találkozhatott. Valaki más. Más, és Zele tudta, hogy ez édesanyjának az arca.

Lezárt szemhéja alól könny kezdett folyni.

A kép elhomályosult.

– Nézz rá! – suttogta Bara. – Mit mondanál neki?

– Szeretlek, anya! – suttogta Zele önkéntelenül. A szívéből jött, a szíve legmélyéről, olyan öntudatlanul, ahogy a nap fénye visszacsillan egy kút mélységében.

– Én is szeretlek, fiam…

Zele szeme kipattant, Kisgimely arca tovatűnt. A fiú rémülten nézett szét, képzelete játszott volna vele, vagy csúfot űzött belőle valaki?

Csak Bara volt ott a jurtában, alig karnyújtásnyira. Komoran fürkészte.

– Hallottam – dadogta Zele.

– Nem akartál volna beszélni vele?

Kondor és Gimely fia ekkor felpattant, kirohant a jurtából, elszaladt a lova mellett, s rohant, ahogy bírt, be az erdőbe. Futott, amíg össze nem rogyott a kimerültségtől, s akkor egy öreg tölgy tövében sírni kezdett, és csak sírt, ameddig rá nem köszöntött az alkonyat.

9.

Hét napig nem nézett Zele Baráék felé. Még a lovát is ott hagyta, nem törődött semmivel. Hét napig csak feküdt Ágosék falva mellett a mezőn, és az eget bámulta.

Jöttek hozzá fiúk, jött hozzá Vajk és Rapsa, s édesanyjának más testvérei, de nem mondott nekik semmit. S amikor már bóklászni sem volt ereje, csak az eget bámulta kint a mezőn.

– Valami baj van – mondta Vajk Ilának.

– Hagyd, bármi is van, majd beszél róla, ha akar! – szólt a válasz.

– Küldjük megint vadászni!

– Nem minden fájdalomra jelent írt egy medve. Erre nem lenne elég egy tucatnyi sem.

A hetedik napon Zele aztán felkerekedett, és minden kerülő nélkül Baráék jurtájához ment. Nem törődött vele, látják-e, követik-e. Mindez már nem tűnt fontosnak.

Bara már várta.

– Hogyan csináltad? – szegezte neki a kérdést Zele. – Hatévesnek látszol, de nem hatéves vagy. Félnek tőled, ugye? Félnek tőled az Ágosbéliek, azért laksz anyáddal itt. Elűztek a jurtafaluból, vagy magatoktól jöttetek el, mert senki nem akart a közeletekben lakni? A te közeledben.

Bara türelmesen megvárta a kitörés végét.

– Megnyugodtál, Kondor fia? – kérdezte aztán.

– Nem – felelte Zele. – Amíg nem kapok válaszokat, addig nem nyugszom meg.

– Ismered, ugye, a lélek útjait? – kérdezte Bara. – Hogyne ismernéd, nem vagy gyerek. Tudod, hogy a halotti lelkek megpihennek Lélekúr jobbján, s megtisztulnak ott. Elvesztik előző életük emlékeit, és amikor megszabadultak minden fájdalmuktól, a Világfán várják az újjászületésüket, ezernyi reménységgel és úttal, amit a megszületendő lélek magában hordozhat.

– Mindenki tudja ezt, aki elég nagy ahhoz, hogy megértse, mi az a halál.

– No látod! Én nem különbözöm senkitől semmiben – Bara nem árulta el a teljes igazságot –, csupán nem felejtettem el előző életemet. Itt állok előtted egy hatesztendős gyermek testében, mögöttem pedig több évtized emlékei. Egy másik gyermekkor, barátok és asszonyok, egy másik élet… S igen, jól sejted, azért élünk itt Csejkővel, mert félnek tőlem Ágos falvában. Talán csak tucatnyian nem…

Zele lerogyott egy ládára, és szótlanul meredt maga elé. Egy hétig töprengett, s most bizonyosságot kapott a dolgok Barát illető részéről. De ő?…

Ő kicsoda?

– Ne engem kérdezz! – mondta Bara. Tudta, milyen ösvényt járnak be a másik fiú gondolatai. – Kérdezd anyádat! Meg tudod tenni!

Zele felnyögött. Nincs erre felkészülve.

– Félsz? – kérdezte Bara. – Mindannyian félünk, amikor árnylelkekkel kerülünk szembe, s

kiváltképp félünk, ha szeretteink egyike az. Nem bántana, az igazi szellem nem bánt, de annyira különbözik attól, akit szerettünk, hogy nagyobb fájdalmat képes okozni, mint amekkorát akkor okozna, ha gonosz lenne. Mert más az árnylélek, mint a szabadlélek… Az árnylélek nem az ember teljes lelke, csak része, egy őszintébb része, amely néha már mit sem tud e földi világról. Megértem, ha félsz… De ha nem próbálod ki, sziklaként nehezedik szívedre, s ott fogod majd hordozni.

Zele zörgést hallott, s látta, hogy Bara megint a tűzre szór valamit.

– Nem ettől látsz – mondta a fiú. – Ez csak segít kicsit… Akarsz látni?

Zele aprót biccentett, majd lehunyta szemét.

– Ha beszél, hallgasd, s ne örülj vagy ijedj meg a válaszokon! – ajánlotta Bara. – Készülj rá! Nem mindenkinek adatik meg!

– Jó lesz? – Zele hangját alig lehetett hallani.

– Ezt senki nem tudja… szerencsés vagy, mert nem ismerted édesanyád. Bárhogyan is jelenjen meg, könnyebben el tudod fogadni.

Zele mélyet lélegzett, igyekezett megnyugodni. Most már tudta, hogy kell, egy pontra vetette tekintetét, valahová a szemhéjak sötétjének távolába. Nézett, és anyjára gondolt, a már látott vonásokra.

A távolban megjelent az arc, az arc, amit egyszer már látott. Zele megpróbálta közelebb hozni, de nem sikerült. Azután rájött, hogy nem kell siettetni, s ettől kezdve csak nézte és nézte.

Nézte.

Anya?…

Zeeele…

– Anya?…

Zele… fiam… Ó, be rég láttalak!

Halovány árnyék volt, szép arc, lágy mozdulatok, mintha nehéz füst lebegne a jurtában. Talán mosoly ült azon az arcon, talán fájdalom. A száj nem formált szavakat, viszont mindennél ékesebben beszélt a tekintet.

Gimely volt.

– Láttál, anya?

Kétszer életemben. Születésedkor egy keveset, s később, amikor Lélekúr megengedte…

Zele torkát sírás fojtogatta. Anyjának árnylelke mosolygott, mosolygós arccal járult elé.

– Anya, én… – A fiú olyan rég el szerette volna mondani ezt! Olyan rég, hogy szinte belekövült. – Én bocsánatot akarok kérni tőled…

Bocsánatot? Tőlem, fiam?

– Én nem… Nem…

Nem hiszem, hogy bármi volna, ami miatt meg kellene tenned. A legtisztább és leghatalmasabb akarat vagy, hiszen olyan szerelemből születtél, amely egész lényemet betöltötte.

– Miattam haltál meg. – Zeléből egyszerre feltört az, ami évek óta bántotta. Ő ölte meg anyját. Ő. Azzal, hogy a világra kívánkozott. – Én öltelek… meg…

Száraz volt szeme, de sírt. Száraz volt tüdeje is, és a szavak csak éppen felbuktak.

Fiam…

– Ne haragudj, anya! – zokogta Zele. – Ne haragudj!… Nem akartam, s ha tehetném, életemet adnám a tiedért! Néha úgy szeretném, ha megválthattam volna életedet életemmel! Élj

apámmal boldogan, ahogyan terveztétek!… Nélkülem is szép lett volna… Lett volna… lehetőség…

Nem te voltál – mondta Kisgimely, és távolodni látszott – Nem te, hidd el. S hogy te élsz, ír minden fájdalmamra! – Halkult hangja.

– Anya! – nyögte Zele. Leguggolt, és egészen picire összegörnyedt. Mint amikor Kisgimely méhében várta a világrajövetelt. Mint amikor anyja szívével együtt dobbant a szíve.

…mielőtt akaratával megölte volna a legkedvesebb lényt a világon.

– Ne menj még el! Anya!

Szeretnék újjászületni, hogy lássalak… Talán majd… öregen…

Kisgimely alakja eltűnt, s maradt a sötétség. Zele a ládára borult, és izzó szemmel, könnyek nélkül zokogott.

Később Bara azt mondta:

– Az életünk tele van fájdalommal. Ezek úgy kísérnek minket, mint az árnyékunk. A fájdalmak árnyai csak az idő múlásával enyésznek el… Néha még úgy sem.

Zele figyelt is, meg nem is Bara vigasztaló szavaira.

– Szeretteink halála után lelkük is kísérthet – folytatta Bara. – Árnyak vesznek körbe minket.

– Mit akarsz ezzel mondani, Bara?

– Próbálj meg látni!

– Fájdalmas.

– Nem. Ne halotti lelkeket keress! Azt a sámánok teszik. Te keress másokat! Olyanokat, akiktől tanulhatsz. Akiknek hatalmuk van. Akik

segíthetnek.

– Kikről beszélsz?

– Nemes férfiakról, nagy vadászokról, saját nemtőidről! Hallgass rám! S nem kell csukva tartanod a tekinteted! Ők megjelennek!

Zele most nézett fel először úgy, hogy egyenesen Barát akarta látni.

– Mit mondasz ezzel?

– Hogy láss! Felráználak, Zele, hogy láss végre, miután az évek és környezeted megvertek a vaksággal. Felráználak, de ezek a kezek – Bara előre nyújtotta kis kezeit – nem jók arra, hogy megragadjalak.

– Lássak?

Bara közel lépett.

– Nézz fel!

Zele értetlen volt. Szeme vörös.

– Nézzek fel?

– Nézz fel! – kiáltotta Bara. – Már tudod, mit kell látnod! Nézz fel! Zele a fiú tekintetébe meredt. Olyan erő lakozott benne, mint a viharokban. Szaggatott, tépett, húzott.

…és Kisgimely és Kondor fia felnézett. Körbenézett a jurtában.

Elébb egy jurta volt…

…azután árnyak bontakoztak ki a merevítők mellől. Tucatnyi árny, elhalt szellemek, nemtők alakjai. Fényes nappal, úgy, mintha élnének.

Holtak és megdicsőült ősök.

Figyelő tekintetekkel.

Ugrásra készen.

Hatodik rovás

Kijon sámán

10.

Kijon fogta díszes öltözékét, egy átalvetőbe tette, melléje helyezte sámándobját, egy kis bőrzacskót, melyben a gomba szárított töredékeit tartotta, s az egészet a vállára kanyarintotta. Kis hamuval betakarta a jurta közepén izzó parazsat, hogy ki ne aludjék, majd távozott.

Még nem kelt fel a nap, távol volt a reggel, a hajnali madarak is aludtak. Legfeljebb csak az Őrző tetejéről lehetett látni, hogy közeledik a virradat. Szemes még pihent, s jó ideig nem is fog megjelenni a láthatáron.

Kijon messzire készült, csaknem félnapnyi gyalogútra, egy olyan helyre, ahol erőt meríthet Földanyából a varázslatához.

Egész délelőtt gyalogolt, s nem állt meg. Kikerülte Csejkő és Bara jurtáját, majd visszatért egy mögötte húzódó csapásra. Ment, és szakadatlan figyelt, követi-e valaki. Nem mintha számítania kellett volna rá, de nem is azért figyelt, mert hogy tartott volna tőle.

Azért figyelt, mert rossz volt a lelkiismerete.

Gyilkosságra készült.

Zaklatott álmaiban régen még átélte az első alkalmat, amikor el kellett tüntetnie egy holttestet. Akkor nem ő ölt, de mélyen érintette a dolog: úgy kellett elkaparnia a megölt vadászt, hogy árnylelkét Merv sámán akkor nem tudta útjára bocsátani. Kijon állt Tun holtteste fölött, s kaparta rá az iszapos, nyálkás földet, és remegett. Akkor és ott megkísértette a gondolat, hogy nem lesz sámán semmiképp.

De hát ez a sorsa. Sámán lett.

Tunnak is beteljesedett a sorsa. Árnylelke még egyszer visszatért, aztán végleg elveszett.

Kijont nem gyötörték kétségek, hogy meg kell-e tennie, amire készül. Senki nem mondta azonban, hogy szeresse, vagy hogy élvezze. Nem mindenkinek adatik meg, hogy kedvtelésből éljen világ életében. Néha rákényszerülünk dolgokra, amiket másként nem tennénk meg.

A sámán azelőtt elérte a kiválasztott helyet, mielőtt Szemes felhágott volna az ég tetejére. Egy fenyveserdő közepén volt, ahol hatalmas, földből kiforgatott kövek álltak mindenfelé. Tövüket barnás fenyőtüske fedte, s szerteszét kicsiny, zsengezöld facsemeték dugták ki fejüket a száraz tüskék alól.

Sok-sok fenyő, amely nem nő térdnél följebb, mert a többi óriás elveszi tőlük a napfényt, s itt sorvadnak majd el.

Kijon kiválasztott egy ferdén álló, gömbölyű szélű követ, s az alá telepedett le. Itt nem fogja zavarni senki. Nem zavarja senki, és érezhető a hely erőssége. Különleges pontja ez a földnek.

A sámán bekapott néhány gombadarabkát, és elkezdte rágni őket. Negyvenkilencszer harapott rá, majd hozzátett még pár darabkát, s még negyvenkilencszer megrágta. Ölébe vette a dobot, és lassan ütni kezdte a bőrt.

Tompán szállt a sámándob hangja.

Kijon lenyelte a gombát, és mély, dörmögő hangon énekelni kezdett. Szájából két hang szállt fel egyszerre: elébb egy egyszerű dallam, majd egy zümmögő torokhang; a sámán így énekelt. Szemét lehunyta, felsőteste mozogni kezdett, akárcsak más alkalmakkor.

Ám Kijon most nem a szellemeket hívta.
Át akart változni. Le akarta dobni emberi bőrét.

Elsőként meg kellett szabadulnia lelkiismeretétől, s minden érzésével, gondolatával a vágyott célra kellett összpontosítania. Elfelejteni a világot, az erdőt, az erdőn túl az embereket, állatokat. Létezzen csak a dobszó, és a dobszóban remegve az ő szabadlelke. Létezzen csak az ének, az egyhangú dal, melynek segítségével eggyé lehet a világgal.

Kijon sámán hamarosan elfelejtette, kicsoda is ő. Elfelejtette, hogy a dobot veri, s hogy énekel. Hallotta az éneket, de az olyan lett, mint a lélegzés, a teste pedig mint valami ruha… levethető.

A szél segített, a szél, amely elsodorta Kijon testét. A sámán szabadlelke nézte, amint a szél felkapja, elviszi messzire az emberi bőrt. Nem érzett fájdalmat, nem érzett semmit. Szállt fölfelé, követte a testet, amint csapdosott a magasban, mint holmi kitömött ruhabáb, feje ide-oda billent. Szállt a fenyők felett, vitte a szél Szemes orcája felé, bele a fénylő istenségbe, a hatalmas Napatyába.

Egy idő múlva már nem lehetett látni.

Kijon akkor lefelé nézett, a fenyőerdőre, s aztán el a távolba, ahol Ágos falvát sejtette. Átfújt rajta a szél, s ő szembement vele, mintha csak egy kötelet fogna, és annak mentén húzná előre magát.

A szél volt a kötél…

Kijon dombok felett húzódzkodott, azon az úton, amelyen jött, csupán fölötte. Érezte a hátában Szemest, olyan volt, mintha ezernyi nyilat döfött volna belé, de ezek a nyilak nem

fájtak, ahogy nem fájnak a rongybábunak sem.

A sámán szabadlelke hamarosan Csejkő és Bara jurtájának közelébe ért.

Kijon akkor a lábára pillantott, és amint odanézett, a lába elnehezedett. A lélek ereszkedni kezdett, húzta lefelé a lába, amely egyre ormótlanabbá és sötétebbé vált.

Amikor földet ért, már határozottan úgy nézett ki, mintha tartozna valamihez.

Kijon kezére pillantott, illetve oda, hol szabadlelkének látható vonalai a kezét kellett volna kiadják.

Medvemancsok voltak.

Medvelábbal és medvemancsokkal állt ott Kijon a mező szélén. Aztán lelkén eluralkodott az állati ösztön, és üvölteni támadt kedve. Felemelni fejét, kitátani száját, és felmordulni, felüvölteni.

Amint felvetette fejét, Kijon szabadlelkéből kibújt a medve. Feje egy hatalmas barnamedve fejévé formálódott, testét szőr ütötte át.

A sámán medvévé vált.

És ment gyilkolni.

Bara rosszat sejtett.

Feküdt ládáján, és Zele változásán töprengett. Megért már az idő rá, hogy a Belénybéli fiúnak megmutatkozzon az igazi ereje. Az elmúlt időben megtanult hinni, hallani és látni. Most már csak fel kell adnia önmagát.

Az elejtett medve ehhez is hozzásegítette, ahogy tudtukon kívül a fiúk is a faluból, amikor ócska próbájukkal fájdalmat akartak okozni neki. Csakhogy ez még kevés.

Bara azonban tudta, hogy van még egy segítője,

igaz, az anélkül cselekszik, hogy összebeszéltek volna.

Magyar az.

Itt járt gondolataiban a vén varázstudó, avagy a hatéves fiúcska, amikor ködös sejtelem ébredt mellkasában: közeledik valaki.

Felült, s leugrott a földre. Mereven állt, mintha hallgatózna.

Az érzés erősebb lett.

Egy sámán jön, gyilkos szándékkal.

– Ennek is ideje volt már – suttogta Bara. – Vajon miért vártak eddig?

Mélyet lélegzett, s máris megfeledkezett Zeléről, Magyarról, mindenkiről. Egy pillanatig tartó izgalma, ami a felismerésből eredt, semmivé vált. Jöjjön, aminek el kell következnie!

Csejkő az erdő közepén állt, s egy nyulat tartott éppen a kezében, amit a hurkok egyike fogott meg. Fogta a rángatózó állatkát, és egyetlen mozdulattal eltörte a nyakát. Majd kihúzta a lábát a hurokból, csak azért, hogy rákössön egy másikat, aminek a végén egy másik nyúl lifegett.

Azután a vállára dobta mindkettőt. Így egyensúlyban volt a zsákmány.

– Csejkő!…

Hozzászokott már gyermeke furcsaságaihoz, most mégis úgy megijedt, hogy a válláról lecsúszott a két nyúl. Nem véletlenül: eleddig egyedül volt itt, messze-messze a jurtájuktól.

Bara állt előtte, de nem a hatéves fiúcska, hanem egy vénséges vén öregember. Csak a hangja volt fiúé, s ettől nem csupán furcsa, de szörnyű is volt a pillanat, amikor Csejkő

föltekintett.

– Bara?

– Csejkő. Most ne gyere haza!

– Mi történt… fiam?

Csejkő közelebb lépett a megtestesüléshez, hogy megnézze magának. Sosem látta még azt az embert, aki a fia volt előző életében.

– Ne gyere haza! Ha tudsz, aludj az erdőben! Már nincs hideg, húzódj meg valahol, s holnap is úgy gyere, ahogy egy fajdot közelítesz meg, amikor az a fészkén ül. Készen arra, hogy elfuss!

– Bajban vagy?

– Ne félj, Csejkő! Túl leszek ezen is! Túl leszünk ezen is! Csak te vigyázz magadra!

– Megtanultam.

– Köszönök mindent.

Az öregember tett hátra pár lépést, illetve úgy tűnt, mintha lépne, holott lába alatt fűszál se rezzent.

– Mire készülsz?

– Jön az én medvém.

Azzal a lélek eltűnt.

Csejkő nézte egy kis ideig a helyét, majd ment a nyulakért, s indult a következő hurokhoz.

Az éhenhalás sem jobb más halálnál.

Bara kiment a jurta elé, és meglátta a közeledő medvét. Hatalmas állat volt, akkora, amekkora nem is létezett még a földön. Látni lehetett, hogy nem a természet szüleménye.

A fiúcska lépett kettőt, s lépései közben boccsá változott. Aztán lebomlott róla a bocs-bunda, s úgy vált ki belőle egy óriás, mint ahogy a pillangó kel ki a gubóból. Előző lépése még gyermeki volt,

a következő vadállati lett.

A bocs bundája szertefoszlott, mint valami káprázat.

A támadó állat már közel járt. Lassított, méregette Barát. Mintha nem erre számított volna.

Két medve állt egymással szemközt a mezőn.

Két varázstudó.

Egy sámán, aki hitéből cselekszik, s a legjobbat akarja népének: megmenteni a nemzetségeket az ismeretlentől. Egy sámán, erejének teljében.

S valaki más. Egy öregember, aki az Aranybirodalomban élte le előző életét, s a legnagyobb terhek egyike nyomja vállát: éppen az az élet, s annak minden emléke, érzései. Egy öregember, akinek az ereje már vagy még, de korántsem teljes.

Ők ketten aztán, két egybehangzó üvöltéssel egymásnak rontottak.

Más volt ez a küzdelem, mint ember és medve harca, amely napokkal korábban zajlott le. Úgy tűnhetett, hogy ez is a karok, karmok csatája, s a fogaké, de nem, ez a lélek viadala volt. Nem a szellemé, mert a szellemnek itt nincs helye. A léleké, amely a hitet őrzi, s a szeretetet és a gyűlöletet. Amelynek néha gyengéje az ereje, s amelynek erejében méregként bújik meg a bizodalom.

Kijon suhintott először, de a gyorsan mozgó Bara a közelében volt már, így az óriásira nőtt vadállatnak csak a mancsa érte, nem pedig a karmai. Aztán Bara elkapta Kijont, és harapott, a sámán pedig tolta el.

Eldőltek, egymásnak rontottak.

Összecsattantak, és felágaskodtak. Nemsokára mély sebekből véreztek, bundájuk megtépázott és szakadt volt, ínyükön vér csorgott alá.

Hangjuk továbbra is messze szállt, a dühön túl azonban a fájdalom ordításai is megreszkettették a levegőt.

Leszállt az éjszaka, s a két varázstudó még nem bírt dűlőre jutni egymással.

Mindketten tudták, hogy nincs visszavonulás. Valamelyiküknek meg kell halnia.

Megállás nélkül küzdöttek, s nem néztek közben semmit. Észre sem vették, hogy Kijon egyik csapása a jurtát érte. Nem látták, mit törnek össze, mit döntenek ki. Csupán egymásnak és a küzdelemnek léteztek. Nem volt pihenés, lélegzetvételnyi szünet.

Ha egyikük gyengének mutatkozik, a másik rögtön lerohanja.

Holdanya fellegekkel fedte be arcát, mintha borzasztotta volna a két hatalmas állat összecsapása. Eltűntek a csillagok is, fény nem szüremlett át az égen, csupán a fellegek fehérsége adott szórt félhomályt.

Éjfél körül hullni kezdett a hó.

Nem esett sokáig, és le sem értek a pelyhek a földre. A medvék nem törődtek vele, sem ezzel, sem a hideggel, ami kiszorította a nappal melegét a tisztás talaja fölül. Csak tépték és marták egymást.

Aztán megjelent Szemes, és halovány derengéssel tudatta, hogy a csata második napja virradt föl.

S ekkor az egyik medve egy végzetes csapással

megölte a másikat.

11.

Kijon véresen és megtépázottan tért vissza Ágos falvába.

Nem kis feltűnést keltett megjelenése. Díszes öltözékét megalvadt vér borította be, jobb vállán a mintázatot sem lehetett látni, vastag, barna rétegként takarta azt. Ugyancsak vér borította haját is. Kemény csomókba ragadtak össze a sámán hollófekete fürtjei.

S látszott, hogy Kijon jobb fülének jó része hiányzik.

A sámán lassan botorkált, baljában dobját tartotta. Hátán szétnyílt köpenye, és karmolásnyomokat tárt fel. Bármelyik vadász első látásra megmondhatta volna, hogy medve. Ám azt is megmondhatta volna, hogy ekkora medve nincs az egész világon sehol.

Kijon nem törődött vele, hogy látják, nem volt szemernyi ereje sem. Amikor híre terjedt érkezésének, Könd szaladt elé, annak vállára támaszkodott, hogy az utolsó lépéseket megtegye. Égiúr a megmondhatója, idáig hogyan bírta.

– Rosszat sejtek – morogta Zeke. – Fussatok a Belénybéli Zeléért, nézzétek meg, mi van vele!

Maga Zele jött vissza.

– Ki hiányzik a faluból? – kérdezte akkor Zeke. – Teleg hol van?

– Teleg, miért pont Teleg? – kérdezte a vak Orci, aki annak ellenére itt toporgott, hogy nem vehette szemügyre a sámán sebeit.

– Mert Kijon legutóbb azt kifogásolta, hogy tündért vesz el.

Zele, ahogy jött, el is tűnt.

Senki nem vette észre, hogy kilovagolt.

Amikor feltűnt a magányos jurta, Zele szívét összeszorította az aggodalom.

Fel volt hasítva az oldala.

Zele körbenézett a ló hátáról, s egyebet is látott: feltépett földet, kifeküdt bokrokat, letört ágakat. Dúlás nyomait.

A jurta előtt álló pózna a földön hevert.

Zele, ahogy közeledett, egy hatalmas, barna testet látott heverni a földön a jurta mögött. Nem ember volt, és bizonyosan nem Bara.

Egy medve.

És a medve mellett egy asszony. Csejkő.

Zele leugrott a lóról, megkerülte a jurtát, és az asszony mellé sietett. Csejkő éppen csak rápillantott, aztán vissza a medvére, amely már egy ideje döglött lehetett. Erről árulkodott nem csupán a testét övező földdel kevert száraz vér, hanem a legyek is, amelyek az állat mellkasán nyílott méretes sebben ültek.

Zele semmit nem értett.

– Hogy kerül ide ez a medve? – kérdezte. Azért jött, hogy megnézze, jól van-e Bara, mert volt egy olyan sejtése, hogy Kijon itt járt az éjjel, s nem másutt. Első pillanatban Zele azt hitte, hogy Csejkő hagyta helyben a sámánt valamiféle medvekarmokkal felszerelt bottal… ehelyett azonban egy igazi medve van itt.

Döglötten.

Elhagyatva.

– Bara? – kérdezte Zele másodjára.

– Szólt, hogy ne jöjjek haza – mondta elmerengve Csejkő. – Figyelmeztetett. Nyilván félt, hogy bajom esik. – Zeléhez fordult. – Láttam őt.

– Kit?

– Aki volt, előző életében. Láttam, de nem lepődtem meg. Évek óta tudom, de nem is vártam, hogy megmutatja magát. Az én fiam, aki nem is a fiam. – Csejkő felnevetett. Zavart volt a nevetése.

– Barának valami baja esett? – kérdezte türelmetlenül Zele.

– Évek óta acsarkodik ellenünk Kijon sámán – folytatta Csejkő, és megfordult, a kiskertre nézett, amit a jurta mögött nevelgetett. Olyan növényeket ültetett oda, amelyeknek az étel ízesítésénél vagy a különféle poklok elmulasztásánál hasznát vette. A növények már hajtottak. Most nyomuk sem volt. – Miután meghalt a férjem, kiűzetett bennünket Ágos falvából. A vadászok és asszonyaik féltek tőlünk, s megértettem őket… én is féltem a fiamtól. Nem tudtam, mi rejlik benne. Eljöttünk a faluból, és az erdőben bolyongtunk napokig. Éheztünk, fáztunk, féltünk a vadállatoktól. Jó asszony voltam, s Karsa jó férj. Ő eltartotta a családját, én őriztem az otthon tüzét. Karsa nélkül mit sem értem. Egy hároméves fiúval az erdőben…

Csejkő nem beszélt ennyit egyszerre az elmúlt években. Nem volt, aki meghallgassa. Most kiöntötte a szívét, és csak mondta, és mondta.

– Azután felébredtem. Olyan volt az egész, mintha álomból ébrednék. A harmadik napon

kinyílt a szemem, s rájöttem, hogyha nem akarok Barával együtt elveszni az erdőben, akkor erősnek kell lennem. Hinni akartam, hogy meg tudom tenni. Felhúztam egy menedéket, és szedtem össze tojásokat a fészkekből. Repkényből készítettem hurkot, és fogtam egy kacsát! És elfogadtam Barát olyannak, amilyen. Az én fiam! Akármilyen lélek is lakik a testében. Szerettem Karsát, de függtem tőle. Amikor már nem volt, rátaláltam önmagamra.

Ősszel azután ránk akadt Zeke. Vajk parancsára keresett minket szakadatlan. Ő és egy másik, vak vadász elkészítették a jurtát. Hoztak felszerelést, és megtanítottak a vadászat fortélyaira. Teleg még nyilazni is megtanított, és megizmosodtam. Meg, bizony!

Csejkő feltűrte ingujját, és büszkén mutatta izmait Zelének. A fiú kényszeredetten mosolygott, és bólintott. Nem tudott mit kezdeni ezzel a vallomással, de nem merte félbeszakítani.

– Néha találtunk ételt a jurta közelében, szárított húsokat, s találtunk bőröket is. Ismeretlenek tették le, de nem mutatták magukat. Ám akkor már nem voltunk rászorulva senkinek a segítségére. Megvoltunk mi jól, ketten is.

– Bara nem mesélt önmagáról, a régi életéről, és rájöttem, miért nem. Ugyanaz miatt, ami miatt én sem hoztam szóba Karsát. Mögöttünk volt, s más feladataink adódtak. Így sikerülhetett megmaradnunk, és külön életet élnünk. Most már nem sajnálom a régit. Ha abban élek, lehet, békés életünk lett volna. De az nem adatott meg. Ebben az életben pedig megismertük önmagunk. Zele!

Figyelj csak rám, Zele! Ne akarj ébren álmodni! Tudd meg, ki vagy!

Az asszony megragadta Zele vállát, s megrázta. Majd nézte a fiút, de gondolatai másutt jártak, látszott a tekintetén.

Zele kibújt a fogásból, és hátralépett.

– Honnan ez a medve? – kérdezte.

– Ó, ez jött – legyintett Csejkő. – Jött, és meghalt. Látod – körbeintett –, vitt magával mindent a pusztulásba. De semmi gond, nem késő még a palánták kihelyezéséhez, s minden rosszban van valami jó, a letört ágak, bokrok, ha kiszáradnak, jók lesznek tűzrevalónak. Most azon gondolkodom, hogy megszabadítom a bundájától és a talpától. A bunda jó lesz télre takarónak, a talpa pedig ebédre. Sajnálom, hogy nem tudom a húsát mind hasznosítani… Ha van időd, kérlek, segíts, jó lenne eltemetni a maradékot. Gyorsan, mielőtt szaga lesz.

– Jó nagy darab – bólintott Zele. – De ki ölte meg?

– Nem tudom – intett a fejével Csejkő. – Harcban pusztulhatott el. Talán egy másik medve.

Zele hátán végig futott a hideg. Hallott már a sámánok átváltozásairól, de olyan ritka volt az ilyen, hogy mindenki csak hallott róla, meg beszélt.

Mi van, ha?…

Most ő ragadta meg az asszony vállát, s ő rázta meg Csejkőt.

– Bara. Bara hol van?

– No mi ez a sietség? – hökkent meg Csejkő.

– Hol van Bara?

– A jurtában… A jurtában alszik – nyögte Csejkő.

Zele elengedte az asszonyt, és rohant a jurta felé. Rohant, s szinte bezuhant a bejáraton át annak belsejébe.

Szemben, a ládán ott feküdt Bara. S csakugyan aludt. Arcának hófehér színe azonban átütött a jurta sötétjén.

12.

Zele, Csejkő és Bara feltűnése legalább akkora, ha nem nagyobb izgalmat keltett Ágos falvában, mint a sebesült Kijoné.

Zele előtt a lovon ott ült a kisfiú, mellettük pedig Csejkő gyalogolt. Bara elesett volt, halovány-fehér, és a kezében valami húsdarabot szorongatott.

Az Ágosbéliek száműzték fejükből Barát, ahogy száműzték őt és anyját három évvel korábban. Takargatni való szégyenfolt volt ez lelkiismeretükön, s ha meg is fordult fejükben, hogy amit tettek, az nem helyénvaló, hát azért nem változtattak rajta, mert még szólni is szégyeltek. Néhányan azért az éj leple alatt rendszeresen ellovagoltak a jurtáig – amelynek helye ismeretes volt a falubeliek előtt, s kerülendő nap közben –, és ajándékokat tettek le, hogy megszabaduljanak a gyötrődéstől, amiért képesek voltak kiűzni egy védtelen anyát és egy gyermeket az erdőbe.

Csejkőt mindenki megismerte, s Baráról sem kétlették, hogy ő az a gyermek. Összeszaladtak, azután kitértek előlük. Zele szándékoltan

poroszkálva haladt, meg akarta mutatni mindenkinek az anyát és beteg gyermekét.

A fapalota előtt leadta Barát Csejkőnek, s maga is leszállt a lóról. Csejkő ölben vitte be a fiút az udvarra. Az Ágosbéli vadászok egy része utat tört a tömegen át, s jött mögöttük befelé, az asszonyok jobbnak látták kint maradni.

Vajk és Vatha jött elő, a két testvér éppen ital mellett beszélte meg az állatok hajtásának útvonalát, s a melléjük beosztott vadászok csoportjait.

– Nem beszélt senki Zelének róluk? – kérdezte Vatha, amint meglátta a kis csoportot.

– Nem tudatlanságból hozta ide őket – lépett ki mellőlük Ila, és szinte szaladt Csejkő felé.

Vatha rosszalló pillantást vetett Vajkra, hogy hagyja asszonyát egyrészt beleszólni az ügyekbe, sőt, irányítani azokat, másrészt pedig nem inti rendre: egy asszonynak nem illik a férje elé ugrania. Főképp, ha a férje a nemzetségfő.

– Megsebesült – mondta halkan Zele Tündér Ilának.

– Add ide! – kérte Ila Csejkőtől Barát.

Az asszony nem akarta odaadni a gyermeket.

– Nem először van a kezemben, emlékezz! – mondta kedvesen Ila. – Kétszer is ölemben tartottam, s nem esett baja. Segíteni akarok!

Csejkőt nem a szó győzte meg, hanem Ila hangjának dallama.

– Sok vért veszített – mondta Ila befelé menet Vajknak. – Megsebesült.

És már el is tűnt a palotában.

Vajk Zele és Csejkő elé lépett.

– Jól tetted, hogy idehoztad – dicsérte meg a

fiút.

– Nem volt könnyű a meggyőzésük.

– A mi hibánk! – Vajk a vadászok felé fordult, és felemelte hangját, hogy mindenki hallja. – A fiú megsebesült, és lehet, hogy a halálán van. A ti véretek. Ha most is el akarjátok űzni, egyszerűbb, ha kést vesztek a kezetekbe, és elmetszitek a torkát. Nem fog annyit szenvedni, mint eddig!

– Nem volt ez egy kicsinykét kemény? – érdeklődött Vatha. A hangjából kiérződött, hogy Vajkra bízza a dolgot, de ő bizony másként csinálta volna.

– Megérdemlik – vetette oda Vajk.

Vatha nem értett ezzel egyet, de lenyelte a választ. Vajk kinyújtotta a kezét Zele és az asszony felé, ezzel a mozdulatával invitálva őket beljebb a palotába.

– Kérdésem van hozzátok, gyertek!

Vajk két kő között őrlődött Csejkő és Bara ügyében. Az egyik kő a saját akarata volt, s az, mit a szíve súgott: ki kell állnia a védtelen asszony és gyermeke mellett. Bara előző életében segítette őt, és bár nem kért viszonzást, Vajk adósának érezte magát. A másik kő nemzetségének, családjának akarata, csaknem háromezer férfi és nő akarata, akik úgy vélték, jobb, ha Csejkő és Bara távozik a jurtafaluból. Vajknak – aki apja példája nyomán vezette nemzetségét – kötelessége volt figyelembe venni akaratukat, nem léphetett át fölöttük.

Így született meg a mostani félmegoldás. Vajk titokban letelepítette az asszonyt és Barát egy nem túl távoli, de azért nem is zavaróan közeli tisztáson. Adott nekik mindent, ami a

megélhetéshez kell, eszközöket, ruhákat. Azóta az asszony önállóan megszerzett mindent, s többé nem kellett segíteni neki, ám Vajknak, a saját mércéje szerint, ez kevés volt. Többet kellett volna tennie. Sokkal többet.

Vajk elvonult Csejkővel és a Belénybéli Zelével a palota főtermébe, majd ott leültek a padokra.

– És most beszélj, először te, Zele!

A fiú akadozó nyelvvel számolt be a régóta tartó találkozásokról Barával. Nem mondott el azonban mindent: a nemtőkkel való beszélgetését és anyjának megjelenését elhallgatta, túl sok lett volna ez egy napra. Magában úgy döntött, hogy később majd elmeséli, de nem most, ebben a helyzetben. Beszélt a játékokról, a vitt vadakról, az áldozásokról, az ebédfőzésről.

Ezek után Vajk Csejkő felé fordult.

– Elébb is azt kell mondanom, hogy bocsáss meg nekem, Csejkő! – mondta az Ágos nembéliek feje. – Nem sikerült elérnem, hogy közöttünk legyen szállásotok.

– Hagyd el, Ágos fia, Vajk! Ha visszatérünk, csak rosszabb lesz nekünk! Így nyugalomban múlott ez a három év.

Vajk biccentett.

– Mi esett a fiaddal, Csejkő?

– Megsebesült egy küzdelemben.

– Megtámadta egy állat?

– Úgy is mondhatod. De kérdezd őt magát, mert az én számból nem hangozna hitelesnek a történet!

– Átmegyünk Ilához – döntött Vajk. Nem erősködött.

Ila két teremmel arrébb ápolta a fiút. Aranyka

sürgölődött mellette, főzte ki a növényeket, vette elő a tört leveleket, hozta a szövetcsíkokat, s vizezte be őket. A fiúcska csaknem mezítelenül feküdt az ágyon, testét megszámlálhatatlan horzsolás és seb borította, amiknek jó részét kimosta már a két tündér.

Bara mindazonáltal nem hagyta el magát, néha ő maga adott tanácsot, mely növény alkalmas a sebre, mivel keverjék azt.

Amikor Vajk belépett, Ila először ki akarta zavarni, de meggondolta magát, és a hessintő kézmozdulatot átfordította intőre. Ugyanakkor viszont helyet is mutatott oldalt.

– Csúnyák a sebek – mondta a tündér. – Van olyan is, ami többször felhasadt. Két helyütt a csont is látszódik. Olyan erős ebben a gyermekben az élet, mintha… – Reánézett Barára. – De miért is ne lenne benne olyan erős az élet?

– Anyád nem mesélte el, mi esett meg veled, mert attól félt, hazugnak hisszük – mondta Vajk. – Van erőd neked most elbeszélni?

– Nem hosszú mese… – suttogta Bara. Erőtlen volt a hangja, de tisztán hallható. – Küzdelem volt ez életre-halálra.

– Mivel?

– Medvével…

Vajk akaratlanul is előredőlt, és a térdére támaszkodott. Talán ha közelebb hajol, jobban érti a szót.

– Mivel?

– Medvével.

– Ott feküdt holtan a jurta mellett – vetette közbe Zele, mert látta Vajkon, hogy hitetlenkedik. Nem csoda, egy hatéves gyermek hogyan

győzhetne le medvét? Még ha sámán volna is, nem bírna ezekkel az izmokkal és testtel egy medvét legyőzni!

– Az nem az a medve volt… – nyögte Bara, és fel akart ülni, de Ila kemény kézzel visszanyomta.

Aranyka is segített, ezzel a mozdulatával Bara egy kötését elrontotta.

– Sámánküzdelem volt, medve bőrébe bújva – folytatta Bara. – Értem jött, és megtámadott. Medveként érkezett, s én is egy medve alakját öltöttem fel. Egy nap és egy éjszaka harcoltunk…

– Egy sámán meg akart ölni téged? Tudod, melyik volt az? – kérdezte Vajk, de amint feltette a kérdést, már meg is sejtette a választ.

– Kijon.

– Ő is sebhedten érkezett meg valahonnan – morogta Vajk. – De ezen túl, biztos vagy benne?

Mégiscsak gyermek formája volt Barának!

A fiúcska ekkor felemelte véres kezét. Azt még nem tisztították le a tündérek, már csak azért sem, mert oly erővel szorított valamit, hogy nem bírták az ujját szétfeszíteni.

Bara ekkor kinyújtotta tenyerét, és felfedte a véres húsdarabot, amit őrzött.

– Illeszd ezt a darabot a jobb füléhez! – suttogta. – Ez Kijon sámán fülcimpája. Illeszd oda, ha nem hiszel nekem!

Vajkból elszállt minden kétség.

Kijon már várta őket. A sámán, amint hírét vette a bevonulásnak, tudta, hogy az Ágos nembéliek között nincs többé maradása.

Nem menekült, nem szökött el. Magára aggatta jelvékeit, összeszedte nélkülözhetetlen dolgait, és

várta, hogy a falubeliek érte jöjjenek. Úgy akart szembenézni a vadászokkal s Vajkkal, ahogy egy sámánhoz illik.

Éppen csak kipihente magát, s másodjára átkötötte sebeit. Alig evett, s így, sebhedten, legyengülten éppen csak ki tudta húzni magát az érkező tömeggel szemben. De ezt akkor is megtette volna, ha csak feleennyire erős.

Nem érdekelte a sorsa, elfogadja, bármit is mérjenek ki rá. Emlékezett Vajk három évvel korábbi kirohanására, amikor az Ágos nemzetség feje kezet emelt a sámánra. Kijon most is hasonlóra számított, de nem törődött vele. Egyetlen dolog foglalkoztatta csak: hogyan maradt Bara életben?

Megint hibázott!

Hallotta a közeledő tömeg moraját, mintha két vagy három falu közeledett volna. Már nincsen sok hátra.

Vajk azonban nem úgy érkezett, mint három évnek előtte. Nem haraggal, nem lendülettel és kiabálással. Lassan, kiöltözve, felvéve díszes nemzetségfői öltözékét. S az emberei sem a sarkában lihegtek, hanem tisztelettudó távolban.

Kijon ebből tudta, hogy életben fogják hagyni. Túléli ezt a napot, de mi lesz a többivel?

Vajk komoran jött, leszegett fejjel, mint valami bika. Csak a tekintete járt előtte, az azonban úgy, mintha tüzet lövellt volna.

Kijon érezte, hogy a hátán szétnyílik a seb, ott Köndre bízta az összevarrást, és a fiú nem volt annyira ügyes. Vér bukott elő, és rögtön a bőréhez tapasztotta az ing fehér szövetét. A sámán azonban ezzel sem törődött.

Ennyi vére még elfolyhat.

Vajk megállt előtte, és hasonlóképp kihúzta magát, mint Kijon.

Másfél fejjel magasodott a vadász a sámán fölé, de nem csupán termete tette félelmessé. Arca, szeme villanása, ökölbe szoruló keze lelkének mérhetetlen feldúltságáról árulkodott. S a nyugalom, amit magára erőltetett…

A nyugalom volt félelmetes.

– Kijon sámán! – szólt Vajk mennydörgő hangon. Lélekúr mondabeli hangját idézte hangja. – Hozzád jöttem, mint nemzetséged feje. A vérünkből vagy, s így válaszolsz most nekem, értetted?

– Igen, Vajk – válaszolta komoran Kijon. A sámán képtelen volt megállni, hogy hangjába ne keveredjen némi kihívó él.

Vajk mélyen beszívta a levegőt. Megkapta Kijon üzenetét. A sámán válaszol, de nem fogja elismerni őt és ítéletét mindenek felett állónak.

– Valld meg igaz szívvel: nembélidnek életére törtél tegnap? A gyermek Bara vádolt meg ezzel, ki sebeiben fekszik a fapalotám mélyén.

Kijon megnézte magának az emberek sorfalát. Csend uralkodott közöttük.

Nem volt értelme a hazugságnak, s nem akart odáig lealacsonyodni.

– Igen.

– Hálátlan és hazug tett volt, sámán! – mennydörögte Vajk. – Az emberi élet a legdrágább e világon, drágább, mint a te tudományod, drágább, mint összes tudásod, s nincs, mi igazolja tetted. És különösképp kegyetlen, hogy hatalmad egy gyermek ellen

fordítottad.

– Bara nem gyermek! – süvítette váratlanul Kijon. Szavai a hátul állóknak szóltak. – Bara egy ismeretlen hatalmasság, akinek jelenléte romlásba dönti falutokat!

– Hallgass, nemzetséged feje nem adott neked szót! – villant meg Vajk tekintete.

– Mit hallgassak, Vajk? – Kijon a vadászra nézett, de a többiekhez beszélt. – Azt hallgassam el, hogy Magyar sem hordja amulettjét, amint Bara sem teszi? Minden mén ember nyakában ott függ! Azért véded-e Barát, mert fiadat is véded vele együtt?

A támadás meglepte Vajkot, de nem bénította meg. Amint előrelépett, nyomban felharsant ismét Kijon.

– Mivel tapasztod be a számat, Vajk? Kezeddel vagy fegyvereddel? Titkaid vannak, melyekről tudok! Most tehát elűzöl.

– Nem titkok ezek. – Vajk szembefordult embereivel, és feltépte mellén az inget. – Én sem hordom, mert tündéreink mellett nem kell hordanom! Ez az oka! – Visszamutatott Kijonra. – S neked nem az én titkaim, mily nevetséges szó miatt kell elmenned, hanem mert meg akartál ölni egy gyermeket!

Most Kijon lépett közelebb Vajkhoz. Senki nem sejtette, mit akar kiprovokálni. Talán Vajk erejét?

– De miért? Nem kérdezed meg, Vajk? Mindannyian tudjuk, hogy Bara nem gyermek. Csak úgy van ő, mint a megszállt állatok a Pusztán, akiknek testét elfoglalják a gonosz szellemek! A test az állaté, akit ismerünk, elejtünk vagy éppen magunkhoz édesgetünk. De

a lélek, a lélek az pusztítani jött. Így vált egy tigris Surja sámán gyilkosává… ami miatt családod elvesztette Kisgimelyt. Vagy már elfeledkeztél róla, Vajk? Én aztán nem tudtam elfeledkezni róla!

– És mit akarok én, Kijön sámán? – harsant fel egy vékony hang.

A tömeg szétnyílt, akárha hájat vágnának ketté egy éles késsel.

Bara állt középütt, haloványan, elesetten.

– Tudod-e, mit akarok én? Halljam!

– Új rendet az égben és a földön! – kiáltotta Kijon. Egy pillanatra ő volt az, aki elvesztette türelmét. Sok mindenre számított, de arra nem, hogy Bara is megjelenik.

– Miféle új rendet? – kérdezte gúnyosan Bara. Most nem leplezte valódi énjét, úgy beszélt és viselkedett, mint egy fölnőtt. – Én miféle új rendet hozhatnék? Földanya áporodott szagát érzem rajtad, s az eltévelyedettek pillantását olvasom ki tekintetedből!

– Tudom, hogy nem vagy egyedül! – válaszolta Kijon. – Heten vagytok! Ne hidd, hogy nem tudunk róla! Ti heten megváltoztatnátok a lelkek túlvilági rendjét!

Bara közelebb sétált, s az utolsó szavaknál megkerülte Vajkot. Már csak ők álltak egymással szemközt, a két varázstudó.

– Te a sámánok hatalmát félted csupán, Kijon – mondta Bara. – A sámánok hatalmáért akartál megölni engem, de hiába veszitek véremet, semmire sem mentek. Hiszen újra meg fogunk születni, újra és újra. És előbb-utóbb mind a heten el fogunk jutni Lélekúr mellé, mert ő maga

akarja, hogy mellette legyünk. Ó, sámán, mekkora a tévedésed, nem is sejted!

– Menj innen, Kijon! – szólt ekkor Vajk. – És soha ne gyere vissza! Kiűzetésedről értesítjük az összes nemzetséget. Tudd, hogy sehol nem fogsz menedéket találni. Menj mestered nyomán, keresd meg Mervet, és osztozz sorsában! Amikor egymásra tekintetek, legyetek a másik emlékeztetője! Emlékezzetek arra, hogy az istenek által adott legnagyobb ajándékot akartátok elvenni: egy ember életét! És ezt még egy sámán sem teheti meg büntetlenül!

Kijon elindult, s az emberek távolról követték a falu határáig. Sem Vajk, sem Bara, de még Zele sem volt köztük.

– Nem tudjátok, kit őriztek magatok között – kiáltotta vissza búcsúzóul Kijon, s talán mondott volna még valamit, ha nem találkozik tekintete Zekéével.

A vadászok vezetője csak nézett, de ott ült nézésének mélyén a jó tanács: több szót ne, ha jót akarsz!

Kijont hamarosan elnyelte az erdő, hogy soha többé ne bocsássa ki magából.

Hetedik rovás

Merv sámán

13.

Kijonnak nem kellett útmutatás vagy üzenet, hogy merre menjen. Merv sámán érzéseinek erőssége akkor is elérte volna, ha nem függ a nyakában amulettje, és ez az érzés olyan volt, mint valamiféle vezérlő csillag.

Merv a Törs nembéliek erdejében, az óriás platán mellett várt rá. Egyedül volt, egy tűz fölött fürjet sütött, kettőt.

Kijon két és fél napi gyaloglás után ért el hozzá, s akkor már olyan kimerült volt, hogy ha egy őz véletlenül nekifut, ájultan zuhan az avarra, s fel nem kel többé onnan.

– Ülj le, kivert sámán! – intett Merv, és Kijon leroskadt a tűz mellé. A szemét alig bírta nyitva tartani. Merv meglengette a fürjeket, hogy hűljenek, s nem sokkal később az egyiket a félig bóbiskoló Kijon kezébe nyomta. – Egyél!

Kijon félálomban evett. Azt sem tudta, miféle hús van a kezében, csak őrölte foga az étket, s vele együtt a kisebb csontokat is – hallott ropogásukon. Evett és teste éledni kezdett. Szája nyálat termelt, nyelőcsöve nyelt. A gyomrába kerülő meleg étel áthatotta szervezetét. A test élni akart, s Kijon lelke, amely elég erős volt a kiállt próbák ellenére is, támogatta a testet eme akaratában.

Merv a második kis fürjet is odaadta a sebhedt sámánnak.

Kijon hamarosan felült, s másik kezével is megfogta az ételt. Már figyelt rá, hogy kiszedegesse a csontokat. Némán evett, s egyre alaposabban. Örömöt okozott a rágás, és

élvezetet a nyelés.

– Látom, már kezdesz visszatérni közénk – mondta gúnyosan Merv. – Ez a szép az emberben, akkor is küszködik, amikor nem érdemes.

Kijon evett, s nem szólt vissza. Azután pedig azért nem szólt már…

…mert elaludt.

Amikor Kijon fölébredt, Merv még mindig ugyanúgy ült a tűz mellett, ám időközben besötétedett. Most valami kacsaféle sült a lángokon, a zsírja sercegve csorgott le oldalán, s hullt bele a tűzbe. Alul kis vörös lánglobok ugráltak, mintha táncot járnának, s a zsír nyomán az elszenesedett fa szürke csíkjai néha-néha életre keltek.

Kijon felült, és nekitámaszkodott a platán törzsének. Nem vetette le a takarót, amit Merv ráhelyezett, mert fázott. Nem voltak még oly melegek ezek a tavaszi éjszakák!

– Ugyanezt csináljuk mi is – mondta Merv. A tűzbe nézett. – Kifulladunk, már-már végünk van, aztán valami reánk hullik, és felizzunk. Persze nem lehet ezt csinálni a végtelenségig, mert egyszer elhamvad mindenikünk, de sok-sok újrakezdésre van esély. – Felnézett Kijonra. – Készen állsz?

– Nem hagyom abba – mondta eltökélten Kijon. – Nem fognak ki rajtam. Sem Vajk, sem Bara, sem senki más. Be akarom fejezni, amit elkezdtem.

– Jól van – mondta Merv. – Nem is várok mást tőled, most, hogy ilyen szörnyen elrontottad feladatod.

– Bara erősebb volt…

– Jól mondod, mert szavaidban mindjárt ott van a viszony is. Erősebb volt nálad. Nem készültél fel kellőképp, Kijon, s ez majdnem az életedbe került.

– Megöltem! Karom egy csapásával megöltem! – tiltakozott erőtlenül Kijon. – Láttam vérét folyni és kiszenvedni, és fel nem foghatom, hogyan került utána élve Ágos jurtafalvába.

– Akit te megöltél, az egy medve volt – mondta Merv. – Egy medvével küzdöttél mindvégig, Kijon. Bara becsapott téged. Ketten voltak. Ott volt a gyermek és ott volt egy medve. S amikor megölted a lelket, akivel harcoltál, akkor csak a medvét ölted meg. S miközben nézted, hogy kiszenved, a gyermek lelke visszaszállt a testébe. Kijátszott téged, Kijon! Minek neveznél egy ilyen sámánt, ha hallasz róla? Mert én szót sem találok rá! Surja sámán szégyennel tekint le rád Lélekúr jobbjáról! Gyenge tanítvány voltál!

Kijon előbb megszégyenülve érezte magát, majd eszébe jutottak sebei, amiket a harcban szerzett, és szégyene harcos öntudatba csapott át. Sebeivel együtt azt is felidézte, hogy ő többé már nem holmi sámántanonc, hanem sámán, sámán, aki majdnem az életét adta a többiekért. S habár élete megmaradt, a mén emberek körében becsülete veszett el, ami még nagyobb veszteség, mert az élet után csak a hírnév és az emlékezet marad itt e földön.

Mi jogon tör rá Merv?

– Harcolj meg te Barával, ha úgy véled, csupán az én hibám volt, hogy meg nem ölhettem! – mordult fel Kijon.

– Nocsak, serceg az üszök!

– Indulj el, Merv! Láss hozzá! A gyermek még erőtlen, ott van, kiszolgáltatottan! Győzd le te, csak sikerül!

– Kiszolgáltatottan? – Ahogy Merv kiejtette e szót: halkan az elejét, s fokozatosan emelve hangját a végéig. – Kiszolgáltatottan? Ismét az Ágosbéliek között van! Ezer vadász veszi körül! Tündérek repkednek a feje fölött. Jobbján Zele, balján Magyar. Mögötte Vajk. Miféle kiszolgáltatottság ez, megmondod nekem, Ágosbéli Kijon? Ha feleolyan bölcs lennél, mint az állat ott a nevedben, akkor tudhatnád, hogy megfordult a szél, amit keltettél három éve! Visszafújja rád a vizeletedet, mert nem átallottál szembepisálni vele!

– Többen félik, mint szeretik őt. Nem fogadják vissza!

– Nagy úr ám a bűntudat! Sikeresen nyomja el nemegyszer az ellentéteket és a félelmeket – nevetett fel Merv. – Lelkedre kijelented, hogy ismét kiűzik az asszonyt és a gyermeket a faluból? Ki tenné meg? Könd netalántán? A te ifjú sámántanoncod még vizet forralni sem tud tisztességesen! Ne vitázz velem, Kijon sámán, semmire se mész, csak butaságod bizonyítod… Nem mintha eddig nem tetted volna meg!

– Harcolok azért, amiért te. – Kijon ledobta a takarót, és felállt. – Nézz rám tisztességgel, mert én megtettem, amire kértél! Én ott vagyok azok között, akik mozdulnak, ha kell. Majd ha ezren leszünk mi is, akkor mondj szónoklatot, Merv! Addig pedig végezd a dolgod, de ne merj rám semmit mondani!

Merv a földről tekintett fel Kijonra, majd

legyintetett.

– Ülj vissza, sámán, mielőtt rájössz, hogy a lábaid még nem alkalmasak súlyod megtartására!

Kijon visszaült a földre, és nem szólt. A lángokba bámult és elmerült a halódó fa pattogásában, a zsír szisszenésében. Merv sem folytatta a szapulást, forgatta csak a madarat, és néha szétkente tollal a zsírt, néha meg belebökte a kését.

Kijon egy idő után visszanyúlt a takaróért, hogy magára húzza azt. Tekintete akkor a platán szürke törzsére esett, és a sámánt megdermesztette a döbbenet.

Nem volt árnyéka.

Ott, hol a tűz vetette árnyéknak kellett volna látszódnia, nem volt semmi.

Visszafordult Merv felé.

Mérv vonásai lassan átalakultak, és épp olyanná formálódtak át, mint amilyen maga Kijon volt. Önmaga ült ott szemben…

Amikor Kijon fölébredt, Merv még mindig ugyanúgy ült a tűz mellett, ám időközben besötétedett. Most valami kacsaféle sült a lángokon, a zsírja sercegve csorgott le oldalán, s hullt bele a tűzbe. Alul kis vörös lánglobok ugráltak, mintha táncot járnának, s a zsír nyomán az elszenesedett fa szürke csíkjai néha-néha életre keltek.

Kijon felült, és nekitámaszkodott a platán törzsének. Előtte azonban feltartotta kezét, és megnézte, árnyéka ugyanezt teszi-e a fatörzsön.

– Aztán elintézted-e magadban a dolgot, Kijon sámán? – kérdezte Merv. Megböködte a kacsa

húsát, kezdett a szárnyas átsülni. Hamarosan vághatják.

– Álmodtam…

Merv bólintott.

– Volt időd rá éppen elég. Két napja alszol.

– Két napja?

– Hosszú pihenés volt. Árnylelked messze járhatott, mert helyet sem változtattál.

– Nem emlékszem semmire – morogta Kijon.

– Pedig lehet, hogy kellene! – Kijon felnézett, Merv vajon mire céloz ezzel. – Néha az álomlelkünk oldja meg életünk kisebb-nagyobb ügyeit – tette hozzá az idősebb sámán. – Azokat, amelyeket nappal azért nem oldhatunk meg, mert nem vagyunk őszinték önmagunkkal.

Kijon a nyakáig húzta a takarót, és hallgatott.

– Nem szólsz? – kérdezte Merv. – Jól van. Nem szólsz, de nem is kérdezel. Nagy öröm az a közös kivertségben, ha a másik nem beszél feleslegesen.

Hogy önmaga szavait igazolja, Merv ezután csendben maradt.

Kijon átgondolta álmát, s azokat a válaszokat, amiket álomlelkének Merv adott, az álombéli Merv. Minden válasz igaz lehetett. Elrontotta, mert nem készült fel. Bara valóban hívhatott a küzdelemre egy medvét. És lehet, hogy Vajk most visszafogadja őket.

Kijon gondolatait teste követelőzése szakította félbe: megkordult a gyomra.

– Azonnal kész – morogta Merv.

– Nem sürgetlek.

– Szabadlelked nem is, testlelked annál inkább! Jó jel ez, a gyógyulás jele.

Kijon gondolt egyet, s derékig kitakarózott. Felhúzta ingét, hogy megnézze a sebeit. Friss kötés ült rajtuk, s a gyógynövények is frissen illatoztak. Merv ellátta sérüléseit, míg ő aludt.

– Köszönettel tartozom – mondta Kijon.

– Legalább annyira Ékesúrnak, hogy ilyen erősre teremtette az emberi testet. – Merv leemelte a kacsát egy fakéregre, és miközben a nyárssal tartotta, a késével ügyesen kisebb-nagyobb darabokat kanyarintott le róla.

– Érdekes, hogy az ember állapota akkor romlik, amikor ébren van, s akkor gyógyul, amikor alszik – jegyezte meg félig tréfásan Kijon, hogy elnyomja gyomra ismételt követelőzését.

Merv laposan rátekintett.

– Egyszer azért felébredtél, tegnap, sötétedés után. Felálltál, rám rontottál, visszaültél, s elaludtál. Még a kacsát sem etted meg, amit akkor sütöttem. Ez most a tied, én nem eszem.

Kijonnak kiszáradt a szája.

– Miért nem? – nyögte ki azt, ami először az eszébe jutott.

– Mert egyben igazad volt tegnap. Most én következem, és nem állhatok teli gyomorral az Ágosbéli Vajk elé.

14.

Kocsárd jurtájának mélyén tépelődött. Ment is volna, meg maradt is volna. Maradni leginkább azért, mert félt Csejkő elé állni.

– Menned kell, Kocsárd – mondta Teleg. – Csak így nyugtathatod meg a lelked. Nem elég oda ajándék, élelem meg bőrök. Az enyhülést csak az

hozza el az ilyen fájdalomra, ha kitárod a lelked, s őszintén kimutatod sajnálatodat.

– De mit fog tenni? Leköp, megüthet…

– Nem az ütéstől vagy a nyáltól félsz, ugye? – kérdezte Teleg. – Egyik sem árthat neked, hiszen vadász vagy, az erősebbek közül való! Egyszerűen magadtól félsz. De ha Csejkő leköp vagy megüt, akkor is könnyebb lesz. Hiszen tudod…

– …igaza van. – Kocsárd tenyerébe temette arcát. – Megöltem a férjét, és akkor is igaza lenne, ha cserébe nyílvesszőt ereszt a testembe.

– Ha lő, remélheted, hogy nem lő mellé. Én tanítottam nyilazni.

– Nohát!

– Kijártam néhanap. Ki figyel arra, merre bóklászik egy vak vadász, aki nem kell ügyeljen sem az állatoknál, sem a földeken! Szedd össze magad, Kocsárd! Most nem csupán magadért kell menned.

Kocsárd nagyot nézett.

– Hanem kiért még?

– Mindenkiért. Ha te mész, pont te, aki megölted Karsát, akkor többen is végiggondolják érzéseiket Bara és Csejkő kapcsán. Mutass példát nekik! Én tudom, hogy valóban megbántad azt a lökést, nem csupán játszol. Oldozd fel magad, és ezzel feloldozod némiképp őket is.

Kocsárd elszánta magát.

– Menjünk hát, Teleg! Nem tudom, mi lesz, de valóban nem oly lényeges.

– Én csak a kapuig tudok menni veled. Az út végét egyedül kell megtenned!

– No, nem vagyok én gyerek! – rezzent meg

idegesen a másik. – Csak nem lesz gond a járás.

– A nézés sem az, de vajon lát-e az ember? Itt sem a járással lesz gond, te is tudod! Járni már kétévesen megtanultál.

Kocsárd felállt.

– Előbb megnyesem a szakállam, és rendbe teszem az öltözékem – mondta. – Várj még, Teleg, gyors leszek, de nem akarok így az elé az asszony elé állni. Így, elhanyagoltan.

– Tedd csak! – intett Teleg, aztán hallgatta a készülődés zajait: a kés pengését a bronztálcán, a sercenő hangot, mit a szőr elnyesése ad. Ruha suhogását, szíj szisszenését, s Kocsárd nyögését, amikor a jobb, de még nem bejáratott csizmát a lábára húzta.

– Mehetünk!

És mentek. Teleg a másik vállát fogta, hagyta, hogy az vezesse. Ritkán szokott így közlekedni, senkire nem szeretett támaszkodni, de most gyorsan akartak haladni, ha már Kocsárd elszánta magát, ne topogjanak, mint egy kisgyermek. Kocsárd égett a türelmetlenségtől, mielőbb túl akart lenni az egészen. Izgult is, s ezt gyorsasággal leplezte volna.

Átvágtak a falun a fapalota felé, ahol Bara és Csejkő az utóbbi két éjszakán szállásra lelt. – Vajkkal beszéljek elébb? – kérdezte Kocsárd a kapuban.

– Nem kell.

Onnantól csak Kocsárd ment tovább. Át az udvaron, be a gerendafalak közé. A folyosón összefutott Halcsikkal, Rapsa asszonyával. Tőle kérdezte meg, merre van Csejkő szállása.

Halcsik bénultan mutatta meg, s úgy bámult a

vadász után, amikor az a mondott irányba elindult, mintha csak szellemet látna.

– Úgy hiszem, lesz még itt baj! – kapta aztán fel a szoknyáját, és rohant Rapsához, mit kellene tenniük.

Rapsa nyomban elindult Vajkhoz.

Időközben Kocsárd megérkezett a bőrrel takart bejárat elé, s csak nem akarózott átlépnie a küszöböt. Mégis, ha már itt volt, meg kellett tennie.

Azzal biztatta magát, hogy már nem fordulhat vissza. Mégis, háromszor emelte kopogásra a kezét, mire egyszer sikerült ujjával érintenie a fát. Az első koppanás aztán átbillentette a bizonytalanságon, s a következők mind hangosabbak lettek.

– Gyere be! – hallatszott ki egy erős női hang. Mintha bizony nem is Csejkő lett volna bent.

Nem tudta Kocsárd, hogy nem is teljesen az az asszony, akire ő emlékszik.

Belépett.

Csejkő felnézett rá, és megállt a keze késélezés közben.

Kocsárd a késre pillantott, annak csillogó felszínére, amelyen meg is villant egy lánglob fénye. A férfi második pillantása már az asszony arcára esett.

És tudta, hogy nagyon nehéz lesz.

Rapsa berontott Vajkhoz. Illetlenül gyorsan lépett be, s azonmód el is szégyellte magát, de ez az egész egy pillanatig tartott csak: fontosabb volt a mondanivalója.

– Szállj ki, Vajk, Ila ajkai közül! – hadarta. – A

bolond Kocsárd valami miatt a fejébe vette, hogy felkeresi Csejkőt! Halcsik hozta a hírt.

Rohantak mindhárman, hogy megelőzzék a bajt.

Kocsárd közelebb lépett. Ujjait törögette, majd széttárta karját, és ismét csak összeillesztette tenyerét, hogy ujjait törögesse.

– Csejkő… – kezdte, de nem jutott tovább. – Csejkő, én…

Az asszony fölállt, s nem tette le a kést.

– Miért jöttél? – kérdezte olyan hidegen, hogy a fény megfagyott a bronzpengén.

– Én… – Kocsárd csak nyökögött, s a tekintete az asszony arcáról a késre ugrott. És egyszerre kibukott belőle. – A szót nem találom rá, hogy mennyire sajnálom! Égiúr a tanúm rá, hogy nem akartam, nem akartam. Csak egy buta vita volt, egy buta vadász vitája, egy másik vadász gyermekéről… Bocsáss meg nekem, Csejkő, bocsáss meg!

Kocsárd szeméből könnyek buktak elő.

Csejkő nem mozdult. Az elmúlt három év megkeményítette a szívét. Nem adott feloldozást.

A férfi karnyújtásnyi közelségbe lépett. Úgy érezte, már minden mindegy. Ha azzal veheti meg szíve békéjét, hogy meghal, hát az életét adja érte.

Szenvedett eleget az elmúlt időkben. Előbb idegen nemzetségben, aztán visszatérve Ágos falvába, itt is. Többször újraélte Karsa halálát, és a fájdalom hangját, ami Csejkőből bukott fel akkor. S mindent, mindent, amit azután követett el ez a nemzetség az asszonnyal.

– Véletlen volt – nyögte Kocsárd, és felzokogott

–, de ez nem mentségem! Előtted pedig végképp nem az. Nem is mentségül mondom, csak hogy tudd, bármit is mondasz most. Adj bocsánatot, vagy tégy mást, de ezt el kellett mondanom neked, Csejkő. Itt ég bennem nagyon rég.

– Rágja a lelkedet? – kérdezte Csejkő.

– Már úgy érzem, nincs is lelkem! – Kocsárd térdre zuhant. – Már bocsánatod sem kell, elég megvetésed, csak mondd! Mondj valamit!

Csejkő a kést nézte a kezében.

– Szörnyű évek voltak ezek, Kocsárd. Ha a férjem életben marad, minden másképp alakul.

Kocsárd ismét felzokogott. Szenvedése őszinte volt: hetek, holdfordulók, évek alatt gyűlt fel benne, s ő maga sem tudta, hogy ilyen ősi erővel tör majd fel belőle a bűntudat. Ez a három év neki is egyet jelentett szinte a száműzetéssel. Addig kerülték, amíg Vajk ki nem mondta, hogy nem bűnös Karsa halálában. Ám azután ő kerülte az embereket, mert lelke legmélyén úgy érezte, hogy igenis az.

– Talán itt maradhattunk volna, talán külön megyünk állatainkkal – sorolta a lehetséges múltakat Csejkő. – De mindenképp megmarad nekem az a szerető férfi, aki elvett, s van Barának apja… Van kinek kiönteni a lelkem, s ha nagyon fáj valami, van, aki megvigasztal és átölel. Érted te ezt, Kocsárd? Tudod, mit vettél el tőlem?

– Tudom…

– Tudod, mi a kitaszítottság? A magány? S érezted-e azt, hogy ha meghalsz, egyedül marad utánad valaki, és haláloddal az ő halálát is okozod? Tudod-e, milyen dolog az, amikor nem halhatsz meg békésen, Kocsárd?

A férfi felnézett könnyben úszó szemével.

– Magamban élek három éve, s úgy hordozom ezt lelkemen, mint forró bélyeget. Nekem sem lesz békés a halálom, de semmit nem tudok tenni a múlt megváltoztatásáért. Akarok, Csejkő, életemet adnám, ha azzal feltámasztom Karsát, de nem tudom. Vedd életemet, s a te kezedtől kapott halál talán elhozza a nyugalmat!

Csejkő ismét csak a kést nézte, aztán elhajította. El, a sarokba. Csendült a bronzpenge, s elnyugodott egy láda mellett.

– Karsa nem jön már vissza – mondta kegyetlen tömörséggel Csejkő. – A te halálod sem hozza vissza. Ennek így kellett lennie…

Ebben a pillanatban félrecsapódott a bőr, és megjelent a bejáratban Vajk. Csejkő egy futó pillantást vetett a betolakodóra. Nem törődött vele. Folytatta az elkezdett mondatot.

– …megbocsátok Kocsárd! Éld az életedet békében!

Csejkő kikerülte Kocsárdot, elment Vajk, Rapsa és Ila mellett, s belépett Bara lakrészébe. Ott zuhant le a fekvőládára, temette arcát tenyerébe, s kezdett el sírni. Bara, aki nem tudta, miről van szó, felült, és megsimogatta anyja haját.

Csejkő ráborult a fiúra, s ott zokogta ki magát.

Először, mióta száműzték Ágos falvából.

– Most már itt maradunk, anya – mondta Bara. – Itt maradunk…

Vajk felmérte Csejkő szobáját, látta a kést, s úgy döntött, hagyja Kocsárdot a földön ülni és zokogni. Kilépett a folyosóra, visszaeresztette a

bőrt, és Ila felé bólintott.

– Menjünk! – mondta halkan.

– Jól van ez így – suttogta Tündér Ila, aztán Rapsa felé fordult. – És egyet jegyezz meg, Rapsa! Nem Vajk volt az én ajkaim között, hanem én az övéi közt. Mi tündérek, néha, tudunk erőszakosak is lenni.

És otthagyta a leesett állú férfit, ment Vajk után.

15.

Vajk nem bírt elaludni, nyomasztották a palota falai, és úgy érezte, menten megfullad. Kiment hát a falakra, hogy levegőzzön, s hogy erőt merítsen a csillagokból.

Távolabb, a Törs nembéliek erdejében Merv sámán felkészült a varázslatra. Gombaporát feloldotta egy tálka vízben, s a szájához emelve kiitta azt.

– Mire készülsz, Merv? – kérdezte Ráth sámán, aki időközben csatlakozott hozzájuk. Híreket hozott: Vajk csakugyan szétküldte vadászait minden nemzetséghez, hogy Kijon száműzött lett.

– Vajkot megzavarni – felelte Merv. Letette a tálkát, szürke szeme komoran csillogott. – Ki kell űznünk a mén emberek közül a tündéreket. Ha ezt megtesszük, elbánunk azzal a héttel is… Doboljatok!

Ráth és Kijon maga elé vette a dobokat, és megkezdte a szertartást. Merv ellazította tagjait, és a távolba gondolt…

…ahol Ágosék falva fekszik.

Vajk idegesen sétált a fapalota falának tetején. Meghatározhatatlan előérzet kínozta. A falu csendes volt, békét sugárzott. Némely jurta fölső lyukán vastag füst gomolygott elő, ott vagy kisgyermek volt, vagy éppen valamiféle tavaszi dolog akadt, s kellett a fény, de a többség már aludt. Távolabb az állatok is nyugodtak voltak, s ez azt jelentette, hogy a környező erdőkből nem les rájuk semmi, sem szellem, sem farkas vagy medve.

Medve… Hm. Vajk még most is rettentően haragos lett, ha Kijon cselekedetére gondolt. Haragja az értetlenségből eredt: nem tudta megfejteni, miért is tesznek ilyet a sámánok. Igaz lenne, amit Bara mondott, hogy hatalmukat féltik? De kitől?

Vagy Kijon szavai lennének igazak, s a fiú ismeretlen társaival a világ megváltoztatására készül?

De hiszen a világ azelőtt megváltozott, hogy megszületett volna. Tizenöt vagy tizenhat tavasszal ezelőtt tűntek fel az első baljós jelek a Pusztán, s hol volt akkor még Bara!

Emellett persze Vajk a szívében is érezte, hogy nem jelent a fiú veszélyt a mén emberek világára.

Vajk úgy elmerült az egymásnak feszülő akaratok és gondolatok elemzésében, hogy észre sem vette, amikor valaki mellé lépett. De hogyan is vette volna észre, amikor a másik nem csapott zajt, hiszen nem volt teste.

– Felemelő érzés őrizni mások álmát, nemde, Ágosbéli Vajk? – kérdezte Merv sámán.

Vajk megperdült, és a saját palotájában, saját falvában szembe találta magát a leggyűlöltebb

emberrel, akit valaha is ismert. Azonnal látta, hogy csak Merv szabadlelke áll előtte, így nem ment neki. Pedig de jó lett volna elkapni és megszorongatni, hogy valódi okát adja ezeknek a szörnyű eseményeknek!

– Honnan tudod te azt, Merv? – morogta Vajk. – Mióta ismerlek, csak ártalmára vagy embereknek.

– Nem úgy van az – mosolyodott el a száműzött sámán. – Amikor te megölöd a farkast, amely a birkáidra támad, te gyilkossá leszel, de megvéded a nyájad. Ha csak azt nézed, hogy öltél, rád lehet sütni a kegyetlenség bélyegét, de mi van, ha megnézed, miért öltél?

– Sejtettem, hogy te állsz a gyilkossági szándék mögött, Merv. S akárhogy is csűröd-csavarod, a gyilkosság az gyilkosság!

– Egyenesen gondolkodsz, mint az apád, Vajk. Csak akkor leszel gondban, ha kanyarodik gondolataid alatt a valóság.

– Sámánbeszéd!

– Ez két világ ismerete. Tudod, Vajk, mi belátunk oda is, ahova ti nem. Ez a legutóbbi időkig felemelő volt, bámulatos érzés. Társalogni nemtőinkkel, őseink szellemével. Látni a világ isteni oldalát, Szemes arcát, Holdanya ragyogását úgy, hogy nem a földről, de az egekből tekintheted meg. Ahogy megérint Hajnal változása, vagy éppen a boldogság, mikor reád tekint Lélekúr…

– Nem vagy te ilyen asszonymód érzékeny, Merv – morogta Vajk. Elunta a beszédet. – Mondd gyorsan, mit akarsz tőlem, mert ha oly közelről láthatod az egeket, nem pont az én fapalotám falának tetejét keresnéd fel egy csillagos

éjszakán.

– Már elkezdtem, Vajk. Figyelj csak! Rakd össze másfél évtized eseményeit! Rossz szellemek jelennek meg az erdőn, tűzlidérc zaklatja vadászaid, s egy megbolondult állat megöl egy sámánt. Mi segítséget csak az Aranybirodalomtól remélhetünk, s elindítunk oda pár erős és okos embert. Azok azonban tündérekkel térnek vissza. Dingirekkel, ha jobban tetszik. Nem az Aranybirodalom mágusainak segítségét hozzák, hanem másokat, akiknek épp kifelé áll a soruk a birodalomból! Hát nem bámulatos? Segítetek rajtunk, s mi segítünk rajtatok!

– Mit akarsz, sámán? Eddig csak untattál, most már idegesítesz is. Ne köntörfalazz!

– Tündérbűbáj! A szerelem néha csak bűbáj. Asszony is képes rá, nemhogy egy tündér!

Vajk megértette végre! Merv azért érkezett, hogy bemocskolja Ilát. Rossz helyre jött azonban ezzel a szándékával, mert előbb dobja oda az életét Vajk, mintsem kételkedjen a tündér szerelmében.

– Biztos vagy benne, hogy szeret, ugye, Vajk? S te viszontszereted, őrülten! És el is hiszed, hogy ez természetes? Éreztél már előtte ilyesmit?

– Ez a szerelem lényege, sámán! Csak egyszer érezzük igazán.

– Naivabb vagy, mint a kelevézzel fecskére vadászó gyermek! Vagy csak hinni akarod becsapásodat. Hogyan is esett meg? Ahogy hallottam a mesét: Hát éjjel, vízparton pillantottad meg tündérei társaságában. Énekeltek, s éneükkel csaltak magukhoz. Jaj, de szép mese!…

Vajk akaratlanul is Merv felé csapott, de keze átsuhant a nem létező testen. Merv felkacagott. Gúnyos és fellengzős volt az a nevetés.

– Eszedbe jutott már, hogy lehet, a rossz szellemeket is ők szabadították ránk? Te elmentél értük, idehoztad őket a Pusztára, s aztán úgy tettek, mintha visszaszorítanák a szellemeket. Nekem bizony megfordult a fejemben!

– Elég volt a szánalmas próbálkozásodból! – dörrent fel Vajk. – Ne tömd a fejem hazugságaiddal!

Az Ágosbéliek vezetője megfordult, és otthagyta Mervet a fal tetején. Ledübörgött a falépcsőn, s azzal sem törődött, lépései nyomán hányan riadnak fel.

A lépcső alján azonban ott volt Merv. Szabadléleknek nem okoz gondot a repülés.

– Elűznél minden sámánt? – kérdezte Merv, és most már nyoma nem volt hangjában a gúnynak. Mintha ő is haragból beszélt volna. – Tedd meg! Ám a tündérek nem fognak a helyünkbe lépni. Nem fogják óvni, gondozni a betegeket úgy, mint mi. Megjelennek, eltűnnek, s kiálthatsz utánuk, ha úgy esik kedvük, hát elrepülnek. Olyanok ők, mint a csapodár nők, akiknek nem egy, de száz szívük van, s minduntalan szerelembe esnek. Jönnek, ha jól esik, de egyszer történjen meg, hogy kedvük ellenére hívod őket! Te a legfőbb tündér, Selyemaranyhajú Ila férje vagy. Milyen jogod van bemenni a Tündérkertbe? A fiadnak inkább… Nem, Vajk, ők nem fognak gyógyítani napról napra, éjről éjre, nem fognak mindig készen állni, hogy segítségül megidézzék az ősi szellemeket. S mily érdekes, nekik nem is

jelennek meg ősi szellemeink! Kérdezd meg, Vajk! Kérdezz meg mindent, amiről most beszéltem! Itt az ideje, hogy megtudd, ki a te feleséged!

– Én tudom, ki ő, és tudom, ki vagy te. Biztos lábbal állok ezen a talajon, nem fogsz megingatni.

– Szükségetek van ránk – suttogta Merv. – Nem tudtok létezni nélkülünk, mert mi vagyunk a kapocs a múlt felé, az ősök felé. A tündéreid csak Bau kegyét lesik. Kinek a hiányát érzi meg leginkább a néped, Vajk? Vagy volnál annyira önző, hogy csak magadra gondolj?

Lobogó fáklyákkal lépett ki két ember a fapalotából, s egy jött a kapun át is. Hallották Vajk kiáltozását és dübörgését a lépcsőn, s jöttek megnézni, mi baj.

Vajk Merv arcát szemlélte. A fenyegetés komolynak látszott, s Vajk nem tudhatta, mennyi belőle az óhaj, s mennyi a valóság. Tényleg Merv mellé állna minden sámán?

– Mi a gond, öcsém? – kiáltotta messziről Vatha.

– Csupán egy régi kísértet – kiáltott vissza Vajk. – Merv lelke jár közöttünk.

– No de hol? – kérdezte a közelből Rapsa, és még magasabbra emelte a fáklyát.

Vajk odapillantott, hol az elébb Merv állt.

A sámán nem volt ott.

Mintha csak elfújta volna az éjféli szellő.

Vajk álmatlanságán nem segített Merv megjelenése, sőt, csak fokozta azt. A nemzetségfő elküldött mindenkit, ki hozzá jött a kiabálására, s egymaga maradt ismét. Állt a hűvös szélben, s várta, hogy Merv újból megjelenjen, de a sámán

nem jött többet. Úgy vélte, elmondott mindent, mit el akart mondani.

Vajk akkor aztán átvágott a jurták között, és kisétált a ménes mellé. Az éjszaka hangjai, ezer és ezer állat nyugodt és álmos prüszkölése visszaállította lelkének egyensúlyát. Az ismerős formák és illatok az életet jelentették, szemben Merv égi világával, melyben a lelkek uralkodnak, s úgy illannak el megfoghatatlan, mint a tavaszi virágillat.

– Minden rendben van-é? – kérdezte Vajk az egyik járőrt, akibe belebotlott.

– Csendes minden – bólintott a vadász. – Mintha csak pólyába csavarták volna a világot, semmi mozgolódás!

– Maradjon csak így hajnalig!

– Nem ártana azon túl sem!

Vajk tovább sétált. Hamarosan kihajtják a marhákat a mezőkre, és megkezdődik a lassú vándorlás. Be szép is volt az a pár év, amikor ő is ott lovagolt a többiekkel! Esténként körbeülték a hatalmas tábortüzet, amit azután raktak meg jól, hogy elkészült az étel, s beszélgettek, versenyt lódítottak egymással. Vajk akkortájt még ifjonc volt, s nem sok lódítanivalója akadt az öreg vadászok között, de élvezettel hallgatta a meséket. Történeteket vadakról, hajtásokról, ivásokról és asszonyokról.

Gondtalan idők voltak, amiket nem sokáig élhetett át. Mert akinek a vállán az egész nemzetség gondja, az bizony nem hajthat hetekig állatokat kint a pusztán, annak ott kell lennie a jurtafaluban. S bizony a vadászok is kissé visszafogják magukat, ha megjelenik közöttük.

Vajk leült egy tuskóra, és csak nézett bele az éjszakába, ahol az állatok aludtak.

Ez az ő életének változása. Nem nagy, nem olyan nagy, mint a Pusztát elözönlő szellemek vagy éppen a tündérek jövetele. Nem is ér fel egy száraz nyárral, amikor kiég a környék, vagy egy marhavésszel. Ez csak őt érinti, s hiába próbálná meg elmagyarázni bárkinek, az értetlenkedne: ugyan, mi változott meg, Vajk? Hiszen apád fia vagy most is!

Mi változott meg? Hát nem egy ménessel, de az összes állattal, s háromezernél több emberrel kell törődnie! És nem szabad egy pillanatra sem elfelednie azt, hogy az Ágos nemzetség mellett még ott van harmincöt másik nemzetség!

Micsoda sok ember és állat!

És mekkora az ő felelőssége, hogy hisz-e Mervnek? S ha nem hisz, tesz-e ellene vagy sem?

Merv felvetette a sámánok elűzését. Célzott rá, hogy elmennének akár maguk is. Mi lesz akkor ezzel a sok nemzetséggel és emberrel? A tündérek leginkább az Ágosbéliekhez kötődnek, s nem máshová.

Mi lesz a nemzetségekkel?

– Mi ez a nagy gond, férjuram? – Ila állt mögötte. A tündér illata egy pillanat alatt körbelengte a férfit.

– Mit keresel te itt? – kérdezte halkan Vajk.

– Olyan erős a gondod, hogy a bőrökön fekve is megéreztem – válaszolta Selyemaranyhajú Ila. Aranyos zuhatag volt az éjszakában hajkoronája. Még akkor is az arany színében fénylett, amikor Holdanya vetette rá ezüstös fényét, ez a szín erősebb volt mindennél.

– Csupán a múltat s a jelent vetem össze – sóhajtotta Vajk.

– És a jövő?…

– Mit sem tudok róla, hogyan tudnám e kettő mellé állítani?

– Itt vagyok én. Némiképp belelátok. Kérdezz, ha valami bánt!

Vajk megfogta kezénél a tündért, s az ölébe húzta.

– Eddig sem faggattalak, s most sem hiszem, hogy okos dolog lenne.

– Mindig, mindennek van valami kezdete.

A vadász hallgatott, megrágta magában Ila válaszát. Azután úgy döntött, mégis van kérdés, amit fel szeretne tenni.

– Mi a helyzet felétek, ott a Tündérkertben?

Érezte Ila testén, hogy megfeszül, de rögtön el is ernyed. Lám, Ila láthatja a jövőt, a kérdés mégis felkészületlenül érte.

– Épül, szépül. Már otthon érezzük magunkat benne, mintha mindig csak ide tartoztunk volna.

Nyilván volt benne némi túlzás, de az csak megnyugtatásul lehetett.

– És… hogyan is hívják a tündért, aki maradt volna az Aranybirodalomban?

– Tartod?

– Úgy van. Tartod is megtalálta a helyét a nyugoti tenger mentén?

– Tartod makacs, és hosszabb az emlékezete, mint az elefántnak.

– Az…

– Az a hosszú ormányos állat, melyről beszéltem már neked – biccentett Ila. – Mifelénk úgy járta, hogy mindenre emlékszik.

– De nem lázad már?
– Az elefánt?
– Ila!
– Bocsáss meg, butuska tréfa volt. Tartod? Nem, csendes. De miért kérdezed?
– Vannak-e tündérek, akik úgy gondolkodnak, mint ő?
– Vajk! Miért kérded mindezt? Azt hittem, a nemzetségedről akarsz faggatni.
– Csupán tudni szeretném, mennyire érzitek magatokat közel hozzánk. Hogy elvonultok, elbújtok, nem sok bizakodásra ad okot.
– Most kel egybe egy vadászod s az én egyik tündérem! Milyen el vonulás ez?
– Egy daru nem csinál tavaszt.
– És mi?
– Kettő is csupán egy pár, nem több.
– Most már tényleg mondd el, mi a gond! – Ila fölállt, és úgy tekintett le Vajkra. Telítődött feszültséggel. – Mi jár a fejedben, Vajk? Nem, nem is a fejedben, a szívedben!
– El tudnátok-e látni férfijainkat és asszonyainkat, ha pokol gyötri őket vagy balesetet szenvednek? Tudtok-e segédkezni minden szülésnél és halálnál? Útnak indítani az árnylelkeket Lélekúr égi birodalmába?
– Nekünk ez nem tisztünk. Ott vannak… – A tündér megakadt. – Mi történt a sámánokkal?
– Még semmi. Még semmi, de felkeresett Merv szabadlelke, és megfenyegetett.
– Ne higgy neki!
– Nem hiszek egy pillanatig sem. A fenyegetése azonban nem tréfadolog, és így törődnöm kell azzal, amit mond. Meg tudjátok mindazt tenni,

amit kérdeztem az elébb?

Ila hallgatott, s a csend ékesebben beszélt mindennél. Valahol felcirregett egy álmatlan tücsök, de aztán el is hallgatott. Ez nem az ő ideje volt.

Ila leguggolt Vajkkal szemközt, és megfogta a vadász két kezét.

– Mi nem ezért vagyunk itt. Segítünk nektek a rossz szellemekkel szemben, s néha segítünk, ha baj van, talán mert éppen ott vagyunk, vagy mert szívünkhöz közeli az, kin segíteni kell. De minden sebet, minden lázat nem gondozhatunk. S az árnylelkek útra bocsátása nem is lehet a mi feladatunk. A tündér nem sámán, mint ahogy a sámán sem tündér.

– Vajon az idő dönti el, ha szembekerültök egymással, hogy melyiktek marad az emberekkel, vagy egy ember döntése lesz? – kérdezte Vajk szomorúan. – Mi lesz, Ila, ha ez a két darupár nem száll többet? Ki tartja össze akkor a tündért és az embert? Vagy elvonultok ugyanúgy a Tündérkertbe, ahogy azt az Aranybirodalomban tettétek? Bezárkóztok, s ott maradtok, tartva az embertől?

– Mi ide szabadnak jöttünk… – lehelte Ila. – És szabadok is akarunk maradni.

– És mi a helyzet a boldogsággal? A szabadság csak egy része a boldogságnak, de nem minden!

Ila válaszul magához vonta Vajk arcát, és csókot adott a szájára. Vajk viszonozta a csókot, majd átölelték egymást, és a fűre dőltek.

Hideg volt még a friss, zsenge fűben, de a két test melegítette egymást. Ila haja rájuk borult, és senki sem látta, mit tesznek ott a földön, férj és

feleség, ember és tündér, férfi és asszony.

Nyolcadik rovás

Az esküvő

16.

S a Szelek hava után elkövetkezett az Ígéret hava.

– Ember és tündér egybekelnek – ingatta a fejét Vajk fapalotabéli otthonában, ládáján ülve.

– Mit csodálkozol? Nem szokatlan dolog ez. Volt már rá példa -válaszolta Ila. A tündér karkötőt font aranyszálakból. Lassú munka volt, de a karkötő finomabb kidolgozású lett mindennél, mit emberi ötvös a kezéből kiadott.

– Lehet, hogy tán irigylem!

Ila felkacagott, hagyta a fonást, és férjének ölébe telepedett.

– Mit irigyelsz rajta?

– Az esküvőt s a nász éjszakáját.

– Kijutott éjszakából neked több is. – Ila megnyomta Vajk orra hegyét. – Előtte is, és utána is.

A vadásznak eszébe jutott az első alkalom. Ott Gíim palotájának közepén, titokban, szenvedélyesen, amikor úgy tűnt, egyszer adatik ez meg neki.

– Szeretlek, Ila – mondta.

A tündér megcsókolta. Tudta, mire gondol Vajk, s tette azt olyan szenvedéllyel, mint az első éjszakán.

– Mindenkinek kéne egy tündér – mondta Vajk később, mezítelenül fekve a bőrökön. Ila a férfi mellkasán nyugtatta fejét.

– Mindenkinek van egy tündére, csupán sokan nem találnak rá, vagy elmennek mellette – válaszolta. – S örüljünk, hogy Teleg megtalálta a magáét.

Felkelt, és kis kancsót vett elő, melynek szája kéreggel volt lezárva. Feltörte a zárat, és töltött a vörös italból két fakupába. Az egyiket a férfi kezébe adta.

– Mi ez? – kérdezte Vajk.

– Szederbor. Tündéreim hozták a minap. Édes öröm az édes öröm beteljesülése után.

A férfi kortyolt, majd a következő kortynál közelebb intette a tündért, és nyelves-boros csókot váltott vele.

– Észrevetted, hogy Zele két holdforduló alatt férfivá érett? – kérdezte Vajk a csók után. – Úgy tűnik, az Ágosbéliek között könnyű a megemberesedés.

– Mást nem vettél észre rajta? – kérdezte Ila.

– Mit kellett volna? Nyilaz, lovagol, hajtja az állatokat, mintha csak ezt tenné hosszú esztendők óta. Talán a Tavaszünnepen még lányt is fog magának. Elvégre maholnap betölti a tizenötöt, s ilyenkor a fiúk fantáziáját már megragadják a lányok.

Ila egyéb esetekben mosolygott volna, most azonban tekintetében volt egy kis sötét folt, ami rögtön feltűnt Vajknak.

A vadász felült.

– No, mondd, mit kellett volna észrevennem!

– Ne lelked vadász-felével gondolj rá, hanem a tündérivel!

– A vadásznak könnyebb a sorsa, mint a tündérnek…

– Te mondád!

Vajk eltöprengett. Gondban volt, mert még csak nem is sejtette, mire céloz Ila.

– Tán csak nem Zelének is van valami köze

Kijon és Bara ügyéhez? Mást elképzelni se tudok, igaz, ezt is csak nehezen.

– Ő a hétből, akit Kijon említett, a második Bara mellett.

– Ó, az Öregisten verje meg!

– Vajk!

– Bocsáss meg, Ila.

Vajknak serényen járt az agya, mit is jelent ez a hír, és okoz-e felfordulást most, hogy megtudta. Ila sejtette, mi jár férje fejében.

– Eddig is így volt, ezután is így lesz. Semmi sem változott.

– Mióta tudod ezt?

– Csupán sejtettem, amikor Zele közénk érkezett. Később aztán figyeltem a fiú átalakulását…

– Csak pár hete tudtam meg, hogy rendszeresen kijárt Barához.

– Én nem tudtam róla. – Ila látta, hogy meg kell nyugtatnia Vajkot, s azért mondta ezt, nehogy a férfi azt higgye, elhallgatott előle valamit. – Csupán éreztem a hatalmat, mi lassan körülvette.

– Most is?

– Egyre inkább! Amikor Bara és Csejkő visszaérkezett a faluba, Zele még jobban megváltozott. S ha most azt akarod kérdezni, miért nem szóltam eddig, hát nem szóltam, mert magam sem tudtam, hogyan is mondhatnám meg.

– A férjed vagyok! Elém állsz, és elmondod!

– De ez nem olyan, hogy ma nem bivalyt eszünk, mert odaégettem a húst, Vajk! Értsd meg, nem adódott rá alkalom!

– Bezzeg ez most megfelel!

– Szeretkezés után mindent meg lehet mondani

egy férfinak.

– No, azt aztán nem! – morogta Vajk, és föltápászkodott. – Nem mindent. Mit csináljak most a fiúval?

– Mit akarsz? Nem jól tereli a gulyát?

– De.

– A vadat eltalálja?

– Egy lövéssel leszedi a leggyorsabb fácánt is.

– Tetszik-e a lányoknak?

– Tetszik, hogy az Öregisten… áldja meg! Már legalább három vadászom jött hozzám, hogy tartsam kordában a fiút, mert csak ránéz a lányukra, s az mindjárt kiszökik éjjel, meg aztán nappal sem lehet nyomát látni.

– No, olyan fiú Zele, mint a többiek, csak egy kicsit más!

Vajk ezen elnevette magát.

– Ezt aztán jól megfogtad, Ila. Ha pisztráng lett volna, most visszacsobban a Zalkába! – Nevetése után nagyot sóhajtott. – Zele is olyan, mint Bara. Ő is volt valaki előző életében?

– Lehetséges. De te is voltál, Vajk. – Ila is felkelt, és férjéhez bújt ismét. – Ismerlek egy ideje, és tudom, hogy nemtőink egyikének lelke lakozik benned. Aztán meg gondolj magadra! Sámánok jelével születtél, meghaltál és feltámadtál, egészen megtündéresedtél, és még sincs félelmetes benned. Nem kell mindjárt rosszat hinni arról, aki más.

– Úgy forgatod, hogy teljesen megnyugtatsz.

– Ahogy mondtad: Zele lehet, hogy lányt fog magának Tavaszünnepen. Vagy a lány fogja meg őt. Szerelmes lesz, elveszi feleségül, és gyermeket nemzenek. Bármi megeshet.

– Ezen a Tavaszünnepen bármi – bólintott Vajk. – Hm! Ember és tündér egybekelnek! A fene Teleg jó dolgát!

– Van még egy kis időnk Tavaszünnepig – súgta Ila Vajk fülébe. – Ne üssük el valamivel?

– Napkeltéig? – Vajk úgy tett, mintha gondolkodna. – Ki akartam menni Teleggel mulatni.

– Vannak ott számosan!

– Hát, ha nem megyek, éppen nincs más dolgom, találjuk ki, mit tehetünk!

És el is feledkeztek Zeléről meg Telegről teljesen.

Aranyka hátulról átölelte Teleg vállát, s egy szerelmes szót suttogott a fülébe. A vak vadászban már az öleléstől felhorgadt a vágy, a szerelmes szó azonban az eszét is elvette teljesen. Megfordult, és a karjába kapta a tündért.

– Miért kínzol? – kérdezte. – Elepedek érted…

– Tudom – kacagott a tündér. – De már nem kell sokáig várnod.

– Egy pillanat nekem felér Szemes egy hosszú égi fordulójával!

– Akkor az örökkévalóság lesz a tied a nászágyunkon.

Teleg megcsókolta a tündért, s az visszacsókolt.

– Holnap! Már csupán egy nap, és a feleségem leszel – mondta Teleg. – Hiszem vagy sem, ez megtörténik!

– Nincs már egy nap – helyesbített Aranyka. – Viseld jól magad ma este, mert tudom, hogy ti emberek aztán tudtok mulatni. Nehogy fejfájásod

legyen holnap alkonyatkor, mert friss asszonyként elsőként én látom el a bajod!

– Addig már nem is látlak?

– Nem szerencsés menyasszonyi díszben felvonulni a leendő férj előtt. Nem látsz, bizony! Ilához megyek, aki kiokosít, hogyan is megy egy emberi esküvő, s mi az, amire vigyáznia kell egy menyasszonynak köztetek. Most pedig adj egy csókot, ami kitart a nászunkig!

Teleg olyan csókot adott, hogy utána percekig kellett ülnie a ládán, mert levegőt sem kapott, s még a nyelve is elzsibbadt. Nem is szólva arról, hogy hirtelen szűk lett a bőrnadrág.

De Aranyka sem szólt ám sokáig!

– Most mennem kell – mondta aztán gyenge hangon, és egy puszit lehelt Teleg homlokára. A vadász hallotta, amint csapódik a jurta bejáratán a bőr, s érezte, hogy egyedül maradt.

Hátradőlt a fekhelyén, hogy kipihenje a csókot, de alig ért le a feje a ládára, máris csapódott ismét a bőr. Teleg úgy ült fel, mint akit löknek.

– Aranyka? – Azután megérezte az illatot. Férfiillat volt az, a fáradtabbik fajtából.

– Ünneplünk már, Teleg, csak te hiányzol – szólalt meg Gerde nehézkes nyelvvel. – Jössz búcsúztatni a legénykort, vagy sirassuk mi egyedül, helyetted is?

– Megyek már! – Teleg összeszedte magát. – Hányan vagytok?

– Amikor még ment a számolás, úgy kétszázan voltunk… de most már nem megy.

A hang után ítélve vagy ezren lehettek Teleg legénybúcsúztatóján.

A vadász megjelentét üdvrivalgás kísérte, s akik

a közelben álltak, mind erőteljes vállveregetéssel köszöntötték. Teleg megpróbálta elhárítani őket azzal, hogy hagyjanak belőle egy darabot holnapra is, hol megcsókolhatja az új asszony úgy, hogy nem fáj, de a hangja elveszett a beszélgetések és kiabálások morajában.

Gerde aztán kiosztott pár pofont, és kissé tágult a tér Teleg körül.

A főhelyre ültették le, most ő ült középen, s az ő jobbján Éber, Orci – aki már eléggé részeg volt ahhoz, hogy vakon is egyszerre három emberrel verekedjen – és a Belénybéli Darkó, aki a jeles eseményre az Ágosbéliek közé érkezett.

– Nálunk a legénybúcsú titkos dolog – üvöltötte vidáman Darkó Teleg fülébe, miután a két férfi kezet fogott. – Elvonulnak a vőlegény és a barátai iszogatni kicsit.

– Sssenki nem tudja, hogy itt vagyok – hajolt közéjük Orci. Ujját a szája elé helyezte. – Pszt! Ha kérdik, nem láttatok!

– Én aztán nem – ingatta a fejét Éber.

– Hát, nem sokat változott! – jegyezte meg Darkó.

– Fogd csak át a derekát – ajánlotta Éber –, ha előtte akkora volt, mint egy bivaly, most háromszor akkora lett. Ha kimegy az erdőbe, külön csapást vág. Nemrégiben úgy hámozták le róla a jurtát, mint dióról a héjat.

– Igyatok! – Gerde nyomott a négy vak férfi kezébe egy-egy kupát. – Nem ember az, aki nem löki le egy hajtásra!

Erre akik a közelben ültek vagy álltak és hallották és a kezükben ital volt, mind a szájukhoz emelték a kupákat, és egyhuzamban

ledöntötték a kumiszt a torkukon.

Baloldalt valaki fulladozva köhögött.

– No, ki fulladozik egy kis kancatejtől? – kérdezte megütközve Orci.

– Gannak! – felelték neki.

– Akkor rendben! Már megijedtem, hogy Ágosbéli!

Darkó megtörölte bajuszát, amit pár éve növesztett orra alá, és odafordult Teleghez.

– És készülsz-e holnap valamire?

– Mindenre, ami egy esküvőhöz illik – vigyorgott Teleg. A játék az akkor is játék, ha az emberfia tündért vesz el!

– Nem gondoltam volna, hogy ugyanabba mélyedésbe esel, mint Vajk. – Darkó felnevetett, hogy jelezze, tréfának szánta. Rég volt közös utazásuk, és azóta nem találkoztak, de az idő múlása ellenére is megtartotta szívében Teleget. Kár, hogy amikor már összekovácsolódtak, az Aranybirodalomból hazafelé jövet, akkor már egyikük sem látta a másikat. A két vak vadász, az Ágos és a Belénybéli kedvelte egymást. – Tündérbe szeretsz bele!

– Szépen dalolt.

– S a tündér? Mibe lett szerelmes?

– A szívembe – felelte Teleg. – A tündérek már csak ilyenek.

– Egyet én is fognék magamnak – kiáltotta Orci. – Van-e akkora tündér, amekkora nekem kell?

– Az már szőrös, és medvének hívják! – kiáltotta be oldalról valaki, s felcsattant a röhögés szavai nyomán.

– Gyere ide, hadd üssem le a fejed! – állt fel támolyogva Orci.

– Itt ma este nem lesz verekedés – szólt Teleg Orci felé. – Ülj le, vadász, és a malac fejét kapd le, amit tálon most éppen eléd tesznek!

Orci is megérezte az illatot, és lehuppant a helyére. Beleszagolt a levegőbe: olyan főtt húst tettek az asszonyok az ünneplők elé, hogy mindenkinek megindult a gyomra, s a nyála.

– Kell az erő ma estére, s a holnapi napra, együnk hát! – mondta Gerde is, aki Orci után a második legnagyobb férfi volt a faluban. Tudtak is enni mindketten, s most is nekiálltak, ki-ki egymaga elpusztítva egy tállal. Hogy a többiek hol és mennyit találnak maguknak, az a többiek gondja volt.

Az asszonyok azonban ellátták hússal a mulatozókat. Szó nélkül, csaknem egy fertályórán keresztül hordták a tálcákat, s vitték el őket – üresen. A csontok szanaszét hevertek, majd elmarják őket a kutyák, s ha azok sem bírják, majd elviszik és elássák.

Míg a vacsorálás folyt, a mozgolódás csillapodott, a beszéd azonban nem.

– Mint a verebek – jegyezte meg az egyik asszony. – Akkor is beszélnek, ha tele a szájuk!

– Én azt mondom – közölte Orci úgy, hogy a combhús kilógott a szájából –, jól tettük, amikor a tündéreket elhoztuk ide. Ugye, Teleg?

Olyan buta volt a kérdés, hogy válaszolni sem volt érdemes rá.

– Jó lenne, ha mindig itt lennének – folytatta a nagydarab, vak vadász. – Mindig a közelünkben! Jó az illatuk!…

– Nem úgy, mint a tied! – szólalt meg Bars oldalt.

Orci böffentett.

– Ez a válaszom!

Az evés tovább folyt, s tovább folytak az ugratások is. Teleg azonban csak csipegetett és hallgatta barátait, társait. Jól érezte magát anélkül, hogy ivott volna, vagy hogy beszállt volna a csipkelődésbe, mint hajdanán.

Valóban megváltozott, alaposan megváltozott.

Darkó kérdése riasztotta föl gondolatai közül.

– Ennyire jóban vagytok ti a tündérekkel?

– Nincsenek itt sem sokat – válaszolta Teleg a Belénybélinek. – Selyemaranyhajú Ilához jönnek, vagy őt kísérik, amikor visszatér közénk a Tündérkertből. De nem keverednek emberrel, és nem sokáig maradnak itt. Orci csupán álmodozik.

– Felénk inkább csak a hírük jut el – mondta Darkó. – Még ritkább a jelenlétük. Kétszer voltak vagy háromszor Berzénél az elmúlt években, csak akkor, amikor rossz szellemek tűntek fel a környező erdőkben, s hajtani kellett őket.

– Vajk mesélte, hogy az Aranybirodalomban is elvonultan éltek.

– Hallottam – bólintott Darkó. – Gannak, ha nálunk jár, a jurtámban száll meg, s átbeszélgetjük az éjszakákat.

– Nem véletlenül – szólalt meg mögöttük Gannak. – Mindig tanulok tőled valamit a mén emberekről.

Darkó a térdére csapott, s pár pillanat alatt elmúlt idegessége. Nem szerette, ha valaki mögé lopózik. Bár Gannak valószínűleg nem lopózott, s csak a zajtól nem hallották, hogy itt van, de azért rettenetesen zavaró volt ez.

Nem bírta Darkó az ilyet megszokni egyáltalán

vakságának hosszú évei alatt.

– Most tanuld meg azt, hogy ne közelíts meg minket így, Gannak, mert megüt a frász! – morogta Teleg is.

– Bocsássatok meg! Csak elcsíptem Orci óhaját. Tudjátok, barátaim, sok nemzetségnél óhaj ez. Többet szeretnék látni a tündéreket, s többet szeretnének kapni belőlük. Úgy tapasztaltam, ahogy múlnak az évek, egyre inkább! A jóból mindenki kér.

– Nem rajtunk múlik ez.

– De úgy érzik, az Ágosok kisajátítják a tündéreket. Beszélnem is kell Vajkkal ez ügyben, mert nagy gondnak lehet okozója.

– Nálunk még nincs gond, csak gondolkodás – mondta Darkó. – De igazad van, lehet belőle gond.

– Hát, én megkaptam mindent, amire vágytam – vidámodott meg Teleg. – Hagyjuk a komoly beszédet máskorra! Most az örömömre mulassunk! – Felállt a vadász, és kieresztette a hangját. – Iszom ezt a holnapi napra!

– A nászra vagy a nászágyra? – harsant fel a kérdés szemből.

– Mindkettőre! – kiáltott vissza Teleg. – Fenékig!

17.

Mindenki, aki eljött, hozott valamit magával. Ki élelmet, ki ruhát, bőröket, kést, kötelet, tálat. A sámánok ellátták a száműzött Kijont azokból az ajándékokból, amelyeket a gyógyításért vagy a temetésekért kaptak.

– A felére nem lesz szükséged – mondta Merv. – Ugyan, hogyan is vihetnéd magaddal vándorlásaidra!

Kéttucatnyian gyűltek össze Ágos jurtafalvának közelében, a vízmosta horhosban, hol annak idején Kijont megszólította a Földanya. Két tucat sámán, akik mind elfogadták a száműzött Merv vezetését, mert úgy ítélték meg, hogy a mén emberek körében vissza kell állítani a sámánok tiszteletét, és a tündéreknek távozniuk kell e földről.

Három kis tüzet gyújtottak, az erdőnek ezen a pontján nem rakhattak egy nagyot. A három tűz fényénél beszélték meg dolgaikat.

– Hozzám futott a tanoncod, Kijon – mondta a Belénybéli Ráth. – Ágos falvában megállás nélkül zaklatták.

– Engedelmes fiú, és akar tanulni – morogta Kijon. – Tanítsd, ha van kedved! Nem lesz láb alatt.

– Nincs már becsülete a sámánoknak – mondta erre az Ordasbéli Cibok. – A tündérek teszik ezt is. Ugyan nyomukat nem látni, de a mesék és történetek, amik szájról szájra járnak, s legfőképpen az a Gannak nevű kereskedő terjeszti őket, megfertőzik a vadászok, de legfőképp asszonyaik fejét.

– Majd csalódnak…

– Nem azért gyűltünk össze, hogy sajnáljuk hatalmunkat, hanem hogy visszaszerezzük azt – szólalt meg Merv. – Holnap elérkezik az alkalom, hogy változtassunk, s így beleszóljunk a jövőbe. Ha nem elég gyógyítani, de harcolni is kell, hogy gyógyíthassunk, hát harcolni fogunk! Nem lesz

könnyű. Ritkán gyűlünk egybe, s még ritkábban játsszuk ki hatalmunkat együtt. Most azonban kell mindenkinek a tudása és az ereje. Kell a tapasztalatotok, és kellenek segítő szellemeitek. Kellünk egymásnak, nehogy elvesszünk… mert veszélyes lesz, amit teszünk.

– Úgy? És mi az? – kérdezte a Törs nembéli Kajtár, aki Csóka mellett tanult hajdanán, s idősebb volt, mint Merv, vagy bárki más az itt ülők közül.

– A magunk eszközei kevésnek bizonyultak. Gyógyfüvekkel semmire sem megyünk, ezt ti is érzitek. – Merv súlyos csöndet teremtett azzal, hogy ennél a pontnál elhallgatott. – Ahhoz kell nyúlnunk, ami ellen eddig küzdöttünk. Rászabadítjuk Ágos falvára a rossz szellemeket. S tesszük ezt úgy, hogy a tündérek cselekedetének higgye mindenki.

Még nagyobb és súlyosabb csend támadt a sámánok között.

– Nem tetszik ez az eszköz, Merv – ingatta a fejét Kajtár.

– A cél az, ami számít. Az eszköz mellékes.

– Nagy a veszély, hogy az eszköz és az, ki az eszközt használja, összeforr.

– Döntsd el, Kajtár, mész vagy maradsz! Ha maradsz, tedd hittel! Ha mész, menj, és fogd be a szád!

Kajtár körbetekintett az arcokon. Árnyék ugrált rajtuk, a tüzeknek árnyéka, vöröslő félhomály. Az arcok egyik fele sötétben maradt mindig.

– Veletek leszek.

– Jól van. Ma este pihenjetek! Készítsétek fel a testeteket és lelketeket a hajnali repülésre!

– S te tudod, merre keressük őket, Merv sámán?
– Tudom – mondta Merv. – Tizenöt éve tudom. Surja halála mutatta meg a jövőt, s Erdőjáró vezetett nyomra. Elviszlek oda benneteket, de legyen tiszta testetek és lelketek, mert nem csak az Ágosbélieknek lesz nehéz holnapjuk, de nekünk is. És nekünk ki kell bírnunk!

18.

Az Ígéret havának legszebb napja a Tavaszünnep. A szabadság és a vágy ideje. Amikor megtelik illatokkal a levegő, madárhanggal az erdő, szerelemmel az ember. A hosszú tél után Szemes erővel süti az ember arcát, s átmelegszik már az ing a vadászokon. A folyó vizébe sikítozás nélkül – jó, némi sikítozással – bemerészkedhetnek már a lányok. A szabadság köszönt a világra, libbenő madarak keresik a párjukat és a fészekre valót, s miért lenne más az ember!
Tavaszünnepkor a felnövekvő lányok végre levethetik vastag téli öltözéküket, elszakadhatnak anyjuk mellől, és kipróbálhatják, milyen is felügyelet nélkül futni a réten. Sosem merészkednek messze, nem úgy, mint a legények a lányok dolgában.
De hát a legényeket merésznek nevelik.
Az Ígéret hava meghozza mindazt a jót az embernek, amire az vágyik, csak jól meg kell markolni a lehetőséget. A fiúk tudják ezt, s markolásznak tisztességgel, aztán – mily érdekes – mégis ők esnek csapdába, nem más.

Még fel sem kelt a nap, amikor hosszú sorban hattyúk tucatjai szálltak le a Zalka vize mellé, a bokros-nádas részre. S amikor elősorjáztak onnan, gyönyörű lány volt mind. Csapatba verődtek, mint amikor veszélyes környéken megy a nyáj, s együtt vonultak be az Ágosbéliek falvába. Tündérkert küldöttségét adták, Aranyka barátnői voltak mind.

Nem mulattak még emberrel, érthető volt tartózkodásuk.

De tartózkodtak tőlük az emberek is ám! Ennyi tündér egyszerre sehol nem fordult meg, s legyen bármilyen bámulatosan szép valami, ha sok van belőlük, ódzkodik az ember a közelükbe menni. Nem tudja, melyiket mivel zavarja meg.

Lestek hát a vadászok a jurtából, vagy a jurta mellől, de nem mozdultak, s nem szóltak. Épp úgy a tündérek, bámészan haladtak a fapalota felé, de most nem nevettek, nem énekeltek.

Néha talán egyik-másik felkacagott, amikor megvillant egy-egy férfitekintet, de összességében korán volt még az ismerkedéshez.

Hosszú lesz még ez nap, s mindenre jut idő.

Ila és Aranyka együtt fogadták a tündéreket, s mindjárt be is csukatták mögöttük a fapalota ajtaját. Kívülről! Bezárkóztak oda, az udvarra, s kizavartak mindenkit, még Vajkot is: férfinak ott semmi helye nem volt, ahol a menyasszony készült.

– Kizavartak a saját házamból – zsörtölődött Vajk a kapu előtt, amikor az döngve bezárult.

– Kinyitják ők még a kaput, s aztán visszafoglaljuk! – ígérte meg Zeke. A vadászok vezetőjének is felvirágzott mindig komor arca

ennyi tündér láttán. Vajk már-már azt hitte, a Tavaszünnep Zekére is hatással van. A másik észrevette Vajk pillantását. – Ne mondd ki, Vajk, mert letagadom!

– Gyere, Zeke! – ölelte át Vajk a nála sokkal idősebb férfi vállát. – Nézzük meg, mi készül estére a lakodalomra!

Bent a kapuk mögött Aranyka pedig eközben hol nevetett, hol zokogott. Ahányan jöttek, mind a nyakába borultak, dicsérték szépségét, s mondták, hogy kivirult mára. Kapott jóérzésű, irigy pillantásokat is, mert mégis tudhat valamit az a Teleg, ha elcsábított egy tündért.

– Ember bűbáj – nevetett Aranyka, és gyöngyként potyogtak a könnyei a boldogságtól.

Azután a tündérek előteremtették a menyasszonyi ruhát, hófehér, vége nincs selymet, amit olyan messziről hoztak, hogy ember nincs, aki felfogja a távolságot.

– Ezt majd később! – mondta Ila. – Errefelé furcsa szokások vannak, nem akarom, hogy megrongálják.

Ezzel aztán nagyobb izgatottságot okozott, mint gondolta volna.

Előkerültek a díszek is, amelyeket majd Aranykára aggatnak. De elsősorban is a virágok, illatok, s egy hatalmas dézsa fürdővíz, amelyben a menyasszonyt megfürdetik. Aranyka ledobta ruháit, amelyek a selyem, az arany és a virágok mellett földművelő-ruhának tűntek, pedig szépek voltak és tiszták, s hagyta, hogy beemeljék a vízbe, és átmosdassák teste minden porcikáját.

Tudta, hogy haláláig nem felejti el ezt a napot.

Teleg idegesebb volt, mint bármikor máskor életében. A Zalkában mosta magát, sikálta bőrét, dörzsölte haját, szagolta hónalját, és morgott.

– Sose leszek tiszta! Olyan vagyok, mint aki hetek óta az állatok mellett aludt.

Aztán meg a ruhával nem volt kibékülve.

– Ennek is olyan a szaga, mintha bivaly alól húzták volna ki!

– Döglött állatról lett levéve, mit vársz tőle? – röhögött rajta Bars. – Arló asszonya készítette, mondd meg neki, ha van hozzá bátorságod! Jobban kezeli a kést, mint Bezeréd!

Teleg most az egyszer hagyta, hogy öltöztessék.

– Hogy áll? – kérdezte aztán zavartan. Más szemére kellett hagyatkoznia.

A körülötte állók – voltak vagy tucatnyian – azonban mind egyformán nyilatkoztak: mintha reászabták volna.

Egy másik ügyes asszonyi kéz, Orci feleségének keze volt, ami Teleg arcáról lenyírta a szőrt, és befonta a vadász haját.

Most már mindenki azt mondta: emberesen néz ki.

– De sajnálom, hogy vak vagyok! – sóhajtotta Éber. – Egyszer nem láttam még olyannak, s tessék, most is elszalasztom!

– Orci! Üsd le! – kérte egyszerűen Teleg a hatalmas embert.

– Nem lehet, megígértem, hogy ma nem verekszem.

– Úgy ám! – perelt Orci asszonya. – Próbálja csak meg, és kap a fakanállal!

Mulatságos volt hallani: az asszony a férjének csupán a mellkasáig ért.

Sikoltozás jutott el fülükig: a lányok följebb, egy zárt részen belemerültek a Zalka vizébe.

Aztán kurjongatás: a fiúk ráakadtak a lányok ruháira.

– Na, ebből is kimaradtunk – jegyezte meg Éber.

– Öreg vagy már te ehhez – legyintett Teleg. – Ruhákra csak tizenkét esztendősen vadászik az ember, tizenháromtól már azt keresi, ami alatta van.

– No és most, mi lesz? – kérdezte Teleg.

– Nem voltál még esküvőn? – kérdezett vissza Iszperik.

– Voltam, de nem a sajátomon. Ilyenkor az ember elfelejt mindent, amit máskor csinált.

– Megyünk, és lesben állunk a fapalotánál. S ahogy kilépnek a tündérek, lecsapunk rájuk.

– Nem lesz ebből baj? – aggodalmaskodott Darkó. – Nem ismerem a tündéreket, felénk nem járnak annyit, de lehet, hogy ők sem ismernek minket ennyire jól.

– Majd megszokják, hogy ilyen a mén ember! Úgy nem lehet egymás mellett élni, hogy ne ismerjük meg egymást, ugye? – Iszperik rávágott Teleg hátára. – Teleg is erre törekszik ma este.

– Akkor te leszel a tekintetem – mondta Teleg. – De aztán nem nagyon méregetni Aranykát, mert kinyomom a szemed!

Nevettek, és mentek lesben állni.

Zele Magyart nógatta.

– Nem lehet, hogy nem akarsz kijönni a folyóra! Szépek az Ágosbéli lányok, s elég tavaszt láttál már ahhoz, hogy kíváncsi légy rájuk.

– Nem megyek – kötötte magát Magyar, de nem árult el többet.

– Tán félsz a lányoktól? – kérdezte Zele. – Ő már évek óta kint volt a Belények taván lányokat lesve, ahogy a többi fiú is. Most az Ágosbéliekre is kíváncsi lett volna, de nem hagyhatta Magyart.

– Nem félek tőlük. Sikítoznak és elszaladnak – jelentette ki a kilencéves Magyar. – Nem túl érdekes.

– Apád miatt nem jössz – döbbent rá Zele.

– Nem apám miatt. A neve miatt. Ő a nemzetségfő, és milyen dolog nekem leskelődnöm?

– Gyermek vagy még!

– Most meg egyszerre gyermek lettem!

– Jó, félúton vagy gyermek és felnőtt között. Ilyenkor még senki nem rója fel neked, ha kíváncsi vagy arra, hol és hogyan gömbölyödnek a lányok, s mi pihésedik a lábuk között – mondta Zele. – Majd ráérsz figyelni a tartásodra pár év múlva.

Kemény diónak bizonyult Magyar. Komoly fiú volt, s a komolyabb fiúk nehezebben eresztenek fel. Olyanok, mint a vastag jégpáncél. Tudta ezt Zele, mert otthon ő is vastag jégpáncél volt, itt azonban valami miatt könnyebben eleresztette magát. És ez volt az a nap, amikor mindenről elfeledkezhetett, sámánokról és nemtőkről, és egyedül csak a lányokra összpontosíthatta figyelmét.

– Gyerünk! – lökte előre Zele Magyart a jurták között. – Ha lemaradsz, kimaradsz!

Magyar végre nekiindult, de látszott az arcán, hogy nehezen teszi. Zele megpróbált még

oldottabbnak látszani.

Tucatnyi fiúba botlottak a vízparton. Regőly kezében volt a lányruhák egyik fele, Nyikosébban a másik. A leányok a bokrok mögül kiabáltak.

– Azt hitték, nem találjuk meg! – nevetett Regőly Zeléék felé. – De ismerünk mi minden lyukat és minden követ félnapi járóföldre föl s alá a Zalka mentén!

Nyikos a bokrokkal alkudozott.

– Most még csak két csók minden ruhadarabnak az ára. De ha sokat hagytok beszélni, bizony elfáradok, és többet fogok kérni.

– Tetszik valamelyik lány, Zele? – kérdezte Regőly. – Válassz ruhát, ennyi csókkal én sem bírok.

– Szemfüleseké a világ – szólt hátra Nyikos. – Én a helyedben nem osztogatnám a ruhákat.

– Van elég – vigyorgott rá Regőly. – És Zele hoz majd érte egy fácánt, vagy megkérjük, hogy éjjel titokban csapoljon meg egy kumiszos tömlőt.

– És a kis vakarcs mit keres itt? – kérdezte Nyikos. – Neki is csókra fáj a foga?

– Én majd kérek és kapok – mondta Magyar. – Nekem ruhát sem kell lopnom!

– Ejha! Hangja az van a fiúnak!

– Neked ekkora korodban nem sok volt – szólt be oldalról Deme. – Emlékszünk még rá!

– Én már bizonyítottam azóta! Ő is bizonyít?

Magyar előreállt, Nyikos elé.

– Magyar vagyok! – kiáltotta a lányok felé. – Melyiktek ad nekem egy csókot?

– Kinek a ruhája van nálad, Magyar? – kérdezett vissza egy leányhang.

– Senkié. Üres kézzel állok itt, és csak egy

csókot szeretnék a legszebbtől, hogy mögöttem megpukkadjanak, kik a ruháitokat elvették.

Csend támadt hátul.

– Gyere ide, Magyar! – kiáltotta aztán egy másik hang. – Csukd be a szemed, gyere ide, s kapsz egy csókot a legszebbtől!

– Emelem a ruhák árát! – vetette közbe Nyikos hátulról. – Ha csak így megy, én többet kérek majd.

– Ez nem tisztességes – mondta Zele. – Ezt meg én nem hagyom.

Idősebb volt a fiúnál egy-két évvel, s kicsikét erősebb is. Nem tett vagy mondott olyasmit, hogy erővel száll szembe Nyikossal, mégis, a másik fiú visszakozott. Nem akart összeakaszkodni senkivel, s mintha nem is álltak volna mellette a többiek.

– Csókolj meg egy kecskét, Nyikos! – kacagtak a bokrok rejtekén a lányok. – Attól többet is kaphatsz, meg egy rúgást a fejedre.

Magyar lehunyta szemét, és előrebotorkált. Amikor a bokrok vonalához ért, kinyúlt érte egy csupasz kéz, és berántotta az ágakon túlra. Aztán a fiú azt érezte, hogy egy meleg és nyálas csók csattan el a száján. Meglepetésében kinyitotta a szemét, de rögtön oda is kaptak a lányok, és eltakarták.

Majd kilökték a fiút a többiek elé.

Magyar a földön landolt.

– Megkapta! – jelentette be a második lányhang hátulról.

– Ugye hogy érdemes volt kijönni a folyóhoz? – guggolt le Zele Magyar mellé. – Milyen volt?

Magyar aprót rándított a vállán.

– Nem tudom.
– Nem tudod?
– Gyors.
Zele nevetett.
Mellettük tovább folyt az alkudozás. A lányok Regőlynek adták be előbb a derekukat. Ám mielőtt Regőly behajthatta volna azt, ami a visszaszolgáltatott ruhákért neki jár, a bokrok mögött fel visítottak a lányok.
Sikoltoztak, csapdostak megállás nélkül, s akkora volt a hangzavar, hogy az első pillanatokban nem lehetett kivenni, mi is történt.
Zele és Magyar is fölugrottak, és rohantak segíteni, de visszapattantak a bokrokról, amelyeken a lányok ez irányba szerettek volna átkelni. Lett is akkora kavarodás, hogy senki nem tudta már, mit kellene tennie, s merre menjen.
A fiúk egy része nevetett, mások kurjongattak, kiabáltak. Nyikos élvezte a felfordulást, s úgy tűnt, Regőly sem veszi komolyan a visítozó lányokat.
– Segítsetek! – kiabálta Zele.
Regőly legyintett.
– Nincs semmi baj!
– Deme? – fordult a másik fiú felé Zele.
– Csak állj nyugodtan, és várj! – mondta Deme is.
Megzörrentek ismét a bokrok. A lányok csak megpróbáltak ismét átverekedni magukat a zöld falon, és nem törődtek azzal, hogy finom bőrüket karcolások és horzsolások tucatjai fogják majd borítani. Jöttek át, úgy, ahogy megszülettek, pucéran.
Mégis, haj, de mások voltak, mint

születésükkor!

Magyarnak még az álla is leesett. Nézte az eléje kerülő formás kis melleket, a mellbimbók udvarát, s ágyéktájon a finom szőrszálakat. Egy pillanatra még zavaráról is elfeledkezett.

A fiúk mind nevettek, és egyre jobban élvezték a helyzetet.

A lányok nem hagytak fel s sikoltozással, és elszaladtak közöttük, a mellüket fogták és takarták. Nyikos utánanyúlt egyiküknek, és még pofont sem kapott érte.

A bokrok tovább zörögtek, és másodjára különös formájú lények serege érkezett. Torzonborzak voltak és szakadtak, bőrük fekete, szemük villogó.

Akkor az Ágosbéli fiúk már a földön nyerítettek a röhögéstől.

Négyen küzdöttek át magukat a megtépázott növényzeten, s hamarosan együtt nevettek a többiekkel. Arcukról potyogott lefelé a félig megszáradt iszap, és ócska ruháik olyan szagot árasztottak, mintha farkascsorda közeléből érkeztek volna.

Zele is lehuppant a földre, és mi mást tehetett volna, nevetett az ijedelemre. Az Ágosbéli fiúk ijesztése remekül sikerült, még ő is bevette egy kis ideig.

Nekik remekül indult ez a nap.

19.

Aranykára ráhúzták az alsóruhát, majd a szoknyák sorát és a felső, szoros mellényt. Ila igazgatta a tündér melleit egy vonalba.

– Szép vagy, Aranyka – mondta mosolyogva. – A legszebb közel s távol.

Azután megkezdték a haj elkészítését és a felékszerezést.

Ügyes kezű és éles szemű tündérek vették körbe Aranykát négy oldalról. Egyikük a haját fésülte, majd fonta be aranyszálakkal; ketten, két oldalról az ing keményített nyakára varrták fel finom öltésekkel a növénykacsként kanyarodó arany vereteket. Szemben ugyanezt tette a negyedik tündér, csakhogy az ingujjakkal körben.

Elnehezedett a ruha, de Aranyka ezt egyáltalán nem bánta. Annyi díszt magára vett volna, amennyit hordozni bír, csak tessék Telegnek ezen a napon. S a tündért még az sem zavarta, hogy a vadász nem lát… a szemével nem is, de az ujjaival és szívével annál inkább. Neki lesz szép, nem is másnak!

Miután ez a négy tündér végzett, jött másik négy. Az egyik letérdelt Aranyka bokája mellé, és aklaszeges gombokkal díszítette fel a menyasszony saruját. Amelyik elöl állt a mellény arany gombjait igazította el, és húzott rájuk Szemes jelvékével ellátott arany veretes korongokat. Kétoldalt a két fülbevalót helyezték be a segítő tündérek, egy-egy karikát, három-három, finom szemű lecsüngővel, melyeknek végén három-három aprócska vörös rubin szikrázott.

És ismét csak kicserélődtek a tündérek. Aranyka közben moccanatlan, felszegett állal állt.

– Nyújtsd ki a kezed! – mondta az eléje kerülő, és amikor a menyasszony teljesítette kérését, előbb aprólékosan megmunkált karpereceket

húzott a csuklókra, majd gyűrűket az ujjakra. A gyűrűk is mind aranyosan fénylettek, s kövek ültek foglalatukban. Egy-egy rubin, fehér kristály vagy gyöngyszem.

Hátulról finom szemű nyakéket kerítettek Aranyka hófehér nyakába, amelyen elöl hét gyöngyszem csillogott.

Majd következett a menyasszony felövezése: a szövött övről csüngős veretek lógtak alá kétoldalt, s elfoglalták helyüket a szoknya leszaladó ráncaiban. Ha Aranyka lép, úgy néz majd ki, mintha szállna. S végül maga Ila állt elé, kezében a hajba való arany pártával. Feltűzte azt, és két csókot nyomott Aranyka két orcájára.

– Már szavak sincsenek rád!

– Mennyi idő van még hátra? – Aranykát már csak ez érdekelte.

– Elszaladt a délelőtt. Már nem sok – mosolygott Ila.

– Tudtam, hogy sokat elvesz egy asszonytól az öltözés, de ez azért már túlzás – morogta a fapalota tövében ülve Gerde.

– Ez egyszer, esküvő előtt még elnézné nekik a férfiember – tódított Iszperik –, de később is képesek ennyit öltözni ünnepségekkor!

– Még hogy csak ünnepségekkor…

A fűben sunnyadt a tizenkét fős társaság már jó ideje. Nem lett volna ez baj, mert a fűben feküdni nem túlzottan megerőltető foglalatosság, ha az ember nem készül semmire, s csak úgy eldobja magát. De ha készül, a várakozás mindennél őrjítőbb tud lenni.

Kinyílt a fapalota kapuja, de csak résnyire. Ila

lépett ki, és magához intett egy hétéves-forma fiút.

– Szólj Vajknak, már jöhet!

– Merre találom? – kérdezte a gyermek.

Ila kicsit töprengett, legalábbis úgy nézett ki, mintha töprengene.

– A lovaknál, a ménes széllel szembeni oldalán – mondta aztán, és visszalépett a kapu mögé.

A gyermek eliramodott.

– No, hamarosan kezdődhet – morogta Iszperik.

Vajk kisvártatva megérkezett, bedörömbölt a kapun, a tündérek pedig beengedték.

– Most mehetünk? – kérdezte Gerde.

– Mehetünk – biccentett Teleg.

A kis csapat felsorakozott a kapu előtt, Teleg pedig bedöngetett.

Résnyire nyílt ki, Ila állt ott.

– Mit akartok? – kérdezte.

– Lányt venni – mondta Teleg.

– Nincs itt semmiféle lány.

– Tudjuk, hogy van – mérgedett fel a vak vadász. – Beengedsz minket, vagy rátok kell törjük a kaput?

– Gyertek be, lássátok saját szemetekkel!

Ila kitárta a kapuszárnyat, és a vadászok besorjáztak az udvarra. Üres volt, csupán Vajk ácsorgott melle előtt keresztbe font kézzel a palota lakrészének bejáratánál.

Mintha egy fűszálat rágcsált volna!

Teleg és Iszperik léptek előre.

– Aranykát keressük, akit kinéztem magamnak asszonyul! – kiáltotta Teleg. – Merre van, adjátok elő!

– Látsz te itt asszonyt? – kérdezte Ila. – Persze,

hogy nem látsz, akkor se látnál, ha látnál, kérdezd meg azt a hóhányó Gerdét vagy a kétbalkezes Barsot! De Iszperik is megválaszolhatja, hogy bizony egy szemernyi leány sincs az udvaron!

– Mert bent van a házban!

– Hogyan lenne bent? Miért lenne bent? Hétágra süt a nap, ki az a bolond, aki ilyenkor jurtában van, vagy éppen gerendafalak között? Épeszű ember, de még épeszű asszony sem tesz ilyet. Lány meg kiváltképp nem, az Tavaszünnepkor kint futkározik a réten! Így van! – kapott a saját szaván Ila. – Menj ki a rétre, aztán kergesd meg a lányokat, fogdosd meg őket, s válassz közülük olyat, amilyen tetszik! De ne sertepertélj itt, mert jobb dolgom is van annál, semmint veled beszélgetni!

Aztán fogta magát és indult befelé.

Megindult utána Teleg, Iszperik, s mindahány mén férfi.

Ekkor lépett előre Vajk. A nemzetségfő kinyújtotta kezét, így parancsolt megállást Telegnek és a többieknek.

– Mit akartok itt, hé? – morrant fel zordan. – Nem értetek a tiszta szóból?

– Körülnéznénk a palotában!

– És mire vagytok kíváncsiak? Bolda lányom koszos ruhácskáira vagy a reggeli maradékára? Mert mást úgyse találtok bent.

– Ha azokra, hát azokra – felelte Teleg. – Vannak kutyáim, szívesen veszik a maradékot. Az asszonyodat meg ródd meg, ha koszos ruha van nálad, mert az ő dolga azt kimosni.

– A rovás meg az én dolgom, nem szorulok a

tanácsodra! – Vajk láthatóan mérges lett. – Kiteszlek innen két kezemmel, ha másként nem megy!

– Nem hiszem azt – dörrent fel Teleg türelmét vesztve. – Egyszer emeled fel a kezed, többet sem!

– Ki mondja ezt?

– Hát én.

Vajk testközelbe lépett.

– Én meg azt mondom, nagy a szád!

– Így van ez azzal szemben, aki lányt rejteget és letagadja.

Vajk az öklébe csapott.

– Állítom, nincs itt lány!

Teleg egy mozdulattal lekanyarintotta mellényét, és a földhöz csapta.

– De ha én azt mondom, van!

Kis híján összeverekedtek, Teleget Iszperik és Bars tartotta vissza, Vajkot Gerde. Éber, a vak Éber nyugtatgatta a kakaskodókat.

– Egyszerű ez! – mondta. – Ketten bemegyünk, Vajk vezet minket, s körülnézünk bent. Ha nincs lány, elmegyünk. De biztos nem lesz, hiszen Vajk a szaváról híres.

– Ilyen modortalan embert én be nem engedek otthonomba! – dühöngött Vajk. – Ha verekedni jött, akkor bizony verekedjünk! Ha vendégségbe, hadd lám, hol az ajándék, amit ilyenkor a házigazdának illik adni?

Teleg intett egyet, és hátulról hárman előreléptek rókabőrrel, nyestbőrrel, mókusbőrrel és fiatal vaddisznókoca díszként megdolgozott bőrével.

– Hát ez olyan vendégségre elég, ahol vizet

szolgálnak fel, és késsel levegőt szelnek, nem pedig jófajta birkahúst – fanyalgott Vajk. – Másod nincs?

Teleg intett még egyszer, és behoztak két díszes nyilat, hozzá tegzet és két-két tucat bronzhegyű nyílvesszőt.

– Na, ez már jobban tetszik! – Vajk kézbe vette az íjak egyikét, majd megtekintette a vesszőket. Közben persze csak hümmögött. Végül reáhelyezte a vesszőt az íjra, és kilőtte.

Kemény pendüléssel állt bele a vessző a kapu gerendázatába.

– Mégiscsak jóféle, habár silánynak tűnik – hagyta annyiban Vajk. – Hozzatok inni!

Most ő intett, és Ila egy tündérrel italt szolgált fel a vadászoknak. Teleg megkóstolta, lenyelte, de Gerde úgy köpte ki, mintha vizeletet itattak volna vele.

– Mi az Öregisten csudája ez? – kérdezte felháborodva.

– Tündérital – vágta felé a szót Ila. – Ha nem tetszik, kívül tágasabb!

– Szokjad, Gerde, szokjad! – intette a nagydarab férfit Teleg.

– Szokjad te! – morrant fel Gerde. – Te vágysz tündér-asszonyra!

Nevettek.

– Akkor hát körülnéznénk bent! – vetette fel Teleg.

Vajk megvakarta a fejét.

– Sokan vagytok! De kivezettetem neked azt az asszonyt, aki bent tartózkodik. Megfelel-e?

– Lássuk! – intett Teleg. – Majd nézik a többiek, én meg tapogatom!

– Ha le nem csapja a kezedet, megteheted – vigyorgott Vajk, és bekiáltott a palota ajtaján. – Aki asszony bent van, az mind jöjjön ki!

– Mi végre? – kiáltott ki bentről valaki.

– Egy kanos férfi kívánja látni. Lányért jött!

– Akkor megyünk!

Vajk csippentett a szemével a várakozó vadászok felé.

– Most meglátjátok!

Vártak.

Csitár megforgatta a kötelet, és feldobta a fal tetejére. A csáklya egyik kampója megakadt fönt, Csitár megfeszítette, aztán reáhelyezte súlyát. Elbírta őt. A mellette álló négy férfihoz fordult, és kiosztotta a feladatokat.

– Kinél van a béklyó? – Az egyik vadász jelentkezett. – Rendben. Sorban felkúszunk, én előbb, aztán Dér, és a többiek. Ne csapjatok zajt! Fent aztán a nyomomba eredtek, s ha valami közlendőtök van, mutogatással jelezzétek, mert a fene se tudja, milyen fülük van ezeknek a tündéreknek!

Minden a parancsai szerint zajlott. Felmásztak a kötélen Vajk fapalotájának falára, s annak is a legtetejére. Dér szólalt meg csak, egyszer.

– No, nem irigylem azt, aki majd ezt a Bolda lányt elveszi feleségül.

– Én a barátait nem – nyögte alóla valaki. – Menj már, nem vagyok én madár, hogy ég és föld között lengedezzek!

Csitár rájuk pisszegett. Tehette, már fent volt.

Kis idő múlva mellette álltak mind.

Lent az udvaron Teleg és Vajk veszekedtek.

Felhallatszott minden egyes szó a fafal tetejére. Éppen a koszos ruhákról folyt a beszéd.

Csitár intett, hogy „utánam”. Az öt férfi úgy osont a fal tetején, mint a vadmacska. Átmásztak az épület lakórészének tetejére, és a füstnyílás felé vették útjukat.

Körbevették azt, és lekémleltek. Ekkor valaki vizet önthetett a tűzre, mert füst és gőz keveréke csapott az arcukba. Az öt férfi úgy dőlt hátra, mint a gyökértelen fa, és lilult arcuk, mert bizony köhögniük kellett volna, de nem köhöghettek. Fulladoztak, hörögtek halkan, míg a torkukról, orrukból el nem tűnt a kényszerítő érzés.

Addigra viszont kellemesen elvesztették normális ábrázatukat.

– Itt… nem jutunk le! – hörgött Dér. Kiguvadt a szeme, mint amikor bokor alatt ül, gatya nélkül.

– Másik nyíláson? – Csitár orrán a visszafojtott levegő kinyomott egyet s mást. Törölgette is a férfi azt az ingujjával. Törölgette, s köhögött hozzá.

– Hacsak ott nem!

– Merre? – Nem láttak a saját könnyeiktől.

– Csak tudjam meg, ki volt az! – fogadkozott Bezeréd. – Lekapom a tökét.

– Nem lesz neki olyan.

Néztek egy másik nyílást.

Azt is őrizték, ott meg jó nagy tüzet raktak. Az öt férfi már óvatosabb volt, így megmenekedtek a pörzsöléstől.

– Hát hogyan lopjunk így lányt? – kérdezte kétségbeesetten Dér. – Nem ismerik ezek az illemet?

– Tündérek, mit vársz tőlük?

Csitár felegyenesedett. Hallgatózott.

– Teleg már fizet! Siessünk, mert szégyenben maradunk, hogy még egy asszonyt sem tudunk ellopni!

– Ereszkedjünk le valahol hirtelen! – ajánlotta Dér. – Menjünk vissza az előző likhoz, ott nem ég ki az ülepünkön a nadrág. Becsukjuk szemünk, s nem veszünk levegőt, csak előtte egy jó nagyot, és leszánkázunk a kötélen. Aki ott van, elkapjuk, száját betömjük, aztán felhajtjuk azt a menyecskét. No?

Jónak tűnt az ötlet.

– Úgy legyen! – felelte Csitár. – Mint a zivatar, úgy megyünk!

Egy esélyük volt.

Kinyílt a palota ajtaja, és egy vénségesen vén öregasszony jött elő. Vén volt, mint az ég, és csúnya, mint a föld.

A vadászok hátrahőköltek mind, Teleg kivételével.

– No, tapogathatsz! – intett Vajk.

– Ha jót akarsz, nem teszed – szólt be Iszperik Telegnek. – Ez dajkálta a nagyanyámat!

– Olyan öreg, hogy Szemes előre köszön neki, ha hajnalonta megjelenik a világ felett – tódította Bars.

– Még látta tisztán a kumiszos tömlőket – biccentett Orci.

Erre mindnyájan ránéztek. Kivéve persze Teleget.

– Mondjon valamit! – intett a vak vadász. – Ezek után le nem tapogatom, de a hangját hallani akarnám.

– Szagolhatod is – köhhentett Vajk.

– Egy életre be fog dugulni az orrod – mondta hittel Iszperik.

– Kihull az összes hajad, és minden szőröd – vallotta Bars.

– Ha fel meri emelni a szoknyáját, én mindenkit megölök az udvaron – hörögte Orci.

– A ló heréje csattogjon a farpofátokon! – csattant fel az öregasszony. – Lyány vagyok még, nem lyányt akartatok? Ki visz a jurtájába menyecskének? S ki adja nekem az első éjszakáját?

– Adja neked a vízisikló a maga farkát – ijedt meg Teleg. – Te Vajk, ez úgy sistereg, mint a köpet a tábortűzben. Van ennek foga?

– Egy szál sem – mondta meg a valót Vajk. – De így lesz ügyesebb, mint bármely tizenöt éves lányka!

– Huh! Ez olyan száraz menyecske lehet, ha megfürdetem nászéjszaka előtt a Zalkában, el sem süllyed a vízben. Hát előbb harapja le a férfiasságom egy vezérkos, minthogy ezzel az öregasszonnyal én egy ládára kerüljek! Vidd innen, Vajk, s most már tényleg hozd az én menyasszonyomat!

– De ha nincs itt?

– Ha nincs itt, ne hozd, de tudom, hogy itt van!

– Rosszul tudod! Bizonyosan sokat ittál tegnap este, és szépet álmodtál…

– Szép álom volt, valóban. Álomlelkem azonban a valót látta! Körbe akarom járni az otthonodat, hogy megtudjam, tényleg csak ezt a vénséget őrzöd-e bent! S nem nyughatom, amíg ezt meg nem engeded, törődj bele!

– Mi jogon akarsz te bejönni?
– A vendég jogán. Elfogadtad ajándékaimat.
Vajk csapdába került. Valóban elfogadta az ajándékokat, legalábbis nem utasította vissza azokat, s tekinthető ez annak, hogy kell neki mind: a bőrök, s a fegyver.
– Jól van – biccentett Vajk. – Téged körbevezetlek.
– Hová lett a szemed világa? – mérgesedett fel megint a vak vadász. – Nem látod, hogy vak vagyok? Kell egy szem nekem.
– Kicsi ahhoz ez a palota!
– Hárman még elférünk a falak között.
Vajk meghányta-vetette magában. Végül döntött, bár látszott rajta, hogy nem szívesen enged.
– Ha elfértek, gyertek!
Iszperik állt Teleg mellé. Így mentek be hárman a palotába asszonyt keresni.

Csitár és Dér egyszerre lendültek neki, és pár pillanattal később már a palota belsejében voltak, ott is a főteremben, a kialudt tűz mellé érkezve. Körbe sem pillanthattak, máris jöttek utánuk még ketten, s utolsóként Lugos.
Sosem tapasztalt ellenállás fogadta őket: rögtön a nyakukban termett egy-egy tündér, és hajukat tépték, fülüket harapták.
Némely esetben ez még talán tetszett is volna a vadászoknak, ám a tündérek nem ismertek sem istent, sem embert, s olyan erősen haraptak, hogy a vér is kiserkent a fülcimpákból.
– A mindenit! – csapkodott Csitár, de asszonyt megütni nem illő, így csak dobálta a tündéreket, s

nem bántotta. – Leszállni rólam, rusnya dögök!

Megpróbálta megfogni a haját tépő kezet, de a tündér gyorsabb és ügyesebb volt.

Dér eldobta magát a földön, és megpróbálta súlyával lenyomni a saját tündérét. Ment neki, jól fejlett férfi volt, s kisvártatva felülkerekedett.

Szégyenszemre birkózott az öt férfi az öt tündérrel. Lám, azok mennyivel könnyebbek voltak, mégsem sikerült őket azonnal legyűrni!

Ha látták volna ezt a küzdelmet mások is, biztosan nem léphet ki a napfényre az öt vadász egy ideig, olyan megszégyenülésben lesz részük.

Ám szerencsére nem látta senki. Dér szorította le először a maga ellenfelét, és lihegve hajolt föléje. A férfi arcát karmolásnyomok borították. A tündér vergődött, markában egy csomónyi hajszálat tartott, mint valami zsákmányt, amelyhez ragaszkodni kell. Szép volt, arca kipirult, szeme, mint a zsarátnok.

Dér taktikáját a többiek is követték, és lassan, fájdalmas sebekkel és zúzódásokkal, de mindannyian az ellenfél fölébe kerekedtek. Ám a tündérek leszorítása is elvett sok-sok erőt, és amíg így tartották őket, addig nem indulhattak el menyasszonyt lopni.

– Most mi légyen? – lihegte Lugos.

– Rakjuk ládába őket!

Körbenéztek. Nem volt itt láda.

– Csomagoljuk össze mindet! Van kötelünk!

– Ennyi nincs!

Dér nézegette a maga tündérét.

– Teszek Telegre! – mondta. – Hazaviszem ezt!

Erre valahogy a tündér térde találkozott Dér legérzékenyebb szervével, és a vadász kétrét

görnyedve fordult oldalra. A felszabadult tündér azonban, ahelyett, hogy segítségért kiáltott volna, vagy fogja magát, felpattan és elszalad, csupán annyit mondott: méhek.

– Méhek? – kérdezte döbbenten Csitár. – Miféle méhek?

Meglátta őket azonnal: ezer és ezer zümmögő méh szállt ki a fal egy résén keresztül, és láthatóan egy céljuk volt, azaz inkább öt: a vadászok!

Csitár hagyta a tündért s hagyta a kötelet. Felpattant, és a kijárat felé vetődött. Lugos, aki nem volt ilyen gyors, üvöltve dőlt le a maga foglyáról, és két kézzel próbálta meg elhessinteni a bogarakat. Körülbelül annyi sikerrel, mintha nyílt mezőn, záporban akart volna száraz maradni. Csípték a méhek a vadászokat, zümmögtek, kavarogtak körülöttük, sem a kijáratot, de még csak a falat sem lehetett látni tőlük.

A vadászok szégyenszemre menekülőre fogták, lesunyt fejjel, csapkodva futottak. Még Dér is, akinek olyasféle érzete volt, mintha ágyékában egy hatalmas őrlőkövet rejtettek volna el.

Csitár nekiszaladt egy gerendának, és csak a szerencséjének köszönthette, hogy onnan visszapattanva a folyosóra pördült.

Futott a méhek elől, s üvöltésével vezette a többieket; azok a hang után mentek, s mentek volna akkor is, ha Csitár egy láp közepébe szalad bele.

Elrohantak Vajk, Teleg és Iszperik mellett is, de bizony köszönésre sem méltatták őket.

Iszperik csodálkozva bámult: vajon miért

hadonászik az öt vadász. Miért ütik az üres levegőt?

– Kik voltak ezek? – nézett a menekülők után Vajk.

– Mit tudom én – tagadta le Teleg. – Ez a te otthonod! Mit tudhatom, kik szaladgálnak benne összevissza?

Az egyik szobában azután reáakadtak a tündérekre.

– Van itt annyi lány – örvendezett Iszperik –, amennyi hosszú-hosszú időre elég lenne, legalábbis egy nagy család összes fiúgyermekének!

– Köztük van az enyém is? – kérdezte Teleg.

– Az attól függ, melyik a tied – morogta Vajk. – Keresd meg magadnak!

Teleg úgy tett. Mindegyik tündér arcát végigsimította, és leghátul megtalálta a maga mosolygós-szerelmes leányát: Aranykát.

20.

Illem szerint megalkudott Vajk és Teleg. Teleg a maga állataiból ötven marhát adott Vajknak, és száz birkát. Ezeket Vajk fogadott lánya után elvette, de rögtön tovább is adta Aranykának. Csupán a bőröket és a két íjat tartotta meg a nyilakkal, amiket házigazdaként kapott.

Ila közben nyugtatgatta a tündéreket, hogy bármily furcsa, az embereknél így szokás. Megpróbálják elrabolni a menyasszonyt, még akkor is, ha néha ez a rablás csak színlelt. S ha nem megy, akkor kifizetik az árát az apának. Ám mivel Vajk nem apja Aranykának, csupán a játék

kedvéért vállalta el az apai feladatokat, jogos, hogy a tündérnek – egynapos lányának – adja a vételárat. Megtarthatná, de így tisztességes.

Legyenek a fiatalok gazdagok és boldogok.

Ezek után Teleg és a díszbe öltözött Aranyka kivonult a palotából a jurtafalu népe elé. Virágokat szórtak a nyakukba, és mosolyogtak. Teleg bejelentette házasulási szándékát, és Aranyka a nyakába borult.

Vajk előrelépett, és más kérők után tudakolózott, majd hogy azok egyáltalán nem jelentkeztek, visszafordult a pár felé, és áldását adta rájuk.

Most következett Ila.

Felvonult tündéreivel a pár és a falu lakosai közé. Elcsendesedett Ágos falva, sosem láttak még olyat, hogy tündér adjon össze házasuló feleket. Vajon milyen lehet egy tündéresküvő?

Selyemaranyhajú Tündér Ila megszólalt.

– Nagy nap ez a mai – mondta hangosan. – Tündérnek is, embernek is. Nekem is és Vajknak is, és hasonlóképp az Ágos nembéli Telegnek és Aranykának, aki a tündérek közül jött ide, s mivel szíve itt maradt, ő is szeretne itt maradni.

Hattyúk repültek el a magasban, és kisvártatva virágszirmok kezdtek hullani az égből.

Mocorogtak és csodálkoztak férfiak és nők. A tündérek Ila körül csöndes dúdolásba kezdtek. Nem volt szöveg, csak lágy dallam, andalító, szerelmes muzsika emberi s tündéri fülnek egyaránt. A várakozók között összebújtak a házasok s a fiatal párok.

Talán a tündérek tették ezt, talán a tavaszi szellő s az illatok… a lágy meleg, Szemes sugárzó

tekintete, mellyel az égből lenézett a világra.

Napatya fénye úgy permetezett alá, mintha csak testre való kenet lett volna.

– Évek óta élünk már egymás mellett, és reménylettem, hogy eljő ez az alkalom mihamar – folytatta Ila. – Örömemre szolgál, hogy az emberek közül éppen ezt a vadászt éri a tündér nyújtotta boldogság, és hogy a tündérek közül éppen ezt az emberi. Úgy érzem, itt a helyünk.

Ila egy pillantást vetett Vajkra, akinek az egész arca mosolygott, nem csupán a tekintete vagy a szája, de a szeme sarkában a gyűlő szarkalábak, és homlokán a ráncok is.

Újabb szirmok hullottak alá, aranyszínűek, a menyasszonyra és a vőlegényre.

Ila ekkor egy almát varázsolt elő valahonnan. Belemélyesztette körmét, és pillanatok alatt kettéhasította. Ügyesen, hogy a magok ki ne peregjenek a földre, a felet-felet Teleg és Aranyka kezébe tette le.

A házasulandók megették az almát, csupán a magokat köpték ki tenyerükbe. Mindegyikük felfogta, és vigyázva őrizte. A nászéjszakán a bőrök alá kell tenni, hogy a házasságot bőséges gyermekáldás kísérje.

Ila összefogta magot tartó kezeket, és Boldogasszony áldását kérte a párra. Fiúkat és lányokat kért, jó egészséget, szerencsét. Tündérszokás szerint meghintette virágillattal a pár fejét, és a Tündérkertben termett csengő barackot kínált nekik. Amazok ettek a barackból ízes leve lecsorgott ajkukon.

Ezek után jött az emberi szokás: Ékesurat köszöntötték, ember teremtőjét, a test gazdáját,

majd Lélekurat, a lélek őrzőjét, s végül Égiurat, az egész világ urát.

A Napatyát és Holdanyát éltető köszöntőket a sámán tiszte lett volna elmondani, ám mivel sámán egy sem jött le az esküvőre, Vajk volt az, aki megtette. Vajk volt az is, aki a nemtőket tanúságtételre szólította fel.

Ismét csak Ila következett. A tündér nagy levegőt vett, készült a nagy kérdésre.

– Ágosbéli Teleg, vadászok vadásza, szereted-e ezt a lányt, aki melléd állt, s kezedet fogja?

– Szeretem – felelte Teleg.

– Tündérem, szereted-e ezt a férfit, aki melletted áll, kezedet fogja?

– Mindenkinél jobban.

– Akkor hát a szerelem erejénél fogva legyetek egy pár örökkön-örökké, míg a halál el nem választ benneteket! Csókold meg választottadat, Aranyka, és csókold meg asszonyod, Teleg! Legyetek boldogok!

No, ha Ágos falvának lakosai nem láttak még tündér-esküvőt, akkor a tündérek pontosan ugyanígy voltak az emberek lakodalmával. Örülni és mulatni ugyan a tündérek is tudnak, de nem ennyire hangosan.

Mindenki mulatott, férfi és asszony, suhancok és fiúcskák, de még a csecsemők is. Versenyt kiabáltak az örvendező vadászokkal.

Tündér Ila irányozta az étkek felszolgálását, de emberi szokás szerint. Erre az alkalomra Vajk asszonya megtanulta az emberi szabályokat s intéseket. Előbb az ifjú pár kapott, a következő szavak kíséretében:

– Az erdő táplálta a tüzet, melyre a bronzüstöt tettük, s az üstbe a vizet, a vízbe a húst. Köszönjük meg az állatnak, hogy táplál minket önnön magával! Köszönjük a fának, a tűznek, a víznek és a fémnek, hogy eledelünket elkészíthettük segítségével, és köszönjük a földnek, hogy tartotta az üstöt!

Elsőként Aranyka mert Telegnek, szintén csak emberi szokás szerint, ám az első falatokat a tündérek kérése alapján ették meg.

Tündér Ila állított eléjük aranytálcával.

– Mielőtt ennétek a levesből, kérlek, áldozzatok Boldogasszony örömére is.

A tálcán egy fej hagyma, egy finoman megtisztított, hófehér gomba és egy fürt szőlő volt egymás mellé fektetve.

Aranyka megszegte a hagymát, s egy fél ívet Teleg szájába tett.

– A föld alatti világ gyarapodásáért – mondta a tündér, majd maga is bevett egy fél hagymakarikát. Másodjára a gomba kalapjából vágott ki két cikket, s a hagyma után azokat kapták be. Végezetül a szőlő egy-egy szeme következett. – A földi világ gyarapodásáért, és a föld feletti világ gyarapodásáért.

Nem is Teleg fintorgott rágás közben, hanem a körülötte állók.

A tündérek némelyike elnevette magát az emberek arckifejezésén.

Azután az asszonyok végre-valahára megkezdhették a kumisz kiöntését, a húsok körbehordozását. Oldalt előkerültek a hangszerek is, megannyiféle dob – volt ott kivájt fatörzs, bőrrel feszített szita, üstdobok –, számtalan

csengő és pergő, hüppögető, de még bika is. Felvonultak a tamburral is páran, akik tudvalevőleg ügyesen játszottak rajta, és hamarosan akkora zenebona lett, hogy ki-ki a saját énekét is nehezen hallotta meg.

– Mindig ilyen féktelenek az emberek? – kérdezte az egyik tündér Selyemaranyhajú Ilát.

– Ha örülnek, többnyire igen. Ha nagyon nagy a fájdalmuk, néha akkor is – válaszolta mosolyogva Ila. – Olyan ez, mint amikor túlburjánzik a rózsatő. Ijesztő a sok-sok tövissel, de vadságában nagyon szép.

– Aranyka élvezi.

– Aranyka szereti a férjét, és már sokat volt emberek között. Látott esküvőt és lakodalmat is. Táncoljatok az emberekkel!

A tündér nagy szemeket meresztett Ilára.

– Úgy hiszem, még nem jött el annak az ideje!

– Mikor, ha nem most? Nézd már, az a vadász éppen Zengőt szédíti! Csitár valóban megkörnyékezte a maga tündérét. Megismerte valamennyi közül is, nem feledhette el arcát.

– Ne haragudj, vadász – mondta Zengő –, azért a mozdulatért!

– Már el is feledkeztem róla – felelte vigyorogva Csitár. – Nem egykönnyen, de elfeledkeztem róla, s hogy haragudhatnék egy tündérre, aki már megérintett egyszer? Szerelmi zálogot is vett, annyi fürtömet tépte ki, amennyiből két karkötőt is készíthetne magának.

A tündér nevetett.

– Legfeljebb ha babatömésre használom! Jók nekem a karkötőim!

Távolabb Vajk Zekével beszélgetett.

– Nem kaptál kedvet a nősülésre, Zeke? – kérdezte a vadászok vezérét.

– Kinőttem én már abból a korból.

– Kapj el egy tündért! Amúgy is hosszabban vannak e földön, mint bármelyikünk.

– Hogy virágszirmok hulljanak rám a magasból? – mosolyodott el Zeke, – Minek nézel te engem, Vajk?

– Teleget nem zavarták a szirmok – mutatott a férfira Vajk. Teleg éppen Aranykával csókolózott, s mintha abba se akarták volna hagyni.

Nem is akarták.

Valami azonban mégis megakasztotta őket.

Éber kászálódott fel, és magasba emelte kupáját. Nem sokan vették észre, így Gerde melléje állt, és leüvöltötte a közelben állók arcát. Mellettük rögtön csönd lett, és hamarosan a távolban lévők is észrevették magukat, de legfőképp a köszöntőre készülő világtalan vadászt.

Végre csend lett, úgy-ahogy.

– Nohát! – mondta Éber, és belekezdett. Minden szót kihangsúlyozott, ritmusban beszélt.

Józan eszét Teleg a mezőn elejtette,
Aranykát ezért baljára ültette.
Ha már így megesett a baleset Teleggel
Volna egy tanácsom, Teleg, ne feledd el!
Ha újólag úgy esik, ülteted asszonyod,
Öledbe úgy tegyed, ha nadrágod letolod!

A vadászok nevettek, a tündérek szégyenlősen ruhaujjuk mögé bújtak. Aranyka viszont mint egy tenyeres-talpas emberi asszony viselkedett:

poharat emelt Éberre.

Éber az első kortyot a földre löttyintette áldozatként, azután ivott. Példáját mindenki követte: az első korty az isteneket illeti.

Ezek után se szeri, se száma következtek a jókívánságok és a mondókák, s még az sem zavarta meg a köszöntőket, hogy egyre kevesebben figyeltek rájuk. Hogy is zavarta volna meg őket, amikor minden köszöntés után inni kellett, s maguk a verselők is egyre részegebbé váltak.

A versek között volt aztán olyan is, amelynek hallatán az asszonyok gyorsan elcipelték porontyaikat a jurta mélyére. Vannak szavak, amikkel a gyermek elég, ha később ismerkedik meg.

Vacsora után megkezdődött a tánc. Ismét megszólaltak a zeneszerszámok, és húzták, vonták, ütötték a muzsikások a talpalávalót.

Feljöttek a csillagok is az égre, a mén nemzetségek nemtői, az Aranykor nagy alakjai, vadászok s vadak, istenek és istennők követték nyomon tündér és ember lakodalmát. Aranyszínükben sziporkáztak fenn, s aranyos harmatot szórtak a földre, emberek fejére, közöttük is Aranykára, ki a nevét is a csillagokról kapta. A fiatalasszony feje körül halovány glória sugárzott, s minden leány, aki csak ránézett, kis irigységet érzett, de nem túl sokáig, mert a szépség elöntötte a szívüket, s inkább a szeretet foglalt ott helyet, kiűzve minden más, nem illendő érzést.

Teleg ugyan nem látta a fényt, de érezhette, mert el nem eresztette a tündér kezét, és úgy

mosolygott, mintha csak egy egész ménes meg háromnemzetségnyi erdő lenne az övé.

A fapalota előtt meggyújtották a nagy tüzet, amely messzire világított, de legfőképpen a táncolókat vonta körébe. A hatalmas lobok mellett lepkének tűntek hosszú árnyékukkal az emberek, mintha csak a lángok miatt érkeztek volna. Azután fellobbant még oldalt pár tűz, s a középső gyorsan leégett, inkább csak elnyúlt, mintsem magasba tört volna, és már nem volt olyan félelmetes.

– Ennek a hírét héthatárra elviszem – szólította meg Gannak Vajkot. – Ekkora esküvőt nem láttam még, pedig nem akármennyi helyen megfordultam már életemben!

– Italra, ételre vagy hangzavarra gondolsz-e, Gannak? – mosolyodott el Vajk.

– Mindháromra, és a zenére meg a bokacsattogtatásra! Aztán meg ott születtem az Aranybirodalomban, és ott is nőttem fel, de még a férfikorom java részét is ott töltöttem, de olyanról nem hallottam, hogy egy ember elvett volna egy tündért. Van valami ebben a pusztai levegőben, ami megbolondít mindenkit.

– Józanná tesz – emelte fel ujját Vajk. – Pontosan itt rajzolódnak ki a fontos és a lényegtelen dolgok, s itt válnak el egymástól élesen. Amíg ott voltunk az Aranybirodalomban, töprengenem kellett, mit tegyek, itt meg olyan tisztán áll előttem, mint Fénylőhold arcának rajzolata a tiszta nyári estéken. És te, Gannak? Századszor kérdezem, hogy nem kaptál-e kedvet a nősüléshez.

– Most mondtad, hogy az itteni levegő józanná

tesz. Miért kérdezel akkor bolondságokat?

Mindkét férfi nevetett, és koccintottak.

– Annak örömére, hogy találkoztunk! – emelte meg a maga italát Vajk.

– S reményére annak, hogy a muzsikusok majd elfáradnak, s nem püfölik úgy azokat a dobokat!

– Ebben ne reménykedj! Ha elfáradnak, még a tamburát is ütni fogják.

Új fogás jött: vadpecsenye. Malacok, nyulak, fácánok kerültek ki az asztalokra, hogy aki eleddig mulatott, most erőt gyűjthessen.

– És mikor rabol el engem az én édes férjuram? – fordult Aranyka Teleghez. – Még mielőtt megszöknék az éjszakába?

– Miért szöknél, amikor soha nem lelsz jobb helyet a két ölelő karomnál? – Teleg magához vonta asszonyát. – S ha messzire szaladnál, messziről kellene visszajönnöd.

– Ne várjuk meg az éjszaka közepét! – suttogta Aranyka. – Szökjünk el együtt!

Teleg válaszképp felemelkedett, s húzta magával a tündért. Elfelé ment a mulatozóktól, s nem is ütközött bele senkibe, aki látta, kitért előle.

– Nohát, szökik a pár – morogta Gerde. – Nem kapjuk el az asszonyt, s futunk vele messzire?

– Ez most nem az a mulatság – állította le Gerdét Zeke. Nézte a sötétségbe vesző Teleg és Aranyka alakját. – Tündér ez, s nem biztos, hogy jó néven venné, ha valaki a hátára kapná, és árkon-bokron túlszaladna vele.

– De hát Bars most öltözik be bolond-menyasszonynak!

– Azt meg jobb, ha nem látja! – Zeke Gerde

vállára csapott, és kacsintott mellé. – Elmulatunk mi nélkülük is, hadd tapasztalják ki kettesben egymást!

Gerde vigyorgott, és eldobta a kezében tartott csontot az egyik kutya felé.

A kutya felugrott, s a levegőben kapta el. Örülhetett, mert bőviben volt rajta még hús. Ezen az estén nem számított bűnnek az ilyen pazarlás, kapja meg ember s állat mindazt, amire vágyik.

Mire az állat visszaesett talpára, állkapcsa már kettéroppantotta a csontot, s őrölte tisztes erővel. Úgy, ahogy kutya még soha.

Ha bárki az állkapcsára néz, látja, hogy nem egy kutyának az állkapcsa az. Olyan tépőfogak húzódtak meg ott, amelyekkel embert lehetett ölni…

21.

Zeke a levegőbe szimatolt.

Erjedt kumisz csípős szaga, húsok és füst illata, izzadt férfitestek kipárolgása. S mindezek mögött haloványan a tavasz frissessége, esti szellő és virágillat. Tündérek és emberek, ha együtt vannak, össze tud keveredni a világ.

Zekének ez azonban nem volt elég. Hiába a szagok kavalkádja, valami mást érzett, mást keresett orrával.

De miért is szimatolt a levegőbe?

Miért is?

Nyugtalanság lett úrrá rajta, amiért nem tudta okát adni a mozdulatnak. Más azt mondaná: a levegőbe szimatolt, és akkor mi van? Érezte, amit érzett, s ne keressen többet! Már az csoda, hogy

ennyi illatot különválasztott.

Zeke azonban nem nyughatott.

Úgy csendesült el számára a mulatság, ahogy az ember víz alá bukik, és a felszín alatt elvesznek a zajok. S úgy távolodott el tőle a táncolók és éneklők képe, mintha csak megnyújtanák előtte a tisztást, s ami karnyújtásnyira volt, hirtelen kődobásnyira kerül. Zeke a láthatón és hallhatón túlra volt kíváncsi.

Arra, ami érzékeit tudattalanul megmozgatta az elébb. Arra, ami arra késztette, hogy a levegőbe emelje orrát.

Zeke a szél járását fürkészte. Lassan fordult körbe.

Vajk persze, hogy észrevette. Nézte, mit csinál a vadászok vezetője. Tudta, hogy Zeke ösztöneire érdemes odafigyelni. Ma este vajon mit jeleznek azok az ösztönök?

Néha tán túlontúl gyanakvó ez a Zeke. Mintha állandóan készenlétben kellene állnia, állandóan figyelnie. A nappal és az éjjel minden órájában. Nem is bírta ki még ezt a határtalan készenlétet egyetlen asszony sem.

Ezt gondolta Vajk, ám nem tudta levenni tekintetét Zekéről, ahogy Zeke sem bírta abbahagyni a figyelést.

Tündér Ila volt a harmadik, aki a lánc szemének beállt. Ő férjének nézését kapta el, s onnan ugrott tekintete Zekére. Értetlenül nézte a vadászt, de azután ő is megérezte…

A szagot.

Inkább egy gondolat volt, mint egy szag, de az orrát facsarta legelébb. A kényes, figyelmes tündérorrot, amely felülmúlja a férfiember

szaglását minden tekintetben.

Zeke ekkor Vajkra nézett.

– Hol vannak a kutyák? – kérdezte távolról. Vajk leolvasta szájáról a szót.

Hol vannak a kutyák?

Hol is?

– Boldogságos asszonyom! – suttogta Ila.

Mindenütt ott voltak. Szélirányban és széllel szemben is. Nem csupán egy-kettő, hanem száz, kétszáz.

Zeke lassan, nagyon lassan fordult a mulatózok felé. Hogyan riassza őket? Milyen szó hat a vadászok eltompult elméjére? Mi az, ami felrázza őket egyik pillanatról a másikra?

Ila a tündéreit kereste. Reájuk fognak először támadni!

Fegyvert a kézbe! Fegyvert! De ki hoz fegyvert egy menyegzőre? Zeke agya sebesen forgott.

– A kések! – mutatott Vajk a tálcára. Akkor már ő is tisztában volt vele, hogy valami nagy baj közelg. Tudták, de egyikük sem mozdult. Olyanok voltak, mint a szúnyog, amely póknak hálójába fut. Ha megmozdul, nyakán a veszedelem.

Minden rezzenésüket figyelték.

Hiába voltak óvatosak, a baj már körbekerítette őket.

Minden örömtelinek és vidámnak tűnt, harsány ujjongás csapott fel, és ketten versenyt táncoltak középen. Aki nem táncolt, az evett vagy ivott, vagy éppen énekelt. S tették volna ezt hajnalig…

Pillanatok voltak már csak hátra.

Hogy ki vont kit a jurtába, azt lehetetlen lett volna eldönteni. Úgy tűnt, mintha Teleg húzná Aranykát, de a tündér a nyakán volt nagyon a vadásznak, s finoman irányozta lépteit a sötétben, ami kétszeres volt: egyrészt Teleg vaksága, másrészt az éjszaka miatt. Mégis könnyedén megtalálták a jurtájukat, amit a tündérek feldíszítettek a nászra: belül aranytálak, aranyágak sokszorozták meg a középső tűzhely vöröslő lángjait. Mindaz, ami ide került, ajándék volt Tündérkert népétől, s nem csupán egy éjszakára, de egy életre kapta a pár.

Az ajtó felett egy bronz csengettyűsor csilingelt a finom esti szélben, Éber ajándéka. Teleg, amikor átlépett alatta, felnyújtotta kezét, és végigsimított rajta, újabb hangokat csalva ki ezzel belőle.

– Mint a nevetésed – mondta Aranykának.

Meleg volt bent a jurtában, de hamarosan még melegebb lett, amikor Aranyka az almamagvak nászágyba rejtése után magához vonta Teleget, s újdonsült férje kezét becsúsztatta a mellénye alá. A tündér akkor már megszabadult réteges szoknyáitól, jól zárt felsőjétől, s egy könnyed menyecskeruha volt csupán rajta, ami illett a tánchoz és a sürgés-forgáshoz, s keveset kellett vele szöszmötölni a nászéjszakán.

Teleg a tündér finom, meleg bőrét érintette ujjaival, és beleborzongott a gyönyörűségbe. Érezte ám azonban azt is, hogy Aranyka is remeg. Remeg minden porcikájában.

– Énekeljek neked? – kérdezte suttogva a tündér.

– A hangodba szerettem bele legelébb – mondta

gyengéden Teleg.

Kibújtatta a tündért a mellényből, majd az inget is lassan leemelte róla, áthúzta fején és karján. Közben arcát Aranyka mellére helyezte, szájával a bőrt csókolva, finoman, mint egy kismadár szárnyrebbenése. A tündér kacagott, s kacagása dúdolásba ment át. Szerelmes dallamot dúdolt… Amikor lekerült az ing, Aranyka Teleg mögé nyúlt, és lassan húzni kezdte a vadász ingét kifelé a nadrágból, húzta, húzta, majd belekapaszkodott az aljába, s átemelte azt Teleg fején. Félmeztelenül álltak egymással szemközt, s ekkor átölelték egymást, hogy érezzék a másik közelségét, a másik melegét.

– Most betapasztanám a szád – lehelte Teleg.

Aranyka Teleg feszes izmait, a férfi a tündér mellét és mellbimbóit érezte testéhez nyomódni, s az igazi izzás csak ekkor csapta meg őket: olyan forrón kezdtek csókolózni, hogy a tűz középen elszégyellte magát hűvösségéért, és ellobbantotta utolsó lángjait.

Ki tudja, mióta sikoltoztak és üvöltöttek kint, amikor végre meghallották a felfordulás zajait, a fájdalom és a küzdelmek kiáltásait.

Vajk meglátta az első kutyát, és már nyúlt is a kés után. Az állat észrevette a mozdulatot és óvatos közeledése lendületes támadásba váltott. Vicsorogva ugrott neki a férfinak.

Az Ágosbéliek vezetője nem sokat késlekedett, eldobta a kést, hegyével előre. Jött a kutya, s ugrott, amikor a kés eltalálta álla alatt. Repülése megbicsaklott, és vergődve, rugdalózva, nyüszítve esett a földre. Vajk nem volt rest, már

rajta térdelt és elvágta torkát.

Ronda dög volt, kutya és szellem keveréke.

Mire Vajk felegyenesedett, a mulatozókra rontott a jurtafalu szinte összes kutyája. Lett sikoltozás és üvöltés, az asszonyok menekültek, a férfiak felfogták az első támadás hullámát. Pillanatokon belül kijózanodott még a legrészegebb vadász is, csodálkozni nem volt idejük, a cselekvéshez pedig hozzászoktak életük során.

Az erdő sosem engedi meg, hogy gondolkozz, ha dühödt vad van a közelben. Az izmoknak kell akkor feszülniük, s a gyakorlatnak kell vezetnie a mozdulatokat.

– Asszonyok a fapalotába! – üvöltötte Vajk, és intett is hozzá. Rohant előre, lökte a palota felé, akit ért.

– A gyermekem a jurtában alszik! – sikoltotta egy fiatalasszony.

– Aki teheti, a palotába! – üvöltötte körbe Vajk. Akármi is történjék, azt könnyebb védeni.

A mulatságból menekülés lett, a táncból harc. Ököllel, botokkal vagy késekkel, ami a kézbe akadt. A zenészek a dobbal, a hüppögető fájával, magával a tamburával támadtak neki a megszállt állatoknak. Akik éppen ettek, a késüket használták védekezésre. De akadt, ki a mellényét vette le, s tekerte egy mozdulattal a csuklója köré, hogy ha torkának ugrik valamelyik dög, akkor legyen mit betenni az állkapcsok közé.

Szikrázva szállt az égnek ezernyi apró, izzó pernye, amikor a birkózók belegázoltak a tüzekbe. Acsarkodás, morgás, kiáltozások töltötték be a jurtafalut. Hová lett már a zene és

az ének!

Ila maga mögé gyűjtötte tündéreit, és egy ősi varázslattal próbálkoztak. Az életet akarták a halál fölébe juttatni. Ezen a napon semmi keresnivalójuk nincs e világon a szellemeknek. Ez a nap az életé!

– Ez az ökölharc többet ér mindennél! – feszítette meg a tündérek felé az izmait Gerde, miközben másik kezével meglóbált egy dögöt: egyszerűen széttépte a fejét. – Gyerekjátékok! – szólt még lefitymálóan a kutyákra.

A kutyák azonban csak az első őrse volt a megszállt állatoknak.

Recsegés-ropogás hallatszott éjszakról, mintha óriási fák törnének keresztbe.

– A jurták! – ismerte fel a recsegés mivoltát Ilán, aki kedves szekercéjével hadakozott, s két kutyát megszabadított már rossz szellemétől. – Törnek a jurták!

Ő már csak kellett tudja, hiszen nagy részüket maga állította fel.

– A bivalyok! – hűlt el Karcsa.

Zeke megpróbálta összefogni a vadászokat.

– Íjakért és nyilakért menjen, aki tud! – kiáltotta szét. – Íjak és nyilak kellenek mielőbb!

A tündérek hiába igyekeztek megidézni Bau éltető erejét, csak annyit értek el, hogy a kutyák őket nem támadták meg, csupán kerülgették, mint farkasok a birkanyájat.

– Más kell ide! – mérgesedett meg Ila. Egy kutyadögbe botlott, lehajolt, és szőrszálakat tépett ki belőle. Két tenyere közé kapta, megdörzsölte, majd kinyújtotta őket előre, s rájuk fújt egyet.

A megcélzott kutyák oldalába eleven erővel mart bele a fájdalom, mintha csak szálkák százai csapódtak volna beléjük. Ila fordult körbe, dörzsölte tenyerét, s ismét fújt. A megszállt állatok fájdalmas vonyítással fogták menekülőre: hiába, a bennük levő szellem ettől a fájdalomtól nem tudta megóvni őket. Ez nem fém vagy fa okozta fájdalom volt, hanem varázslat, amit még ők maguk is megéreztek.

Mindenik elűzéséhez azonban kevés ez.

Megjelentek az első íjászok, és rögtön tizedelni kezdték a kutyákat. Kellett egyre négy-öt nyíl, hogy támadásuk megtörjön, és kellett még pár, hogy kiszenvedjenek. Torzult életükhöz jobban ragaszkodtak, mint az megjárta volna.

A bivalyok tovább tomboltak éjszakon. Mintha legázolni készülnének az egész falut.

A jurták közül felbukkantak azok a menekülők, akik megfogadták Vajk szavát, és a palota falai közé igyekeztek. Többnyire asszonyok a gyermekeikkel. Futottak befele, míg a vadászok velük szembe. Kerülgették egymást, de legfőképp a kutyákat, legyenek azok élők vagy holtak.

– Befelé, tündérek! – irányított Ila is.

Vajk egy pillanatra látta a kapuban nyilazó Zelét. Ügyesen és pontosan célzott a fiú: nyílvesszői tenyérnyire suhantak el az asszonyok mellett, de csupán szelük érintette meg őket. Bronzhegyük viszont pontosan csapódott bele a még életben levő dögökbe.

– Aranyka! Aranykával mi lesz? – kiáltotta vissza egy tündér.

– Értük megyek!

Vajk azonban visszalökte.

– Majd én!

Kikapott pár nyilat egy vadász kezéből, s egy íjat egy asszonyéból, aki azt gyermekével együtt cipelte befelé. Nyilván azt gondolta, jól jön a fegyver valakinek, nem fontos, hogy férje használja azt.

Ila hagyta Vajkot. Mégiscsak férfidolog ez.

Vajk pedig rohant.

Teleg kését kapta föl elébb, majd egy szekercét. Jobbjában a késsel, baljában a szekercével lépett a bejárat felé.

– Hova mész? – kérdezte ijedten Aranyka.

– Ez az én esküvőm – mondta sötéten Teleg. – Valaki bajt támasztott. A küzdelem zajai még erősebbek lettek. Aranyka Teleg elé ugrott.

– Hiszen nem is látsz!

– Baj van odakint.

– S baj lehet idebent is. Majd legyőzik azt, ami kint van, a te vesszőiddel! – mondta Aranyka, s maga sem tudta, mi ütött belé. Így megváltoztatja az asszonyt a házasság? Egyik pillanatban még úgy tekint a férfira, mint madár az ágra, ahova leszállhat, ahol megpihenhet, aztán amikor fészket rak az ágra, már úgy, mintha övé lenne az egész fa. – Védj engem!

Teleg megtorpant, s a szavak állították meg, nem is a tündér keze.

– Igazad van, ez az én feladatom. De kint is szükség lehet rám.

– Feleannyira nem tudod irányítani erődet, mint mellettem. Mellettem, aki a szemed vagyok…

Teleg megcsókolta a tündért.

– Kanyarints magadra akkor valamit, s

mehetünk!

– Hova?

– Vissza a mulatságba!

Aranyka Teleg ingét kapta magára, az akadt a kezébe először. Aztán kikukkantott a csillagfénytől és izzó pernyétől szikrázó éjszakába. Az árnyak úgy táncoltak a jurták oldalán, mintha az Ágos nembéliek is csupán szellemek lennének.

– Gyere, Teleg!

Kéz a kézben indultak a fapalota felé, oda, hol nem sokkal korábban még mindenki mulatott. Mögülük recsegés-ropogás hallatszott, és egy jurta úgy zúzódott szét, hogy darabjai százfelé repültek. Rokkant egy másik jurta is, mintha hatalmas test zuhant volna rá…

Aranyka fekete árnyat látott.

Elrántotta Teleget. Nekizuhantak egy oszlopnak, majd egy bőrfalnak. Telegnek kihullott a szekerce a kezéből.

– Mit csinálsz?… – De akkor már érezte, közvetlen közelről. Fújtattak és hörögtek, s olyan szaguk volt, mintha a mocsárból keltek volna ki. Pusztítani akartak, mindent eltaposni, nem számított, van-e ott valaki vagy nincs.

Aranyka Teleg szájára tapasztotta a kezét, de ez cseppet sem számított. A lucskos szőrű, dühödt bivalyok vérben forgó szemmel indultak feléjük.

A tündér talpra rántotta Teleget, és húzta maga után. Nem kellett erőlködnie, mert a vadász érezte és ismerte rándulásait, s remekül alkalmazkodott. Életüket azonban mégiscsak az mentette meg, hogy a nagy igyekezetben két bivaly egymásnak szaladt, s kidőltek, újabb jurta

oldalát szakítva be. Mialatt újra lábra kászálódtak, a menekülők három jurtával előrébb jártak már.

Hátul még többen és többen jöttek. Lábuk alatt dübögött a föld.

Aranyka a palota felé fordult, hogy majd ott menedéket lelnek. A megannyi sötéten ásítozó, kúpos jurta között a középső tüzek fénye mutatta az irányt. A halovány vöröses derengés és a szikrakitörések, amelyek a csillagok felé törekedtek, fel az égbe.

Oldalról csapott le rájuk egy dühödt állat, levágva azt a kanyart, amit a tündér és a férfi tett meg. Elébük ugrott, s ők újra irányt változtattak.

Ám mögöttük is ott volt egy, és Aranyka nem tudott jobb megoldást, mint hogy beugorják egy jurta ajtaján. Bent megpillantotta a kőből emelt tűzrakó helyet. Annak oldalánál, ha meghúzódnak, hiába dől rájuk a szerkezet, marad ott hely két embernek.

A tündér lerántotta Teleget, s mellé bújt.

A bivalyok nekirontottak a jurtának.

Vajk menekülők között s azokkal szemben futott Teleg jurtája felé. Futás közben csatolta derekára a tegezt, ragadott ki egy nyilat, s tette a húrra, minden eshetőségre készen. Ahogy kijjebb jutott a faluban, úgy ritkult az emberek áradata, s úgy lett hangosabb a féktelen pusztítás hangja.

Két árnyat látott megvillanni: egy fehéret és egy félmeztelent. A fehér kézen fogva vezette a másikat. Vajk azonnal felismerte őket.

Óriási test csapódott akkor elé, s eltakarta a kilátást. A bivaly is a menekülőket figyelte, és farával fordult Vajk felé, nem vette észre a

vadászt. Vajk villámgyorsan lőtt, s mire a bivaly megfordult, már négy nyílvessző állt ki lapockájából. Fordulás közben kapott még kettőt a nyakába, és amikor szembekerült Vajkkal, alig pár lépésnyire, a férfi a szemébe is lőtt egyet.

Többre nem maradt ideje, mert félre kellett állni, jött a bivaly mint valami istencsapása.

Jött előre, fejjel neki egy jurtának; szép nagy jurta volt, az ács Iláné. Kemény gerendája, ahogy fejjel az állat belezúgott, még jobban belökte a vesszőt, egészen az agyba. A gerenda kettéroppant, a bivaly elsodorta a vázat, bőröket, aztán egyszer csak megdöglött. Egyik lépést nem követte másik, csak a lendület vitte testét előre.

Ott maradt a romok között.

Vajk nyomban másfelé fordult, másik ellenfelet keresett.

A másik bivaly haragosan ostromolt egy jurtát, taposta, mintha csak férgeket akarna eltaposni. A vadász azonnal rájött, hogy Teleg és a tündér ott kellett meghúzzák magukat.

– Hé, te szörnyeteg! – kiáltotta az állat felé. – Itt vagyok neked én! Hagyd a jurtát!

Szavaival együtt már lőtt is, szügyén kapva az állatot.

A bivaly nem késlekedett, és leszegett fejjel nekirontott. Hagyta a ledöntött jurtát, lesz arra még idő.

Vajk oldalra pördült. A bivaly úgy zúgott el mellette, hogy súrolta szarvával a férfi testét. Ledöntött egy oszlopot, és már fordult is vissza. Nem adja fel, amíg Vajkot életben látja.

A férfi éles szeme fordulás közben megpillantotta azt a tenyérnyi foltot a lapockánál.

Villanásnyi idő sem kellett, hogy felajzza íját, és útjára bocsásson egy nyílvesszőt. Szállt a fekete vessző, és belecsapódott a fekete testbe. A jó helyen, a kellő helyen.

A bivaly, ha csak egyszerű állat lett volna, nem sokkal később holtan rogy össze. Ám ez nem állat volt már, a bivalylélek kiszorult a testből, s most valami szörnyűbb mozgatta.

Megfordult a hatalmas szörnyeteg, és leszegett fejjel ismét támadott. Vajk oldalra ugrott, a bivaly fejével fordult utána, és szarvába beleakadt az íj húrja. Kitépte a vadász kezéből a fegyvert.

Amikor ismét megfordult, ott volt busa fején keresztben az íj.

Vajknak csak pár vessző és egy kés maradt.

Elővette a vadász a kést. Megálltak egymással szemközt, a bivaly méregette ellenfelét. Nem tűnt veszélyesnek. Kis ember.

– Mire vársz? – suttogta Vajk.

Mélyről felszakadó hördüléssel vetette magát előre a bivaly. Vajk nem mozdult egy hosszú-hosszú pillanatig, majd félreugrott, s amikor az állat mellette száguldott el ismét, akkor megragadta a sörényét, s feldobva lábát felfordult az állat hátára.

Szorította combjával és markolta kezével, ahogy bírta. Érezte a futó állat izmainak járását, s felvette a futás ritmusát. Nem esett le.

A kést egy mozdulattal belevágta a bivaly nyakának lágy részébe, kicsit ferdén, s maga felé húzva. Azután úgy kapaszkodott bele, mint valamiféle karba.

Ha fenn marad, előbb-utóbb ő győz.

A bivaly megpróbálta levetni, prüszkölt, forgott,

dobálta magát. Vajk ölelte, s még fejét is reátette, mintha csak bensőséges szerelem fűzné az állathoz. És fenn maradt.

Nem tudta, meddig kell tartania magát, de elhatározta, ha szükséges, az örökkévalóságig bírni fogja. De legalábbis addig, míg a másik ki nem dől. Szerencsés esetben nembélijei leszedik majd a nyilaikkal.

A bivaly azonban – tán ezért, tán másért – nem maradt a letaposott jurták között. Haragjában elindult neki az éjszakának és a sűrű erdőnek.

S hurcolta magával Vajkot.

23.

Összetéveszthetetlen hang töltötte be a levegőt: íjak pendülése és nyílvesszők tollának zizzenése.

Nem egy, tucatnyi! És nem egyszer, hanem egymás után. Az Ágos nembéli vadászok magukhoz tértek, megszerezték fegyvereiket, s most megtűzdelik nyilakkal a bivalyokat úgy, hogy azok nagyra nőtt sündisznókhoz fognak hasonlítani, amikor döglötten elfekszenek a földön.

A nyilak találatát jelezte az, hogy az állatok lábainak dübögése összezavarodott. Nem támadó, nekilendülő lábak, hanem forgó, kiutat kereső lábak hangja volt ez. Teleg hallgatózott, és mosolyra húzta száját. Kis idő, és elvonul a vész.

– Elűzzük őket hamarosan – mondta Aranykának. – Az Ágosbéliek még részegen is jól bánnak a nyilaikkal.

Aranyka nem válaszolt.

– Van fölöttem egy gerenda, de érzem, hogy

mozog – folytatta Teleg, és Aranyka keze után nyúlt. Megfogta, megszorította…

Nem szorított vissza.

Teleg megdermedt.

– Aranyka?

Nincs válasz.

Lélegzet hangja sem.

– Aranyka? – Teleg megemelte a szót. – Hallod, tündér? Feleségem.

Akkor a maga kis helyén már úgy fordult, hogy a másik kezével is nyúlhasson a tündér után. Hajolt előre, fejével törve utat a gerendáról elélógó tépett bőrdarabokon át.

Amint Aranyka arcához ért, langyos, ragacsos valami tapadt kezére. Teleg vak volt, de ezt a valamit megismerte volna minden körülmény között is.

Vér.

– Vadászok! – üvöltötte a feje fölé. – Vadászok, segítsetek!

Most gyűlölte magát vakságáért és tehetetlenségéért. Ami lelkének része lett, most a legátkozottabbá vált egy pillanat alatt. Nem maga miatt, asszonya miatt. Teleg felállt, vállával kissé feljebb tolta a gerendát, de nem tudhatta, nem okoz-e bajt másutt.

– Vadászok! – kiáltotta az erőfeszítéstől elvörösödő arccal, gyengébben, sokkal gyengébben mint az előbb.

Felfigyeltek rá, hangjára és mozgására is.

Fürge kezek dobálták szét a szakadt bőröket, vágták szét őket a varrás mentén, hogy hozzáférjenek a jurta favázához. Aztán belekapaszkodtak a merevítőkbe, és lábukat

megvetve húzták ki azt.

Teleg válláról eltűnt a súly, a vak vadász azonnal felegyenesedett.

– Aranyka van itt, sebhedten fekszik – kiabálta, és lefelé mutogatott.

Nem tudta, hogy még nem látják, még takarják a bőrök.

Azt azonban megérezte, amikor a friss szellő megérintette, és még egyszer elmondta. Kinyújtotta kezét láthatatlan segítői felé, és amikor belekapaszkodtak, vonta őket befelé.

– Segítsetek! – nyögte. – Nem látom… Mi baj?…

– Ráesett egy gerenda – válaszolta Iszperik. – Gyere onnét, Teleg!

– Nem megyek!

– Először neked kell kijönnöd, hogy hozzáférjünk.

Kisegítették a vadászt, és átléptek a romokon a tündérért. Róla is leemelték a gerendát, de nem is az esett rá, hanem a tűzrakó hely egy éles köve. Olyan lyuk tátongott a fejen, hogy azon a lélek könnyedén kiröppenhet. Nem volt segítség, erre mindenki azonnal rájött, aki látott.

A világtalan Teleg azonban nem fogadta el.

– Vigyük Ilához! – mondotta sürgetően.

– Hiába…

A szó mint ítélet függött fenn.

– Teleg… – suttogta Aranyka. Magához tért egy pillanatra. Sebéből vér folyt ki.

– Beszél! – kiabálta Teleg.

– Tegyetek le! – lehelte a tündér. Erőtlen szava a legerősebb parancs volt, ami a világon lehetett. Egy haldokló óhaja. Teleg is kihallotta belőle, hogy hiába küszködik, hiába kapálózik. Közeleg a

halál.

Inkább teljék addig az idő nyugodtan, s foghassák egymás kezét.

Teleg a földre rogyott. Aranykát ölébe fektették, kezébe adták kezét, s könyökének hajlatába illesztették fejét. A tündér még felnézhetett férjére.

– Szeretlek… – sóhajtotta alig hallhatóan. – Szeretni foglak mindig is…

– Nem halsz meg! – mondta Teleg. Könnyezni sem tudott! Hiszen sírni sem képes! Ott fojtogatta torkát a zokogás, és nem volt, mi kisöpörje belőle a fájdalmat, s útjára bocsássa.

– Fogadd el szemem világát – mondta a tündér. – Maradjak így veled!

Megszorította gyengéden, gyengén Teleg kezét. Többre már nem tellett.

– Nem akarok látni! Nélküled élni sem akarok – zokogta a vadász.

– Muszáj…

Ez volt a tündér utolsó szava. A lélek megtalálta a kiutat a testből, és elröppent.

Teleg könnytelen zokogással borult a testre. Akik látták, azoknak mind könny gyűlt szemükbe. Nem való ilyenkor itt maradni, s a segítők, vadászok elkezdtek elszállingózni. Hadd legyen a vak vadász egyedül halott asszonyával és fájdalmával egy ideig.

Ilyenkor úgy sincs szó, amely segíthetne. Nincs barát, aki ezekben a pillanatokban tehetne valamit.

– Mi történt? – kérdezte egy hang. Éber, a szintén világtalan Éber érkezett meg. A falu már elcsendesedett, az összes rossz szellem elhagyta.

– Meghalt Aranyka.

– Nem!…

Teleg felemelte fejét. Mély levegőt vett. Aranyka akart valamit örökül hagyni, ami neki nem kell. De ne vesszen el se az ajándék, se az akarat.

– Látását kínálta nekem, Éber – mondta a szavakkal küszködve. – Legyen tied a látása, barátom, szólj Ilának, hogyan kell ezt tenni náluk… ha ilyen ajándékot kap az ember! Legyen tied!

És akkor Teleg szemgödrét elöntötték a könnyek. Lehetetlen volt ez, de csorogtak arcán, folytak alá két megduzzadt patakban. A vak Teleg pedig látni kezdett, szemek nélkül: alakok tűntek fel, vonalak, foltok.

Nem is volt szüksége már a látáshoz a tündér szemére.

A lelkével látott. És az alakok és vonalak között egy aranyló hajú, gyönyörű, mosolygós tündért. Lágyan lebegőt, mielőtt felszívja az ég, mint hajnali harmatot a napsütés.

Kilencedik rovás

Ágosbéli Vajk

24.

Vajkot a fájdalom élesztette fel. Valami feküdt a lábán. Valami nehéz, kemény, ami hamarosan megnyomorítja, ha nem kászálódik ki alóla.

A bivaly teteme volt az.

A fák között átszűrődött a reggeli napfény, Szemes legvidámabb arca. Foltos fénytakarót terített az erdő aljára, Vajkra, és a dögre is. Kéretlen-hívatlan legyek zümmögtek a közelben, s az egyik fa tövében sün motoszkált.

Vajk feltámaszkodott könyökére, és megpróbálta kiszabadítani elébb a jobb lábát, amely kijjebb volt, mint a másik. Húzta-vonta, később megpróbált tenyerének élével ellene támasztani. Nem ment, még ez a lába sem.

Érezte a zsibbadást a másikban: gyorsan ki kellene szabadulnia innét.

Bot után nézett, de kézzel fogható közelségben csupán egy vékony gally volt, semmi más. Azzal pedig nem sokra megy. Megpillantotta a kését. Elérhetetlen távolban.

Nekiveselkedett még egyszer. Amikor másodjára sem sikerült mozdítania jobbján, dühösen rávágott a bivalyra.

– Az Öregistenbe maradtál ennyire súlyos a télen! – mondta.

Erre a bivaly megmozdult.

Nem döglött még meg.

Vajk megdermedt, várt, mi fog történni. Ám az állat nem tett többet, éppen csak megrándult.

Vajk még egyszer rávágott, jó erősen, és amikor a bivaly másodjára is megmoccant, a vadász rögtön a lábát kezdte húzni.

Megmozdult!

A vadász rögtön nekiállt csépelni a sebhedt állatot, s annak rezdülésekor egyszerre húzta lábát. A jobb hamarosan kiszabadult, s akkor már a bal is ment könnyen. Vajk feltápászkodott, megmozgatta tagjait, majd felvéve kését az állat fejéhez lépett.

Nyitva volt a szeme, de csak nézett bele a nagyvilágba. Annyi vért vesztett, hogy nem tudott már fölállni. A temérdek vörös vér a friss, zsenge tavaszi hajtásokat a közelben mind bemocskolta, alvadt-barnára színezte a kicsiny fejű virágokat, s elnehezítette szirmaikat. Ott terjengett kiömölve, megszáradva az állat körül.

– Honnan jöttél, és mi az Öregisten csudája vagy te? – hajolt közelebb Vajk, mintha így kifürkészhetné a másik titkait. Nem az állathoz beszélt, hanem a rossz szellemhez, ami még mindig benne lakozott. – Miért támadtatok a falunkra?

A bivaly megvetően prüszkölt, de a fejét már nem bírta megemelni hozzá.

– Ki küldött benneteket? – kérdezte Vajk. – Hosszú évek óta vagytok a közelünkben, de egyszerre még sosem támadtatok. Ki küldött benneteket?

Vajk biztosra vette, hogy nem volt véletlen az állatok megszállása éppen Teleg esküvőjének a napján. Szervezetten történt, s ki tudja, milyen hatalom képes arra, hogy ezt tegye. Erős hatalom és lelkiismeretlen.

Lehet, hogy a Puszta minden eddiginél nagyobb fenyegetettségnek néz elébe?

– Földi léted ideje szűkre mért – mondta Vajk. –

Vajon ki jön lelkedért, és hova térsz meg? Nem Lélekúr jobbjára, az bizonyos. Tán a föld mélyére, ahová Saba és Tun árnylelke elragadtatott, mielőtt az Aranybirodalomba elindultunk volna? A föld mélyéről jönnétek? De ki küld benneteket? Vagy éppen hogy kit használtok ti eszközül?

Nézte Vajk a bivaly vörösben forgó tekintetét. Még a halál kapujában is a düh és az ölés vezette az állatot.

– Lehet, hogy ha nyakamban hordanám szívem jelét, faggathatnálak arról, ki vagy, s minden másról is. De lehet, hogy józan eszünk elleni vétek beengedni egy rossz szellem érzéseit szívünkbe.

Vajk elrugdosta lábával a vérfoltos virágokat, faleveleket, s arrébb tolta a földet is. Kényelmesen megpúpozta aztán ölét száraz levelekkel kissé távolabb, s leterítette őket a bivaly szeme előtt.

Azután ráült.

– Ila mindig azt mondta, hogy van lelkemnek egy tündéri fele… – folytatta a hangosan gondolkodást. Nagy-nagy csend lett volna, ha nem beszél, mert madarak közel s távol nem voltak, nem daloltak. Még a sün is elkotort időközben valahová messze. – Lehet, hogy nincs is szükségem szívem jelére, hogy kifaggassalak. S lehet, hogy éppen ezért nem ragadhatsz el magaddal.

Nem tudta azonban, hogy hogyan kezdjen neki. Nézze a bivaly tekintetét mereven, és – ahogy mondják – lelkének tükréből próbáljon meg megtudni valamit? Vagy kezdjen el dobolni és énekelni, mint a sámánok? Ila sosem mondta, mit

kezdjen lelkének tündéri felével. Ha volt valami, amit Vajk nem értett meg, mindig csak azt tanácsolta: gondold csak el lelked tündéri felével!

No hiszen! – gondolta erre a férfi. Mennyivel könnyebb egy egyszerű vadásznak! Belekapaszkodik amulettjébe, és máris átjárja az érzés, amit a másik, legyen az állat vagy ember, érez.

Igaz, hogy a tündérek ezt megteszik amulett nélkül is.

De hogyan?

Ahogy ült ott Vajk, ás a haldokló állatot bámulva ezen töprengett, azt vette észre, hogy szánalom ébredt szívében a bivaly iránt. Amint ott feküdt kivérezve, nyitott nyaksebével, elesettnek tűnt hatalmas mérete ellenére is. Nyelve lepedékes volt, s kilógott szájából, fogai sárgák, orra rózsaszín vérhabbal körített. Ketten is szenvedtek: az állat, melynek nem így kellett volna elpusztulnia, és a szellem a testben.

Vajk rájött, a szellemek menekülnek. Menekülnek abból a világból, ahova tartoznak, s nem azért rosszak vagy gonoszak ők, mert annak teremtettek, hanem mert árnylelkük szenvedések sorozatán ment át. Ők csak azt adják vissza a világnak, amit tőle kaptak, úgy mozdulnak, úgy tesznek, ahogy önmagukat érzik.

Egyetlen lélek sem, amelyik Lélekúr oldaláról szakad ki, egyetlen egy sem rossz. Ám mi van, ha nem tud visszatérni az egekbe? Mi van, ha csapdába esik valahol, és nyugtalanul bolyong, egyedül, szenvedve önnön testetlenségétől, s haragot táplálva magában minden élő iránt? Haraggal és vággyal közelítve meg a testet, ami

neki nem adatik ismét meg.

S megnyugvás helyett pusztít.

Vajk, ha látomást várt, hát nem kapta meg. A megvilágosodást igen, amely úgy jött, mint szellőfutam a rét felett, gyors gondolat. Lehetne nevezni megérzésnek is, lehetne nevezni tudásnak, de egyik sem fedi le teljesen. Megvilágosodás… A szánalommal együtt Vajk látta ennek a léleknek a múltját.

A föld mélyéről jött föl, valóban. Megnyílt egy hasadék, és számosan özönlöttek elő onnan. Fehér örvénybe, mint amilyenek a forgószelek, voltak befogva, nem szóródhattak szét. És az örvényt sokan vették körbe, ülő, hajladozó, éneklő alakok. Legelöl…

Merv.

Vajk szája késpenge vékonyságúra szorult össze.

Merv.

A pusztítás, a fájdalmak, sebek és halálok okozója.

Merv.

A megvilágosodással együtt nem csupán az állat múltja jött. Vajk pontosan tudta, hol kell keresnie a száműzött sámánt.

Az Ágos nembéliek nemzetségfője ránézett a bivalyra. Elég volt látnia és tudnia, amit látott és tudott. A kését az övébe rejtette, és megveregette az állat oldalát.

– Maradj csak bent, ameddig bent tudsz maradni! – mondta a szellemnek. Tudta, hogy kegyetlenül fáj neki a szenvedő test minden pillanata, de élvezi a fájdalmat. Mert él. És maradni akar, ameddig a szív dobban, s a tüdő

levegőt kap.

Úgy sem tart már soká.

25.

Vajk gyalog indult neki az erdőségnek, és fáradhatatlanul rótta a távot. Talált egy patakot, melyből ivott, így verte el szomját s éhségét dél közeledtével. Nem akart vadászni, s ezzel időt veszíteni. A tűzgyújtás sem lett volna egyszerű, és míg az elejtett állat készre pirul, az alatt az idő alatt Merv otthagyhatja rejtekét, és más vidék felé veheti az irányt.

Estére elérte a helyet, ahol reggel a bivaly mellett Mervet sejtette. Látta az előző napi kis tűz nyomait: a sámán valóban itt táborozott le, de csak egy estét töltött e helyütt. Evett, ivott, kicsinykét aludt, és továbbállt.

Vajk kereste a nyomokat, merre ment, s meg is találta. Nem kellett neki most sem amulettje: csak a sámán járt eszében, s lába mintha magától vitte volna Merv nyomán. Csak néha kellett ágakat, jeleket figyelnie, miket egy erdőn áttörő ember óhatatlanul maga mögött hagy.

A vadász gyalogolt éjszaka is, szerencséjére ritkás erdőségen át vitt útja, és Holdanya ezüstös fénye permetként ült meg a tájon, Vajk látta, merre kell mennie, s hogy hova léphet. Hajnalra elérte a Kósa nemzetség földjeit, s a gyorsan elillanó ködgyűrű kerítette jurtafalut. Nem tétovázott, bement a jurták közé, fel a középen ívelő aprócska dombra, egyenesen a nemzetségfő, Zsolta elé.

– Adj egy lovat! – mondta Vajk. – Kettőt hozok

vissza.

Zsolta úgy ugrott ki asszonya mellől ezen a korai hajnalon. Borzas szemöldöke alól álmosan pislogott az előtte álló nemzetségfőre, akiről azt hitte, szintén otthon fekszik tündére mellett.

– Vidd, amelyik tetszik! – intett. – De mit keresel itt, gyalogosan?

Zsolta elnézett a távolba, de sehol nem látott kíséretet, és Vajknak tényleg nem volt lova se.

– Tegnap este nem nagy lakodalmat ültetek? Most kellene kialudnod a fáradalmakat.

– Harcoltunk tegnap este – válaszolta Vajk. – Szellemek törtek falunkra.

– S te egyedül mi járatban errefelé?

– Azt üldözöm, aki őket ránk szabadította.

– Tudhatom, ki az?

– Jobb, ha nem, Zsolta!

Zsolta belépett jurtájába – kis nemzetség volt ez, alig száz nagycsaláddal, nem jutott fapalota, mint Ágoséknak –, csizmát rántott, és maga kísérte az állatokhoz Vajkot. Egy fekete lovat választott ki neki, fényes szőrű kancát, büszke fejjel, hosszú sörénnyel.

– Vágtat, mint a szélvész – ígérte Zsolta. – Menj, és kapd el azt, ki nyugalmatokat háborgatta! Kell segítség vadászaidnak?

– Ácsok mindenképp, mert a jurtáink egy része földdel lett egyenlő, és sok családnak nincs menedéke – szólt le Vajk a ló hátáról. Zsolta hirtelenjében a fakerítés egy tartókötelét akasztotta le, s adta az Ágosbélinek, ki azt a ló nyaka köré kerítette.

– Sámán?

– Az nem. A tündéreink gyógyítanak. Sámánra

nincs szükségünk.

– Ékes kísérjen utadon!

Vajk a ló oldalába vágta sarkát. Sajnált minden pillanatot.

Zsolta állt és nézett utána.

Aztán ébresztett mindenkit, s ácsokat és vadászokat küldött Ágos falvába. Vadászból azonban nem sokat, mert kellettek itt is: megerősítették az őröket a falu körül mindenütt.

Vajk vágtatott, nem kímélte a lovat, de azt nem is kellett kímélni, szívós, erős jószág volt, és Zsolta szava szerint – gyors.

Alkonyatra a Törs nembéliek közelébe került, és minden porcikájában érezte, hogy közel a találkozás ideje. Több volt ez, mint egy vadász ösztöne.

Az elkerülhetetlen érzete volt. Különleges tudás.

Igazi nyári nap volt, délután forróságig melegedett a levegő, s estére sem hűlt le olyan gyorsan, mint tavasszal szokott. Érezni lehetett a nyarat, jön már. Vajk fenyőerdőbe ért, s a fenyők árnyékukkal és gyantaillatukkal valamennyire legyengítették Szemes erejét, de a szárazságon ők sem segíthettek.

A felcsupaszodott fatörzsek és satnya cserjék mellett messzire lehetett látni, így Vajk könnyedén észrevette a gyalogosan menetelő alakot. Az időhöz mérten meleg köpönyeg volt rajta, s vállán félig telt átalvető. Kezében hosszú bot. Sietősen szedte lábait, mintha határozott célja lenne valamerre.

Vajk leugrott a lóról, és hátrahagyta azt.

Szemtől szembe akart állni Mervvel.
– Rossz irányba tartasz, sámán – dobta utána a szót, amikor hallótávolságba ért.
Merv megtorpant, felvetette fejét az égre. Olyan ponton állt meg, ahol éppen az arcára tűzött a nap. Mintha csak Szemes erejében fürdött volna a sámán.
– Messzire szakadtál hazulról, Ágos fia – ütött vissza beszédével.
– Nem messzebbre, mint amilyen messzire te erkölcsben s tisztességben jutottál atyád nemzetségétől.
– Atyám halott, eltaposta a ménes – nevetett fel kurtán-furcsán Merv. – Anyám öcsémmel együtt halt meg szülés közben. Engem előbb a fiúk vetettek ki különleges jeleim miatt maguk közül, majd az Ágosbéliek űztek el… talán emlékszel rá, éppen apád volt… Nem tartozom sehová.
– Hát hozzám se tartozol, az bizonyos, mégis én leszek az, aki számon kéri rajtad cselekedetedet.
Merv nem mutatott meglepetést, hogy Vajk rájött, mit tett. A sámán lassan megfordult. Szörnyen nézett ki: mintha éveket öregedett volna egy este alatt. Ráncok szabdalták arcát, szeme karikás volt, s az egyikben vörös vérágak terjedtek szét.
Vajk ekkor jött rá, hogy nem is a napfény volt furcsa rajta, hanem a haja. Teljesen ősz volt, amit Szemes csak kis időre festett be.
– Látom, nem felemelő gonoszat cselekedni – biccentett Vajk. – Ez némiképp megnyugtat a világ folyását illetően.
– Balgának lenni kifizetődőbb, Vajk? Mert akkor átallok közétek.

A vadász eddig is nagy nehezen türtőztette csak magát, de Merv pimaszságán felszökött benne a harag.

Elindult, s Merv figyelmét nem kerülte el, hogy késén tartja kezét.

– Már azt sem értettem, miért küldtél Erdőjáró bátyám nyomába gyilkosokat – morogta Vajk. – Nem értem, miért kívánod Bara halálát, nem, ne is fáradj azzal, hogy elismétled, amit Kijon kiabált száműzetésekor, nem érdekelnek a hazugságok. De hogy bosszúból egy egész nemzetséget megpróbálj tönkretenni, az már több mindennél!

– Szó sincs bosszúról – mondta nyugodtan Merv. Tett egy lépést hátra, s közben előrebillentette a sámánbotot.

Vajk elvicsorodott.

– Harcot szítasz a vadászok és a sámánok között. Mi a célod vele?

– Választanotok kell – mondta Merv. – Előbb-utóbb választanotok kell. Vagy mi, vagy a tündérek, s a hozzájuk tartozó csodagyermekek.

– Ezzel nem kedveltetitek meg magatokat.

– Ki hiszi majd azt, hogy mi voltunk? Minket úgy ismernek, mint gyógyítókat, segítőket. A tündéreket hányan ismerik? Csupán szóbeszédek jutnak el a többiekhez. Elfelejtetted a tündéreidet megosztani másokkal, Vajk! Tündérek! Azt hiszik majd, s mi megerősítjük, hogy jelenlétük okozza a bajt. Egyszerű ez, Vajk, s lásd be, a tündérek a Pusztára nem hoztak semmi jót. Tettek valamit értünk, azon túl, hogy egyikük téged megbabonázott csipetnyi szerelmi varázslattal?

– Velem jössz, Merv, s te majd kibeszéled bűnödet.

– Ne is álmodj róla, Vajk, hogy én veled megyek! S bűnöm nincs, hacsak azt nem veszed bűnnek, hogy én valóban apáink hite szerint akarok élni. Te nem hordod szíved jelét! Te nem neveled úgy gyermekeidet, ahogy a hagyományok megkövetelik! Te nem látod azt, ami az orrod előtt zajlik!

– Viszlek erővel!

– Nocsak, erőhöz folyamodsz te is?

Merv szavaira fény csapott ki a botból, s hátrébb taszította Vajkot. Hogy megölni akarta a vadászt Merv, csak nem volt hozzá ereje, vagy csupán elijeszteni, azt Vajk nem tudhatta. Elszállt, s kiterült a földön.

A sámán nem kockáztatott, további támadás helyett menekülőre fogta a dolgot. Ereje vészesen kevés volt, kimerítette a szellemek kihívása, és azóta alig aludt, alig evett. Napokra, de meglehet, hetekre lett volna szüksége, hogy rendbe jöjjön.

Ismerte az erdőnek ezt a részét, tudta, feljebb van egy barlang, hova bebújhat, s annak kiszélesedő, sokfelé ágazó járataiban eltűnhet Vajk elől, még ha az követi is őt oda.

A vadász feltápászkodott. Különös zsibbadtság ült tagjain, megkeményedtek izmai, és könyöke, térde hangosan ropogott, amikor hajlította őket. Tekintetével azonban rögtön Mervet kutatta, s meg is találta: a domboldalon szaladt rézsút fölfelé, lyukakba s kövekre lépegetve, botladozva.

Utána eredt, ám az elején nehézkesen mozgott, s csak a járással jött meg gyorsasága. Most érezte a hiányát az étkezésnek, hogy nem adta meg testének azt, ami járt volna. El-elcsúszott, térdre esett. A kövek mohás felszíne csúszott, a

lyukak néha mélyebbek voltak a kelleténél. Máskor felszaladt volna, mint mókus a fára, most azonban meg kellett erőltetnie magát.

Szerencsére Merv sem volt másképpen, s támadásával szerzett előnye egyre csökkent.

Hamarosan kibukkantak az erdőből a napfényre. A fenyőtüskékkel borított, csupasz talajt füves-virágos rét váltotta fel. Merv továbbra is felfelé igyekezett, úgy tűnt, a dombnak a legfelső pontja felé tart, ahol egy sziklacsoportosulás meredezett.

Tán csak nem elrepülni akar onnan? – fordult meg Vajk fejében. Csakhogy a sámánok nem tündérek, nem tudnak repülni!

Viszont fentről nincs tovább!

Merv térdre zuhant, s látszott, hogy nehezen áll fel. Vajk tovább csökkentette a távolságot kettejük között.

Merv két kézzel fogta meg botját, úgy küzdötte talpra magát. És ment fel, egyre feljebb.

Elérte a sziklákat, és felkapaszkodott az egyikre, majd körbeindult, hogy a sziklacsoportosulás másik oldalára jusson.

Vajk is felkapott egy sziklára, majd még egyre, hogy a sámán fölé kerüljön. Homlokán verejték ütközött ki, leszánkázott szemébe, szeme sarkából szája vonaláig, és sós ízt vont ajkára. A vadász látta Merv árnyékát ugrálni a köveken, majd megpillantotta őt magát is.

Egy menekülő öregember, aki öregségére gonosszá vált. Hatalma óriási, és most mégis úgy fut, mint egy űzött vad. Lihegve, utolsó erejéből.

Vajk fölé került, s eléje ugrott.

Merv lihegve torpant meg. Ötlépésnyire volt a

céltól. A barlang keskeny bejárata ott ásított Vajk mögött.

– Vége – mondta a vadász. Ő is levegő után kapkodott.

– Minden vég után jön valami más – mondta Merv, és támadásba lendült. Azt remélte, merészségével meghökkenti Vajkot annyira, hogy átcsúszhasson annak keze alatt.

Vajk azonban fürge volt, mint a gyík, és elkapta a sámánt. Merv feléje fordult, taszított egyet a vadászon, és ismét a rés felé lépett.

Vajk nem tudott szándékairól, és nem is értette, miért birkózik vele a sámán itt a szikla tetején. De fogta, és nem engedte el. Együtt, egymásba kapaszkodva kitáncoltak oldalra, a szikla széléig. Vajk szeme sarkából látta, hogy itt nem szelíd lanka húzódik, hanem tízembernyi magas meredély van alattuk, s alant kövek. Azon túl ugyan erdő, de odáig nem jut el az, ki innen lezuhan.

Merv ismét megugrott, de Vajk köpönyegénél fogva visszarántotta. A lendülettől meginogtak, és Merv kis híján elesett. Pördültek, mint a párosan kocsérozó lánykák a réten.

A sámán került kívülre.

Megcsúszott a lába a legömbölyödött sziklán. Merv a levegőbe kapott, de annyit ért csak el, hogy köpönyegének szárát mozdulatával kiverte Vajk kezéből. Egy pillanatig súlya holtpontra jutott, s ekkor a sámán egyenesen és keményen a vadász szemébe pillantott: tudta, hogy tényleg ez a vég.

Aztán átbillent, és Vajk hiába kapott utána, már késő volt.

A sámánok tényleg nem tudnak repülni.

Vajk mereven bámult utána, s látta, ahogy tompán földet ér lent, fejét vér fogja körbe pillanatok alatt, s nem mozdul többé.

Megölte.

26.

Hattyú körözött a magasban, és leszállt Vajk mellé. Fordult, levetette tollait, és Ila állt ott.

Másfél napja kereste Vajkot, szállt az erdőségek, mezők és vizek felett, repült, merre szíve húzta. Érezte, hogy férje él, de ezzel együtt érezte kimerültségét és egy különös, különös fekete foltot szívében. Ezért hát aggódott érte, és szárnyra kapott, hogy azelőtt akadjon rá, mielőtt a baj találja meg.

– Égiúr a megmondhatója, nem akartam megölni – mondta Vajk, tekintetét Ilára emelve –, vére mégis az én kezemen szárad.

– Nem te ölted meg – felelte Ila. Mindent látott a magasból. Átölelte Vajkot, és szorította. – Nem te ölted meg.

– Nem én löktem le, de én okoztam halálát. Sámánt öltem, még ha olyan sámán is volt, amilyen… Nagyobb a bűnöm, mint amit ő követett el!

– Ő tündért ölt. Számomra nincs ennél nagyobb bűn – felelte keményen Ila.

Vajk elengedte, és arcára nézett.

– Ki az?

– Aranyka.

– Édes istenem!

– Gyere haza! Nemzetségednek szüksége van

rád.

– És Merv? El kell temetnem!

– Te adnád meg lelkének a végső tisztességet? – kérdezte Ila. – De menj, ha úgy érzed, ez kötelességed! Én hazaszállok, s várlak! Ígérd meg, Vajk, ígérd meg, hogy sietsz, s nem hagysz kétségben!

– Ígérem.

Ila bólintott, fordult egyet, felvette hattyúruháját, és felszállt az égre. Vajk bámult utána, bámult bele az alkonyatba s a láthatár végtelenjébe. A hullámzó erdő megragadta tekintetét, s azt súgta, nincs baj, ez a világ így jó, ahogy van.

A pillanatnak azonban vége szakadt, és Vajknak meg kellett találni az utat lefelé, Merv tetéméhez. Nem ismerte a környéket, s mire összeszedte kapott lovát, és ösvényt lelt lefelé, már besötétedett. Lejutott ugyan a szikla alá, de eredménytelenül bóklászott, Mervet nem találta. Sietséget ígért asszonyának, de a holtat nem akarta vadállatok prédájául hagyni, ezért úgy döntött, megvárja a reggelt, s akkor felkutatja és eltemeti.

Leült egy fa tövébe, és elhelyezkedett az összekotort levélágyon.

Két nappal korábban, ilyentájt evett utoljára. Az éhség megint hirtelen tört rá, ám késő lett volna egy késsel elindulni vadászni. Legalább annyira reménytelen, mint Mervet megtalálni egy ismeretlen erdőségben. Főképp, hogy Merv már nem fut el.

Halott.

Később Vajk az éhségnek tudta be, hogy

érzékei eltompultak, és nem hallotta meg a közeledőt. De lehet, hogy a kialvatlanság tette, vagy a két napos erőfeszítés, a harc a bivallyal, a menetelés és a végén a küzdelem Mervvel. Mindegy, az alakot már csak akkor érezte meg, amikor az a közvetlen közelében járt.

– Ki vagy? – ugrott fel Vajk fektéből egyszerre. Megkerülte a fát, és a szemét meresztette az erdőségbe. – Nevezd meg magad!

– A te kivert sámánod – lépett elő Kijon. – Nem számítottam rád, Vajk, mint hogy arra sem, Merv sámánt holtan találom majd itt. Te ölted meg? Te, aki úgy óvod az emberi életet? De hát ki más?

– Lezuhant.

– Én meg elűzettem. Csak úgy! Sikeresebb vagy, mint én, minden téren. Miért maradtál itt, gyilkosságod helyszínén?

Vajk nem állt le vitatkozni.

– Eltemetni a sámánt.

– Eltüntetni testét? – Kijon felkacagott. – Már ismét csak sámán! A halálban sámán. Hát én majd megadom neki a végső tisztességet, s elindítom árnylelkét az egekbe, ne félj! Te menj innen, Vajk, és számolj a következményekkel! Sámánt öltél, ahogy nevezted őt. Én tudom, s hamarosan mindenki megtudja. Hacsak nem akarsz engem is megölni!

A vadász hallgatott. Nagy volt a kísértés.

– Kettő már sok lenne, ugye? – szólalt meg gúnyosan Kijon. – Vagy csak nem tudod, nincs-e más is körülöttünk az erdőségben? Mondottam, menj!

Vajk nem válaszolt. Kijon majd eltemeti Mervet, neki itt tényleg nincs helye. Felült a lovára, és

nekivágott az éjszakának. Majd alszik másutt, békésebb helyen.

– Gyilkos lettél, Vajk!

Ahol nem fertőzik meg a levegőt sámánok.

Két napra rá Vajk hazajutott. Nem volt bevonulása sem dicső, sem várva várt. A vadászok, akik a tönkretett jurták helyett újak felállításán dolgoztak, tekintetüket lesütötték, amikor elhaladt mellettük. Nem szólította meg senki, s a kisgyermekek nem környékezték meg a lovát. Nem ilyenek szoktak lenni az Ágosbéliek.

A Belénybéli Ráth sámán és a Törs nembéli Kajtár állt Zeke mellett, amikor Vajk elérkezett a fapalota elé. Az Ágos nembéliek vezetője csak egy futó pillantást vetett a sámánokra, és leugrott lováról.

Mindent értett.

– Ila? – kérdezte Zekét.

Zeke gondterhelten méregette.

– Valóban megölted, Vajk?

– Megcsúszott a szikla szélén. Nem én löktem le.

Zeke biccentett.

– Csomagol.

– Nekem?

– Neked. Mit óhajtasz, ki vezesse a nemzetséget?

– Rapsa. Állj mellette úgy, mint ahogy mellettem álltál, mert egyedül nem boldogulna. – Vajk megveregette Zeke vállát. – S tartsatok egyet észben: a rossz szellemeket a sámánok küldték a nyakunkra. Lehet, hogy nem mind volt benne, de ők tették.

Ila jött ki a kapun, mellette Magyar és Bolda. Ila kezében ott volt egy tarisznya, íj és nyilak, s egy kis átalvető tűzszerszámokkal és egyéb fegyverekkel. Ennyi elég lesz, hogy a férje megéljen az erdőben. Egyesével adta át őket Vajknak, s az rögtön továbbpakolta mindahányat a lovára.

Végezetül megölelte Magyart.

– Apád nem gyilkos – mondta neki.

– Tudom – biccentett Magyar. – Egyszer majd kiderül az igazság!

Vajk megsimogatta a fejét, de nem kisfiúsan, inkább olyan suhancosan. Biztatás volt a mozdulatban, s rengeteg szeretet, amely nem fért el most a szavakban.

Ráth és Kajtár mint komor szobrok meredeztek. Némán figyelték, mit tesz Vajk.

– Gyere, Bolda! – A vadász megölelte a kislányt. – Hallgass anyádra és fogadj szót neki!

– Ha nem akarja, hogy megegyek olyan dolgokat, amiket nem szeretek, szót fogok fogadni – mondta Bolda. – Messzire mész?

– Nem messze, de nem tudom, mikor találkozhatunk legközelebb.

Megpuszilta a kislány két orcáját, és felállt.

– Hogyan bizonyítsuk, hogy nem tetted meg, amivel ez a két sámán vádol? – kérdezte Ila. – Mondd meg!

– Te sehogy. Ha megszólalsz, sokan azt hinnék, értem hazudsz. S ha egyszer hazudsz, megteheted máskor is, így működik az emberi agy. A tündérek ellen hangolhatod a többi sámánt és a többi nemzetséget is. Majd én megpróbálok valamit.

– Mit?
– Alszom, eszem és kitalálom – mosolyodott el kesernyésen Vajk. – Óvd a családom, a gyermekeket s önmagad!
– Tündér vagyok, ne félts! – mosolygott Ila is, és megcsókolta férjét.
Vajk lóra pattant. Megnézte a palotát, a sámánokat s a falut. A romokat már eltakarították, az építés volt csupán hátra.
– És Zeke! Vigyetek a Kósa nembéli Zsoltának két szép kancát! Rapsa tartozik neki ennyivel.
Zeke bólintott.
Vajk pedig elhagyta a falut anélkül, hogy bárkinek bármit mondott volna még. Kivert ember lett, kiűzetett saját nemzetségéből.

Kijon fekete nadálytőlevélből készült sűrű főzetet tartott egyik kezében, míg a másikkal felemelte a takarót, amely alatt Merv sámán feküdt. Óvatosan lehúzta a testről a reáhelyezett könnyű szövetet, majd belenyúlt ujjaival a főzetbe, és óvatosan rákente a sebekre és horzsolásokra.
A hason fekvő Merv felnyögött. A menedéket nyújtó barlang falai visszhangozva dobták vissza a nyögést.
A sebhedt sámán fejét kötés takarta, testét azonban nem lehetett bekötözni, csak letakarni, mert majd minden egyes pontján volt valamilyen seb. Kijon fakéregbe csomagolta Merv alkarját is, melyben eltörött a csont, és az egyik lábát, amely szintén belilult és feldagadt, s ebben is törés lehetett a ludas.
A fekete nadálytő majd összehúzza a sebeket, s

azok gyorsabban gyógyulnak. A csontok összeforrásához azonban Merv segítsége kellett volna.

A sebek bekenése után Kijon betakarta ismét a szövettel Mervet, majd a sámán hasa alatti bőrt megemelve, annak segítségével óvatosan a hátára fordította a beteget. Nem ment könnyen, mert emelnie kellett a törött jobb kezet is közben. Így Kijon igénybe vette a térdét is a fordításhoz támasztékként. Külön figyelt a fej sérülésére.

Amint Mérv a hátán feküdt ismét, Kijon elrendezte tagjait, majd kicsit megnyitotta az eszméletlen száját, és fehérfűz kérgéből főzött italt erőltetett bele. Ez majd csökkenti a szervezet sebek okozta forróságát, és enyhíti a fájdalmat.

Merv szeme felpattant. A sámán két kortyot nyelt az orvosságból, többet nem bírt. Közben átható tekintetét Kijonra függesztette.

Kijon fölé hajolt.

– Emlékszel valamire, Merv? – kérdezte, lassan ejtve minden szót.

– …eeezuh… – dadogta Merv.

Kijon egy pillanatra elégedettséget érzett: lám csak, itt van a nagy hatalmú Merv sámán tehetetlenül, s az állát nem tudja megmozdítani.

Diadalmát gyorsan tovaűzte. Most és Mervvel szemben emberi gyengeség volt csak.

– Arra, ami utána volt. Emlékszel, mi volt utána? Hogy merre járt árnylelked?

Merv kimeresztette szemét.

– …eeem…

– Meghaltál, Merv – mondta Kijon. – Meghaltál, de visszahoztalak. Megtettem, mert úgy vélem, akarsz még valamit e földön. – A fiatalabb sámán

félelmes mosolyra húzta száját. – Hát most gyógyulj, tégy te is magadért! Hiszen tudod: az ember akkor is küszködik, amikor nem érdemes…

III.

A lelkek birodalma

Tizedik rovás

Az erdei vénasszony

1.

Vajk elűzése után Ilának sem volt miért maradnia. A tündérei hazaszálltak Aranyka hófehér vászonba csavart testével, egyedül maradt az idegen és ellenséges faluban. Fontolgatta, hogy marad, csak azért, hogy megvilágítsa a zavarodott embereknek, mi és miért történt, s hogy nem a tündérek hibásak. Fontolgatta, hogy szembeszáll a sámánok hazugságával, ám ott volt mellette két gyermek: Magyar és Bolda, s az ő épségüket nem akarta kockáztatni.

Akadtak ugyan olyanok is szép számmal, akik mellette álltak, de nem akart kenyértörést a nemzetségen belül. Így is többen fújtak már Zekére, aki mindig közé és a távozását követelők közé állt, s ha kellett, a fegyverére helyezte kezét.

Ráth és Kajtár a falu szélére költöztek, mondván, gondozzák majd a betegeket, sebesülteket, segítséget nyújtanak a falu megtisztításában, kimérik a jurták helyét s biztosítják Napatya és Fénylőhold jóindulatát, míg az ácsok dolgoznak. Egész nap járták a falut, s beszélgettek az emberekkel, néha csak a világ folyásáról, néha a szellemekről, néha a szerencsétlen Vajk ügyéről s a tündérekről.

Elültették a kétkedés magját a szívekbe.

Rapsa és Zeke mit sem tudott tenni ellenük. Ha elzavarják őket, nincs több sámán, aki ide jön, s a tündérek most jó darabig biztos távol lesznek. Befogni meg nem lehet a sámánszájakat, és megpróbálni sem célszerű.

Rapsa marasztalta Ilát, de a tündér hajthatatlan

volt. Zeke biztosította arról, hogy állataik s értékeik hiánytalanul meglesznek, ha visszatérnek.

Szomorú napok voltak ezek.

– Nem fogok elmenni Tündérkertbe – mondta Magyar Zelének a Zalka mellett ücsörögve. Kettesben ültek, Zele nem tartotta magára nézve kötelezőnek a sámánok intését: kerüljék Vajk családját. Elvégre ő Belénybéli!

– Gondold át, Magyar! Édesanyád mellett a helyed, s ő most inkább tartozik Tündérkerthez, mint ide.

– De ha mi elmegyünk, mi lesz apámmal? Ki bizonyítja igazát?

– Majd ő maga. Okos ember, és még mindig sokan kedvelik.

– Hiába kedvelik, ha senki nem tesz érte!

Zele erre nem tudott mit mondani. A folyó vizének ezüstös futását figyelte, a napfény szalagjait, amelyeket zajos csobogással húzott magával a sodrás.

– Apád semmit nem tud tenni – szólalt meg egy gyermekhang hátul. Zele és Magyar egyszerre fordultak meg ültükben. Bara toporgott mögöttük. – Hacsak le nem vágja az összes sámánt, valahány nemzetség az ő történetüket ismeri meg. Vajkot pedig be sem engedik jurtáik közé, hogy kimagyarázhassa magát.

– De hát… de hát ez igaztalan!

– Így működik a világ. A szóbeszéd nagy úr, s miért is hazudnának a sámánok?

Bara a fiúk mellé állt. Állva volt akkora, mint Zele a kövön ülve.

– Nekünk viszont megvan a hatalmunk segíteni

– folytatta csendesebben a hatéves gyermek. Öt lépésről már nem lehetett hallani beszédét. Elnyomta a Zalka.

– Milyen utat-módot tudsz, amit három gyermek be tud járni? – kérdezte Zele.

Bara felemelte egyik ujját.

– Egy. Valaki közöttünk már medvét is ölt, s aki medvét ölt, az nehezen nevezhető gyermeknek. Kettő. – Kikerült a második ujj is. – Valaki közülünk elmúlt százhúsz éves, és ő sem nevezhető gyermeknek. Három, ahová megyünk, ott nincs szükség testre.

– Útról lenne akkor szó?

– Különleges útról – biccentett Bara. – Ahová a sámánok sem jutnak el. De te és én már most többet tudunk, mint a sámánok.

– Nem hiszem én azt – szerénykedett Zele.

– Hiszed vagy sem, nem változtat a dolgon – húzódott Bara szája egészen a füléig. A mosolytól aztán végképp kisfiús lett az arca. – Megismerted önmagad, s hogy képességeidet felfedezd, és birtokba vedd, próbákon kell átmenned. Ez az első nagy lesz, de sokat nyerhetsz vele. Rövidebb úton jutsz el oda, ahova én hetven esztendő alatt kísérő nélkül, egyedül eljutottam.

– Mit kell tennünk? – kérdezte Magyar. – Főképp nekem, hiszen én nem vagyok azoknak a birtokában, amiknek te, Bara, birtokában vagy. Én nem remegtetem meg a földet, s nem tudok titkos utakról, szellemekről.

– Mehetnénk csak ketten, de neked kell majd megszólítanod Lélekurat a végén…

– Az egekbe megyünk?

– Egyenesen fel. Ha halott az, aki igazolja Vajk

ártatlanságát, hát vissza kell hoznunk a földre.

– S nem elég megidézni őt?

– Ahhoz még gyermekek vagyunk, hogy parancsoljunk neki. De Lélekúr meghallgat minket, és segít. Ezenfelül csak úgy tudnánk idézéssel megszólaltatni, ha valakinek a testébe beleköltözne. Ám ki hisz egy megszállottnak?

– Merv sámán árnylelkéért kellene mennünk? – töprengett el Zele. – Ha jól vettem ki szavaidból, test nélkül, de nem révüléssel. Szárnyak nélkül. Hogyan?

Bara sokattudóan mosolygott.

– Megmásszuk a Tetejetlen Fát. Ez még Magyarnak is menni fog. Vállalkoztok rá?

– Ha tudod, hol van az a fa, akkor nincs akadálya – biccentett Zele.

– Mióta megjártam a föld gyomrát, nem félek semmitől – mondta Magyar. – Igaz, akkor se féltem. Voltam lenn, most leszek fenn. Apámért.

Magyar aznap este úgy adott jóéjt-csókot anyjának, hogy tudta, egy ideig ez lesz az utolsó. Éjszaka belopózott hozzá Zele, s együtt mentek Baráért. Hárman aztán csendesen elhagyták a fapalotát, és az erdőnek vették az irányt.

– Tudsz te itt egy különleges forrást – mondta az erdőszélen Bara Magyarnak. – Menjünk elébb oda, s igyunk a vizéből mindhárman! Odatalálsz sötétben?

Magyar pillanatig sem tétovázott.

– Eddig sem csupán a szemem vezetett oda – mondta.

– Fontos ez? – kérdezte nyugtalanul Zele. – Sok időt vesztünk, s reggel biztosan nekiállnak keresni minket. Zeke nagyon jó nyomolvasó és a

vadászai is azok.

– Fontosabb, mint gondolnád – szólt a titokzatos válasz. – A többit pedig csak bízd ide!

Persze nem ment olyan könnyen megtalálni a forráshoz vezető szűk ösvényt, mint napfénynél. Amikor a fiúk egymás nyomában átcsörtettek a bozótoson, úgy érezték, mintha szűk falak között mozognának. A forráshoz érve pedig a hajnal halovány derengése is látszott már.

– Igyunk! – mondta Bara. Szűkösen voltak, nagyon szűkösen. – Legelébb is te, Magyar, aztán mi.

A tenyerükből ittak, és a víz varázslatos hatással volt rájuk, felfrissítette testüket, lelküket, szellemüket. Zele is bizakodóbb lett, Magyar pedig egyenesen megtelt életkedvvel és tenni akarással.

Zelének eszébe ötlött, mit mondott Magyar a forrásra, amikor itt jártak: az élet vize. Az lenne, csakugyan? Vajon miért erősködött Bara, hogy igyanak belőle? Csak van oka rá, hogy pont most ideparancsolta őket!

Ám Zele nem kérdezett semmit. Néha jobb hinni, mint tudni.

Azon az úton távoztak, melyen át bejöttek, és utána kelet felé vették az irányt, mentek szembe gyalogosan Szemessel. Bara hihetetlenül jól bírta a tempót, amit Zele diktált, jobban, mint a nála három évvel idősebb Magyar. Amikor Zele erről kérdezte, az akarat erejéről beszélt, és példaként a medve elől fára mászó embert említette, aki azelőtt soha életében nem tudott felmászni sehova.

Késő délután lovasok hangját hallották a hátuk

mögül.

– Hamar megtaláltak minket – nyugtalankodott Zele. – Reménykedtem, hogy lesz egy napunk… Most hova bújjunk? Előbb-utóbb ideérnek.

– Maradjatok nyugodtan! – intette társait Bara. – Ha ideérnek, ne szóljatok, csak álljatok meg!

Zeke ült az elől haladó ló hátán, és szeme folyamatosan fürkészte a bokrokat s a földet. Néha leugrott, és alaposabban szemügyre vett egy-egy árulkodó jelet.

– Itt egy gyermek friss lábnyoma található – mondta egy vaddisznócsapás fölött, amelyet nem takartak lombok, viszont puha volt az állandóan benne ülő víztől, és kirajzolta Magyar lába nyomát. – Bizonyosan erre tartottak, jó irányba jövünk.

Hárman voltak, felkészülve arra, hogy netalántán el kell válniuk. Ők jutottak a legmesszebbre valamennyi kereső közül, és ők jártak a legjobb nyomon. Már régen túl voltak azon, hogy a gyermekek szökésének okát taglalják.

Zeke előrébb lépett, lova engedelmesen követte.

– A csizmáról lehullott sár még nem száradt ki – folytatta. – Nagyon közel kell legyenek.

Ismét lóra szállt, és sietősen nekiindultak. Már nem is a talajt, hanem az erdőt fürkészték, hátha megpillantják a három gyermeket.

Zele előbb vette észre őket, amikor visszapillantott.

– Ha futunk, utolérnek – mondta, és egy bokrot keresett, amely mögé elbújhatnak.

– Én amúgy sem vagyok gyorsabb a lovaknál –

mondta Bara, és huncut fény csillant meg szemében. – Állj meg, és ne mozdulj! Mondtam már, hogy nem kell csinálnotok semmit.

– Mit teszel velük? – kérdezte Zele.

– Semmit – intett Bara.

Zeke közeledett a két vadásszal. Nógatták a lovukat. Hamarosan ki lehetett venni feszült arcvonásaikat is, ők azonban elnéztek a fiúk fölött a távolba, mintha nem látnák őket.

Kődobásnyi távolságban aztán megálltak, és Zeke körbetáncoltatta lovát.

– Láthatatlanok vagyunk? – kérdezte suttogva Magyar.

Bara megrázta a fejét, és a szája elé helyezte ujját.

– Nem. Csak nem látnak minket – súgta vissza.

Zeke intett, hogy menjenek tovább. Karnyújtásnyira lovagoltak el a három fiú mellett. Azok lélegzetvisszafojtva követték tekintetükkel a vadászokat, akik pár lóhossznyira előttük megint megálltak.

– Itt kell lenniük – morogta Zeke.

– Talán elbújtak valahová – vetette föl az egyik vadász, név szerint Góbé.

– Meglehet. Járjatok körbe!

Zeke még előrébb lovagolt, míg a másik kettő felszínesen átnézte a bokrokat a közelben. Góbé kétszer is elhaladt a fiúk mellett, s egyszer sem vette észre őket.

Aztán felzárkóztak Zekéhez, s mentek tovább.

– Kövessük őket! – ajánlotta Bara.

Egy ideig az Ágosbéli vadászok nyomán haladtak, de megint félre kellett húzódniuk, amikor azok visszafelé jöttek.

– A vaddisznócsapásnál kanyarodhattak másfelé – magyarázta Góbé.

Zeke hallgatott.

A fiúk többször nem futottak bele a vadászokba.

Háromszor repültek el felettük hattyúk, s mind a háromszor hét-hét. Akkor is meghúzták magukat, s csöndben voltak, habár a madarak fenn szálltak a kék ég alatt. Tudták, hogy tündérek azok, és Magyar után kutatnak.

A vándorlásuk napokon át tartott, s mindhárman jól bírták. Magyar és Zele átalvetőjéből ettek, a tüzet viszont Bara csiholta esténként. Szárított, porított húst hoztak magukkal, s vízzel felkeverve megfőzték azt egy forralókő segítségével. Nem ettek változatosan, de nem panaszkodtak.

Bara egyenrangúként kezelte őket, holott Zele és Magyar egyre inkább érezték az óriási tapasztalatot, ami a hatévesnek látszó fiú mögött állt. Nem mesélt semmit előző életéről, viszont megosztotta tudását szellemekről és nemtőkről.

– Régen jó dolog volt az őseink szellemével találkozni – mondta Bara Magyarnak. – Sok mindent elárultak ki nem mondott szavaik az életről. Mindazt, amit elfelejtettek odafönt Lélekúr jobbján, én magam lényegtelennek ítéltem később…

– Hogy nem veszítette el emlékeit lelked? – kérdezte Magyar.

– Nem akartam elveszíteni őket.

– S ez csak így megy?

– Nem megy ez így. Ehhez táltosnak kell lenned.

– Mi az a táltos?

– Ha felérünk, megtudod. – Bara hirtelen témát váltott. – Ideje volt már eljönni a faluból. Tudjátok, mi volt a legnehezebb?

Zele is és Magyar is nemet intettek fejükkel.

– Lerázni Boldát. A kishúgod mindig velem szeretett volna játszani.

Nevettek.

Az erdő vadjai elkerülték őket, nem futottak sem medvébe, sem farkasba. Egyszer vaddisznók sorjáztak át előttük, egy hatalmas, öreg kan vezette őket. Megszemlélte a fiúkat, és továbbállt.

Eső nem esett, s az éjszaka sem volt hideg. A nyolcadik este jött csak valamiféle hideg szél, akkor megbújtak egy pár ágból rakott fedél rejtekében. Nem mertek tüzet gyújtani, mert könnyen magukra gyújthatták volna az egész erdőt.

– Messze van még az a fa? – kérdezte a tizenkettedik napon Magyar.

– Segítségért megyünk elébb, az nincs túl messze – felelte Bara.

– Miféle segítségért? Nem tudod az utat?

– De tudom. Ám valakit még ki kell csalnunk magunkkal a fához.

– Ki lesz az?

– Öt nap után megtudod.

Az ötödik nap koradélutánján, a hőség miatt nekivetkezett fiúk aztán sűrű erdőrészhez értek. Nem csupán a fák koronái és a bozótos volt dús, hanem a magasból repkényfüggöny zuhant alá, s mindent összekötött, mindet befont. Olyannyira, hogy még az elszáradt, elkorhadt ágak sem tudtak lehullni a magasból.

A repkényen túl alacsony, félig földbe

süllyesztett házikó állt. Bara mutatta, hogy oda tartanak.

Magasságuk szerint sorjáztak a ház közelébe: elébb Bara, majd Magyar, s hátul a legnagyobb, Zele. Bara, mielőtt bezörgetett volna, visszanézett, megvannak-e mindhárman.

A repkény takarta házból egy öregasszony nézett ki kopogtatásukra. Haja őszes volt és ragacsos, arcát borzalmas sebhely csúfította el. Régóta nem láthatott embert, gyermeket meg aztán lehet, hogy soha, mert hosszú ideig csak nézte őket, méregette, s láthatóan nem tudott mit kezdeni velük.

– Mit akartok? – vakkantott azután rájuk.

– A Tetejetlen Fát megyünk megmászni – szólalt meg éppen a legkisebb.

Az öregasszony erre még jobban elbizonytalanodott. Ez a három vakarcs akar felmászni a fára, amely az egekbe vezet?

– Tudod, merre van?

Rég járt arra, nagyon rég, de nem lehet eltéveszteni a helyet.

– Sürgős az utunk – tette hozzá a legkisebb.

Az öregasszony nézett, azután szipogott. Van, mit nem kell megérteni, s van, mit ember nem is érthet.

– Gyertek be! – morogta.

A gyerekek besorjáztak a dohos házikóba, melynek falait már kikezdte a rothadás, és megálltak a fal mellett. A sebhelyes asszony rájuk tekintett ismét.

– Mit álltok ott? Enni nem akartok?

– Ha kínálsz, öreganyám!

Erre elmosolyodott. Ez a mosoly aztán a

forradás miatt ebben a félhomályban szörnyen ijesztő volt. Ijesztőbb, mintha szipogásával mindennapos öregasszonynak látszódik, hajlott háttal, fogak nélkül.

– Szólítsatok Killának!

2.

Merv hajlítgatással próbálta kezét: a csont csodálatos gyorsasággal begyógyult, de terhelnie még nem szabad. A sámán ezután a lábára próbált ránehezedni: az is sikerült. Elhagyhatja a barlangot.

Hetek óta ez volt az otthona, s nem ment ki a friss levegőre, csupán egyszer, előző nap. Embert sem látott, csak Kijont, aki az ételt s az orvosságot hordta neki. A két sámán nem sokat beszélt, nem volt miről.

Merv kibotorkált a napsütésbe, és leült a barlang bejárata mellett egy kőre. Ott napozott, akárcsak a gyíkok. Érezte, hogy Szemes ereje beleköltözik, és tovább gyógyul általa teste és lelke egyaránt. Érezte azt is, hogy elég erős már a szellemek faggatásához.

Megvárta azonban előbb Kijont, hátha az elhozza hírben azt, amit a szellemektől tudakolna.

Kijon napnyugta előtt érkezett, s örömmel látta, hogy Merv napozik. Akárhogy is, Merv ittléte az ő személyes diadala volt. Egykor tanítványaként szolgálta, s most visszaadta életét. Néha már-már erősebbnek érezte magát Merv sámánnál.

Egy nyulat hozott, amit hurokkal fogott meg.

– Egész kiváló vadász válik belőled még a végén, Kijon – szólította meg Merv, s a sámán

nem tudta elleplezni az élt a hangjában.

– Ha azt akarom, hogy éljek, s hogy élj, akkor muszáj – mosolygott Kijon.

– Mi hír a nemzetségeknél? Találkoztál sámánokkal?

– Egyebet se teszek, csak hogy nyomon követem a történéseket. A tündérek behúzódtak a nyugoton lévő kertjükbe. A nemzetségek találgatnak, miért e sok rossz szellem, s félnek visszatértüktől, ami elképzeléseik szerint mindennél erősebb lehet. Mi pedig tápláljuk e hitet.

– Mi van Vajkkal?

A mén nemzetségek sorsán túl Merv személyes bosszúvágyát is ki kívánta elégíteni a hírrel.

– Eltűnt az erdő mélyén. Néha megjelenik nemzetségek közelében, s próbál vadászokkal beszélni, de azok elűzik. Nincs jövője, hacsak te meg nem mutatod magad, cáfolva a hírt: megölt téged.

– Eddig sem sokfelé fordultam meg.

Kijon lepakolt Merv elé a köre, s kést vett elő, hogy megnyúzza a nyulat. Ügyesen végezte dolgát, levágta a nyúl lábait, majd egészben lefejtette a bőrt.

Merv bámulta, majd rákérdezett.

– Hogyan csináltad, Kijon?

– Viszont van egy rossz hírem – tért ki a válsz elől a másik. – Vajk fia, Magyar, és a két kis szörnyeteg, Zele és Bara elszöktek otthonról.

– Merre mentek? Tudjuk?

– Selyemaranyhajú Ila és az Ágosbéli vadászok is éjszakkelet felé kutattak leginkább. S én hiszek Ila megérzéseiben, a fiához fűződő kapcsok

erősek, megsejthette, merre jár Magyar, habár pontosan nem tudhatja.

– Éjszakkelet, mi?

– Pontosan.

Miért pont éjszakkelet? Mi van ott, ami miatt a három gyermek úgy érezte, el kell szöknie otthonról? A hatéves Bara miért vállalna ekkora utat? S az engedelmes Magyar? A Belénybéli Zele?

– Tán arrafelé húzódott meg Vajk – mondta Kijon, aki maga is eltöprengett már a fiúk szökésén.

– Nem. Más rejtezik e mögött.

– Én sem hiszem, hogy Vajkot keresnék.

Kijon feldarabolta a nyulat, s külön tette szívét, máját, tüdejét. Mervnek eszébe ötlött, hogy arrafelé tűnt el Erdőjáró és Kondor is.

– Az egekbe igyekeznek – mondta a sámán.

Kijonnak felrémlett régi beszélgetése Zelével.

– A Belény nembéli fiú apját keresné ott?

Merv agyában egymást kergették a gondolatok. A sámán kétségbeesetten próbálkozott megfogni egy szikrát, amely majd fényt gyújt elméjében.

– Az egekbe tartanak. Van valami különleges éjszakkeleten. Ha nemtőinket megidézzük, azok is, ha látom érkezésüket, néha onnan közelítenek, Napatya felől. A gyermekek oda mennek, ahonnan segítséget remélnek. Erdőjárót vagy Kondort keresik, vagy valami mást. De segítség kell nekik.

– Ellenünk?

– Akárkiért is, az bizonyosan ellenünkre történik. Mikor szöktek el, nem mondtad.

– Három hete is van már annak.

– El vagyunk maradva nagyon! Miért nem szóltál eleddig?

– Míg magadtól ki nem jössz a napra, hiába is abajgatlak ilyen gondokkal – morrant fel Kijon. – Csak megzavarom gyógyulásod.

Merv visszakozott.

– Helyesen tetted, nem kárhoztatlak, de most már nincs egy szemernyi időnk sem a tétlenségre!

– Bírja a lábad az utat, Merv?

– Hagyd azt a nyulat, s indulj a Belénybéliek falujába azonnal! Szólj Ráthnak, s hozzatok három lovat! Elindulunk mi is éjszakkelet felé. Jól jön, hogy ügyesen bánsz a késsel. Az elmúlt esztendőkben én is kitanultam a nyilazást, hozzatok fegyvernek valót is, lehet, hogy erőnkön túl azokhoz kell folyamodnunk! Ez az utolsó lehetőségünk, hogy elpusztítsuk őket. Sikerülnie kell!

3.

Az öregasszony eléjük tett valamit, ami egyszerre nézett ki állatnak és növénynek, s amikor ették sem tudták eldönteni, melyik lehet. Bara azonban nem zavartatta magát, falta be az étket, s így sem Zele, sem Magyar nem óvatoskodott. Teljesen reábízták magukat a fiúcskára.

Az öregasszony észrevette ezt, ám nem tette szóvá.

– Szóval a Tetejetlen Fát keresitek, mi? – kérdezte, miután elvette az üres fatálakat a fiúktól. – Osztán minek? Nem azt kérdezem,

minek keresitek, mert azt már mondtátok, hogy fel akartok mászni rá. De minek akartok felmászni rá?

– Egy lelket keresünk.

– Tele van lélekkel a világ! Olyannal, mi testet hord, s olyannal, ami nem.

– Nekünk egy bizonyos lélek kell, Lélekúr jobbjáról!

Az öregasszony fogatlan szájával nehézkesen fölkacagott.

– Egy bizonyos lelket keresnek! Hallod, Lanuk? Egy bizonyos lelket.

Ciccegett, és a fejét rázta hozzá.

Magyar körülnézett.

– Kihez beszél?

– Hozzá! – mutatta az alakot a sarokban Zele.

Az öregasszony megfordult, és rájuk bámult. Nevetését mintha elvágták volna.

– Nem látom – felelte Magyar.

– Nem is kell látnod – nyugtatta meg a fiút Bara. Killára nézett. – Csupán hárman látjuk, mert szellem ő. Lanuk már nem él.

Az öregasszony megnyalta szája szélét. Kezét ruhájába törölte. Egy pillanat alatt zavar váltotta föl gúnyos modorát. Nem tudott mit mondani.

Kis idő elteltével visszatért munkájához: az erdőben szedett növényeket tépkedte apróra s morzsolta össze. Úgy tűnt, mintha elfeledkezett volna a fiúkról.

Magyar nézegette egy ideig a sarkot, de aztán elálmosodott. A szótlanság megtette a magáét, a fiú szeme hamarosan leragadt. Egyenletes szuszogás jelezte, hogy békésen alszik.

Lanuk akkor kilépett a sarokból. Alakja

továbbra is homályban maradt, ámbátor ha él is így van ez, mert a kalyiba sötét volt, nagyon is sötét belül. Killa keze szaporán járt, az öregasszony fel se pillantott.

Lanuk megállt Bara fölött. Csak állt és állt moccanatlan.

Üdvözöllek, táltos – szólalt meg azután.

Killa tenyerében ütemesen recsegtek, sisteregtek a levelek.

Te jártál már fent.

– Csupán a szabadlelkem, s az is évekkel előtte volt. Réges-régen…

Lanuk bólintott. Szemlélődésének tárgya Zele lett. Amikor azonban megszólalt, ismét csak Barához szólt és nem Zeléhez.

Nincs még felkészülve.

– Vagyunk így dolgokkal életünkben!

Killa munkája közben felkuncogott.

– Megteszem, amit kell – fogadkozott Zele.

Mondd a favágónak, hogy vágjon fát, ha nincs keze!

– Csak a feljutás lesz nehéz, a fiú már lát – védte meg ugyanakkor Bara Zelét. – Lát, és lépésnyire áll csak a parancsolástól.

Éppen elég az a hiányzó lépés.

Zele most csöndben maradt, holott az ő tudását kérdőjelezte meg a szellem. A fiú átgondolta, ki is volt ő, amikor Kikelet havának első napján belovagolt Ágosék jurtafalvába, s lassan kivé változott át. Olyan ifjú volt még, aki azt hitte, közel áll a vadászok világához. Azóta sok mindent megtanult, s eltávolodott a vadászoktól. Látja a szellemeket, nemtőket, ha akarja, s érzelmeit át tudja vinni másra.

Kivé változott? Senkivé. Félúton jár, és most se ez, se az. Halovány remény élt szívében, hogy most talán tovább jut. Egyre jobban izgatta a fa, s most, hogy ennyi nap vándorlás után végre – úgy tűnt – elérhető közelségbe került, talán türelmetlenné is vált egy kicsit.

A szellem az alvó Magyar fölé állt. Kinyújtotta áttetsző kezét föléje, mintha csak a homlokát akarná végigsimítani. Érezni akarta a gyermek gondolatait.

Igen, neki ott kell lennie – mondta elgondolkodva. – De őt lesz a legnehezebb felvinni. Nem csupán azért, mert gyermek, hanem mert a képessége sincs meg hozzá. Igaz, bízik önmagában, és különleges erő hajtja. Nem lehetetlen. – Kivárt egy keveset. – Hattyúkról álmodik… Tündérgyermek.

– Apja az Ágosbéli Vajk, anyja Selyemaranyhajú Tündér Ila.

Értem már… Ágos vére ő is. – Lanuk lányához intézte következő szavait. – Mutasd meg nekik az utat, Killa! De elébb mondd el…

Killa besöpörte a leveleket egy kis bőrzacskóba, majd félretette az egész tálat oldalra. Nem sietett, nem szokott sietséghez, másképp forog az idő kereke, ha egyedül van az ember, vagy csupán egy szellemmel.

Lanuk visszatért a sarokba, s szótlanságba dermedt.

– Mondjam el! – morogta az öregasszony feléje. – Beszéd, beszéd… Alig ejtettem ki szót a számon az elmúlt nyolc tavaszban, mióta meghaltál! Most pedig beszéljek!

A fiúk várták, hogy morgásából érthető szó

váljék.

– Különös fa az – vetette oda egyszer Killa. Aztán egy ideig mással foglalatoskodott: felszította a tüzet, kiment és vizet hozott be, de nem tette föl a tűz fölé, csak oldalra helyezte. Épp úgy, mint akinek nincs célja, csak az időt húzza, mert átgondolnivalója meg épen hogy van elég. – Nem mindig fának látszik – mondta végre. – Ha meg akarjátok mászni, nem szabad elriasszon a kinézete.

– Milyen fa az, ami nem fának látszik? – kérdezte Zele. – S ha nem fának látszik, akkor minek?

– Minek, minek! Van, akinek nem is mutatja magát.

Killa most egy kis tálból frissen szedett borókabogyókat öntött ki az asztalra, és egy késsel nekiállt lefejteni a bogyó húsát a magról. Járt a keze, gyorsan és ügyesen, ám a beszéde csak nem akart megindulni.

Bara azonban türelmes volt, és türelemre intette Zelét is, akinek majdnem kicsúszott a száján, hogy nem itt akar megöregedni. Még nem tanulta meg, hogy a sietség nem vezet jóra. Hogy a sietség csak nekünk fontos, ember találta ki, mert sem a természet, sem az istenek nem sietnek. Csak az ember futkározik összevissza.

– A boróka jó a köszvényre – mondta az öregasszony. – Itt pedig minden vizes, és egyre inkább fájnak a tagjaim. Lassan szállnak az évek és én gyorsan öregszem…

Killában is lehetett valami bűbájos vér, mert szavai némiképp összecsengtek Bara gondolataival. De hát Bara ezért is jött ide.

– A fa… – emlékeztette a fiúcska.

– Persze, a fa! Leginkább fa formájú, ám lelkedet követve megmutathat valamit a jövődből vagy sorsodból. Látszódhat hatalmas csontváznak, melynek koponyája a felhők fölött van már, s a törzs olyan, mint a gerinc lecsupaszított csontjai. Látszódhat botnak, sámánbotnak, de lehet forgószél vagy éppen paszulyforma is, ha úgy esik.

– Miért félnék egy paszulytól? – kérdezte Zele.

Az öregasszony összecsücsörítette ajkát.

– Paszulyként legfeljebb a gyerekek láthatják. Neked harcos véred is van, ölés pihen a kezedben, apád adta neveddel ellentétben. Neked nem paszulyformát fog ölteni. Lehet, hogy megpróbál becsapni. Eltűnik, hogy ne lásd.

A leszedett borókadarabkákat kis faprés alá tette, és kicsorgatta a levüket. Tálkában fogta fel a lét, majd beletette a héj masszáját, mintha csak ki akarná áztatni.

– Van azonban más is – morogta kedvetlenül. – A Tetejetlen Fa a földi világot köti össze az égi világokkal.

– Mi majdnem a csúcsáig mennénk – mondta Bara. – Ismerjük a járást.

– Nem a járásról van szó – legyintett Killa. – Földanya kedvetlen és tele van sérelemmel. Morog. És a Tetejetlen Fa mégiscsak Földanyába kell kapaszkodjék.

– Éreztem a változásokat – Bara is elkomorodott. – Mindenki érezte ezen a Pusztán. Rossz szellemek törtek a minap az Ágosbéliekre.

– Földanya lent kialakítja a maga birodalmát – folytatta az öregasszony. – És senki nem tudja,

milyenre formálja. Így hát mindenki, aki a Tetejetlen Fához tart, jó, ha vigyáz, és a lába elé néz. Ki tudja, milyen gödörbe zuhan bele?

Még jó, hogy Magyar aludt ezeknél a szavaknál.

Nem is mondta neki vissza senki Killa figyelmeztetését.

– Akár így, akár úgy, de nekünk mennünk kell. Ma este azonban még itt aludnánk.

– Nem azt mondtad, hogy sürgős az utatok?

– Ennyire ráérünk.

– Az jó – vidámodott meg az öregasszony. Zelére mutatott, majd a bejárat melletti láda felé intett. – Ott a szekerce, vágj fát, de vagy egy hónapra valót! Szolgálj meg a szállásért!

– Menj! – biccentett Bara.

– Vágok helyettetek is – mondta Zele. Amúgy is rossz volt bent a levegő, és zavarta az öregasszony.

Amikor kilépett, Bara a szellem felé fordult.

– Kellene egy kísérő.

A szellem hallgatott egy ideig, aztán az öregasszonyhoz szólt.

Killa, velük mész.

– Ezekkel a lábakkal? – háborgott az öregasszony. – És ki vigyáz a házra? És hogyan jövök vissza?

A házra vigyázok én. Vissza pedig úgy jössz, ahogy elmentél. A két fájós lábadon…

Bara elégedetten dőlt hátra.

A szellemnek azonban hozzá is volt szava.

Tudom, mit akarsz, táltos. Nagy kockázatot vállalsz. Ha nem juttok gyorsan Lélekúr elé, mind odaveszhettek. Te ugyan visszatérhetsz, de ők nem. És mi lesz akkor a mén emberekkel?…

Gondoltál arra, mi lesz velük?

A Tetejetlen Fa dombok ölelte kis katlan közepén állt. Magyar, akit Bara felkészített a fa formájának különlegességére, meglepődve jegyezte meg:

– Ez csak egy fa. Nem? – Felnézett Zelére. – Te mit látsz?

– Fát, mi mást? – válaszolta Zele.

Bara rápillantott a szeme sarkából.

Vajon mit láthat?

Zele egy óriási létrát látott. Középen a tartófa olyan volt, mint egy törzs, s abból álltak ki kétoldalt a hatalmas fokok. A létra felvitt egészen az egekbe, s eltűnt a tisztakék égbolt szövetében, mintha csak egy lyukon kandikálna ki a vége. Nem is ott volt a gond, felül. Hanem alul. Mert a létra csupán egy kis ponton érintkezett a földdel, az alsó végét kihegyezték.

– Széles a törzse és magas, de csak egy fa – mondta Magyar sokkal biztosabban.

Ám amint közelebb mentek, megmutatkoztak a fa elképesztő méretei. Ezek miatt a távolból közelebbinek látszott a ténylegesnél, s mivel közelebbinek látszott, kisebbnek tűnt. Ám közvetlen a tövében állva a leghatalmasabb dolog volt, amit a fiúk valaha láttak életükben. Még Barának is kinyílt a szája a csodálkozástól, ahogy felnézett a törzs hosszán vezetve tekintetét, s nem is tudta a fejét úgy megbillenteni, hogy alulról lássa a lyukat az égen, amelyben eltűnik a fa teteje.

– Mekkora lyukat verhet ez az égbolt sátorába! – nyögte Zele. – Ha nekiindulunk is, hetek, mire

oda felérünk!

– Ha a lábatokat és a kezeteket használjátok, akkor bizony lassan megy – szipogott Killa. Rátámaszkodott botjára, és várta, mi lesz.

Bara leült a fűbe.

– Mielőtt nekiindulunk, megalszunk – mondta. – Csak friss erővel érdemes a Tetejetlen Fának nekivágni. Most már itt vagyunk, megpihenhettek. Tüzet gyújtunk, eszünk s alszunk. Megvárjuk, míg megnyílik az ég közepe, s a Fa tengelye lesz két világnak. Akkor aztán mi is elindulunk.

Megvacsoráztak, s meginvitálták Killát is. Az öregasszony csámcsogva evett, a vízzel kevert, porított húst könnyen le tudta nyelni.

– Ismertem egy Ágosbélit – mondta evés közben. – Erdőjárónak hívták.

– Apám testvére volt – bólintott Magyar.

– Gondoltam, hogy egy vérből származtok – felelte Killa. – Szép szál legény volt, csak nem volt ki mind a négy kereke. Azután eljött ide, felmászott a fára, és nem tért vissza többet.

Zele izgalomba jött.

– Kondor nevű vadászt nem ismertél?

– Dehogynem. Erdőjárót üldözni jött, ám ahelyett, hogy megölte volna, megmentette az életét. Az enyémet és apámét is. Jó ember volt, határtalan keserűséggel a szívében. Ő is eljött ide, Erdőjárót követve, és ő is megmászta a Tetejetlen Fát. Ő sem jött vissza.

Zele a felhőkre nézett.

– Lehet, hogy fent megtalálom?

– Ha meghalt, bizonyosan. Hiszen Lélekúrhoz mentek.

– Úgy hiszem, még él… – Zele elbizonytalanodott. – Bár biztos nem lehetek benne. Ő az apám.

Killa lenyelte a szájában megforgatott falatot.

– Érdekes. Két ellenség, két család, s most a fiúk célja közös. Kiszámíthatatlan az élet.

Zele nem törődött vele. Egy gondolat forgott fejében: apjával találkozhat…

…ha meghalt.

S nem tudta, akar-e találkozni vele vagy sem. Kívánja saját önzése miatt a halálát?

Máris indult volna fölfelé. Méregette a létrát.

– Ki kell aludnunk magunkat – mondta Bara, aki tudta, mi járhat Zele fejében. – Nézd, közeleg az este!

Szemes vöröses szövetet terített szét az égen, készítette esti ágyát, melybe majd elmerül. Megjelentek a kékesszürke vásznon az első bátortalan csillagok, az éjszaka kincsei, a hősök ősei, szellemi segítők és utat mutatók. Körben, a távoli erdő sötétszürke csíkká változott, már most magára húzta az éjszakát.

A fiúk megvetették ágyukat. Leveleket hordtak össze, s öltözékükkel takaróztak.

– Az ember azt hinné, falunyi levelek hullnak róla – mondta Magyar a fára célozva.

– Erről nem hullnak levelek sosem – mondta Bara.

– Tudom.

Megágyaztak Killának is. Az öregasszony távolabb kérte letenni fekhelyét. Ő sem akart ma már hazaindulni. Napokig tart visszafelé az út, s fáradt is volt. Kicsit tartott is attól, ami előtte állt, esztendők óta nem távolodott el félnapnyi

járásnál messzebb kalyibájától s öregapjának szellemétől.

Bara, amint lehunyta szemét, már aludt is.

– Lesz erőnk felmászni rá? – kérdezte Magyar suttogva Zelét.

– Jó a fogás rajta – felelte Zele. Nem tudott mást válaszolni, hiszen nem egyet láttak. De miért is lát ő létrát?

– Meg lehet ülni a kéreg repedéseiben, nem vitás – mondta magát győzködve Magyar. – Sosem voltam még ilyen magasan. Nem fogok szédülni, ugye?

– Azt mondják, ilyenkor nem szabad lenézni. De most már aludj! – intette Zele. – Gyűjtsünk erőt, ahogy Bara mondaná!

Mégis, ő aludt el utoljára. Már Magyar is egyenletesen vette a levegőt, s Killa szuszogása is ide hallatszott, amikor Zele még mindig forgolódott. Nem a fekhellyel volt baj. Vele. Nem itt, hanem apjánál jártak gondolatai.

Aztán elméje belefáradt a nagy pörgésbe, és Zele álomba ájult.

Mélyebb álomba, mint bármikor életében.

Bara a hátán feküdt, s felfele nézett arca. A tiszta, csillagos égre, s a fa törzsének erre a szeletére. Szája nyitva állt, úgy lélegzett. Egészségesen, mélyen aludt. Bármilyen életek álljanak is mögötte, aludni jól tudott.

Zele az oldalán hevert, bal karjával a feje alatt. Jobb tenyere a homlokát érintette, mintha csak a szemét takarná, de minek akarná takarni, amikor sötét van? Jobb térdét kicsit felhúzta, hogy kiegyensúlyozza fekvését. Békésen szuszogott.

Magyar jobb keze keresztben feküdt a mellkasán, s habár a fiú inkább a hátán hevert, mintsem az oldalán, az arca jobbra fordult. Az ő szája is nyitva állt, és minden egyes lélegzetére megrendült egy levélke szájától nem messze. Mélyre szívta le a levegőt, s hosszan bocsátotta ki.

Egymás mellett pihent a három fiú, békésen, mintha nem is a lehetetlenre készülnének. Egyikük sem kételkedett abban, hogy el kell indulniuk. Ám míg Bara sejtette, mi vár rájuk, Zele és Magyar nem tudhatta.

Fordult felettük az ég tányérja, Fénylőhold lassan araszolt nyugot felé. Egy, csupán egy csillag maradt változatlan pontban. A fejük felett, amerre a Tetejetlen Fa is mutatott.

Bara felhorkant, mintha csak a torkát kaparná valami. Pár pillanat múlva egy sólyom dugta ki fejét a hatéves fiú szájából. A madár körbefordult, majd szárnyának mozgatásával megpróbált kijjebb vergődni. Addig izgett-mozgott, míg ez sikerült is neki. Amikor szárnya kiszabadult, csapkodott, s teljesen előmászott.

Leugrott Bara arcáról, és tett pár lépést, próbálgatta, fel tud-e repülni.

Felszállt, tett egy kis kört, alacsonyan, majd lehuppant Zele mellé.

Várt.

S egyszerre valami eltolta Zele jobb tenyerét a homlok elől. Egy mókus volt, kis orrával böködte, taszította a kezet, hogy kiférhessen Zele száján. A sólyom feléje kapott, megcsípte szőrét, és húzta, mintha segíteni akarna. A mókusnak azonban fájhatott, mert idegesen odakapott, mire a madár

hátrébb lépett.

Küszködött a mókus is a kijutással, de csak sikerült neki. Vastag farkát húzta elő legkönnyedebben, s rögtön szaladni kezdett: elzsibbadt a szűk helyen.

Visszatérve azt látta, hogy a madár szétfeszítette Magyar ajkát, és a szájában kotorászik. Megcsíphetett valamit, mert éktelenül rázta a fejét, akárha ki akarna cibálni egy beszorult dolgot.

A mókus körbeszaladt Magyar feje körül, de nem segíthetett. A sólyom aztán előrángatott onnan egy feketerigót.

A rigó botladozott, hasra esett. Megütötte Magyar fejét, de a fiú meg se rezzent. A sólyom nógatta, próbáljon meg szárnyra kapni. A rigó nekifutott, csapdosott, de minduntalan visszaesett.

A sólyom azonban nem hagyta abba a noszogatását, s mire felkelt a nap, már a rigó is szárnyalt. Bizonytalanul még, de repült, s látható volt, hogy bele fog jönni.

Amikor megjelent Szemes első sugara a világ felett, a sólyom felreppent, s körberepülte a fa törzsét. Vijjogott, hívta a rigót. Ekkor látszott elsőként tollainak színe: rozsdabarna volt teste nagy részén, alul azonban sárgásfehér. A rigó utána szállt, nem volt benne félelem, tudta, ez a sólyom nem fogja bántani.

A mókus a fa törzsén követte őket felfelé. Tartotta az iramot: ami a másiknak apró körökből állt, az neki egyenes volt.

Aztán eltűntek fent, a magasban.

Tizenegyedik rovás

A lelkek ura

4.

– Ezek aztán elaludtak – morogta Killa. Körbejárta a fiúkat, botjával megböködte mindegyiket. – Na, ezek aztán elaludtak! Most hogy menjek így haza?

Közelebb hajolt, a lélegzetvételüket hallgatta. Lassan, nagyon lassan vették a levegőt, s tán még a szívük is sokkal lassabban vert. Az átalvetőkre esett az öregasszony tekintete.

– No, hát a lábam úgyis fáj – bólogatott, hogy: bizony-bizony. – Étel-ital van, s ha felébrednek, legalább lesz, aki hazatámogat. Bizony-bizony. Nincs is dolgom, Lanuk is elvan otthon, a nap is süt… Jobb őre is lehetne álmotoknak, de én vagyok itt, érjétek be ennyivel! A boga rakat el tudom hajtani, más meg amúgy sem jön ide.

Leült a fűbe. Úgy döntött: vár.

A sólyom fáradhatatlan erővel szárnyalt, a rigónak és a mókusnak azonban naponta kétszer meg kellett pihennie. Ilyenkor a rigó meghúzódott a fa kérgének egy pontján, és tollászkodott, míg a mókus elfeküdt. A sólyom felszállt, magasra, és visszatért, addig felderítette, mennyi még az előttük álló út.

Sok, nagyon sok.

A harmadik napon elértek egy ágat, melyen a mókus futott volna végig, egészen a bronzszínű láthatárig, hol hegyek magasodtak haloványan, de a sólyom visszaterelte. A negyedik napon ezüstfényű levélre bukkantak, az ötödiken aranyra, mintha csak Szemes, a mindent látó Napatya közelébe kerültek volna, ahol a világ

dolgai a fénytől átitatva arannyá válnak.

Ám nem állhattak meg itt sem.

A nyolcadik napon szállt le melléjük a sólyom, és intett fejével a hatodik ág vége felé. Aztán megrázta magát, ledobta sólyomtollait, s egy negyvenes éveinek közepén járó férfi állt a mókus és a rigó előtt.

– Lássuk, kik vagytok! – mondta nekik.

A rigó felborzolta tollát, mire a férfi felnevetett.

– Levetni kell, nem szárítkozni!

A mókus bújt ki másodjára bőréből. Nem sokban különbözött Zele égi szabadlelke lent hagyott testlelkének képétől, talán kicsit érettebb vonásokat mutatott, és tekintete áthatóbb volt. Mintha csak három vagy négy esztendőt öregedett volna.

A rigóból viszont egyszerre daliás vadász lett.

– Ismerlek – szemlélte meg Bara elgondolkodva Magyart. – No, majd rájövök, hol láttalak! De bizonyosan nem ebben az életben.

– Így néztél ki régen? – kérdezte Magyar Bara férfiarcát szemlélve.

A másik állta a tekintetét.

– Te nem emlékezhetsz.

Magyar észrevette, hogy Barának egyenesen néz az arcába. Magára pillantott: a keze és a lába kicsit nagyobbnak tűnt egy gyermekénél. Karját szőr ütötte ki, tenyere erős, kérges volt.

A fiú megdöbbent.

– Mivé lettem?

– Szabadlelked öltött alakot itt, a lelkek birodalmában. Az lettél, ami lehetsz.

– Akkor nem csupán álom volt – mondta Magyar, s körbefordult. – Nem csupán álmodtam,

hogy rigó vagyok, s repülök felfelé. Vagy mégis, és ez is hozzá tartozik?

Mintha csak reggeli pára ült volna a tájon, a föld felszínét köd borította. Csupán a fák teteje bukott elő a tejfehér maszatból, mint halottak lefelé néző, borzas üstöke egy fehér vizű tó felszínén. Felhők lettek volna a makacs, ágakhoz tapadó párafoltok ezen a felhők fölötti, égi világon?

– Hogy álom-e, majd eldöntöd akkor, ha kinyitod a szemed a fa alján. – Bara kuncogott. – Arra megyünk! Szokatlan itt ember jelenléte, ne rémüljetek meg, ha bámész lelkek vesznek bennünket körbe!

– Mennyi idő, míg Lélekurat elérjük? – kérdezte Zele.

– Nem tudhatom – felelte Bara. – Itt amúgy sem számít az idő. Ám az út, melyet meg kell tennünk, nem lépésekben vagy hosszokban számolandó.

– Hanem?

– Lelkünk tisztaságának mértékében. Itt úgy tűnik, hogy mész, de ez nem igaz. A távolság jön el hozzád. S csak akkor jutsz el középre, ha arra érdemes vagy, s ha hiszel benne. De nem lesz a hitben hiba, tudom, mert mindketten oda akartok jutni… Az érdem, nos, az érdem más kérdés, és ezt nem ebben az életetekben kellett kivívnotok. Itt csak reménykedhetünk.

Zele és Magyar összepillantottak.

– Ne féljetek! – mondta Bara. – Bízom bennetek, ezért is jöttünk mindhárman. Bízzatok ti is magatokban!

Előrelépett, és megindult.

Akármit is mondott, úgy tűnt, ők mennek Ahogy

máskor is: lépést lépésbe öltve.

Mielőtt a sűrű ködbe, falként meredő fehérségbe beléptek volna, Zele még visszafordult, s megnézte a Tetejetlen Fa hetedik égbe felfutó vonalát. Ott lakik a világ teremtője, Égiúr. Vajon feljuthat hozzá halandó?

– Ő megtette már a dolgát – torpant meg Bara is egy pillanatra. – Gyere, Zele! Ne maradj le, nem szabad elveszítenünk egymást!

Zele biccentett, majd Magyar vállára tette kezét. Így olvadtak bele a lelkek birodalmának ködébe.

5.

Ráth meghozta ugyan a lovakat, de nem tudott Mervvel és Kijonnal tartani, a Belénybéliek között pokol támadt, s elég gondot adott neki a betegek gyógyítása. Kimentette magát, és Kijon nem is bánta, hogy nem tart velük: nem szívlelhette a Belénybéli Ráthot. Így viszont nem kellett nekik három ló. Kijon egyet visszaadott, nem akart nyűglődni vele.

Az Ágosbéli sámán ezután a lovakkal elment Merv rejtekhelyére, és felszerelkezett mindennel, amiről úgy hitte, szükség lehet rá: magához vett kisebb-nagyobb késeket, nyilat, kötelet, még csapdát is. Neki magának voltak varázslatos porai, és egyéb eszközei, melyek által elérhették a szellemeket. Azokat is összepakolta.

Mire visszatért a barlanghoz, Merv már bot nélkül tudott járni. Állapotának javulásával a sámán természete is visszatért, hangja élesre csiszolódott, és tekintetébe visszaköltözött a

mindenekfölöttiség érzete. Volt azonban egy kis szürke pont, ott, a szemének legmélyén, egy kis bizonytalanság, kétkedés: nem érthette, Kijon mi úton-módon hozta vissza őt a halálból.

Vagy csupán nagyot mondott volna a fiatalabb sámán, és ő nem is halt meg teljesen?

Nem sokkal azután, hogy Kijon megérkezett a felszereléssel és a lovakkal, már el is indultak. Merv sürgette az utat, mintha minden szívdobbanásnyi idő veszteség lett volna.

– Megkérdeztem a szellemeket – mondta az úton Merv. – Ég és föld között nyílt átjáró Szemes reggeli otthona felől. Azt mondták, olyan, mint az aranykorban. Akit az istenek szívesen látnak, annak megengedik a felkapaszkodást az egekbe.

– Mi miért nem tudtunk róla? – kérdezte Kijon.

– Túl van azon a ponton, hol a legszélső nemzetségeink letelepedtek, s azok a viskókban lakó népek, akik arrafelé élnek, nem láthatják az átjárót.

– Miféle átjáró az?

– Amiről a régi énekek szólnak. Egy fa, mely a felhők fölé, Szemes, Fénylőhold, és rajtuk túl, Ékes, Lélekúr világába visz. S fel a hetedik égben trónoló Égiúrhoz. A szellemeinknek nem újdonság ez, hiszen mindig is könnyedén átjárhattak ég és föld között.

– Megtudtál-e valamit a gyermekekről?

– Nem, azokról hallgatnak. És te Ráthtól?

– Szintúgy semmi hír.

Merv azt sem engedte meg, hogy leszálljanak a lovakról, azoknak a hátán ettek s ittak. Csak akkor pihentek már meg, amikor szegény párák nem bírták tovább. Ha nem kellett volna ügyelni

rá, hogy ki ne dőljenek, Merv a halálba hajszolja hátasaikat.

Kijon sámán az első este az aprócska tűz mellett ücsörögve elmerülten hallgatta, hogyan ropogtatják a füvet állataik.

– Azon töprengek, Merv – kezdte –, jó-e nekünk vagy rossz, hogy átjárható ismét ég és föld. Régen ez biztosította az aranykor boldogságát. Az öregek ezt regélték, s én gyermekként hittem nekik. Hittem, hogy így jobb volt.

– De szóltak-e azok a mesék rossz szellemekről, megszállt állatokról?

– Nem, sámán.

– Az egekben baj készül, tudod te is, és tudom én is. Ez már nem a régi világ tisztasága. De ha odaérünk, meglátjuk.

Kijon biccentett.

– Meglátjuk.

Merv vizet kortyolt bőrkulacsából. Ahogy végigfolyt torkán, érezte testének vágyódását a víz után, és eszébe jutott, hogy van még mit kérdeznie Kijontól.

– Nem mondtad még el, mi történt velem lezuhanásom után – jegyezte meg a kulacs szájának elkötése után. – Itt az ideje, hogy beszámolj róla!

A félhomályban nem látta Kijon szemét, és arcának vonásait is alig, a válasz azonban nélkülözött minden izgatottságot.

– Magasról hullottál alá, Merv, és Vajk tehetetlenül nézett utánad. Fejed csontja megnyílt, és rögvest vér borította el a sziklát, amire megérkeztél. Karod és lábad kicsavarodva alád szorult. Utolsó leheleted talán akkor szakadt

föl, amikor a kőre csapódtál.

– Én akkor ott álltam nem messze, az erdőszélen. Vártalak. Miután hazatámogattam az idézés során sok vért vesztett Sáp sámánt, azonnal a találkozóhelyre siettem, s nem sokkal előtted érkeztem meg… – Kijon kis szünetet tartott, s amikor megszólalt, ha hangjában nem is, de szavaiban némi gúny bújt meg –, a saját lábamon. Fent, Vajk mellett megjelent egy hattyú. Tündér Ila volt az. Míg elvonta Vajk figyelmét, felnyaláboltam tested, elrejtettem egy bokor alján, s lelocsoltam a véres sziklát vizemmel. Hamar felszárította az alkonyi nap, és a későbbi félhomály már eltakarta, mi furcsa foltjából megmaradt. Vajk keresett, de nem talált, és mikor láttam, hogy meg akarja várni a hajnalt, elé léptem, és hazaküldtem azzal, hogy majd én illőn útjára bocsátom árnylelkedet.

– Tudtam azonban, hogy ezt az alkalmat nem szalaszthatom el, és szabadlelkemmel útra keltem: értesítettem Ráth sámánt, hogy menjen azonnal az Ágosbéliek falvába. Átkozza ki a gyilkost, jusson Vajknak ugyanaz a sors, mint nekünk. Veszítse el támogatóit és barátait. Így végül is elértük félig azt, amire a rossz szellemek megidézésekor törekedtünk.

Kijon elhallgatott. Mervre nézett, vajon elég volt-e neki ennyi.

Nem volt elég.

– Ez mind tetszetős, Kijon – mondta Merv. – Csupán a legérdekesebbet hagytad ki. Eszmélésemkor azt mondtad, meghaltam. És most is úgy vettem ki szavaidból, hogy állapotom a zuhanás után… – Merv is elhallgatott kicsinyt,

és ugyan érzelmet nem tükröztek befejező szavai, értelmük azonban ennek ellenére gúnyossá tette őket, hasonlóképp gúnyossá, mint az előbb Kijon szavai voltak – nem éppen olyan volt, mint annak, aki talpra esett.

Kijon felszította a tüzet.

– Nem akartál elmenni, Merv – mondta. – Árnylelked ragaszkodott széttört testedhez.

– A test romlásnak indul ilyenkor. S míg te hurcoltál és rejtettél Vajk elől…

– Mindketten tudjuk, hogy a test romlását meg lehet akadályozni.

– Nincs neked ilyen hatalmad, Kijon.

– Már van.

Merv a felnövekvő lángok megszínezte arcot nézte szemközt. Kuvik huhogott fölöttük, s ha felnéznek, láthatták volna elszállni Fénylőhold arca előtt, s láthatták volna, amint lecsap egy pocokra vagy egérre… De nem néztek föl: egymás tekintetébe mélyedtek.

– Honnan? – tette fel végre a kérdést Merv.

– A te erőd vajon honnan van? – válaszolt kérdésre kérdéssel Kijon.

Merv nem szólt, csak bámult. Éjszaka pedig nem aludt, hanem töprengett.

Nem tudta, mit higgyen Kijonról.

Vajk szintúgy egy aprócska tűz mellett ült ezen az estén, ám egyedül. A vadász nézte a lángokat, de nem gondolkodott. Elméje üres volt, mintha csak valami rakoncátlan szellő üresre söpörte volna koponyájának barlangját.

Kis örvény kelt a tűz közepén, és megforgatta a lángokat. Vajk azonban még ezt sem vette észre.

Szíve, akár az elméje: ürességet érzett benne. Tehetetlen volt, a mén emberek egyike sem hallgatta meg. Ha közeledett valakihez, az elűzte. Ha nem akart menni, hát a másik menekült. A kitaszítottságban nem megélni volt nehéz, az ő ügyességével akár pocakot is ereszthetne az erdő közepén, annyi vadat elejthet. Építhetne jurtát, és beszélhetne az állatokhoz…

Az volt a szörnyű, hogy az emberek poklosnak nézték, holott nem volt az. Gyilkosnak tartották, holott nem volt az.

És nem tudta megértetni velük, hogy nem az.

Vajk elfáradt. Mintha csak saját szellemével birkózna. Elfáradt, de majd holnapra ismét lesz ereje, és újból nekiindul.

– Én kedves férjuram – suttogta egy hang.

Vajk lassan feltekintett. Ila állt előtte. Alakján áttetszettek a csillagok, és éppen mellének közepén fénylett a két legvakítóbb.

Vajk elmosolyodott. Ila szép volt e nélkül is, ez a játékosság azonban annyira reá vallott, hogy a vadász elfelejtette minden gondját. Ha a tündér tud játszani, neki sem szabad feladnia. Még egy éjszakára sem.

Egy pillanatra sem.

– Kínálnálak, de nem hiszem, hogy elfogadod – mutatott Vajk esti lakomájának egészére. Megsütötte, de egy falást sem evett belőle.

– Hiába halt meg a nyúl? – kérdezte lágyan Ila.

– Nem hiába. Ha ma nem fogy el, majd holnap. S életben marad egy másik. – Vajk nézte asszonyát, aki ott volt közel, de mégis oly távol, elérhetetlenül. Nem tudott neki mit mondani. Nem voltak szavai.

Ila segített.

– Szeretlek.

– Én is szeretlek, tündér.

Vajk felállt, és Ila elé lépett. A lélek körvonalai fehéren sejlettek fel az éjszakai erdő sötétjében. Haloványak voltak Ila alakja s vonásai, de le lehetett arcáról olvasni a határtalan szeretetet és az aggódást.

– Mi történt? – kérdezte rosszat sejtve Vajk.

Ila hitetlenkedve megrázta fejét.

– Aranyka meghalt, a szellemek okozták halálát… A tündérek meg akarják szakítani a kapcsot az emberi világgal. Egyedül maradtam velük szemben, s csak én, hiszen engem köt csupán ide ilyen szorosan valaki… Te…

– Firtos?

– Firtos is helyesli a szakítást, most ő sem védi az embereket. Szereti őket, a szíve szakad meg értük, értünk, de most ő is az elzárkózást látja helyesnek. Akad azonban még más is.

– Rosszabb?

– Neked és nekem a legrosszabb, ami lehet ezen a világon. – Ila szeme alatt egy könnycsepp jelent meg. Ragyogó kis gyémánt volt, de mielőtt legördülhetett volna, a tündér elmaszatolta.

Vajk azt vette észre magán, hogy remeg keze-lába.

– Elszökött a fiad, és nem sikerült a nyomára akadnom – suttogta a tündér. – Nem hagyhatom el Tündérkertet, alá kell vetnem magam a tündérek akaratának. Most nem lehet az, mit szeretnék. Gondoltam, hogy megtagadva őket eljövök végleg…

– Ne tedd! – tört ki Vajkból. – Ne tedd! –

mondta gyengédebben. – Ebben a sorsban nem osztozhatsz, most neked kell vigyáznod Boldára és… Magyar elszökött – hitetlenkedett a férfi. – Egyedül ment bele a nagyvilágba?

– Két cinkosa van – sóhajtotta Ila. – Bara és Zele. Sejtem, merre járnak, de pontosan nem tudhatom. Úgy érzem, szánt szándékkal még előlem is elrejtőztek.

– Mit akarnak?

– Sötét ösvény előttem akaratuk útvonala. Bizonyosan fontos a céljuk. Úgy vélem, azért, mert Magyar is ment, hogy rajtad akarnak segíteni.

Vajk most szerette volna igazán megérinteni Ilát. Megnyugtatni, megsimogatni arcát. Magát is megnyugtatta volna ezzel a mozdulattal. Itt álltak, két aggódó szülő, és semmit nem tehettek egymásért.

– Van azonban még valami.

– Mi még? – nyögte a férfi.

– Gannak sietett tudatni velem, hogy a Belénybéli Ráth három lóval útra kelt a falujukból. Keletnek tartott, amerre a fiunk.

– Már indulok is!

– Vajk! – Ila kiáltása megállította a tényleg meglóduló férfit. – Nagyon siess! Napokkal vagy a sámánok mögött, és gyorsan haladnak. Be kell érned őket! Ne bántsd őket, csak kövesd, és legyen rajtuk a szemed! Ha megtaláltad Magyart, hozd, kérlek, Tündérkerthez!

Vajk kulacsának vizét a tűzre öntötte, majd földet szórt rá nagy sebesen. Azután fölállt. Ila még mindig őt nézte. Most, hogy teljes lett a sötétség, kicsit erősebben fénylett alakja.

– Gyönyörű vagy, mint mindig – szakadt fel Vajkból.

– Te pedig erős – válaszolt Ila. – Az én férjem…

Csak a sötétség maradt utána.

Vajk után pedig az elhaló patadobogás.

6.

A ködben, amely az erdőt takarta, csupán háromlépésnyire láttak előre. Olyan volt, mint egy álombéli pihe-puha fészek: se nem hideg, se nem meleg. Óvatosan kellett lépkedniük, ha nem akartak ütközést valamivel, vagy éppen bokaficamot. Mert bokamagasságban aztán úgy megsűrűsödött a pára, hogy azon szem át nem hatolhatott.

Nem fáztak, a levegő kellemesen langyos volt. Nem látszódott a leheletük sem. Vizesek sem lettek, ahogy az a meleg párától lenni szokott, igaz, a meleg pára ritkán ül meg ködként a föld felszíne felett.

Vagy inkább: soha.

– Nem sokat látni az égi világból – jegyezte meg Magyar. Hangja tompa volt, elnyelte a fehérség.

– Talán jobb is – válaszolta Bara.

– Szeretek messzire tekinteni – mondta vidáman Zele.

A fiú egyre izgatottabbá vált. Közelednek Lélekúrhoz. A köd – vagy a felhők – rejtekében ott van valahol minden lélek őrzője és felügyelője, aki mellett a megszületendő lelkek az újjászületést várják.

Zele nem tartotta már különösnek, hogy látja a szellemeket s a lelkeket. Mióta először

megpillantotta őket Csejkő és Bara jurtájában, mióta beszélt anyjával, és a világnak ez az oldala megnyílt szeme láttára, többször is átrágta a dolgot, s elfogadta olyannak létüket, mint a lovak vagy mint az emberek léte. Azoké a dolgoké, amik nap mint nap körülveszik őt. Barának igaza volt: az árnylelkekkel, nemtőkkel való találkozás nem volt félelmetes. A lelkek nem tolakodtak, nem nyüzsögtek. Néha ott voltak, néha nem. Néha szóltak, de legtöbbször nem. Mint a szomszéd jurtában élő vadász, akivel néha összefut az ember, de a köszönésen túl csak minden századik alkalommal áll le beszélgetni véle.

A köd, amelyben gázoltak előre, egyre fényesebbé vált. Látta ezt mindhárom fiú, mégsem tették szóvá mindjárt az elején. Ám egyszer csak Zele nem bírta tovább, és rákérdezett.

– Honnan jön a fény, Bara? Sem elölről, sem hátulról. Nem Szemes ez, mert még csak nem is föntről süt.

– Szemes ez, bizony – morogta Bara. – Csak nem egyenesen ránk néz. Szerteszéjjel szórja sugarát.

Zele letérdelt, és tenyerével megpróbálta széthessegetni a bokamagasságban megülő tömör ködöt.

– Próbáltál már vizet szétválasztani? – érdeklődött finom célzatossággal Bara.

Zele feladta. Ehelyett belemarkolt a talajba, és felemelte a kavicsokat, melyek ujjaiba akadtak. Tejfehér kövek voltak, nem éppen kavicsok, de mégis azok. Különös, sosem látott gyöngynek tűntek.

– Nem gyöngyök – hajolt közelebb Magyar.

– Aha. – Zele gondolkodott, elrakjon-e párat, aztán elhajította őket. Minek, van a talpa alatt elég.

A kövecskék tompa csattanással értek talajt.

Ez sem kőre, köves talajra utaló hang volt.

– Honnan tudjuk, hogy jó irányba tartunk? – tette föl ekkor azt a kérdést Magyar, ami legjobban nyugtalanította.

Zele feltápászkodott.

– Nem érzed?

– Nem én!

– Arrafelé húz valami – Zele mutatta az irányt, amerre mentek. – Olyan, mintha ezer és ezer lélek szavak nélkül hívna.

– Nem csak szavak nélkül, de akaratlanul is. Csupán ott vannak, s mi érezzük jelenlétüket. – Bara Zeléhez fordult. – Magyar félig tündérgyermek, ezért nem pontosan azt érzi, amit mi. Néha többet, néha kevesebbet. Figyelnünk kell majd rá, mert bizonyos dolgokban ő tud majd többet.

Mentek a fiúk tovább, kerülgették a fehér párába bugyolált fatörzseket, bokrokat, de nem tudták mennyit haladtak. Az időérzéküket is elveszítették, nem tudták, dél van-e, vagy már délután. Magyar megkérdezte azt is, ráismernek-e, ha beesteledik. Bara be kellett vallja, hogy nem tudja, beesteledik-e valaha az égnek ebben a rétegében.

– És ha ez nem is Szemes fénye? – állt meg egyszerre Zele. – Ami körülvesz minket. Hanem a sok-sok megszületendő lélek fénye?

– Meglátjuk majd – biccentett Bara. – Előbb-

utóbb mindent meglátunk.

Nem is fáradtak el, csak mentek és mentek előre.

A fény fordulása nem árulkodott az időről, a megjárt távot pedig nem láthatták. Nem tudták, mióta s mennyit haladtak.

Nem álltak meg többet.

Mentek és mentek előre. Hol egymás mögött, hol egymás mellett.

Egyszer csak egy eléjük kerülő fa vonalai élesebben rajzolódtak ki, mint eddig. Ezt sem említették egymásnak, de mindhárman megjegyezték. Attól féltek, ha kimondják reményüket, az elszáll, mint a madár.

Lehet, hogy már kifelé haladnak?

A következőkben már nem csupán egy, de két fa látszott. A másik legalább tíz lépés távolságban. Egymásra pillantottak, Zele szeme csillogott: ez az! Ez már jelent valamit.

Felgyorsítottak, a remény előrelendítette őket. Észre sem vették, mennyit gyalogoltak még addig, hogy nem csupán kettő, de három-négy fa is eléjük került. Már a ködpamacsokkal ékesített lombkorona is látszódott, és bokamagasságban is ritkult a kavargó, tejfehér massza.

A köd egyszerre úgy ért véget, ahogy a fától elindulva kezdődött, hirtelen, három lépés alatt.

A fiúk kint álltak a szabad levegőn. A hatodik ég közepén.

Előttük egy különleges hegy, átlátszó volt, mint a patak tiszta vize, és mélyén a szivárvány színeiben őrizte a fényt. A föld is átlátszó volt a talpuk alatt, kicsit fehéres, akárcsak a kavicsok, amelyeket Zele korábban kezében tartott. A fehér

erek, amelyek ott futottak a talajban ujjnyi vagy ölnyi mélyen, nem takartak egészen, s közöttük mélyre lehatolhatott tekintetet.

A fény a földből és égből egyszerre sugárzott szét.

– Mint a megfagyott víz – suttogta Magyar.

A föld és az átlátszó hegy azonban a legmindennaposabb volt azok között, amik még a fiúk szeme elé tárultak. Középen egy fehér palota állt, magasba szökő, beláthatatlanul óriási falakkal, ezernyi csillogó tömbből felrakva. A sziklából, melyen állt, folyók eredtek. A fiúk hármat láttak, de túloldalt is kellett lennie még egy forrásnak. A folyók zuhogtak, dübörögtek, habot vertek és vízpárát terítettek szét. Átlátszó, állatfej alakú sziklák álltak őrként a vizek partja fölött, de mintha nem emberkéz, hanem a természet formálta volna a sziklákat, különös módon csak az emberi fantázia látta őket állatnak.

Lélekúr egész eget betöltő palotája mögött pedig ott állt a Tetejetlen Fa hetedik égbe vezető ága. Millió apró, fényes pont lobogott rajta, s ettől úgy látszott, mintha kigyulladt volna. Nem sárga volt azonban vagy éppen vörös, mint a lábon lángra kapott száraz fák, hanem fehér. Ezért aztán nem is hihették, hogy tűz az, ami a faágakon megül, de nem is köd, mert nem elterpeszkedett, hanem felfelé mutatott mindahány, akár a lánglobok, a hetedik égbe.

– Fordultunk volna egyet? – töprengett Zele. – Hiszen a Fán jöttünk fel!

– A Fa mindenütt ott lehet – mondta Bara. – Itt ne mérj földi irányokkal vagy mértékkel! Ahol az

érzések súlya nehezebb, mint a gondolat vagy a tett, ott másként kell gondolkodnod. Érezned kell!

– Hogyan kelünk át a folyókon? – kérdezte Magyar. Valószínűtlennek tűnt, hogy a zúgó, rohanó vízen átjussanak, hidat pedig nem vertek sehová.

Zele vállat vont.

– Ne is gondolkodj ezen, Magyar!

– Majd ha odaérünk, átmegyünk rajta – tódította Bara. Érezte Zele hangjában a csipkelődést, és nevetett rajta.

Összevigyorgott a két férfi.

A folyó harsogása nem lett sokkal hangosabb, ahogy közeledtek felé. Sőt, mintha a futása is lassult volna, a vad víz megszelídült valamelyest az ember láttán. Ám nem eléggé ahhoz, hogy átússzanak, vagy bárhogy máshogy biztonsággal átkelhessenek rajta.

– Ahhoz képest, hogy itt ered, eléggé mély – morogta Zele. Végignézett a folyó hosszán. – Nem látok gázlót se.

– Se hidat – tette hozzá Magyar.

– Itt rajtunk kívül más nem tapossa a földet – válaszolta Magyar. – Minek építettek volna hidat?

A palota egyszerre elérhetetlennek tűnt. Pedig ez csupán egy kisebb folyó volt, s mögötte még ott magasodtak a sziklák, melyeken fel kell kapaszkodniuk, és a falak, amelyeknek töretlen oldalán lehetetlenség felmászni.

Kapu pedig sehol.

– Talán túlon – mondta Zele, aki Magyarral együtt bámulta Lélekúr palotáját, és sejtette, mi

jár a másik fejében.

– Más megoldást kell keresnünk – mondta Bara. Arra gondolt, mit szeretne, s máris visszaváltozott sólyommá.

Magyar meglepve fordította fejét oldalra, amikor meghallotta a szárnycsapkodást. Alighogy meglátta a sólymot, tudta, miről van szó, és ahogy emberré akart lenni ideérkeztük pillanatában, most úgy megint rigó szeretett volna lenni.

Pillanatokon belül fekete lett, tollai nőttek, s közben rigó méretűvé zsugorodott.

Zele bólintott. Valóban ez a megoldás! Ha nincs út, és a láb elégtelen ezen a vidéken, még akkor is, ha két erős kéz segíti, hát repülniük kell.

A következő pillanatban ő is ott volt a rigó és a sólyom mellett – mókusként.

Kellett pár pillanat, mire rájött, hogy ő bizony nem fog együtt szállni a másik kettővel. Ingerülten felmakogott, majd megrázta magát, és visszaváltozott emberré. Arcán kicsit több volt a ránc és szeme is máshogy állt, de ezt most senki nem figyelte.

– Nem maradok itt – fogadkozott Zele a rigónak és a sólyomnak. – Nem fogok itt maradni ezen a parton. Vigyetek át!

A sólyom megrázta magát, és férfivá formálódott megint. A vonásai azonban neki is leheletnyit különbözők voltak, mint az előbb.

– Talán ha repülni akarnál, és nem fára mászni – tanácsolta.

– És ha úszni akarnék? Az úszás is megteszi – replikázott Zele.

– Ha szeretsz vizes lenni, miért ne? – vont vállat Bara. – Mert halként nem tudsz majd kimászni

túloldalt a partra. Nyugodj meg, Zele! Én is nyugtalan vagyok e helyütt, de palástolom. Légy úrrá idegességeden!

– De néked nincs kivel találkoznod itt.

– Úgy véled?

Zele Barára pillantott. A másik mögött egy egész élet áll, mögötte még tizenöt esztendő se. Hogyan is hihette, hogy neki fontosabb Lélekúr elé kerülni, mint másnak?

Mint Barának.

Mint Magyarnak.

– Bocsáss meg! – mondta Zele. – Az önzés elöntötte szívemet.

– El kell vetned minden gondodat – szolgált jó tanáccsal Bara. – Az elkövetkezendőkben olyan helyre lépünk be, ahol ha megoldódik valami, akkor megoldódik, ha nem, akkor pedig minden erőlködésed ellenére sem fog megoldódni. Fogadd el így, hagyd magad mögött gyötrődésed!

– Míg az erdőben vagyok, legyek csak én meg az erdő – idézte Zele.

– Zeke?

– Az hát!

Bara a bólintás után megint csak megrázta magát, és sólyom lett belőle. Zele mély sóhajt vett, és szárnyakra gondolt. A bizsergés a tarkójától indult, és mire feleszmélt, már állatbőrben volt.

Kinyújtotta kezét, illetőleg hol kezét sejtette.

Tollak borították.

Felvijjogott az örömtől, ám nem volt sok ideje örülni, mert látta, hogy Bara és Magyar útra kel. Futott párat, csapott párat, a levegőbe emelkedett.

Nem ment könnyen, és furcsa érzés volt így használni karját. De fent volt a magasban, látta alant a folyót, s fordult a célja felé.

Bara és Magyar nem álltak meg a túlparton, ha már szárnyuk volt, egyenesen a palota fala felé repültek. Beleszálltak a különös sziklából eredő zuhatag párájába, s a falak alatt jöttek ki belőle. Tollukon vízpára csillogott. Átsuhantak a szivárvány íve alatt. Szárnyaltak felfelé, a palota legtetejére, ahonnan már beláthatnak, s amin átbukva bejuthatnak Lélekúr legbensőbb szentélyébe.

Zele is átszállt a folyó felett. Lepillantott a sodrásra, s azt gondolta, legyőzték a folyót. Egyre erőteljesebb szárnycsapásokkal haladt, és rikoltott, amikor a vízpárába belevágott. Középütt volt, amikor érezte, hogy a levegő alulról nyomja fölfelé, s ő is éppen a falak alatt emelkedett elő.

Soha nem tapasztalt csoda volt repülni.

Utolérte Magyart, és felzárkózott mellé. Oldalt csak a hatalmas, masszív, erős fal volt, hibátlan felszínnel, ahogy csak az egekben állhat egy palota. A kövek mint a föld: átlátszóak, ám olyan vastagok, hogy mégis átlátszatlanok. Szálltak föl, s mintha a falnak sosem akarna elérkezni a teteje.

Bara diadalmas vijjogással jelezte, hogy sikerrel járt, már fent van. Zele meglódult, jó erőseket csapott, izomból húzta meg, s másodikként láthatott rá Lélekúr palotájára. Amint elhagyta a fal tetejét, megnyílt előtte a legszentebb közép.

Hatalmas udvart látott, amely fölé maga az ég borított kupolát. Nyílt térnek tűnt, de az égbolt olyan alacsonyan volt, hogy amint a három madár lejjebb szállt, egy jurta kupolájának is hihették

volna.

Az udvar közepén kék szemként csillogott egy gyönyörűséges tó. Mögötte egy hatalmas trónszék. Jobb oldalán milliónyi lélek, balján tükör, tükör magasból a világra. Dombok és hegyek, völgyek és folyók, puszták és tengerek. Messzi, nyílt láthatár, ahogyan élő ember talán még sohasem látta. De tán a sasok sem, mert ilyen magasra ők sem jutnak fel.

Lassan körözve ereszkedett le a két sólyom és a rigó. Széttárt szárnyakkal szelték a levegőt, ide már nem kellettek szárnycsapások. Zele a tavacska fölött megfordult, és a lelkek felé szállt. Láttára páran felrebbentek és körülvették. Mindahányan hajdani testlelkük lenyomatát viselték, arcuk volt, alakjuk, de fényesen tündököltek. Megérdemelt helyükön ültek: Lélekúr jobbján.

Bara és Magyar rögtön visszaváltozott emberré a tóparton. Zele csak pillanatokkal később érkezett meg, bámészkodása lefoglalta. Harmadikként egyenesedett fel, de az első szava neki volt.

– Sosem hittem volna…

Magyar körbefordult.

– Fenséges hely – szólalt meg. – De hol is vagyunk éppen?

Zele és Bara egyszerre néztek rá és egyszerre döbbentek meg. Vonásaikban ők is változtak valamelyest, ám Magyaron nem csupán kis változás látszott. Idegenként állt előttük, nem gyerekként, s nem előző formájában. Barnás hajú, borostás, napbarnított férfiként magasodott előttük, szeme kéken csillogott.

– Mi a neved? – kérdezte Bara.
Magyar töprengett kicsit.
– Nem tudom – mondta aztán. – Elfelejtettem.

7.

Merv és Kijon kiléptek az erdőből, és megtorpantak első megdöbbenésükben. A világ legnagyobb fája állt előttük.

A Tetejetlen Fa árnyékba borította a völgyet. Szürke lepellel takarta le ágainak és magasban zizegő leveleinek árnyéka a földi világnak ezt a szegletét. Megfogta és visszatartotta Szemes éltető fényét.

Komor, baljós hangulatot kölcsönzött a félhomály e tájnak.

A két sámán azonmód leugrott lováról, és a szikla széléhez ment, ahonnan leláthattak a tájra, és a fa törzsének legaljára.

– Mint egy földbe vágott tőr. Gyerektőr – morogta Merv. Kijon értetlenül pillantott rá. – Olyan, mint egy fából kifaragott gyermektőr, mit a földbe ütöttek – mondta Merv hangosabban, hogy a másik értse. Azt hitte, csupán a szavát nem hallotta, az meg se fordult a fejében, hogy Kijon nem gyermektőrnek látja a Fát –, és amely fent, a markolatánál kizöldült.

– Mi az ott lent? – mutatott pár apró foltra Kijon. A fa gigászi tövében, a felfelé púpozódó gyökerek között négy alakot látott.

– A három gyermek, és még valaki – hunyorított Merv. – Célhoz értünk, Kijon sámán. Szedd össze tudásod, mindenre fel kell készülnünk!

A lovakat fent hagyták a szikla tetején, túl nagy

gond lett volna nekik is utat keresni lefelé. Néhány fegyvert magukhoz vettek. Ha nem is tudták mindet vállukra akasztani, gyilkos erőben felülmúlták a három gyermeket.

Leereszkedtek a szikla vékony és meredek ösvényén a völgy talajára. Merv teljesen meggyógyult már, s ha ereszkedés közben belenyilallt kitámasztott karjába vagy a kavicsokon megcsúszó lábába a fájdalom, az csupán a szokatlan mozdulattól, erőfeszítéstől volt, baja már nem eshetett.

Lentről csak az egekbe nyúló fát látták, az alakok eltűntek szemük elől: beleolvadtak a fa kérgének barnaságába.

Innen még jó gyaloglás a gyermekekig az út. Ki is léptek tisztességesen.

– No, innen már fásabb – jegyezte meg Merv. Nagyon nem értette, miért pont ez a három gyermek találta meg a fát. A sámánok szolgálják leginkább e földön az egek urait, akkor miért a fiúk szereztek tudomást róla elsőként? Miért ők kaptak iránymutatást, hogy merre kell jönniük? Ez a sámánokat illette volna, hacsak… Hacsak valaki az egekben azt nem akarja, hogy a sámánok elveszítsék hatalmukat.

A Tetejetlen Fa láttán Mervet ez a gyötrő balsejtelem kerítette hatalmába. Átjáró ég és föld között. Eleddig csak a sámánok szabadlelkei tehették meg felfelé az utat. Most mások is.

Kijon eltávolodott Mervtől, tett egy hurkot, majd visszatért mellé.

Amikor harmadjára tette, a másik rákérdezett.

– Hova mész, Kijon?

– Erről kerülöm meg a gyökeret – hangzott

Kijon válasza.

Merv körbenézett. Sehol nem voltak gyökerek.

– Jól van – mondta azután. – De jöhetsz mögöttem is!

Gyökerek! Vajon mit lát még Kijon, amit ő nem?

Ismét egy kínzó balsejtelem.

Vajk nem sokat vacakolt a repkénnyel: egész egyszerűen utat vágott bele hosszú késével, majd áttört rajta. Jól érezte: egy ház állt ott, amit elrejtettek a zöld függöny mögé. Akárki is lakott itt, szerette az egyedüllétet.

A vadászt vitte a lendülete, elvágtatott még a házig. Amikor lova megtorpant, ő már a földön állt, két talpon. Zörgetés nélkül nyitott be.

Első pillanatban nem látott senkit, olyan sötét volt bent, aztán amint megszokta a félhomályt szeme, a sarokban megpillantotta az öreget.

– Jó napokat! – köszöntötte illőn, hogy ezzel ellensúlyozza durva betörését az idegen lakba. Nem szerette az ilyen viskókat, szabad levegőhöz és jurtákhoz szokott lelke viszolygott a sötét és bezárt helyektől.

– Jobbakat, mint ez – hangzott a felelet.

– Három gyermeket keresek – vágott a közepébe Vajk. – Errefelé jártak, nem akadtál-e nyomukra az erdőben?

– De bizony – mondta az öregember. – Nemcsak hogy errefelé jártak, de meg is szálltak itt egy éjszakára. Megetettük őket, altattuk őket, és a lányom kíséretükül szegődött.

Vajk egészen izgalomba jött.

– Merre tartottak? Nyilván tudod, ha a lányod melléjük állt.

Az öreg nem válaszolt azonnal, és Vajk félreértette ezt. Övéről levett egy kést, és az asztalra helyezte.

– Fogadd el ajándékul! – mondta. – Nyilván elkel a jó eszköz erre felé. Éles és kemény a penge, sokáig ki fog szolgálni. Kérlek, válaszold meg a kérdésem!

– Nem kell a késed – mondta az öreg.

– Jó szívvel adom.

– Nem ezért fogok válaszolni.

– Akkor nem a válaszodért adom, hanem mert húzza övemet – mosolyodott el Vajk. – De sietek, mert úgy vélem, a gyermekek, köztük az enyém, veszélyben vannak. S lehet, hogy lányodat sem kíméli majd az a baj, ami rájuk tör. Kérlek, segíts!

– Veszélyben vannak, jól sejted. – Az öreg nem jött ki a sötét sarokból, de Vajk látta bólintását. – Ám olyan régen indultak el, hogy nem fogod utolérni őket. Ha vágtatsz is, mint a szél, és lovad is bírja, két nap, mire odaérsz. És ahogy sejtem, az a vész, amiről beszélsz, egy szikla magasságából éppen most szemléli fiad és barátait.

– Ne a vészt részletezd, az utat mondd! – tört ki erre Vajkból. Majd rögtön eztán: – Bocsáss meg! …

– Ifjúi vér! – legyintett az öreg. – Hej, ha én is érezhetném áramolni ereimben!… – Megakadt. – Akkor sem lenne semmi – tette hozzá.

Vajkon látszott, hogy majd szétveti a türelmetlenség.

– Jól van – morogta az öreg. – Kimész a lovadhoz, és éjszakkelet felé fordulsz. Mész, vágtatsz, ameddig alacsony dombsághoz nem

érsz, melyek egy katlanba vezetnek, ha egyenesen Szemes reggeli hona felé veszed az irányt onnantól. Hosszú út lesz, ne számíts rá, hogy ma odáig jutsz! Sziklákat is látsz majd holnapután, erdős, fenyős föld következik jó ideig, de kivirul a táj ismét csak. Ott tiszta lesz az ég, de a földön, mintha vihar lenne. Menj arra, és a közvetlen közelben lesz egy hatalmas fa… Ott vannak.

A vadász nem köszönt, nem válaszolt, már kint is volt a házból.

Csak később, sokkal később, a vágta közben jutott eszébe, hogy vajon az öreg honnan tudhat a távoli dolgokról.

Ám most nem ez számított, hanem a fiúk élete.

Killa az étket méregette. Még jó pár napig kitart, ám ha haza akar indulni, most kellene menni, mert vadászatban ő nem igazán jeleskedik, és a hazaútra kell tartalék elemózsia. Talán egy vagy két napig még maradhat. Aztán azonban mennie kell.

Az öregasszony sóhajtott. Nem hagyhatja itt a fiúkat!

Elcsomagolta a porított és szárított húsokat. Majd kevesebbet eszik, neki amúgy sem kell sok. Elnézett a messzeségbe, ahol az erdő vonala húzódott a dombok aljától fölfele. Ha oda elmenne, meg tudná szedni magát bogyókkal, ehető gyökerekkel, talán még gombákkal is, habár elég meleg az idő ahhoz, hogy most gombákra bukkanjon. Ám egy fél nap, mire odajut és megfordul. Addig ki vigyáz a fiúkra?

Nem hagyhatja őket egyedül.

Mélyen alszanak. Nem, ez nem is alvás már, alvás nem tart egy napon túl, ők meg már kilenc napja mozdulatlanul fekszenek, se mocorgásuk, se böffenésük, se szellentésük. Semmi. Hogy nem halottak, csak lassú lélegzetük s halk szívdobbanásuk bizonyítja.

Killa nem állatoktól féltette őket, mert állatot nem látott errefelé, mióta itt őrködött. Az öregasszonynak körvonalazhatatlan rossz érzete volt egy ideje, amely mintha a talpán keresztül érte volna el, úgy, ahogy a víz kúszik fel a belemártott száraz ruhán.

Valami volt a fa alatt.

A föld alatt.

A mélyben, lent.

Nagyon-nagyon mélyen.

Erről a valamiről ugyan nem sejtett semmit, de felettébb furcsállotta érzetét. Habár magáról a Fáról sem tudott sokat, látása nyomába se ért öregapja képességének. Amit tudott: itt van az egek kapuja, s aki felkapaszkodik, az istenek és szellemek közé jut.

Killa ült, és az egek mibenlétéről gondolkodott. Nem sokáig azonban, mert megpillantott két alakot közeledni, s ez elvonta a figyelmét a fáról.

Nézte őket, kik azok?

Két sámán érkezett.

8.

– Az Ágos nembéli Vajk fia vagy, a neved Magyar, és kilenc tavaszt éltél meg – sorolta Zele. – Az idei Tavaszünnepen megcsókolt egy lány.

Magyar csak a fejét rázta.

– Akárkiről is beszélsz, ismeretlennek tűnik előttem. Másrészt nem olyannak nézek ki, mint aki csupán kilencesztendős!

Bara a homlokát ráncolta. Hol hagyhatta el Magyar az emlékezetét? A falon átrepülve? Itt a palota közepén? Vagy amikor másodjára is madárrá vált? Alakváltozása, úgy tűnt, egy régi testlelkét idézte fel. Ám Magyar róla sem tudott semmit.

Ha azonban nem tudja, ki ő, a kérésüket sem tudja előadni. És mellette mi jogon szóljon Zele, vagy éppen ő – Bara – egy emberről, aki neki ugyan nembélije, de Zelének még az se. Ki hozza fel Vajk dolgát, s vegye rá Lélekurat Merv árnylelkének előadására?

Csak Magyar feladata ez.

Árnylelkek zúdultak alá a magasból, mintha csak most vették volna észre a betolakodókat. Nem bántották őket, csupán földre szálltak, és sétálni kezdtek körülöttük. Színnel telt meg a palota legalja, ha haloványan is, de a lelkek életükben őrzött alakjukat idézték föl.

– Mit tegyünk, Bara? – kérdezte Zele.

Bara körbefordult. A szellemek, kik körülvették őket, mind fiatal vonásokat viseltek. Idegenek voltak kétszeresen is: egyrészt nem ismerte őket életükből, másrészt olyannyira eltávolodtak a földi világtól, hogy tekintetükben furcsa zavar tükröződött.

A betolakodók megzavarták égi létüket, jelenlétükkel elhozták a távolságot és az időt az anyagtalanságba és az időtlenségbe.

– Az árnylelkekkel? – kérdezte Bara. – Semmit.

– Magyarral.

– Sajnos vele sem tudunk többet.

Az árnylelkek némelyike közelebb merészkedett. Ahogy jöttek, úgy váltak körvonalaik egyre szilárdabbá, s arcuk egyre részletesebben kidolgozottá.

Egyikük kivált, hajdani termetén s arcán látszott, hogy életében vadász lehetett, olyasfajta, aki mindig is elöl lovagolt. Kertelés nélkül rákérdezett, kik ők.

Zele és Bara felmondták nemzetségüket, őseiket s nevüket, majd bemutatták Magyart. A szellem azonban mit sem tudott ezzel kezdeni.

– Ki uralkodik Ulla felett? – kérdezte a férfiakat.

– Ulla falai rég leomlottak már – felelte Bara.

Az árnylélek először föl sem fogta.

– Ki a király?… – Elhallgatott, kereste a szót, hogy „most”, de képtelen volt felidézni.

Bara kisegítette válaszával.

– Nincs már király.

– Nincs uralkodója az Aranybirodalom legszebb városának?

– Nem létezik az Aranybirodalom legszebb városa – válaszolta türelmesen Bara. – Csupán Gíim, Sakkul és Zobor áll, de ők is már régiek és roskatagok. Mikoron éltél, ki uralkodott Ulla felett?

Az árnylélek eltöprengett.

– Nem állnak már Ulla falai – mondotta. – Értem. Életemben Zámbor volt a király. Erős és jó uralkodó volt, híven szolgálta Égiurat.

– A mi időnkben Zámbort már húsz másik nemzetség követte.

– Húsz nemzetség? – vonta össze szemöldökét az árnylélek. – Mennyi az?

Egy másik szellem közeledett, egy lány. Zelét vette szemügyre, illetve a férfit, akivé Zele a hatodik égben vált.

– Ismerős nékem az arcod – jegyezte meg kedvesen.

Zele hirtelenjében egy szót sem tudott kinyögni.

– Én nem vagyok ismerős neked? – fordult körbe a lány. Megmutatta magát. – Találkoztunk valahol?

– Nem jártam még erre – mondta zavarodottan Zele.

– Nem jártál még a falunkban? – kérdezett vissza a lány. – Kár, bizony, kár, mert úgy tűnik, láttalak már. Talán apám jurtájában… vagy csak a lovak mellett. – Még közelebb lépett, s ujjával a fiú arca felé nyúlt. – Próbálom felidézni, de nem megy. – Tréfálkozón csípett a szemével. – Segíthetnél nekem!

– Hogyan segíthetnék? – A fiú csak nem akart érteni a szóból.

– Mondjuk, elbeszéled egy csendes helyen, ki vagy!

– Csendes helyen? – nézett körbe Zele. – Itt?

A szellemek mind közelebb jöttek, Bara most mással beszélgetett, s Magyart is megkörnyékezte egy másik, idősebb férfi.

– Ágosbéli voltam én is életemben. Emlékszem… – morogta. Megnézte magának Magyart. – Paák a nevem. Aztán apád tényleg a Vajk névre hallgat, s az öreg Ágos kisebbik fia?

– Úgy van – válaszolta Magyar helyett Zele.

– Jól ismertem apád… mikoron még gyermek volt.

– Akkor te többet tudsz róla, mint én – jegyezte meg Magyar.

A lány nem hagyta, hogy Zele figyelme elkalandozzon, maga felé fordította a fiú arcát. Zele meglepve fedezte fel, hogy az érintés valósnak tűnik, akárcsak a lenti világban.

– Tudok én itt csendes helyeket – mosolygott a lány. – A Bere mellett van sok aprócska földtányér, melyeket magas bokrok ölelnek körbe.

– Bere? – hökkent meg Zele. – Bere-tó?

– Mi más lenne, ha nagy és tele van vízzel? – kacagott a lány.

– Hogy hívnak? – kérdezte hirtelen Zele.

– Szemely.

– Szemely?

– Aranyos fiú vagy, habár nem hallasz jól – kacagott a lány.

Zele azonmód hátralépett. Arcán döbbenet ült, de akkora, hogyha kőből faragták volna, nincs az a hátas, amely elbírja a fiút. Szemely Dalnak, Zele nevelőanyjának az anyja volt. Két tavasszal ezelőtt halt meg. Öreg volt, rettenetesen.

– Apámat nem láttad? – támadt föl a pillanatnyi bénultság után Zelében az erő. – Kondornak hívták. Apámat Kondornak hívták, nem láttad?

– Nem tudom, ki az a Kondor – felelte a lány. Közelebb lépett.

Zele hátrált.

– A Belénybéli Kondor, ismerned kellett. Abból a nemzetségből vagy!

– Nem emlékszem rá – kacagott a lány. – De te tetszel nekem, ne hátrálj folyton! Ha vadászni mész is így cserkészed be a vadat?

– Apámat keresem.

– Míg megtalálod, foglalkozz velem!

– Nem. – Zele megállította a lányt. – Nem. Nekem semmi közöm hozzád. Egy árnylélek vagy Lélekúr oldaláról.

A lány csak kacagott, megszakítás nélkül. Abba sem hagyta, úgy válaszolt.

– Gyere csak a Beréhez, megmutatom, mennyire élek! Annyira élek, mint te!

Felszívódott a levegőben, de szinte ugyanabban a pillanatban felhangzott a kacagása távolabbról, a járkáló, forgó szellemek során túlról. Túlontúl visszhangosan azonban ahhoz, hogy Zele tudja, hol van.

A nevetésre megbolydultak az árnylelkek. Néhányan visszaszálltak, mások jöttek.

– Apám! – kiáltotta Zele a magasba. – Belénybéli Kondor! A fiad van itt!

Szavainak visszhangja a magasba szárnyalt, ám válasznak csak Szemely nevetése érkezett.

– Belénybéli Kondor!

Mindhiába ordította ki Zele a torkát. Apja nem jelentkezett.

A falak tetején hárman álltak. Fénysugár volt mindhárom, s emberi szemnek láthatatlan, de még a szabadlelkek sem fedezték volna fel őket.

Meredten figyelt a három alak, s mindent látott és hallott, ami lent zajlott.

– Üdvözlöd-e a fiad, Kondor? – kérdezte az egyikük.

A középső hallgatott egy ideig. A választ nem kellett átgondolnia, hiszen rögtön megadhatta volna. Csupán nem volt sürgős a beszéd.

– Nem – mondta aztán. – Ő már nem a fiam.

– Véred ő még mindig – szólalt meg a túloldali alak.

– Csak a teste, amit viszont lent hagyott a fa tövében. A lélek, amely ide feljött, az nem tőlem van. Miért üdvözöljem? Jobb néki, ha később nem mint apa tekint rám, hanem mint társ az égi világban.

– Kegyetlen ez a beszéd – morogta a legelső alak.

– Szeretem a fiam, Erdőjáró – mondta Kondor. – De ez nem az én fiam. Le kell számolnia apja emlékével mielőbb. Legyen az, mi volt az ősi aranykorban: népe Táltosa!

Zele a világra nyíló ablakot bámulta fenn a hatodik égben, s egyszerre csak lent találta magát egy erdő közepén. Nem is sejtette, mi és hogyan történt: az előbb még fent volt az árnylelkek forgatagában, majd egy pislantás múlva idelenn.

Emberek sürögtek körülötte.

Ugyanúgy, ahogy a lelkek is, de ezek minden kétséget kizáróan élő, hús-vér emberek voltak. Köteleket vonszoltak maguk mögött, a kötelek végén ágakat. Volt, ki lovakat vezetett elő, kis termetű, még a kosfejűnél is kisebb lovakat, vagy éppen hatalmas bivalyokat. Rengeteg állat volt az emberek mellett, s feladatuk szerint faágakat vagy egész törzseket húztak odébb. A gyengébbek ágakat, az erősebbek az egész fákat – egészen felszántották már az erdő puha, zsíros talaját.

Kiáltásokkal nógatták az emberek az állatokat. Senki nem pihent, minden mozgásban volt.

Szekercék csattogása hallatszott mindenünnen.

Zele rájött: irtják az erdőt. Hatalmas sebességgel és iszonyatosan sokan dolgoznak egy cél érdekében: hogy eltűnjenek a fák.

Madárszárny csapott közvetlen Zele orra előtt, talán daru volt, a fiú nem tudta, olyan közel lebbent meg. Mire pislantott, addigra tündérfi lett belőle.

– Király! – szólította meg Zelét. – Két nap múlva itt az áradás. Hatalmas rönköket és hordalékot sodorva érkezik, most lépte át a Sirok határát, s hamarosan leér a sziklák közül.

– Két nap – hallotta Zele a saját hangját. Ő szólt, de mégsem ő gondolta ki szavait. Különös kettősség éledt föl a fiúban: emlékezett is, meg nem is. Mozdult, és mégsem ő mozdult, szólt, de nem gondolta ki a szavakat. – Akkor egy napunk van az erdőt elhordani. Van-e munkára fogható tündéretek?

A tündérfi megcsóválta a fejét.

– Mentjük, aki az áradás útjában van, de nem tud róla semmit. Embert és állatot egyaránt.

– Mondanám, hogy mentsük Ullát inkább – morogta Zele. – De nektek az a dolgotok, nekünk meg ez. Köszönöm a hírt, amivel szolgáltál.

A tündérfi biccentett, majd elrepült. Zele komoran meredt maga elé. Két gondolat forgott elméjében: kevés az embere, s mivel tudná megsegíteni őket? Közben kerülték jobbról, s kerülték balról a munkások: meg nem álltak egy pillanatra sem.

Ennél többet nem tehetnek, dolgozni fognak egész éjjel. Ám az is kevés lesz.

Zele tekintete egy lóra esett, amint a sárból

próbálta meg kiráncigálni a zöld ágat, melyet mögéje kötöttek. Kínlódott az állat, remegett lába, de nem adta fel.

Ha minden állat…

Zele megindult fölfelé a dombon. Királydombjának nevezték, s Ulla határában állt. Ment fel a tetőre, ahol már kivágták a fákat, s messze lehetett látni. Végig tudott tekinteni horizonttól horizontig: éjszak felé látta a Feneketlen tavat, délkeletre pedig a hegységek vonalát, legalábbis a legszélső csúcsot, a Sirokot, ahonnan most a veszély jött.

– Tavasszal ritkán emlékszem ilyen melegre – törölte meg Zele mellett a homlokát egy öregember. Hajlott háttal állt, s csupán ennyit engedett meg magának, rögvest folytatta a fa darabolását.

– Ez a meleg okozta a vészt – biccentett Zele, és sietett tovább.

Hamarost fenn volt a gerincen.

A domb túloldalán ott állt Ulla, a világ legszebb és legragyogóbb városa.

Zele megnézte volna magának ezt a csodát, de az, ki most ő volt, nem akart a városban gyönyörködni. A Királydomb tetejére érvén elsőként a hegyek felé pillantott, ám akármennyire is beragyogta fényével Szemes a tájat, a hegyek elvesztek a párálló, remegő messzeségben. Aztán a folyó ezüst szalagját vette szemügyre. A víz békésen hullámzott medrében, semmi nem árulkodott pusztító szándékáról. Elnyúlt egész a messzeségbe, s beleveszett a partján őrt álló fák sorába.

Zele ekkor az erdők felé fordult, amelyek

körülvették a dombot s a várost. Itt-ott szántóföldek szakították meg az erdő egyenletes vonalát, amelynek fái éppen csak zöldbe öltöztek, de korántsem olyan nagy volt a megművelt terület, hogy határt is szabjon a vadonnak. Ezt a vidéket még mindig a fák és a burjánzó bokrok, futónövények uralták; a tölgyek, gyertyánok, magyal, éger és a többi között nehéz volt kitaposott útra akadni.

És a vadonban ezer és ezer állat, madár, bogár.

Zele őket akarta most szólítani.

Mert ha egy madár egyszerre csak egy gallyat tud elszállítani, sok ezer madár sok ezer fordulóval kiszámíthatatlanul nagy segítséget ad. Ha egy vaddisznó egy fél nap alatt csak egy fatörzset görget arrébb, egy nap alatt kettőt fog legurítani a dombról, s ha jön az összes vadkan és koca, erejük tucatnyi ember erejét helyettesíti. S vihetnek ágakat őzek, mókusok, farkasok, rókák… A medvék pedig egy-egy emberrel is felérnek.

Most mindenikre, mindenik erejére szükség van.

Zele mélyet lélegzett a friss, tavaszi szélből, és minden érzésével és gondolatával Égiúr felé fordult. Áhítattal hívta magához az istent, és eltökélten.

Égiúr, a világ teremtője azonban nem nyilatkozott meg most sem, mint ahogy soha. Nem jött le az emberek közé, ám erejét, mellyel a világot útjára indította, Zele rendelkezésére bocsájtotta. Zelét áthatotta az isteni tisztaság és a mindenséget forgató, mozgató akarat. Az erdő fák sorává vált tekintete előtt, rejtekében megmutatkoztak a szöszmötölő, alvó, eledelt

kereső állatok. Megérzett millió szándékot és óhajt.

És szólította őket.

Az erdő állatai megindultak.

Vijjogó, rikoltó madarak csaptak fel a zsengezöld ágak közül, csapatokban rebbentek fel, álltak össze a levegőben, s fordultak a Királydomb felé. A horizont vonalánál fekete csíkot alkotott a sok madár, elszürkítették a kék eget. Alant, a bokrok tövében megfordultak a vadak, és errefelé vették irányukat. Meglódultak a medvék, futottak az őzek és szarvasok, loholtak a farkasok, egymás mellett, úgy, ahogy arra nem volt még példa.

Zele sem volt rest, nem fürdött diadalában s az örömében, hogy szavára hallgat minden, mi él. Fordult vissza az emberek felé, és elindította parancsát, mely szájról szájra szállt, végig az erdőn. Halkan, de mégis túlharsogva a szekercék csattogását: minden ember vágjon fát! A törzseket majd elszállítják az állatok.

És már meg is érkezett a madarak első hulláma. Lecsaptak a domb tetejére, csőrükbe kaptak egy ágat, s máris rebbentek tovább, hogy másutt elszórják, lehullassák. Mire az első sor megfordult, már tömegével hordták a madarak a kizöldült ágakat, vitték a fákról, vitték a bokrokról, vitték a földről. A szekercék csattogása megkétszereződött, a talajra zuhanó fák robaja egyre gyakrabban töltötte be az erdőt, recsegett-ropogott a sűrű, mintha csak élne.

– Dől a fa! – hallatszott fel mindegyre az évezredes kiáltás.

Megérkeztek a medvék és a vaddisznók, s más

vadak. Az emberek utat engedtek nekik, félni senkinek nem volt ideje.

Zele fent állt, és szemlélte a sürgést. Emberek és állatok hibátlanul végezték a dolgukat, bizonyságául a teremtés tökéletességének.

Estébe fordult.

Fáklyák fénye világította be a sötétséget. Nem az állatoknak kellett a fény, ők láttak a sötétben is: az embereknek. Folyt a munka, fogyott az erdő, Fénylőhold figyelő tekintete mellett csupaszodott a domb. Hajnal érkeztekor a Királydomb nem volt már más, csak egy hatalmasra tolt, óriási vakondtúrás, sáros, lábakkal és ágakkal szántott, egyenetlen felszínnel.

Nem volt azonban megállás, még senki nem alhatott.

Amikor Szemes megjelent az ég alján, ismét megérkezett a tündérfi.

– Egy nap – mondta Zelének. – Elhagyta a Sirokot, s futása csak nőtt, nem csökkent. Egész erdőket ragadott magával. Tör, zúz mindent, mi útjába kerül.

– Egy nap – ismételte meg Zele, azután kiadta a parancsot: holnap hajnalig el kell hordani a Királydombot. Elbocsájtotta a madarakat s az állatokat, itt nem tudtak már segíteni. Csupán a vadkanok maradtak, hogy lazítsák a földet. Ulla lakói otthonaik védelmében lecserélték szekercéiket ásókra és lapátokra, vödrökre, teknőkre és vályúkra.

Egy egész dombra egy napjuk volt. A földet kellett elhordaniuk a talpuk alól.

Körbeásták a gyökereket, kiemelték őket, s

közben elhordták a tapadós, jóféle erdei altalajt. Kétoldalt rakták le, a földből gátat emeltek, amely majd eltereli a vizet a várostól.

Zele mindenütt ott volt. Ott volt a föld kiemelésénél, a felrakásánál, nézte az épülő földkígyót, és az egyre fogyó dombot. Emberei egymás után dőltek ki, de nem rendelhetett el pihenőt, az idő fogyott, Szemes rendíthetetlenül haladt előre égi útján.

Senki nem panaszkodott, s amikor délutánba fordult, és a dombnak még mindig csak a süvegét hordták el, kétszeres sebességgel fogtak neki a munkának. Ha valaki kidőlt, a mellette álló az ő munkáját is átvette.

Zele egyre gondterheltebben rótta útját a csupasz domboldalon fel s alá. Felmérte a hátralévő földet, s bámulta Szemest. A Napatya nem lassított járásán Ulla kedvéért.

– Nem végzünk akkor sem, ha minden ember növeszt magának még két kezet – mondta mellette Ulla egyik papja, földtől és izzadtságtól mocskosan.

Zele elindult ismét felfelé a dombra. Ha a fák kivágásánál segítettek neki az állatok, talán most is tudnának.

Égiúr segítségével minden sikerülhet.

Zele ismét csak kiállt a világ teremtője elé, őszintén és tiszta lélekkel. És Égiúr ismét mellé állt. Zele szólította az erdő teremtményei közül a legkisebbeket. A legkisebbeket, de a legnagyobb számban élőket: a hangyákat.

Varázsszavának nem látszott olyasféle foganatja, mint előző nap. Nem sötétült el az ég, nem hallatszott paták és lábak dobogása. Ám ha

valaki erőltette a szemét, láthatta volna, hogy megmozdul az erdő talaja, s jön, mintha csak élő szőnyeg lenne. Hullámzik, feketén és vörösen, akár a komor vizek.

Megszámlálhatatlan sok hangya jött.

Zele ekkor szólította a vakondokokat is. Belőlük még kevesebbet láthatott halandó szem, legyen az emberé vagy állaté. Ők úgy fognak dolgozni, hogy a munkájuk csupán a legvégén mérettetik meg.

Zele átparancsolta embereit a domb egyik felére, s a másik felét kapták feladatul a hangyák.

Ember és hangya fej fej mellett bontotta le a dombot. Ám míg az ember ásójával jókorákat harapott ki a földből, addig a legkisebbek szinte láthatatlanul hordták szét. Aprócska göröngyök vándoroltak végeérhetetlen sorokban lefelé, és a sorok száma is átláthatatlanul rengeteg volt. Lassan haladtak a göröngyök, lassabban, mint ahogy egy ember a vödrével halad, mégis ugyanúgy fogyott a Királydomb.

Beesteledett másodjára is.

Zele hatalmas tüzeket gyújtatott félkörben az embereknek. Majd eloltja hajnalban őket az áradat…

Fekete árnyékokként, nyögve, szuszogva dolgoztak, akik még bírták a munkát az egyik oldalon, míg a domb másik felén apró bogárlábak surrogása hallatszott csak, és Holdanya tekinteténél egy félelmetesen hullámzó föld látszott.

Zele éjfél után merte először hinni azt, hogy siker koronázza a hatalmas erőfeszítést. Bár mindvégig ő tartotta az erőt az emberekben,

szavával, járásával, tekintetével, ott élt benne a kétség, hogy nem sikerül.

Közeledett a Hajnal.

Leszállt harmadjára is a tündérfi.

– Nemsokára elér benneteket az áradás – mondotta. – Ha leállnának embereid, s teljes lenne a csönd, mint az éjszaka szokás, talán már hallanátok is a víz dübörgését.

– Nem állunk le egy pillanatra sem – szűrte a szót Zele.

– Akkor csak higgy szavamnak! – felelte a tündér. Körbetekintett. – Nagy munkát végeztetek, de nem biztos, hogy elegendő lesz. A folyó eltérülhet, de a lebontott domb még nem meder!

– Még nincs itt a hajnal!

– Vigyázzátok, király, az életeteket! – intette Zelét a tündérfi, majd elrepült.

Amikor a párálló távolban az ég alját vörösre színezte Szemes, mintha csak szitáló köd lenne a reggeli fény, Zele összefúvatta embereit, és elindította egy szomszédos domb felé. A városból is megindult az áradat, nem bízhatták a véletlenre a dolgot. A munkaképtelenek botorkáltak ott, vagy vitték őket: gyermekek és öregek sora haladt a menedék felé. Kevés dolgot vittek magukkal: szinte senkinek nem volt ereje hozzá.

Zele elbocsátotta az állatokat és a hangyákat is, s azok szétszéledtek.

A Királydomb ugyan eltűnt, ám nem teljesen, kis halmok álltak még helyén, magasabban, mint a folyó szintje volt.

A víz így még elérné Ullát, az Aranybirodalom

fővárosát, amit Égiúr dicsőségére emeltek hajdanán.

Zele ismét erőt kért az istentől, most már csupán egy aprócska erőt, mellyel betetőzheti az eddigi erőfeszítéséket. Ő nem menekült, ott állt Ulla és a folyó között, szemben a Királydomb helyével…

Már hallani lehetett a dübörgést, a közeledő áradás zaját, amely a messzi hegyekben eredt, s hatalmas utat tett meg idáig. A vízen megszaporodott a hordalék, zavarossá vált, a folyó ezüstös színe, amely oly gyönyörűvé tette a helyet évezredeken át, átadta helyét agyagsárga, zavaros örvényeknek.

Zele fáradt volt már, kimerítette az ébrenlét, s hogy a legerősebb kellett legyen, akire hittel és bizakodással néznek az emberek. Előbb meghalt volna azonban, mint hogy elveszítse ezt a bizalmat és a belé vetett hitet. De kimerítette a két varázslat is, amelyet most egy harmadikkal kellett megkoronáznia.

A szomszédos domboldalon állók felkiáltottak. Távoli hangjukban hitetlenkedés csengett: már látták az áradást. Gigászi hullámokkal közelített, és úgy nyeste a part menti fákat, mint a legélesebb kés, ami létezhet a földön.

E mellett az erő mellett csemetének tűntek ötvenesztendős, vastag tölgyek, s csupán ároknak a folyó medre.

Zele fohászkodott.

S Égiúr kedvére tett városának.

Megrendült a föld, s egyszerre beszakadt. A vakondokok szorgos munkájának eredményeként a domb alatt ezernyi járat húzódott egymás fölött,

s ezek most beroskadtak.

Megcsúszott a föld, és három-négy embernyivel mélyebbre süllyedt, mint a folyó felszíne.

Megérkezett az áradás. Mocskosan, kavargón, barnásszürkén. Szétázott hordalékkal, ridegen, betegesen, mintha csak hullákat sodorna magával, s bizonyosan azokból is volt számos a mélyén. Gyilkos erő volt, kegyetlen és megállíthatatlan.

Zele ott állt széttárt karral, s előtte a folyó egyszerre csak elfordult, áttört a baloldali partfal, s a víz a Királydomb helyére robbant be. Az áradás elfordult, s miközben a folyó futott tovább előre, némiképp magasabban, mint az év vizesebb szakában, addig az elhordott domb helyén s a felpúpozott földgátak között az áradás elöntötte a szomszédos völgyet.

A víz ereje elfordult Ullától.

Zele csizmájára felcsapott ugyan egy sáros hullám, de csupán az orrát mocskolta össze.

Ott állt a király, nézte az áradást, és mosolygott.

Ulla nem pusztulhat el.

Az Aranybirodalom szíve ez.

S most megmentették mindkettőt.

9.

Bara Zelét nézte, amint az mereven áll, tekintete mint a megdermedt zsír… ám csupán pár pillanatig. Zele pislantott, szemébe visszatért az élet, viszont másképp csillogott az a két szem,

nagyon is másképp.

Még az is észrevette volna, aki nem látó.

– Négy napkörrel ezelőtt… – motyogta Zele. Ezredévek sorakoztak fel hirtelen mögé.

E távolság láttán ez az utolsó tizenöt esztendő egyszerre lényegtelennek és furcsának tűnt. De csupán pár pillanatig volt így, mert Zele rögtön megérezte, hogy a jelen bármely lényegtelennek tűnő pillanata fontosabb az elhalt múltnál. Hiszen a döntések, amelyek a jövőbe vezetnek, itt születnek.

Ez az élete, habár jelentéktelennek hatott egy zsibbasztó pillanatig, most mindennél fontosabb. Akárcsak a küldetésük, amiért felmásztak a hatodik égbe.

S hogy emlékszik, az erőt kell adjon, nem pedig el kell fedje ezt a feladatot.

Magyarra pillantott, s látta, hogy amaz a kezét bámulja.

Átlátott rajta.

– Gyere velünk, hozzánk tartozol! – mondta az Ágosbéli Magyarnak egy árnylélek, ki utolsó életében asszonyként élt, s most egy gyönyörű, fekete hajú nő vonásait viselte.

Kinyújtotta Magyarért szellemkezét.

– Nem mehetsz! – mondta meghökkenten Zele. – Az Ágos nembéli Vajk fia vagy, a neved Magyar, és kilenc tavaszt éltél meg – sorjázta. – Velünk jöttél ide, hogy apádon segíts! Hozzánk tartozol.

Magyar ismét a kezére nézett, majd a szellemre, ki kedvesen mosolygott rá.

– Biztosan? – kérdezte kétértelműen.

Feltartotta tenyerét, és Zele azon át láthatta Magyar arcát.

A szabadlélek észrevétlen lassúsággal árnylélekké kezdett átalakulni.

Az árnylelkek pedig halottakhoz tartozhatnak csak. Ha Magyar szabadlelke árnylélek lesz, a teste meghal lent a földön.

És nem akadt, aki tudta volna, mit lehet ellene tenni.

Két hatalmas madár jelent meg. Hatalmasságukban is szúnyogoknak tűntek azonban, s óriási méretük csupán akkor mutatkozott meg, amikor a lelkek nyomán ők is földet értek a palota közepénél.

Emberré változtak rögvest: két vadász alakját öltötték magukra. Közeledtek, mintha csak a mezőn sétálnának. Fürkész tekintetük azonban letapogatta a három betolakodó arcát és alakját.

– A Kerecsenbéli Sellye vagyok – mutatkozott be egyikük.

– Ágos nembéli Erdőjáró – így a másik. – Hosszú és nehéz az út idáig, hogy csak úgy erre tévedjetek. Vélem, nem is akárkik vagytok. – Erdőjáró Barára pillantott. – Téged megismerlek, Bara, de úgy véltük, évekbe telik még, mire hozzánk eljössz. Kit hoztál magaddal?

Bara nem mutatta, hogy ismerné a két megjelenő vadászt, pedig hogyne tudta volna, kik azok!

– Véred ő, Vajk gyermeke – mutatott Magyarra. – A Belénybéli Zele szintén véred, Erdőjáró, s vélhetően, ha majd végleg eljövünk, együtt érkezünk. Táltosvér csörgedez benne is, s most ismert rá – Bara mindent tudóan elmosolyodott –, de beletelik kis időbe, mire megtanulja használni.

– Kondor fia! – Villant meg Erdőjáró tekintete. –

Apáddal akarnál találkozni?

– Akartam volna eddig, de nem hiszem, hogy látása változtatna immáron a dolgokon.

– Az előbb még hangosan hívtad.

– Azóta öregebb lettem.

A Táltos körbemutatott.

– Nem találod meg itt, őrt áll éppen a Puszta felett.

– Hát él?

– Ha úgy tekintjük, mint a földön tekintik az embert, akkor a válaszom: igen. Ha úgy tekintjük, ahogy itt, a hatodik égben van szokás, a válaszom: mindig is élni fog. De halljam, miért e korai látogatás? Miért jöttetek fel hárman idáig? Nyomós kell legyen az ok.

– Egy árnylélek kell nekünk – felelte Bara. – Öcsédet sámángyilkosság miatt kitaszították az Ágosbéliek. Hamisan vádolták, ezért a sámán árnylelkét kérjük le a földre.

– Miért nem idéztétek?

– Mert mi tudjuk, hogy Vajk nem bűnös. A nemzetségének is tudnia kell! Ha mi láthatjuk csak szellemét, az kevés. Lélekúrtól kölcsönzött erő kell neki, hogy megjelenjen mindenki előtt. Ha nem tesszük meg, ember és tündér szövetsége bomlik ketté, s jaj akkor a Pusztának, de a földi világnak is.

Erdőjáró homloka gondokba gyűrődött.

– Nem is sejtitek igazán, mekkora a baj. – Magyarra nézett. – Add elő Lélekúrnak kívánságod! – tanácsolta. – Állj ki középre, és mond felé hangosan, majd ő dönt. Mi csak vendégek vagyunk itt, a lelkeket ő vigyázza.

Bara maga mellé vonta Magyart.

– Ennek van egy kis akadálya, Ágosbéli!
– Mi légyen az?
– Magyarnak útközben elveszett az emlékezete.
– Az valóban gond – biccentett Sellye. – Találjátok meg, mert itt idegenek vagytok, s ha Lélekúr megunja jelenlétetek, egykettőre a földön találjátok magatokat, dolgavégezetlenül.
Magyar szólalt meg.
– Adjátok számba a szót, s én majd elmondom.
– Lélekurat nem lehet becsapni. Ha megpróbálod, sosem születsz újjá. Olyanért kockáztatnál botor módon, amit lehetetlen megtenni.
– Nem akartam én becsapni – mérgesedett meg Magyar. – Csupán az utat-módot kerestem.
– Akkor keresd a szívedben! Azzal érkeztél, s azzal szólj, ne mással! Ha az emlékezeted el is hagyott, ugyanaz vagy szívedben, mint voltál.
– Kutassam ki, mi lakik a szívemben? – kérdezett vissza Magyar.
– Úgy van – biccentett Sellye.
– Ezt a választ megtalálhatod könnyedén – tette hozzá Erdőjáró.
Magyar haragja elszállt. A férfi elfordult a többiektől, és a tóra tekintett, de befelé figyelt. Ha azt akarná megtudni, mit tett eddigi életében, nem járna sikerrel, érezte ezt maga is. Éppen ezért annak próbált nyomára akadni, milyen ember is ő.
Tetteink formálják szívünket, vagy szívünk tetteinket?
Ha a szív az erősebb, akkor még van esélye.
Tett előre néhány lépést, és leült a tó partjára. Az egyenes felszínt bámulta, amin hullám se

rezzent, egyetlen fodor nem látszott, s amely úgy verte vissza a falakat és a lelkek képét, mintha csak élők lennének azok ott, fejjel lefelé a mélyben is.

Ki ő? Mi lakik lelke mélyén?

Zele és Bara magára hagyták Magyart érzéseivel. Megnézték jól a két alakot, ki előttük állt.

– Majd megismersz minket alaposabban – mosolyodott el Erdőjáró. Mosolya Zele ki nem mondott kérdésének szólt. A férfi kinyújtotta karját, hogy üdvözölje a másik kettőt. – Közösen fogunk tanítani és harcolni, közösen óvjuk a földi világot, s azon is a Pusztát.

Zele, majd Bara is elfogadta a kezet előbb Erdőjáróét, majd Sellyéét. Férfiasan megrázták.

– Később lesz ez még – mondta Sellye ezután. – De nem eléggé sokára.

Tudta ezt a két szabadlélek is. Testi valójukban kell felkerülniük az egekbe, nem elég, hogy lelkük itt van. Most még nem maradhatnak. Ám az idő, amikor szükség lesz rájuk, vészesen közeleg.

– Mit kell tudnunk? – kérdezte Bara a két Táltost.

– Hamarosan nem csupán föld lesz és ég, mint az ősidőktől fogva megvolt, hanem ég, föld és a lenti világ – mondta Erdőjáró, mire Bara biccentett, ő tudta ezt. Zelének viszont új volt a dolog. Erdőjáró folytatta: – A lelkek ezután nem csak Lélekúr jobbjára kerülnek. A tiszták sámáni segítség nélkül is elérik, de akinek árnylelke hosszasan bolyong a földi világ mezsgyéjén, azt elragadhatja Földanya. Ők a lenti világba kerülnek, amelynek nyiladozó résein át eleddig

már szép számmal jöttek fel rossz szellemek, hogy riogassák a Puszta népét. Hamarosan a Tetejetlen Fa tövében is megnyílik egy rés, s halandó is lejuthat oda, mint ahogy ide fel is. Most elég ennyi, a dolgotok úgyis megvilágosodik majd előttetek.

– Amikor készen állunk, jövünk – válaszolta Zele.

– Vagytok még lent hárman.

Bara bólintott.

– Tudom.

Néztek egymásra, de a két Táltosnak nem volt több mondanivalója. Mindenkinek magának kell bejárnia az útját, s e kettő itt, előttük, még alig van túl a felén. A neheze még hátravan.

Nem elég lélekben ősinek lenni és hajdani nagyság fényében sütkérezni, ezt az életet is úgy kell élni. A régmúlt tudás csak akkor idéződik fel, ha újra megtanulják.

Erdőjáró a magasba vetette tekintetét.

– Lélekúr közéig.

Az árnylelkek is megrebbentek, s gyorsan szívódtak fel a hatodik ég fényében. Libbentek, repültek, száz és ezer lélek. Leginkább föl, boldogan, elveszítve alakjukat, arcukat, fénnyé válva.

Magyar még mindig a víz partján ült, mozdulatlan. Nem látszott rajta, hogy valahova is eljutott volna töprengésében.

Zele sóhajtott, amint Magyarra nézett.

– Most vagy soha.

Mert feladatuk volt: visszavinni Merv sámán lelkét a földre.

– Hó! – mordult föl Zele. – Merv sámán lelke az

egekbe jutott, vagy a lenti világba? Lehetséges, hogy rossz helyre jöttünk érte?

– Ennek csak Lélekúr a megmondhatója – felelte Sellye, majd megrázta magát, és sassá formálódott.

Mire a hatodik égbolt hívatlan vendégei kettőt pislantottak, a két Táltos már mint sas szelte a levegőt, s elveszett a távoli égen.

10.

– Álljatok meg, sámánok! – recsegte Killa erős hangon.

Kijon szóra sem méltatta. Az alvó fiúk felé lépett.

– Ők azok.

Merv biccentett.

– Miért fekszenek fényes nappal? – szegezte a kérdést Killának.

– Nem alvás ez – tudósította Kijon oldalról. – Révülés és alvás keveréke.

A sámán leguggolt, a fiúk fölé helyezte kezét, és lehunyta szemét kis időre. Killa elindult volna feléje, de Merv megállította kezével.

– Szabadlelkük fent jár a fán – suttogta Kijon. – Ez itt csak három üres test. – Diadal ült tekintetében, amikor felnézett. – Ellenállás nélkül elpusztíthatjuk a porhüvelyüket. Nem lesz mibe visszatérniük az egekből!

Killa erre nem törődött a feltartott sámánkézzel, megindult Kijon felé, hogy kitépje haját. Merv válaszul megütötte, s az öregasszony összecsuklott, akár a zsák.

Amikor felkönyökölt, harag tükröződött

tekintetében. Eltűnt a magányos, törött vénség, és egy mérges asszony ült ott. Killa lelkére rárakódtak az évek és az egyedüllét ott, az erdő közepén, de nem ölték ki belőle a fiatalos szellemet teljesen.

Feltérdelt, és megragadta két kezével az egyik átalvetőt.

Merv akkor már nem nézett Killa felé, kését vette elő, hogy Kijon segítségére sietve bevégezzék a dolgukat.

Killa meglódította az átalvetőt, s annak zsákrészével, amelyben a fiúk utolsó darab húsa volt, vesetájékon vágta a sámánt. Merv elveszítette egyensúlyát, és térdre bukott. Arca görcsbe rándult, kezéből kiesett a kés, és elrepült pár lépés távolságra.

Kijon kapta a második ütést az átalvetővel. Visszanézett Merv fojtott kiáltásra, ezért egyenesen az arca közepébe. Eldőlt az ütéstől, de számára nem volt annyira fájdalmas. Fel is ugrott rögtön.

Killa meglendítette az átalvetőt harmadszor is, de Kijon elkapta azt, és magához rántotta az öregasszonyt.

– Mit képzelsz, vénség? – sziszegte az arcába. – Egy átalvetővel akarod legyűrni a mén emberek két legnagyobb sámánját?

– Van nekem is némi erőm – lihegte Killa. – És látásom is van! És tudom, hogy lehetne akár háromszoros is az erőd, jobban teszed, ha itt nem használod, s nem ezek ellen a fiúk ellen…

Kijon ellökte, egyenesen Merv lába elé.

Merv lehajolt, és egyetlen ütéssel elhallgattatta a vénasszonyt. Killa elveszítette az eszméletét.

A két sámán összepillantott.

– Egyszerűen elmetsszük a torkukat – mondta szárazon Merv. – Ne késlekedjünk!

Magyar fura dolgot tett, leguggolt, és ujját a tóba merítette. Amikor kiemelte onnan, hagyta lecsorogni a vizet. Meredten bámulta, mintha csak megbűvölték volna a cseppek.

– Kis tó – nézett fel társaira. – Kis tó emléke él bennem, ágakkal övezve, s mi iszunk belőle.

– Indulásunk előtt tettük meg – guggolt le izgatottan Zele is. – A tavat úgy nevezted, az élet vize.

– Az élet vize – sóhajtotta Magyar. – Ittunk belőle, s jöttünk. Éjsötét volt. Rémlik egy hattyú is, nem is egy, hanem három, ami elrepül a fejünk felett.

– Édesanyád és tündérei.

– Tündérek…

Magyar megnézte az arcát a tó tükrében.

– Ha máskor a víz fölé hajoltam, más nézett vissza rám – mondotta elgondolkodva. Ismét belemerítette kezét, de most ivott is belőle. – Édes. A víz olyan, mint az élet. Ízetlennek tűnik néha, de nincs is nála ízesebb semmi a kerek világon. – Félmosoly ült ki szája sarkára. – Már emlékszem.

Felállt.

– Magyar vagyok, az Ágosbéli Vajk és Selyemaranyhajú Tündér Ila gyermeke. Kilencesztendős, akit hatévesen el akart nyelni a föld. Te Zele vagy a Belények közül, te pedig Bara, isten tudja honnan, de félnek tőled épp eléggé a falunkbeliek.

Azzal együtt, hogy Magyar emlékei erről az életéről visszatértek, cselekedete és szavai megváltoztak. Nem férfi volt már, mint eddig. A férfi helyét lassan átvette egy felnőttes kilencéves fiúcska.

Magyar visszaváltozott azzá, aki volt. Ez az élete fölébe kerekedett az előzőeknek, amelyeknek elméjében kinyílni sem volt idejük.

Bara a vállára csapott.

– Akkor nyisd ki a szád, és beszélj, ha megérkezik a lelkek ura! Szavad legyen tiszta és őszinte.

Magyar úgy nézett körbe, mintha most látná először, hol vannak. Zele addig félrevonta Barát.

– Miért itattál meg bennünket abból a forrásból indulásunk előtt? Tudtál róla, hogy ez kell visszaidézni Magyar múltját?

– Ha tudtam volna a feledésről, jobban vigyázok rá jöttünkkor – mondta Bara. – Kis praktika volt az, természetes bűbáj varázserő nélkül. Éreztem, hogy Magyar még nem tartja képesnek magát megtenni az utat, ami előttünk jár. Tudtam a forrásról, s hogy hogyan él az lelkében. Gondoltam, ha megparancsolom, hogy igyunk, a hitből, hogy használ, elég erőt meríthet.

Zele nem tudta, mit mondjon.

– Úgy van – mosolygott Bara. – Néha a hitünk az egyetlen erősségünk, de az átsegíthet mindenen.

Zele hirtelen úgy érezte, figyelik őket. Az érzés annyira erősen vágott bele mellkasának gödrébe, hogy amikor az első pillanat elmúlt, nem merte felemelni tekintetét.

Azután mégis megtette. Lassan mozdult, s

fordult hátra, miközben a tóról a palota túloldali fala felé tekintett. A valószínűtlenül kéken csillogó vízfelszín után következett az átlátszó fal, majd a trónus alja, s a trónus aljánál elmosódó fehér volt, mintha csak fehér vásznak tízezrei hullámoznának a távolban, s előttük forró pára remegne…

Zele még följebb emelte tekintetét, s látta már, egy hatalmas alak áll ott. Elbizonytalanodott, akarja-e látni az arcát. Aki megjelent, minden eddiginél nagyobbnak látszott, mellette a palota is kicsinynek tűnt, pedig benne voltak a palotában. A derékon túl mellkas és két kéz… váll…

Lélekúr.

Arca hegyeket, síkságokat és tavakat idézett meg. Haja mint egy ősi erdő együttesen hullámzó koronázata. Szemének tükrében élet csillogott, akárha tengerből néz vissza ránk Szemes.

Lélekúr.

– SZABADLELKEK!…

Mintha a világ rendült volna meg. Egyetlen dolog maradt mozdulatlan: a tó felszíne. És talán Magyar, akinek lelkét megerősítette az emlékezés és akarata.

A fiú nem tétovázott, egyenesen elindult az égi hatalmasság felé.

– Lelkek ura! A vér jogán szólna Magyar hozzád! – kiáltotta. – Különös utat jártam be, hallgass hát meg!

– MÁR MOST IS AZT TESZEM. BETOLAKODÓ VAGY ITT, ELSÖPÖRHETNÉLEK, DE HALLGATLAK INKÁBB… MONDD, MIT AKARSZ?

– Apámat igaztalanul vádolják egy sámán

meggyilkolásával.

– AZ EMBEREK KÖZÖTT EZ MÁR CSAK ELŐFORDUL.

– De apám a Pusztát lakó mén emberek legnagyobb nemzetségének vezetője, és neki ott kell állnia nemzetségének az élén, különben sok-sok vadász és asszonyaik meg gyermekeik bánják meg a jövőt. Én feljöttem hozzád, Lélekúr. Segítettek, mert egyedül ehhez nem lett volna erőm. Itt látod társaimat mellettem. Madárrá váltam, hogy feljussak ide, napokig repültem, azután ködben kóboroltunk, és újra csak repültünk. Azért jöttünk, hogy bocsásd el a sámán lelkét. Bocsásd vissza velünk a földre, hogy szavával erősítse meg apám ártatlanságát!

Nem lehetett látni, hogy a hatalmasság merre tekint. Úgy tűnt, mereven néz előre, arca meg sem rezdült.

– Add vissza Merv sámánt az életnek, vagy adj neki új alakot, amit tenni tudsz, de segíts apámon és nemzetségemen!

– ÁLLJ APÁD HELYÉBE! EZ A DOLGOK RENDJE!

– Én csak egy gyermek vagyok. Nem látszik, de csupán kilenc esztendőt értem meg.

– TUDOM…

Lélekúr sokáig szótlanul állt. Úgy tűnt, mintha elfeledkezett volna az emberekről. Azután reájuk nézett, s lábától felfelé lassan oszlani kezdett alakja. Fölötte megnyílt a kék ég, és egy fekete lyuk támadt az ég kárpitján.

Az isten menni készült.

Erre Magyar is rájött.

– Ne hagyd megválaszolatlanul kérdésem! – kiáltotta egyszerre. – Mondj igent, s mi távozunk! Vagy mondj nemet, s azt, hogy miért nem, mert

ha nem indoklod, vissza fogok térni mindaddig, míg erőm tartja.

– DICSÉRETES APÁD IRÁNT ÉRZETT SZERETETED – mennydörögte Lélekúr.

– Akkor hát visszatérhet Merv sámán a földre?

– NEM.

A kis tó mellett bóklászó maradék szellem felröppent, s visszatért Lélekúr jobbjára. Gyorsabban tűntek el, mint ahogy érkeztek.

– Miért nem? – üvöltötte kétségbeesetten Magyar.

Bara melléje lépett, és megfogta könyökét. Nem szerette volna, ha a fiú felbosszantja minden lelkek urát.

– EGY ISTEN FAGGATSZ?

– Egy istent és az egeket!

Lélekúr ekkor felnevetett. Az égzengésbe beleremegett az egész hatodik ég, és megdöbbent fenn a fal tetején mind Erdőjáró, mind Sellye. Nem hallották még az istent nevetni.

– NEM VÉLETLEN, HOGY EZ A LÉLEK FOGANT MEG A TÜNDÉR MÉHÉBEN. – Hangjának robaján túl némi elégedettséget is lehetett érezni benne. – TUDTAM ÉN, HOGY TÉGED KELL KÜLDJELEK!

Nem lebbentette fel a fátylat kétértelmű szavairól.

– JÓL VAN, MAGYAR! A VÁLASZOM: NEM, S HOGY MIÉRT NEM? – Az istennek már csak mellétől fölfelé volt látható a teste. Ahogy eltűnt, a palota is egyre üresebbé vált. – MERT MERV SÁMÁN NINCS ITT. MERV SÁMÁNT NEM AZ EGEKBEN KELL KERESNETEK. FELESLEGESEN TETTÉTEK MEG EZT AZ UTAT. KUTASSÁTOK LENT A FÖLDÖN.

– A föld alatti világban? – kérdezte merészen

Zele.

– NEM – mennydörögte az isten. – A FÖLDÖN.

– Merv él? – suttogta Bara.

– MERV ÉL…

S Lélekúr eltűnt.

Az egeket fölösleges faggatni.

11.

Fent, az égi világ tetején különös, alaktalan hang szólt Kondorhoz.

– VIDD LE MAGYARNAK AJÁNDÉKOM!

Kondor állt, s mozdulatlanságából kiérződött a kérdés.

Miért ő?

– ZELE AKKOR IS A FIAD, HA KIRÁLY VOLT VALAHA. ÉS EZT AZ ÉLETET KELL ÉLNIE, NEM AZ ELŐZŐEKET. LEVISZED MAGYARNAK AJÁNDÉKOM, S ÁTADOD NEKI!

Kondor útjára indult, fénylő madár volt a fénylő égen. Hatalmasabb, mint bármely állat ezen a világon. Lélekúr küldötte, kapocs ég és föld között, hírnők és reménység.

– Magyar!

A kis csapat megfordult.

Középkorú vadász állt előttük, egyszerű ruhában, kezében egy hatalmas kürttel. A vadász arca erőt sugárzott, a szeme hitet. Alakja bizodalmat ébresztett a szemlélőben, s lehetett tudni, aki reá hagyja életét, akár örökké is élhetne, ha az istenek hagynák.

A kürt szarvszerűen, ívben hajlott. Alul ujjnyi vastag volt, felül tenyérszélességű, hosszúsága mint egy emberi kar. Csontból faragták ki, és felszínét gazdagon díszítették az ábrák. Volt felül

lóember, páva, lángot fúvó oroszlán, hatalmas sas, mint amilyenek a táltosok voltak az elébb, lábukat emelő emberalakok. Alatta szalagos mező, s még lejjebb négy sáv, melynek mindegyike egy-egy történetet mesélt el.

Pompázatos és gyönyörű kürt volt.

A férfi előre lépett, kinyújtotta Magyar felé.

– A tied – közölte egyszerűen.

– Mihez kezdjek vele? – hökkent meg Magyar.

Zele közelebb lépett, s nézte.

– Ott állt palotámban – morogta.

Ahogy az ajándékot hozó férfi rápillantott, rögtön elfeledte a kürtöt. Azonnal tudta, ki ő, egy szó sem kellett hozzá. Ám a férfi nem szólt, Magyarra fordította tekintetét, s azt nézte, ahogy Magyar a kürtért nyúl.

Aztán keze megáll a levegőben.

– Mi végre kapom? – kérdezte amaz.

– Te nem kerülsz fel többet az egekbe, s ez, amit most átadok Lélekúr ajándéka neked, és népednek. Szükséged lehet rá.

Magyar bámulta az első ábrát, ami szeme elé került: egy sólymot hordozó szarvast, s mögötte az íját felajzó vadászt. A szarvas visszatekintett üldözőjére, agancsát levelek díszítették. Mögötte oroszlánnal birkózó férfi…

Képek egy hajdani korból vagy az elkövetkezendők hírnökei?

Magyar még mindig nem mert a kürthöz nyúlni.

– Nem érdemlem meg – felelte.

– Az majd kiderül. – A férfi nem mosolyodott volna el a világ semmi kincséért sem, így mondata inkább fenyegető volt, mintsem bizakodó. – Ha olyan vész fenyeget, ahol erőd már

nem segíthet, és senki emberfia ereje sem, csak fújd meg! Fújd meg, és isteni segítség érkezik. De vigyázz! Életedben csupán egyszer fújhatod meg ezt a kürtöt, s utódod, akit méltónak találsz arra, hogy reá hagyományozd, az szintén csak egyszer használhatja életében. A második fújásnál végképp elvész néped számára ereje, és egy közönséges kürt lesz csupán, nem más. Nem magadért kapod, legalábbis nem teljesen magadért. Vedd el!

Magyar végre befejezte a mozdulatot, s ujjai a kürtöt tapintották. Hűvös felszíne volt, amit egy csonttól elvár az ember. Az alakok azonban mintha éltek volna, megbizsergették tenyerét.

A férfi elengedte a kürtöt, amely teljes súlyával Magyar kezére nehezedett.

– Most már a tied – mondta a másik.

Nem volt más hátra, csak a távozás.

Zele azonban nem maradhatott szó nélkül.

– Kondor? – kérdezte halkan.

– Légy régi nevedhez méltó most is – felelte a férfi. – Hadd legyek apád és barátod együtt!

Azzal fénysugárrá vált, s gyorsabban szállt el, mint vakító fénysólyom, mint ahogy Lélekúr tűnt el.

Azt hihetnénk – menekült.

12.

Killa elvesztette eszméletét.

Merv elővonta kését, Kijon ugyanakkor felállt, és hátralépett kettőt. Hogy az öregasszony leütése miatt, vagy a kés látványától hátrált, nem lehetett tudni.

– Ne késlekedjünk, s tegyük, amit tenni kell, fegyverrel! Jobb, ha azt használjuk e helyütt, mintha a varázslatok bármelyikét. – Merv ránézett Kijonra. – Nem félsz, ugye, hogy véres lesz kezed?

– Az az idő elmúlt már.

Kijon is kése után nyúlt, ám nem sietett cselekedni.

Mérv letérdelt a fiúk mellé, és elsőként Zele fölé hajolt, hogy elmetssze annak torkát.

– Állj meg, bukott sámán! – szólalt meg valaki csendesen mögötte. Olyan éle volt a hangnak, mint ami meg van támogatva fegyverrel.

Merv keze, úgy ahogy volt, kitartva – megállt. A sámán látta, ahogy Kijon oldalazni kezd, halkan emelve lábát, és puhán letéve, mint a macska.

– Állj fel, bukott sámán!

Merv engedelmeskedett, s a mozdulat közben megfordult. A vak Teleg állt mögötte, felajzott íjjal.

– Gyermeket ölnél? – kérdezte Teleg. – Hogyan vihet rá a lélek?

– Úgy, hogy tudom, helyes, amit teszek.

– A magam dolgában én is biztos vagyok. Az pedig az, hogy nem fogod megtenni. Itt és most semmiképpen.

– Lelőnél engem, vadász? – kérdezte gúnyosan Merv.

– Én önmagam vonultam száműzetésbe, téged halottnak hisznek – mondta Teleg, miközben nyilának bronzhegye továbbra is rezzenéstelenül nézett Merv szeme közé. – Szerinted változik valami, ha most vesszőt küldök a koponyádba?

Merv leeresztette a kését. Ahogy Teleg fekete

szemgödrébe nézett, bizonyos volt benne – nem tudta, hogyan lehetséges, de bizonyos volt benne –, hogy a vadász látja őt, és nem fogja elhibázni.

Oldalt Kijon különös mozdulatokba kezdett, de olyan halkan, mint ahogy a lepke rebben.

– Te is ott, Kijon, jó, ha leereszted kezed – mondta Teleg nyugodtan. – Gyorsabban felajzom másodjára a nyilat, mint ahogy a nyakamba szakad kettőtök közül az élő.

– Hallgass meg minket, vadász!…

– Nem vagyok kíváncsi rá, mit kerestek itt, nem tudnátok elég jó mentséget mondani. Dobjátok el a kést!

A két sámán eldobta.

– Oldozzatok le mindent magatokról! Csupán csizma, gatya s egy ing maradhat!

Merv és Kijon összenéztek.

– Nem hallottátok? – kérdezte a vak Teleg. – Nem azt mondtam, hogy kacsintgassatok egymásnak, hanem hogy vetkezzetek! Nem szeretném, ha valamiféle sámánvarázslatot segítő eszköz maradna kezetek ügyében. Ne féljetek! Meleg van, az én hátamon úgy csorog le a víz, hogy ha még pár csepp hozzácsapódik, már esésének a robaját is lehetne hallani!

Kis idő múlva a két sámán ott állt, jelvékeitől fegyvereitől, átalvetőjétől megszabadítva.

– Induljatok! – intett Teleg a fegyverrel a távoli erdő felé. – Messzire száll a nyilam, nem ajánlom, hogy a távolságon belülre kerüljetek!

– Nem tudod, mit cselekszel – sziszegte Merv. Egyszerűen nem tudta elhinni, hogy egy vak vadász hiúsítja meg tervüket.

Kijon a gyökereket nézte, amiket csak ő látott.

A gyökerek aprókat rezdültek, hullámoztak, tágították a lyukat, melyen át a föld alá nyomultak be.

Killa eszméletére tért.

– Elzavarok két veszett sámánt – biccentett Teleg. – Ha nem ezt tenném, az öregasszony majd elmeséli, mi történt itt. Mivelhogy én nem látok.

Gúnyos mosolyra húzta a száját, de több volt ebben a mosolyban a ragadozó vicsorából, mint a vidámságból.

A sámánok elindultak.

– Mozognak a gyökerek – suttogta biztos távolban Kijon Mervnek.

Merv annyira dühös volt, hogy elfeledkezett önmagáról.

– Gyökerek, milyen gyökerek?

Kijon átható pillantása azonban észre térítette, s elhallgatott. Mindegy volt már azonban.

– Hogy mozognak? – kérdezte halkan.

– Mintha ki akarnának engedni alulról valamit. Érzem a morgást is lentről. Földanya utat keres… Talán rést nyitna a földre.

Merv visszapillantott a Tetejetlen Fára. Még mindig földbe szúrt, kirügyezett fatőrnek tűnt. Olyannak, melynek nyele a fellegekbe vész, hegye viszont a földbe mutat.

De a sámán most már tudta, hogy a fa nem ugyanazt az arcát mutatja nekik.

– Miért is ne? – kérdezte Merv önmagától. – Ha itt az átjáró a felső világ felé, hol másutt legyen az alsóhoz? Alsó világ! Ezt éreztük hát! Ezért jönnek lentről is szellemek! Vajon megkapjuk most Földanya segítségét?

Megálltak, s visszafordultak.

– Mondd hát, Kijon, mit látsz!

Kijon azonban nem szólt.

– Ne fojtsd magadba!

– Még nem – morogta Kijon. – Még nem… A gyökerek mozgása megállt.

– Tudom is, miért! – mutatott előre Merv.

A három fiú feléledt, s egymás után feltápászkodtak a földről.

– Megelőzhettünk volna egy hatalmas szörnyűséget – mondta Merv. – Három élet árán… Nem tettük, s most már nem is lehet ennyivel elintézni. Komor napok köszöntenek a mén emberekre. Mondom én, komor napok.

A két sámán most már magától ment. Itt nem tehettek semmit.

A fiúk ettek, s mind felfalták az élelmet, aminek napokra elegendőnek kellett volna lennie. Ettek, csak ettek, s nem szóltak. Teleg a kését élezte, Killa meg Teleget figyelte.

Csendesen fújt körülöttük a szél.

Amikor a fiúk jóllaktak, elindultak visszafelé.

– Van ott még valami! – szólt utánuk Teleg.

Bara megtorpant, s ment, amerre a vak vadász mutatta. Kis íven megkerülte a fát, s a földön, a fűben egy hatalmas kürtöt talált.

– Gyere, Magyar, a te karod ereje kell ide!

Felszedték a kürtöt, szétszakították az egyik átalvetőt és beleburkolták. Körbekötötték Teleg övével.

A vadász megígérte, hogy lő egy vadat nekik, de tovább nem akart velük maradni. Jobb szeretett egyedül lenni. Más nem maradt már neki, csak az erdő.

Amikor elértek az erdőségig, Zele visszapillantott. A Fa tövében két fénylő alak állt, a két Táltos. Körülöttük, hatalmas tisztás, egészen odáig, ameddig hatalmas lelküknek fénylő köre kisugárzott. Azon túl viszont gyökerek púpozódtak föl, gyökerek, melyek eleddig nem voltak ott.

Zele megérintette Bara vállát, és Bara is visszanézett.

– Még csak ketten vannak – morogta. – De leszünk mi egyszer heten is, és akkor, meglátod, Zele, elbírunk majd az alsó világ szörnyűségeivel!

…és mentek előre, tovább.

Estefelé lódobogást és bokrok zörgését hallották meg. Teleg készenlétbe helyezte fegyverét, de előbb leengedte, mint a fiúk meglátták volna a bokrok és ágak közül elővágtató Vajkot.

Vajk ugrott, s ölelte magához fiát. Egyszerre örült, s rótta meg az anyjának okozott ijedelemért.

Magyar nem tudta, hogyan közölje a jó hírt apjával, megtette helyette Teleg.

– Visszatérhetsz a faluba, Vajk – mondta csendesen Teleg. – Merv él, nem ölted meg. Rendezd dolgodat és rendezd nemzetséged dolgát is erős kézzel, mert itt most már arra van szükség. Ahogy én látom – ennél a szónál Teleg kesernyésen elmosolyodott –, át kell lépned a botor és vak embereken, s neked kell megmondanod, mi következzék. Nem lehetsz békés nemzetségfő, ha védeni akarod tündéreidet.

– Merv sámán nem halt meg? – kérdezett vissza Vajk. Tekintete megvillant. – És itt volt?

– Itt.

– A nyilas mentette meg alvó gyermekeid életét – szólt közbe az öreg Killa.

Vajk a fiúkra nézett, aztán hitetlen arccal Telegre.

– Itt volt, és te elengedted?

– El – bólintott a vadász. – Kotródjon vissza saját üregébe, valahol az erdőn!

– Ő támasztotta fel az esküvődön a rossz szellemeket, melyek megölték Aranykát! – csúszott ki Vajk száján. – És elengedted?

Teleg megkövülten állt. Úgy nézte az Ágosbéliek vezérét, mint valami szellemet. A gondolat bénította le, a kezei között volt Aranyka gyilkosa, szerencsétlenségének okozója, és lehetősége lett volna elégtételt venni rajta.

Állt, majd egyszerre megfordult, és elindult a fák közé. Nagy az erdő, de van ideje, rengeteg ideje van.

– Apám!… – szólalt meg egyszerre Magyar. Vajk feléje fordult, és ölébe kapta. – Apám, de jó, hogy itt vagy!

Vajk hamarosan feltette a két fiút a lovára, s visszaindultak az Ágosbéliek közé. Ő és Zele a ló mellett gyalogoltak.

Maguk mögött hagyták a Tetejetlen Fát, s mentek az erdőségeken keresztül, amikor kiáltás visszhangzott végig a bérceken és völgyeken, egy férfi égiekhez küldött üvöltése. Hosszan elnyúlott, ameddig csak bírja a lélegzet, és nem volt benne értelem, csak artikulálatlan, nyílt fájdalom.

– Apám? – fordult Magyar nyugtalanul Vajk felé.

– Mintha Teleg hangja lett volna – mondta a hátul ülő Zele. – Telegé volt?

– Nem – mondta komoran Vajk. – Ez a fájdalom hangja volt, csak Teleg szájából…

Sok időbe tellett, míg hazaértek.

A szerző utószava

utószó

sámán vagy táltos

A legnagyobb tévhit, amely a múltunkat kutatók és magyarázók jó része között él, az az, hogy a táltos csupán a sámán magyar elnevezése, így a táltos semmiben nem különbözik a sámántól, ugyanazon funkciót tölti be, s ugyanazt a szerepet ugyanúgy játssza. Ez ebben a formában nem hogy nem igaz, hanem erőteljes félreértésekre és csúsztatásokra is lehetőséget ad, lévén, ez a hit maga is csúsztatás eredménye: olyan, mintha a

törzsfőt és a királyt egymás mellé helyeznénk, s azt mondanánk: a király a törzsfőnök szinonimája.

Ami bizonyos szempontból igaz lehet, de hogy el tudjuk fogadni, ahhoz legalábbis a holdról kellene származnunk.

A helyzet ezzel szemben az, hogy a táltos a lényegét tekintve különbözik a sámántól. Hogy miért alakulhatott ki mégis a fentebb leírt tévhit, és miért terjedt el a történelemoktatásban, annak a hibás módszertanban rejtező gyökere van. Amikor a finnugor eredetet valló kutatók – közöttük is a kiváló Diószegi Vilmos – őseink vallása után nyomozott, olyan tájakra indult el, ahol a sámánizmus élő hagyomány. A téves ösvény azonban téves dombtetőre visz; körültekintve azonban, nem azt látjuk, ahova igyekeztünk… azaz Columbus is joggal hihette Amerikát Indiának haláláig. Ő is rossz dombon, azaz rossz földrészen állt, pedig nem akármilyen „ösvényt” járt be.

Őseink vallásának, a táltosoknak vizsgálatakor először is el kell felednünk a nyelvtudomány útmutatásait, amelyek rossz vezérlő csillagként rossz felé csalnak el bennünket. Az archeológia, antropológia leírásaira, a honfoglalás korának írott és íratlan forrásaira kell hagyatkoznunk.

És ekkor egészen másféle kép bontakozik ki előttünk táltosainkról.

Nem véletlen egyébként, hogy bizonyos távolságból összemosható a két funkció. A transzcendentális világ eföldi képviselőinek mindegyikénél elengedhetetlen, hogy születéskor különleges jegyek tegyék kétségtelenné a

kiválasztottságukat, azaz foggal vagy fölös csonttal szülessenek. A táltosok világképe ugyanúgy hármas tagozódása, felső-, középső-, és alsó-világra oszlik. Mindkét elképzelésben létezik a Tetejetlen Fa vagy Égígérő Fa mítosza, bizonyos szellemek ismerete, a gyógyítás elve és természetesen – ez a természetközeli életmódból adódik – a kultuszban az állatok kiemelt szerepe.

Minden más azonban különbözik. Pontokba szedve és egymás mellé állítva talán átláthatóbb.

1. Révülés vagy tanulás. A sámánok esetében a kiválasztottság a legdöntőbb szempont. Ezzel együtt azonban a gyermek nem lesz azonnal sámánná, szükség van a beavatásra, amelyet az ifjúkor végén a Világfa „megmászása”, egy transzcendens élmény jelent. Révült állapotban a jelölt lelke felmászik a Tetejetlen Fára, nem egyszer halálát leli, teste szétdaraboltatik vagy szétszakíttatik, és a révület során ismét eggyé lesz, de ekkor már mint beavatott.

A táltosok esetében ezzel szemben a különleges születés csak alap. Hasonlóképp fontos az ismeretek tudatos megszerzése, azaz a tanulás. A tudást ennek során nyerik el, a beavatási szertartás korántsem annyira központi, mint a sámánoknál. Azt is mondhatnánk, hogy a táltosok e vonása közelebb áll a későbbi garabonciások személyéhez köthető tulajdonságokhoz.

2. Pszicbedelikus szerekkel vagy azok nélkül. A révülés, talán kitűnik az eddig olvasottakból, főképp a sámánokhoz köthető. A sámán adott céllal közvetítő szerepet tölt be az emberi világ és

a szellemek között. Ehhez általában segédeszközöket is igénybe vesz, különböző pszicbedelikus szerekkel éri el a látomásos állapotot, s egyéb tudatmódosító, hipoxiás állapotot kiváltó technikákkal, légzéstechnikával – mint amilyen a folyamatos éneklés vagy kántálás.

Sarkítottan fogalmazva: a sámán drogozik.

És figyelem: a táltosok nem használtak pszichedelikus szereket és nem végeztek lélekutazást eksztatikus állapotban! Persze képességeik között szerepelhettek különleges tulajdonságok, de a táltos soha nem nyúlt varázsgombához vagy más természetes drogokhoz. Nem rágott hajnalkamagot vagy egyéb szereket. Nem ez volt a feladata.

Lényeges különbség.

3. Kultusz ideológiával vagy nélküle. A sámánizmusban a kultusz a legfontosabb, s a rítus, amelyet a sámánok vezényelnek le. A szertartásokban övék a főszerep, ám maguk ezek a szertartások nem rendelkeznek ideológiai háttérrel, a rítussal érik el az óhajtott, kézzelfogható célt. A táltosoknál már létezik maga az ideológia, s míg a sámánok az animizmus talaján állnak, a táltosokról – vagy táltosoktól – töredékesen fennmaradt szövegemlékekből egy egyistenhit képe bontakozik ki.

4. Sámánjelképek, táltosöltözék. A sámánok sámánjelvényei – jelvékei, ahogy én a szót a regényben használom – ismertek: dob, fejdísz, köpönyeg, sámánöv, sámánbot. Rézlemezek, díszítések a ruhán, vagy szarvasagancs a fejen,

amire már a barlangrajzok között is rábukkanhatunk (vitatkoznak is a történészek, vadászat ábrázolásával vagy egy rítus ábrázolásával van dolgunk). A táltosoknak nem voltak ugyanakkor sámánjelvékeik, nem szaladgáltak tollas ruhában.

5. Gyógyítás révülésben vagy ismeretek alapján. A sámánok révülésben gyógyítanak. Mivel a sámánná válásban a tanulásnak csekély a szerepe, tulajdonképpen varázsláson alapul a betegségek – poklok – gyógyítása. Szembeállítva velük a táltosokat, azt lehet mondani, hogy ott a betegségek kezelése természeti ismereteken, ősi megfigyeléseken alapul. Elsőként a pontos kórkép felállítása a feladat (már amennyire pontos lehet a kor adott viszonyai között, habár lehet, többet tudtak bizonyos bajok eredetéről, mint mi), majd a gyógyfüvek kikeresése, használata történik meg, s csupán a pszichés háttérhez használnak, úgymond, természetfölötti erőket. Ma már tudjuk, ez utóbbi milyen fontos. A csodálatos gyógyulások jó része az ember hitéből ered.

Röviden összefoglalva, míg a táltosok erős vallási tudattal és lehetséges, hogy erős szervezettel rendelkeztek, addig a sámánok varázsemberek voltak csupán, akikben kiválasztottságuk folytán bíztak meg. A táltosok politikai erőt képviseltek, míg a fősámán elnevezés csupán egy üres cím volt, amit az uralkodó viselt az adott korban, adott szervezeti keretek között. A táltosok nagy valószínűség szerint egyistenhitét vallották, a sámánok

világképe animista alapokon, de legfeljebb többistenhiten alapul. A táltosok tanultak, agyuk tiszta maradt, s nem volt szükségük pszichedelikus szerekre, mivel nem volt szükségük révülésre sem, lévén, hitük és képességeik vezették őket a fölsőbb világ felé, s tették összekötőkapoccsá őket a létezés e világ és a transzcendens között.

Ha valaki azt állítaná, hogy áltatjuk magunkat a táltosok e képével, azt kell mondanom, minden de minden, amit a múltról tudunk, közvetett bizonyítékokra épül, s amit az iskolában tanítanak, csupán egy elmélet. Hitem szerint tévedésük olyan, mint amikor a felkelő napot kutatjuk, de nyugat felé nézünk, s a lenyugvót pillantjuk meg. Az az égbolt is vörös, és a nap is ugyanaz. De mégsem.

Ha a felkelő napot szeretnénk látni, nézzünk bátran kelet felé!

Rossz párhuzamot vontunk hitünk kapcsán, ideje elszakadni tőle.